Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېنوا انټرنيټ پاڼي دليکول داکټرصبورالله سياه سنګ د افغانستان د لومړني ولسمشر ارواښاد شهيد سردارمحمد داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژونکو د پل او يا د هغوی د پښو د پَلونو د خاپ د راسپړلو او موندلو په اړه يوه ژوره او هر اړخيزه څېړنه را اخيستې او تر اوسه ډيرې پټې او نا ويل شوې خبرې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د يو شمير مشرانو له خولې را وتلې چې ټولې يې په خپله د پام وړ دي او ښايي د راتلونکو پـَلـټـنو او څيړلو لپاره لاره پرانيزي.د ده ترڅنګ دغه څېړنه د هيواد د اوسني تأريخ يوه تياره برخه روښانه کوي چې پښتو ژباړه يې تاسي ته ښاغلی رحمت اريا وړاندې کوي . سردار محمد داؤود خان که هرڅه وو، خو هېڅ رښتونی افغان نه شي کولای د هغه په ولسپالنې او هېوادپالنې کې شک او شوپيان ولري

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سریزه

د هیواد د ولسپالو لیکوالانو په ډله کې ډاکټرصبورالله سیاه سنګ چې کله ناکله د حجرالاسود په نامه هم لیکنې کوي هغه لیکوال، شاعر او څېړونکی دی چې لیکنې او څیړنې یې د افغانستان او سیمې په څېړونو کې د ډیرو کسانو پام ځان ته را اړولی اود هغه ترڅنګ یې په فارسي � دري ژبه د پښتنو شاعرانو، لیکوالانو او پښتني ولسي فرهنګ په پېژندنه کې ډیرې لیکنې کړې دي. له هغې ډلې څخه د ارواښاد ملنګ جان په پیژندنه او هیوادپالنه کې د هغه ژوره څیړنه ده .

د ډاکټر صبورالله سیاه سنګ د لیکنو یوه غوره برخه دا ده چې له هرډول ژبني تصعب او لنډپارۍ څخه لیرې ده او د یوه رښتوني افغان لیکوال په توګه یې ملي او ولسي دریز راخپل کړی دی.

داکټرصبورالله سیاه سنګ د افغانستان د لومړني ولسمشر ارواښاد شهید سردارمحمد داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژونکو د پل او یا د هغوی د پښو د پلَونو د خاپ د راسپړلو او موندلو په اړه یوه ژوره او هر اړخیزه څیړنه را اخیستې او تر اوسه ډیرې پټې او نا ویل شوې خبرې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د یو شمیر مشرانو له خولې را وتلې چې ټولې یې په خپله د پام وړ دي او ښایي د راتلونکو پـلـټنو او څیړنو لپاره لاره پرانیزي. د ده ترڅنګ دغه څیړنه د هیواد د اوسني تأریخ یوه تیاره برخه را روښانوي. سردار محمد داؤود خان که هرڅه وو، خو هیڅ رښتونی افغان نه شي کولای د هغه په ولسپانې او هېوادپالنې کې شک او شوپیان ولري .

دغه څیړنه د نوموړي ګوند له مشرانو سره د مرکې، په دغه اړوند د یو شمیرلیکل شویو کتابونو او د نورو کسانو د سترګو د لیدلی حال پرنبسټ ولاړه ده چې لوستونکی کرار کرار یوې منطقي پایلې ته ورنیږدې کوي .

دا څیړنه د یوې رواني لړۍ په ټوګه خپریږي او څرګنده نه ده چې لړۍ به یې څومره اوږده شي خو تر دمګړۍ ۷ برخې یې په پارسي ژبه چمتو او د کابل ناتهـ په ویب پاڼې کې په پرله پسې ټوګه خپره شوې ده او تاسو ښاغلي لوستونکي به هم بینوا ویب پاڼه ګام په ګام ددغې څیړنې په پښتو شوې برخې کې خبروساتي .

ما ښاغلي داکټرصبورالله سیاه سنګ ته د ټیلفون او بریښنا لیک له لارې خبر ورکړ چې غواړم دغه څیړنه په پښتو را وژباړم او نوموړي په ډیرې خوښۍ او ورین تندي له ما سره د هرډول همکارۍ ژمنه هم وکړه. ددې ترڅنګ له خپل افغان هیواد وال ښاغلي ایشورداس څخه چې د کابل ناتهـ د ویبپاڼې چلوونکی دی مننه‌وی یم. زه د بینوا د ویب پاڼې په استازیتوب ښاغلو داکټرصبورالله سیاه سنګ حجرالاسود او ایشورداس ته کور ودانی وایم.

رحمت آریا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړۍ برخه

له یوه لاسه ټک نه را خیژي

دغه لنډه لیکنه چې په هیڅ ډول نه شي کولای د (افغانستان د لومړني ولسمشر) محمد داؤد د سیاسي ښادنامو په سموالي یا نه سموالي، دهغه پر پړوالي یا نه پړوالي روښاني واچوي، غواړي یوازې د هغه او د هغه د کورنۍ د وژنې د څرنگوالي په اړه د یوشمیر شته مالوماتو ټولگه راډگر ته کړي .

هڅه به وشي د مخ په ودو گنگوسو د را سپړلو او څرگندولو لپاره چې کله دلته کله هلته اورېدل یا لوستل کیږي لړتر لړه د افغانستان د خلق ډ یموکراتیک گوند له پخوانیو لوړپوړو غړو (کریم میثاق، دستگیرپنجشیري ،سلیمان لایق ، خیال محمد کټوازي) او جنرال امام الدین سره د پرله پسې او اوږدو ټیلفوني مرکو او پوښتنو لړۍ راپیل کړو .

همدارنگه د دغې لیکنې په لا ښه والي کې د نوروکسانو مرستې ته اړتیا لیدل کیږي

۲۰۰۸ کال، د آپریل ۲۸

پته:

Siasang, 679 Rink Ave., Regina, SK., S4X2P3, CANADA

5020882 (306) 1او 1 (306) 5438950 د ټیلفون شمیره:

تر وروستۍ گولۍ

نن د داؤد خان او دهغه د کورنۍ له وژنې څخه څه ناڅه دیرش کاله تیریږي. که هغه ژوندی وای نو د جولای په اتلسمه نېټه به نهه نوي کلن وای .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام الدین (د افغانستان د پرون ورځې د کماندو افسر اود اروپا په کوم ګوټ کې غلی ناهیلی ننی جنرال) هرکله چې د خپل لاس ټپ ته ګوري نو د ۱۹۷۸زکال د اپریل د اته ویشتمې خونړۍ پیښې ته یې پام را وا وړي او د داؤد خان وروستنۍ خبرې یې له ډیري نیږدې ترغوږونو شي چې :

)پرته له خدایه بل چا ته نه تسلیمېږم او ترخپلې وروستې ګولۍ به وجنګیږم(

دا کومه هېښنده خبره نه ده. که د امام الدین پرځای هرڅوک وای نو د ژوند تر وروستۍ سلګۍ پورې به یې د محمد داؤود لاندې وروستۍ خبرې نه وای هیرې کړې :

� 'اوس واک د افغانستان د خلق ډ یموکراتیک ګوند په ولکه کې د ی، نوباید تـسلیم شـئ!

-تا دا امر له چا راوړی؟

-د قادر له پلوه

-پرته له خدایه بل چاته نه تسلېمېږم او ترخپلې وروستۍ ګولۍ به وجنګیږم'

زما نـوم امـام الـــدیــن دی

عبدالکریم میثاق (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند له بنسټ ایښودونکو او د سیاسي بیرو غړی/د مالیې وزیر، کېسه لېکونکی او څېړونکی) وایي:

"پوښتنه دا وه چې داؤد خان دې ژوندی وساتل شي یا دې ووژل شي؟ د مرکزي کمیټې یو شمیر غړو ویل چې ژوندی دې وساتل شي او وَژنه یې تأریخي پازوالي 'مسوؤلیت' لري، ښه به دا وي چې راډیو ته دې راوستل شي او ودې وایي چې اخیستل شوی ګام سم دی، زه د افغانستان د خلق د ډیموکراتیک ګوند دغه را اوچت شوی ګام منم، بلې ډلې ویل چې دا به په خپله یوه تأریخي تیروتنه وي. کله چې وګړي د داؤد خان غبر واوري ښایي د هغه په ګټه پاڅون و کړي او اوسنی پاڅون به دړې وړې شي. په دغوبنسټیزو وړاندیزونو کې دوه وو تنو تر نورو ډیرې خبرې کولې، یو یې دستګیر پنجشیری او بل یې ببرک کارمل وو .

یو صاحب منصب چې له لاسه یې وینې راڅڅېدلې راغی او د مرکزي کمېټې د غړو مخې ته سلامي شو او ویې ویل " زما نوم امام الدین او د ګوند غړی یم. ارګ ته دننه تللای وم. د ګلخانې [ماڼۍ] ته ولاړم او داؤود خان ته مې وویل: له دې چې واک د افغانستان د خلق ډیموکراتیګ ګوند ته لیږدول شوی، دا ستا دنده ده چې ځان را تسلیم کړئ. یوه لور یې ورسره وه. عبدالاله [د سروزیرمرستیال او د بهرنیو چاروزیر]هم ورسره وو. داؤود خان پرما ډزې وکړې. کله چې ډزې یې وکړې، زما لاس یې را ټپي کړ. په دغه شیبه کې لورېې مخې ته ور ودریدله او ورته ویې ویل چې ډزې مه کوه، که ته ډزې وکړئ هغه هم ډزې کوي. [امام الدین] وویل چې په دغې شیبې کې داؤود پر خپلې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لور هم ډزې وکړې. نو په دغه وخت کې ما هم خپل کلاشنیکوف را واخیست او ډزې مې پرې وکړې او ټول مې له یوې مخې له منځه یووړل. " ۲۲۴ او ۲۲۵ پاڼې، افغانستان په شلمې پیړۍ کې/ افغانستان در قرن بیستم: ۱۹۰۰-۱۹۶۹ د بي بي سي له ټولګو څخه . ظاهرطنین ۲۰۰۵

ستیا......؟

دستګیرپنجشیری (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند له بنسټ اېښودونکو او د سیاسي بیرو غړی/د ښوونې او روزنې وزیر،شاعر،لیکوال او څیړونکی) د پورتنیو خبرو په اړه سر تر پایه بل ډول خبره کوي :

د افغانستان د خلق د ډیموکراتیکې ټولنې د مشرانو د نیولو په شپه سلیمان لایق، بارق شفیعي، نـُور احمد نـُور او کریم میثاق د استاد میر اکبرخیبرد خاورو د سپارلو او د مړي د لمانځنې د کست په ثبت او ویشنې بوخت ول. کله چې د راډیو افغانستان له لارې یې د سیاسي دفترد غړو د نیول کېدلو خبر واورېده نو سلیمان لایق اوبارق شفیعي په خپل سر پولیس ته ولاړل او ځانونه یې پولیس ته ور وسپارل خو کریم میثاق او نـُوراحمد نـُور ځانونه د یوه ګوندي کارګرپه کور کې پټ کړي ول. له دې امله د کریم میثاق خبره د هغه په کتاب "افغانستان په شلمه پیړۍ کې / در قرن بیستم" سمه او پرځای نه ده .

سیاه سنګ: ستاسو د سترګو لیدلی حال څه دئ؟ امام الدین چیری راغی اوڅه یې وویل؟

پنجشیری: امام الدین راډیو افغانستان ته راغی او خپل ګزارش یې نورمحمد تره کي ته وړاندې کړ. هغه وویل چې له سردار محمد داؤود څخه څو ځله په درنښت غوښتنه وشوه چې له خپلې کورنۍ سره دې یوه خوندي ځای ته ولاړ شي، خو له پرله پسې غوښتنو سره سره هغه خپل زوی ته بولنده 'قومانده' ورکړه چې پر افسرانو، سرتیرو او ان د خپلې کورنۍ پرغړو دې ډزې وکړي. په پای کې دوه اړخیزه اور بل شو .

همداشان، امام الدین زیاته کړه چې : سردار داؤد ته مې وویل چې " واک د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ته لیږدول شوی او باید را تسلیم شـئ." داؤد وویل چې " کمونیستانو ته نه تسلېمیږم" او بیا یې نیغ په نیغه پرما ډزې وکړې. موږ هم ووهل او [ستیا] موکړل" جنرال کټ مټ د [ستیا] اصطلاح په کار یووړه. په یاد مې دي چې ویې ویل "ستیا مو کړل ."

سیاه سنګ: " ستیا...؟ " [ستیا] څه مانا لري؟ دا د کوم ځای اصطلاح ده؟

پنجشیری: ستیا یعنی "پوپنا" ګومان کوم دا هندي یا اردو اصطلاح ده .

سیاه سنګ: مخکې له دې چې نورې اړینې خبرې راوسپړم باید ووایم چې د امام الدین له خولې د "ستیا" (۱) د اصطلاح په اوریدلو یوه ډیره ناوړه پوښتنه مې په فکر کې را ژوندۍ کیږي: د همدغې پوښتنې له امله غواړم پوه شم چې امام الدین د افغانستان له کوم ګوټه دی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنجشیری: هغه د لوگر دی. د لوگر له پښتنو څخه. ښايي د هماغه ځای د وگړو په منځ کې د"ستیا" د اصطلاح کارَول دود وي. خو زه سم نه پوهیږم.

سیاه سنگ: امام الدين د گوند له کومې څانگې څخه وو؟

پنجشیری: هغه خلقی وو او د خلق د پوځي څانگې له خوا يې له حفيظ الله امين سره اړيکه درلودله .

سیاه سنگ: ستاسو دوینا پربنسټ امام الدين نه کلاشنيکوف را پورته کړی او نه يې د داؤد خان او نه يې د هغه د کورنۍ پرمخ ډزې کړې دي؟

پنجشیری: کټ مټ همداسې ده. امام الدين نشوای کولای کلاشنيکوف را پورته کړي او ډزې وکړي. هغه ټپي وو. له هغه سره وسله وال سرتيري ول، کله چې هغوی وليدل چې داؤود او زوی يې ډزې کوي نو هغوی هم په ډزو پيل وکړ. له همدې امله ده چې امام الدين وايي " موږ هم ووهل او ستيا مو کړل"

سیاه سنگ: امام الدين او د هغه وسله والو ملگرو د دغسې په پټو سترگو وژنې د اور امر له چا تر لاسه کړی وو؟ د محمد داؤد او د هغه د کورنۍ د برخليک په اړه د گوند سرمشريزې ډلې څه ويل؟ ستاسو نظر څه دی؟

پنجشیری: د کابل ولایت د زندان د پوښتنو او پلټنو له څانگې څخه راډيو افغانستان ته د نور محمد تره کی، ببرک کارمل، ډاکټرشاه ولي، زما (دستگير پنجشيري)، سليمان لايق، بارق شفيعي، عبدالحکيم شرعي جوزجاني او حفيظ الله امين له لېږدولو وروسته ، د دندو وېشنه په دې ډول وشوه : تره کي، کارمل، لايق او ما د سياسي تبليغ دندو پازوالي په غاړه را واخيستله، حفيظ الله امين، عبدالقادرهراتي او محمد اسلم وطنجار د پوځي لارښوونې دندې په غاړې واخيستلې .

له داؤود او د هغه له کورنۍ سره د چال چلند په اړه نور محمد تره کی او ببرک کارمل همغږي نه درلودله. تره کي د داؤود پر وژلو او کارمل د هغه پر ژوندي ساتلو ټينگار کاوه .

ما نورمحمد تره کي ته په ځواب کې وويل:" د ټولنيزې مبارزې تگلاره بايد سپکه و نه گڼل شي او نه دې له پاڅون سره لوبه و شي." سليمان لايق چې د خپل ډير نيږدې ملگري او زوم د مړينې له امله په ژور ناورين کې ډوب وو، د محمد داؤود په اړه يې وويل " دا فرعون دې ووژل شي "

د تأريخ په دغسې يوې پرېکنده شيبې کې نورمحمد تره کي د انقلاب پوځي سرمشرېزې ډلې (حفيظ الله امين، عبدالقادر او اسلم وطنجار) ته لاندينۍ ځانگړې لارښوونه ور ولېږله :

"که سردارمحمد داؤود اواړوند ه کسان يې د انقلاب له فرمان څخه سرغړاونه وکړي، د پاڅون والو په وړاندې وسلې ته لاس ور وړي او پرته له آړ يا شرطه د گوند لارښوونو ته غاړه کښېنږدي، نو زموږ وسله وال ځواکونه حق لري چې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

له خپل ځان او خپلواکۍ او انقلابي نظم څخه په میړانه ساتنه وکړي. که هغوی له وسله وال مقاومت څخه لاس پرسر شي او وسله پرځمکه کښېږدي، نو خوندي ځای ته دې ولیږدول شي. په دغه حالت کې به د هیواد د قوانینو پربنسټ له هغوی سره د درنښت وړ او افغاني چلند وشي".

البته ، چې پورتنی متن په پښتو وو او ما(پنجشیري) په پاړسي را وژباړه .

سیاه سنگ: مخکې له دې چې ستاسو د کتاب (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند را پاڅېدنه او پوپنا کېدنه / ظهور وزوال حزب ډیموکراتیک خلق افغانستان) د برخو سپړنې ته راشم ، باید ووایم چې (په لندن /انگلستان کې مېشت) یو تن غلام رسول باوري تاسو د محمد داؤد او د هغه د کورنۍ اصلي وژونکی بللي یاست. د نوموړي د لیکنو ځېنې برخې په یوې یا دوه وو ویبپاڼو کې داسې راغلي دي :

"هغه ورځ ما [غلام رسول باوري] په راډیو ټلویزیون کې تخنیکي دنده درلوده. /.../ د ثبت او خپرونې د سټډیو دروازه د برچې او د توپک په قنداق په زور را خلاصه شوه او د وسله والو سرتیرود یوې ډلې په ملتیا [خیال محمد] کټوازی اود ستگیرپنجشیری چې د هغه په وینا "پلنگي" جامې یې په ځان کې وې او پر سترگو یې د ضعیفو کتلو عینکې وې، راننوتل .

د نېغې خپرونې خونه محاصره شوه. د جگړن په رتبې یو افسر د دستگیرپنجشیري اوانقلابي سرمشریزې ډلې ترمنځ چې مشري یې حفیظ الله امین او [محمد اسلم] وطنجار کوله په تگ راتگ کې وو. نوموړي یاددښت لیکونه وړل او راوړل. دستگیرپنجشیري د راډیو په لویې خپرونکي خونې کې گام واهه او داؤود خان، یحیی او محمدزیو ته یې ښکنځل کول او د هغوی د وژنې خبر ته سترگې په لار وو .

نوموړی جگړن په بیړه راغی او ویې ویل چې د پرچمیانو په ځانگړې توگه د ببرک کارمل د مخالفت له امله د سردارمحمد داؤود د وژلو مخنیوی کیږي. هغوی وړاندیزلري چې نوموړی د افغانستان قانوني او ولسټاکلی ولسمشر دی او ژوندی دې ونیول شي. پنجشیري په ډېر قهر وویل: " هغوی غو..... خوري" ببرک د هغوی جاسوس دی او د هغوی پرتېغر لوی شوی دی. هغه له داؤود سره یو ځای ووژنـئ !

بیا ما ته لاربښوونه وشوه چې گرځنده کمره له ځان سره را واخلم او د انقلاب د بولندې خونې ته ولاړ سم. ما بله لار نه درلوده، او یوه پیاوړې جاپانۍ کمره مې راواخیستله اود ښاغلو پنجشیري او کټوازي په ملتیا حفیظ الله امین ته ورغلو.

پنجشیري په قهرژلې ژبې له امین څخه وپوښتل: دا دې څه تېرپالنه او توکم پالنه را اخیستې؟ ولې د لیوني سردار، دغه د عبدالرحمان، حبیب الله او درغلن او ټگ نادر د وارث د وژنې امر نه ورکوئ؟ آیا د تاجیکانو وینې سپېنې او د پښتـنو سرې دي؟ حفیظ الله امین چې خوله یې له خندا ډکه اود بریا په نشه کې ډوب وو و ویل: په ارگ کې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

روزل شوي ستاسو ملګري سردار ببرک کارمل مخالفت کړی دی. یوازې سلطانعلي کشتمند یې وَژنه غواړي. پنجشیري په قهرژلې ژبې له تره کي مالومات وغوښتل او ټول واک او پریکړه یې د انقلاب دریزیا مقر ته ور وسپارله. له دغې لارښوونې وروسته، پنجشیری د مخابرې تر شا ودرید، لومړی یې یو حماسي شعر ولوست او وروسته یې په پرله پسې توګه د سردار محمد داؤود د پرته له پوښتنې وژنې لارښوونه ورکوله. په دغې شیبې کې جګړن رفیع چې ډیر په قهر وو هغه یې د مخابرې په خونه کې ولید، د تلویزیون له ودانۍ ووت او کارمل ته ورغی .

ښه درنده جګړه ونښتله. له ماسپښین وروسته ټولو مخابرو اوګرځندو انقلابي راډیوګانو خبر ورکړ چې سردار داؤود، سردارنعیم او د هغوی د کورنۍ دیرش تنه ووژل شول او ارګ تسلیم شو. " حفیظ الله امین، وطنجار، پنجشیري، کټوازي او څو تنو نورو د وُدکا د شرابو د بوتلونو په را خلاصولو خوښي او خوشاحالي راپیل کړه. دستګیرپنجشیري د ټولو پښتنو پرضد د شعار په ورکولو د حفیظ الله امین نشه ور خراپه کړه. هغه په قهرسو او پنجشیری یې غلې کېدلوته را وباله".

که د غلام رسول پیژندنه یا نه پیژندنه یوې خواته پریږدو، د دغې لیکنې په اړه ستاسو غبرګون څه دی؟

پنجشیری: لومړی باید ووایم ......

-د لومړۍ برخې پای نوربیا......پاته لري

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخځ:

د افغانستان د علومو اکاډمۍ د پښتو د څلورټوکیز تشریحي قاموس په دریم ټوک کې چې په ۲۰۰۵زکال کې خپور شوی په ۱۷۲۲ پاڼه کې [ستي] د نسبتي ستاین نوم یا صفت په توګه په دریو مانا وو راغلی دی:

ستي: ۱. سوی [سوځېدلی]، کباب شوی. ۲.ساتي، سوتي، په هندوستان کې د جلال الدین اکبر تر زماني پورې د هندوانو یو رسم وو چې د هغه پربنسټ به هندۍ میرمنې ځان ته اور اچاوه.

ستې : هغه هندوانۍ (ایندوه) چې د ستي له رسم سره سم ځان په هغه اور کې اچوي چې د میړه د سوځېدلو لپاره یې بل شوی وي. همدارسم اکبر منع کړ.

۲ .بي بي. ، میرمن.

۳ .هغه ښځه چې خپل سرد پلار په کاله کې سپین کړي .

داستۍ چې په اور سوځي مراد یې دا وي

زه په اور کې سوې ښه یم نه بې پته

رحمان بابا

د یادَونې وړ ده چې د ستي وییکی د ارواښاد ملنګ جان په شعرونو کې هم ډیرلېدل شوی دی

]رحمت آریا[

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویمه څپرکی

سیاه سنګ: مخکې له دې چې ستاسو د کتاب (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند را پاڅېدنه او پوپنا کېدنه / ظهور وزوال حزب ډیموکراتیک خلق افغانستان) د برخو سپړنې ته راشم ، باید ووایم چې (په لندن /انګلستان کې مېشت) یو تن غلام رسول باوري تاسو د محمد داؤد او د هغه د کورنۍ اصلي وژونکی بللي یاست. د نوموړي د لیکنو ځېنې برخې په یوې یا دوه وو ویبپاڼو کې داسې راغلي دي :

"هغه ورځ ما [غلام رسول باوري] په راډیو ټلویزیون کې تخنیکي دنده درلودله. /.../ د ثبت او خپروني د سټدیو دروازه د برچې او د توپک په قنداق په زور را خلاصه شوه او د وسله والو سرتیرود یوې ډلې په ملتیا [خیال محمد] کټوازی اود ستګیرپنجشیری چې د هغه په وینا "پلنګي" جامې یې په ځان کې وې او پر سترګو یې د ضعیفو کتلو عینکې وې، راننوتل .

د نېغې خپرونې خونه محاصره شوه. د جګړن په رتبې یو افسر د دستګیرپنجشیري اوانقلابي سرمشریزې ډلې ترمنځ چې مشري یې حفیظ الله امین او [محمد اسلم] وطنجار کوله په تګ راتګ کې وو. نوموړي یاددښت لیکونه وړل او راوړل. دستګیرپنجشیري د راډیو په لویې خپروونکي خونې کې ګام واهه او داؤود خان، یحیی او محمدزیو ته یې ښکنځل کول او د هغوی د وژنې خبر ته سترګې په لار وو .

نوموړی جګړن په بیره راغی او ویې ویل چې د پرچمیانو په ځانګړې توګه د ببرک کارمل د مخالفت له امله د سردارمحمد داؤود د وژلو مخنیوی کیږي. هغوی وړاندیزلري چې نوموړی د افغانستان قانوني او ولسټاکلی ولسمشر دی او ژوندی دې ونیول شي. پنجشیري په ډیر قهر وویل: " هغوی غو..... خوري" ببرک د هغوی جاسوس دی او د هغوی پرتېغر لوی شوی دی. هغه له داؤود سره یو ځای ووژنـئ !

بیا ما ته لارښوونه وشوه چې ګرځنده کمره له ځان سره را واخلم او د انقلاب د بولندې خونې ته ولاړ سم. ما بله لار نه درلودله، او یوه پیاوړې جاپانۍ کمره مې راواخیستله اود ښاغلو پنجشیري او کټوازي په ملتیا حفیظ الله امین ته ورغلو.

پنجشیري په قهرژلي ژبې له امین څخه وپوښتل: دا دې څه تېرپالنه او توکم پالنه را اخیستې؟ ولې د لیوني سردار، دغه د عبدالرحمان، حبیب الله او درغلن او ټګ نادر د وارث د وژنې امر نه ورکوئ؟ آیا د تاجیکانو وینې سپینې او د پښتنو سرې دي؟ حفیظ الله امین چې خوله یې له خندا ډکه اود بریا په نشه کې ډوب وو و ویل: په ارګ کې روزل شوي ستاسو ملګري سردار ببرک کارمل مخالفت کړی دی. یوازې سلطانعلي کشتمند یې وَژنه غواړي. پنجشیري په قهرژلې ژبې له تره کي مالومات وغوښتل او ټول واک او پریکړه یې د انقلاب دریزیا مقر ته ور وسپارله. له دغې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لارښوونې وروسته، پنجشيرى د مخابرې تر شا ودريد، لومړى يې يو حماسي شعر ولوست او وروسته يې په پرله پسې توګه د سردار محمد داؤود د پرته له پوښتنې وژنې لارښوونه ورکوله. په دغې شيبې کې جګړن رفيع چې ډير په قهر وو هغه يې د مخابرې په خونه کې ولېد، د تلويزيون له ودانۍ ووت او کارمل ته ورغی .

ښه درنده جګړه ونښتله. له ماسپښين وروسته ټولو مخابرو اوګرځندو انقلابي راډيوګانو خبر ورکړ چې سردار داؤود، سردارنعيم او د هغوی د کورنۍ ديرش تنه ووژل شول او ارګ تسليم شو. " حفيظ الله امين، وطنجار، پنجشيري، کتوازي او څو تنو نورو د وُدکا د شرابو د بوتلونو په را خلاصولو خوښي او خوشاحالي راپيل کړه. دستګيرپنجشيري د ټولو پـښتـنـو پرضد د شعار په ورکولو د حفيظ الله امين نشه ور خرابه کړه. هغه په قهرسو او پنجشيرى يې غلې کېدلوته را وباله".

که د غلام رسول پيژندنه يا نه پيژندنه يوې خواته پريږدو، د دغې لېکنې په اړه ستاسو غبرګون څه دی؟

پنجشيرى: لومړى د تيروتنې له ويرې پرته بايد ووايم چې په يوشمير لانجپالو ويبپاڼو کې يوشمير سياسي لوبې هغه مهال رامنځ ته شوېدي دي چې سکيولار سياسي ګوندونه او ټولنې له تيرو او پخوانيو تيروتنو په زده کړې د هغوی د بيا سماونې لپاره د سياسي او ډله يز يووالي او د ملي او ډيموکراتيکو مورچلونو د جوړولو په موخه د يوبل ترڅنګ ګام ږدي او غونډې جوړوي. زه په دې ګروهن يم چې د دغسې په زهر لړلو ډنډورو د خپرولوموخه يوازې د پر مختګ لپاره په يوې چمتو ټولنې کې د ډيموکراتيک غورځنګ د لړۍ په وړاندې د خنډ له جوړولو پرته بله موخه نه لري او ګټه يې د طالبانو د غورځنګ، د ديورند د کرښې د دواړو خواوو بنسټپالو، د نيشه يې توکو د مافيا، نړيوالې ترهګرۍ او د ناتو د ځواکونو د اوږد مهاله شتون لپاره د پلمې له را موندلو پرته بله څرګنده موخه نه لري. خو ستاسو لپاره زما څرګند ځواب درښتينو تأريخي واقعيتونو وَيَـنَـه ده :

لومړى: د کسانو نومونه او د "پوځي جامو" خبره

د غوايي د مياشتې په اوومه او له زندانه د خلاصېدلو په مهال سلطانعلي کشتمند او خيال محمد کتوازی له موږ سره زندانيان نه ول.زما په ځان کې ملکي دريشي وه او پلنګي جامې مې په تن نه وې .

دويم: د جګړن د تګ او راتګ خبره

زما، د نورمحمد تره کي، ببرک کارمل او سليمان لايق امنيت د هوايي ځواکونو يوه ډګروال چې محمد کريم خان وردک نومېده، نيولې وو. د مشرتابه د ډلې له دغو غړو څخه هېڅ يويې د راډيو او ټلويزيون له ودانۍ څخه نه وو وتلي. له دې امله د" چا د تګ را تګ خبره په منځ کې نه وه."

که څه هم ببرک کارمل د راډيو له خپرونو وروسته د کبير رنجبر (د اوسنۍ ولسي جرګې د غړي) د پلار په کور کې د مشرتابه د ډلې د پټېدلو وړانديزوکړ؛ خو تره کي په پرېکنده ډول وويل: " يا به له پوځي ډلې سره يوځای بريالي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږو او یا به په یوه مورچل کې وژل کېږو .په پای د پوځي بولندې یا قوماندې په سلا او مشورې د هوايي ځواکونو پوځي قرارګاه د خواجه رواش ګارنیزیون ته ولېږدول شوو .

هراتی قادر په پیاوړي مورال د بګرام، مزار اوشینډنډ د هوايي ډګرونو له ګارنیزیونونو سره په اړیکه کې وو. هغه د غوايي د اتمې په سهارني سباوون د ریشخورد قطعې د بمبارد فرمان ولېږه او هغوی ته یې وویل چې یوازې سړک په نښه کړي او د ولس کورنو ته دې تاوان ور ونه رسېږي. قادر د پیلوټانو نومونه را اخیستل او له هغوی سره یې ټوکې کولې .

ټول دربارپورې تړلي تاریخ لیکونکي او یاددښت لیکونکي چې غواړي په پاڅون کې د شوروي د الوتکو د برخې اخیستلو د ډ نډورو د خپرولو له لارې ولس بې لارې کړي یوازې د پاکستان د پوځي سیاستوالو، ایراني اخوندانو، د عربي امارات د شیخانو او د هغوی د وُبا وَهـَلو تالي څټپه ژرندو کې د نورو اوبوبـَـَـهـَولو له موخې پرته بل څه په خپلې کځوړې کې نه لري .

دریم: له " حفیظ الله امین سره د شخړې تور "

د پاڅون په شپې مې له امین سره هېڅ ډول شخړه نه درلودله ځکه چې د وسله وال ځواک د پوځي انډول تـلـَه د هغه په ګټه وه. که نورمحمد تره کي ور ته اجازه ورکړې وای ما خو لا پرېږده چې په هماغه شپه به یې کارمل هم سوری سوری کړی وای .

څلورم: د" پشتون او تاجک سکالو "

زه نه پخوا او نه اوس د خپل یو موټي او نه بیلېدونکي هیواد د هېڅ یوه توکم دښمن نه وم. خو د زورواکی ، تـَبـَرنی برلاسی او د زور له لارې د واک د را خپلولو پرضد مې مبارزه کړې او کوم یې. زه ګروهن یم چې د ټولو تـَبـَرونو د عدالت غوښتنې هڅې به له سوله یزې لارې ژر یا په ځنډ کې د افغان هېوادالو د څرګند ډیموکراتیک ګډون یا هم له بلې لارې بریالی شي .

پینځم: د "وډکا د بوتلونو" تورلـګـَـونه

د پورتـنیو تشو ډنډورو برخلاف ، نورمحمد تره کي ، حفیظ الله امین، محمداسلم وطنجار، خیال محمد کټوازي او ما نه یوازې دا چې د غوايي د اومې د پاڅون بریا مو په ښباک په ځانګړې توګه په وډکا نه ده لمانځلې، بلکه کله چې د غوايي په اومې نېټې د مازیګر په پینځو بجو له زندانه را خلاص شوو نو د غوايي د اتمې نېټې ترماښامه په ټول افغانستان کې د ډاډ وړ د ټیکاو تر راټینګېدلو پورې مونږ د یوه ځاځکي د ښبلو او د یوې مړې ډوډۍ د خوړلو لپاره وخت نه درلود .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه سنگ: بیا هم مخکې له دې چې ستاسو د کتاب (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند دراپاڅېدنې او پوپنا کېدنې / ظهور و زوال حزب ډیموکراتیک خلق افغانستان) د برخورا سپړنې ته راوگرځم له تاسو غواړم چې زما دغې تکراري پوښتنې ته ځواب راکړئ: آیا تاسو ډاډه یاست چې سلیمان لایق نورمحمد تره کي ته وویل چې " دغه فرعون دې ووژل شي." ؟

پنجشیری: هو ډاډه یم. بشپړ ډاډ لرم چې سلیمان لایق په ځرگند ډول ویلي:" دغه فرعون دې ووژل شي "

پرما تور لگول کیږي

سلیمان لایق (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند له بنسټ ایښودونکو او د سیاسي بیرو غړی/ شاعر، څېړونکی د راډیو تلویزیون وزیر) د سردار محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژنې په اړه بل ډول نظر لري.

سیاه سنگ: محمد داوؤد او کورنۍ یې د چا یا کوموکسانو په فرمان ووژل شوه؟

لایق: سرداراداؤود د چا د فرمان ، لارښوونې اویا ډله ییزې پریکړې پربنسټ نه دی وژل شوی. وگورئ! لومړی کودتا وشوه، تر هغه وروسته ورته فرمان ولیږل شو چې تسلیم شـئ، هغوی تسلیم نه شول. پایله یې هماغه ده چې ټول ولس پرې خبر دی. د ځو تنو وَژنـَه .

سیاه سنگ: تاسو غواړئ ووایاست چې محمد داؤود او کورنۍ یې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د ډله ییزې پریکړې پربنسټ نه دی وژل شوی؟

لایق: لومړی خو د دغې سکالو بنسټ باید راځرگند شي. د افغانستان د خلق ډیموکراتېک گوند کودتا نه ده کړې. کودتا څو تنو ترسره کړه .

سیاه سنگ: ستاسو په وینا، دغه څو تنه څوک ول یا څوک دي؟

لایق: یو شمیر ځانغـوښتـونکو، ځانمنـنـونکو او د واک څوکیو ته تږیو کسانو چې غوښتل یې د واکمنۍ څوکۍ ، موټرو، ویسکي او لوړو دولتي پوړونو ځانونه ورسوي کودتا یې وکړه او د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند په داسې یوه دریزکې راگیر شو چې کار له کاره تیر وو. د خلق اوپرچم ډلې اړې شولې چې د ځان د ساتنې لپاره دغه کودتا ومني .

سیاه سنگ: کولای شـئ د دغې کودتا د سمبالوونکو نومونه را واخلـئ؟

لایق: زه ډارن نه یم اونه له راتلونکي څخه کومه ویره لرم. زړه ور یم او په زغرده وایم چې حفیظ الله امین او تره کي د دغې کودتاه پاخه سمبالوونکي ول. موږ په زندان کې وو چې کودتا وشوه .

سیاه سنگ: تاسو څنگه زنداني شواست؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لایق: کله چې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د مشرانو د نیولو خبر د راډیو له لارې خپور شو نو له زندانه بهر یو شمیر ملگري دغې پایلې ته ورسېدل چې :" 'میثاق صاحب اولایق صاحب ته به ښه دا وي چې ولاړ دې شي او ځانونه دې دولت ته ور وسپاري". زه هم د ملگرو له سلا سره سم پولیسو ته ورغلم او ځان مې ور وسپاره .

زما لاسونه یې په هتکړیو را وتړل او په یوې کوشنۍ خونې کې واچولم. یو وردکی افسر راغی او په ډیرې قهرژلي توگه یې راځخه وپوښتل " څه شی دې خوړلي چې هضمولای یې نه شې". وروسته له هر لوري د ډزو غږونه را خپاره شول. افسر دباندې ووت. څو شیبې وروسته زه هم له خونې دباندې دالان ته را ووتلم او غوښتل مې پوه سم چې څه خبره ده. د گوند یو تن غړی مې ولید. هغه وویل:" څو شیبې نورهم صبر وکړه، راځملوو یې ".

بیا مې ولېدل چې هماغه افسر بیرته راغی او په یوه غاب کې یې راته انگور راوړل زما لاسونه یې راخلاص کړل او په دې ډ ول زه له زندانه را خلاص سوم .

سیاه سنگ: وروسته له هغې چې له زندانه را خلاص شواست او راډیو افغانستان ته راغلاست نو نورمحمد تره کي ته مو د داؤود په اړه وویل " دغه فرعون دې ووژل شي." . آیا دا سمه ده؟

لایق: نه. داسمه نه ده. دا قطعاً زما خبره نه ده. پرما تور لگوي. ما داسې نه دي ویلي. اصلاً دغه پیښه ماته د کرکې وړ وه .

سیاه سنگ: کومه پیښه تاسو ته د " کرکې" وړ وه. د " غوایي کودتا یا د محمد داؤود وژنه ".

لایق: کودتا. دغه پوځي پاڅون چې په گوند کې نه وو پوخ شوی، ماته د کرکې وړ وو. ښايي په تأریخ کې دغه پاڅون ته وَرته نور پاڅونونه هم شوي وي. آیا دا چې په دغې پیښې کې شورویانو هم لاس درلود یا نه درلود راته څرگنده نه ده. البته حفیظ الله امین او نورمحمد تره کی سل په سلو کې پرې پوهېدل .

سیاه سنگ: که تاسو د نورمحمد تره کي پرځای واست، آیا د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژلو فرمان به مو ورکړې وای؟

لایق: دغه پوښتنه بنسټ نه لري. که زه د هغوی پرځای وای نو کودتا به نه وای شوې. په هیڅ اصل ،بنسټ او معیار کې د کودتا تجویز نه دی شوی. کودتا د سیاسي ستونزو د حل لاره نه وه، نه ده او په راتلونکې کې به هم نه وي. زه له کودتا سره مخالف وم. په ټولیز ډول د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند ټول پوه غړي له پوځي کودتا سره مخالف ول .

سیاه سنگ: آیا دا رښتیا نه ده چې د یوه خپلوان او نیږدې ملگري د وَژنې په ناورین کې د ډوبېدلوله امله مو د داؤود لاس د میراکبرخیبر په وژنه کې ورگډ کړای وي او ویلي مو دي چې " دغه فرعون دې ووژل شي"؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لایق: د ژوند له پیله تر اوسه له وینې تویـَونې او وَژنې کرکه لرم. ان د سردار داؤود او د هغه د کورنۍ له وژل کېدلو وروسته، د مړیو د لېدلو لپاره ارګ ته وَرنغـلم. تل به زما په اړه ویل کېدل چې " دی قاطع سړی نه دی". تاسو په ټول افغانستان کې ماته یوازې یو تن را پیدا کړئ چې ودې وایي " چې د لایق له لاسه یې تاوان لیدلی وي" له بلې خوا سردار داؤود او د هغه د جمهوري دولت څانګو د میراکبر خیبر په وژنه کې لاس نه درلود. خلک ولې بې ګټې خبرې را جوړوي؟

سیاه سنګ: د میراکبرخیبر وژونکی څوک دی؟

لایق: دا پولیسي تحقیقات کېږي او زه یې ځواب ویل اړین نه بولم. څو اونۍ مخکې یوې نړیوالې راډیو هم دغه پوښتنه راڅخه کړې وه. د نوموړې راډیو پوښتونکي ته مې وویل چې اوس د دغې پوښتنې د ځواب ویلو وخت نه دی. اوس به ډیر وختې وي چې دغې پوښتنې ته ځواب وویل شي .

سیاه سنګ: که څه هم د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژنې له سکالو څخه لږ څه لېرې کېږو خو غواړم ووایم چې وحید مژده د " آریایي" او "سرنوشت" په ویبپاڼو کې یوه لیکنه لري اوسرلېک یې دی " هغه وژنه چې له پایلې څخه یې کودتا را وکټېدله". هغه د ګلبدین حکمتیار له خولې چې وحید مژده هم په هغې غونډې کې ناست وو، داسې لېکي "خیبرزموږ د مجاهدو ورونیو په لاس وژل شوی "

لایق: دغه ادعا هم له بنسټه سمه نه ده. حزب اسلامي د دې لپاره چې د پاکستاني چارواکو په سترګو کې ځانته یو دریز راپیدا کړي، په دغه خام او بې ځایه چل د داسې یوې وژنې پازوالي په غاړه را اخلي چې له اصله یې کړې نه ده .

سیاه سنګ: خو (د وحید مژده د لیکنې پربنسټ) د ګلبدین حکمتیار دغه ادعا د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند یو شمیرپخوانیو لوړپوړ غړیو منلې ده .

لایق: هو منلې یې ده او هغه هم له دې امله چې غواړي د میراکبرخیبر د وژنې تورله خپل تندي څخه را پاک کړي .

سیاه سنګ: ستاسو له خبرو را څرګندیږي چې د میر اکبر خیبر وژنه " د ګوند د کورنیو کړیو" په لاسه یوه وَ ژنه ده. آیا ښه به نه وي تاسو چې وژونکی پیژنـئ او په رښتیا خبریاست، ولې خلک نه خبروئ؟ په رښتـنو خبرو پوهېدل د ولس بنسټیز حق دی.

لایق: د افغانستان د خلق د ډیموکراتیک ګوند ښادنامې په ځانګړې توګې د غوایي له کودتا را وروسته ډیرې کرغیړنې وې. ولس زموږ له لاسه ډیر تاوانونه ولېدل. میر اکبرخیبر هم همدغو حزبیانو وژلی دی. ما اوس له ګوندي او یا سمبال شوي سیاست څخه لاس اخیستای دی، ادبیاتو ته مې مخه کړې، غواړم هرهغه څه چې لرم ویې لیکم، ولې نه؟ په نیږدې راتلونکې کې به هر څه په یوه کتاب کې را ولېکم.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه سنگ: اوس به بیرته خپلې خبرې ته راشو. ستاسو له انده داؤودخان څه ډول یو شخصیت وو؟

لایق :

د دویمې برخې پای

اخځ:

http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_74/President%20Daud%202.pdf

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

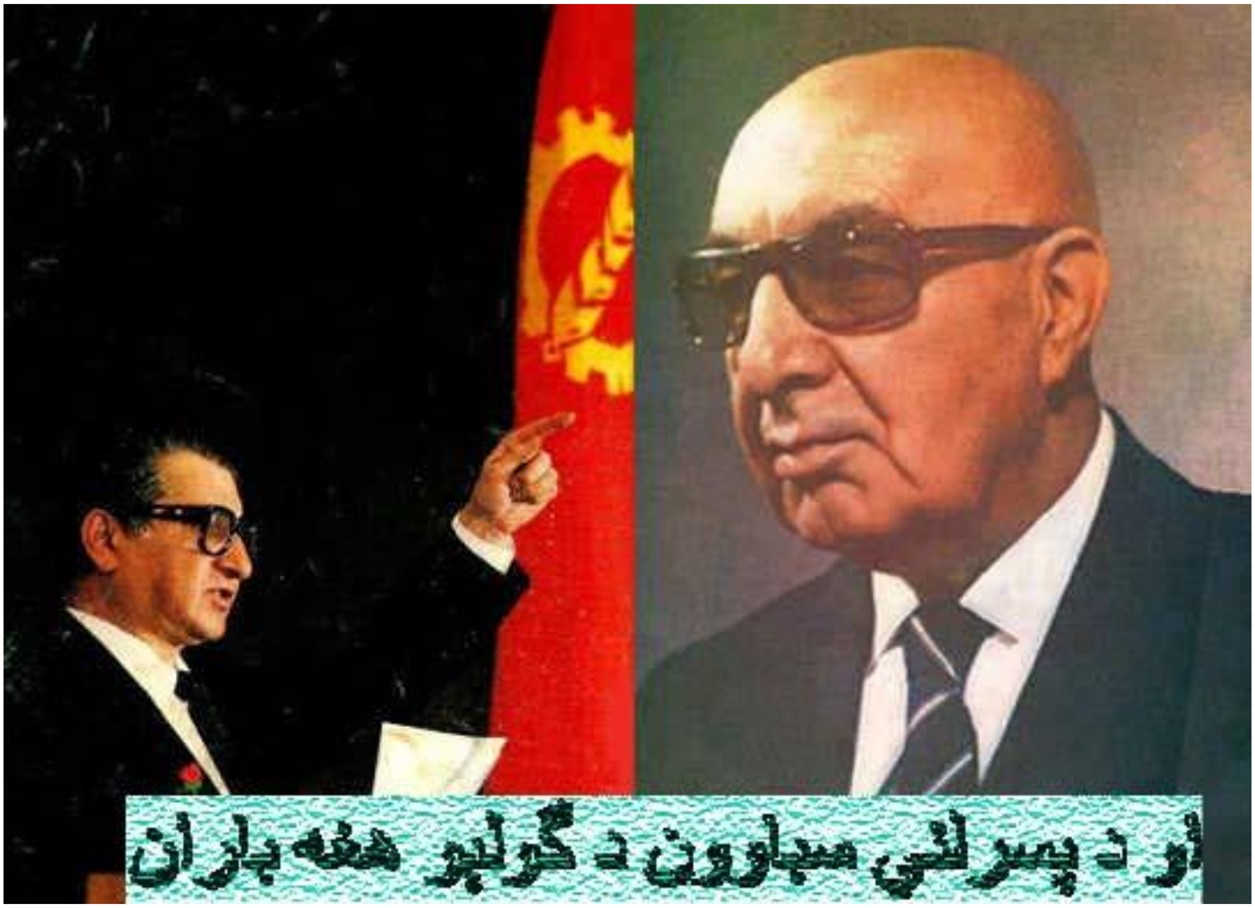

دریمه برخه

سیاه سنګ: وروسته له هغې چې له زندانه را خلاص شواست او راډیو افغانستان ته راغلاست نو نورمحمد تره کي ته مو د داؤود په اړه وویل " دغه فرعون دې ووژل شي." . آیا دا سمه ده؟

لایق: نه. داسمه نه ده. دا قطعاً زما خبره نه ده. پرما تور لګوي. ما داسې نه دي ویلي. اصلاً دغه پیښه ماته د کرکې وړ وه .

سیاه سنګ: کومه پیښه تاسو ته د " کرکې" وړ وه. د " غوایي کودتا یا د محمد داؤود وژنه ".

لایق: کودتا. دغه پوځي پاڅون چې په ګوند کې نه وو پوخ شوی، ماته د کرکې وړ وو. ښایي په تأریخ کې دغه پاڅون ته وَرته نور پاڅونونه هم شوي وي. آیا دا چې په دغې پیښې کې شورویانو هم لاس درلود یا نه درلود راته څرګنده نه ده. البته حفیظ الله امین او نورمحمد تره کی سل په سلو کې پرې پوهېدل .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه سنگ: که تاسو د نورمحمد تره کي پرځای واست، آیا د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژلو فرمان به مو ورکړې وای؟

لایق: دغه پوښتنه بنسټ نه لري. که زه د هغوی پرځای وای نو کودتا به نه وای شوې. په هیڅ اصل ،بنسټ او معیار کې د کودتا تجویز نه دی شوی. کودتا د سیاسي ستونزو د حل لاره نه وه، نه ده او په راتلونکې کې به هم نه وي. زه له کودتا سره مخالف وم. په ټولیز ډول د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند ټول پوه غړي له پوځي کودتا سره مخالف ول .

سیاه سنگ: آیا دا رښتیا نه ده چې د یوه خپلوان او نیږدې ملگري د وَژنې په ناورین کې د ډوبېدلوله امله مو د داؤود لاس د میراکبرخیبر په وژنه کې ورگډ کړای وي او ویلي مو دي چې " دغه فرعون دې ووژل شي"؟

لایق: د ژوند له پیله تر اوسه له وینې تویَونې او وَژنې کرکه لرم. ان د سردار داؤود او د هغه د کورنۍ له وژل کېدلو وروسته، د مړیو د لېدلو لپاره ارگ ته وَرنغـلم. تل به زما په اړه ویل کېدل چې " دی قاطع سړی نه دی". تاسو په ټول افغانستان کې ماته یوازې یو تن را پیدا کړئ چې ودې وایي " چې د لایق له لاسه یې تاوان لیدلی وي" له بلې خوا سردار داؤود او د هغه د جمهوري دولت څانگو د میراکبر خیبر په وژنه کې لاس نه درلود. خلک ولې بې گټې خبرې را جوړوي؟

سیاه سنگ: د میراکبرخیبر وژونکی څوک دی؟

لایق: دا پولیسي تحقیقات کیږي او زه یې ځواب ویل اړین نه بولم. څو اونۍ مخکې یوې نړیوالې راډیو هم دغه پوښتنه راخخه کړې وه. د نوموړې راډیو پوښتونکي ته مې وویل چې اوس د دغې پوښتنې د ځواب ویلو وخت نه دی. اوس به ډېر وختې وي چې دغې پوښتنې ته ځواب وویل شي .

سیاه سنگ: که څه هم د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژنې له سکالو څخه لږ څه لیږې کیږو خو غواړم ووایم چې وحید مژده د " آریایي" او "سرنوشت" په ویبپاڼو کې یوه لیکنه لري اوسرلیک یې دی " هغه وژنه چې له پایلې څخه یې کودتا را وکټېدله". هغه د گلبدین حکمتیار له خولې چې وحید مژده هم په هغې غونډې کې ناست وو، داسې لیکي "خیبرزموږ د مجاهدو ورونو په لاس وژل شوی "

لایق: دغه ادعا هم له بنسټه سمه نه ده. حزب اسلامي د دې لپاره چې د پاکستاني چارواکو په سترگو کې ځانته یو دریز راپیدا کړي، په دغه خام او بې ځایه چل د داسې یوې وژنې پازوالي په غاړه را اخلي چې له اصله یې کړې نه ده .

سیاه سنگ: خو (د وحید مژده د لیکنې پربنسټ) د گلبدین حکمتیار دغه ادعا د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند یو شمیرپخوانیو لوړپوړ غړیو منلې ده .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لایق: هو منلې يې ده او هغه هم له دې امله چې غواړي د میراکبرخیبر د وژنې تورله ځپل تندي څخه را پاک کړي .

سیاه سنګ: ستاسو له خبرو را څرګندیږي چې د میر اکبر خیبر وژنه " د ګوند د کورنیو کړیو" په لاسه یوه وَ ژنه ده. آیا ښه به نه وي تاسو چې وژونکی پیژنـئ او په رښتیا خبریاست، ولې خلک نه خبروئ؟ په رښتـنو خبرو پوهېدل د ولس بنستیز حق دی.

لایق: د افغانستان د خلق د ډیموکراتیک ګوند ښادنامې په ځانګړې توګې د غوايي له کودتا را وروسته ډیرې کرغیړنې وې. ولس زموږ له لاسه ډیر تاوانونه ولېدل. میر اکبرخیبر هم همدغو حزبیانو وژلی دی. ما اوس له ګوندي او یا سمبال شوي سیاست څخه لاس اخیستای دی، ادبیاتو ته مې مخه کړې، غواړم هرهغه څه چې لرم ویې لیکم، ولې نه؟ په نیږدې راتلونکې کې به هر څه په یوه کتاب کې را ولېکم.

سیاه سنګ: اوس به بیرته خپلې خبرې ته راشو. ستاسو له انده داؤود خان څه ډول یو شخصیت وو؟

لایق: داؤود خان د شخصي تقوی لرونکی یو سړی وو. پرته له شکه چې هغه د افغانستان د سرلوړی او پرمختګ غوښتونکې وو او د شتمنۍ او پیسو له ټولولو سره یې هېڅ مېنه نه درلودله. خو د داوؤد خان په ژوند کې تیاره اړخونه هم لېدل کیږي: دکتاتور وو او، هزاره ګان یې نه خوښیدل. که چا د هغه ډاډ ترلاسه کړای وای نو د هغه هرډول کړنه سردارداؤود ته د منلو وړ وه، که پرچا بې ډاډه شوی وای نو څرګنده ده چې د هغه سړي ژوند ټول پو پنا کېده .

ببرک کارمل، رمزي او کرک

د سردار محمد داؤود وراره محمد عزیزنعیم د خپلې مور خبرې داسې په یاد راولي :

"مورمې پیښې په خپلوسترګو ولیدلې. د هغو پیښو لنډیز داسې دی : په وروستیو شیبو کې د [کمانډو] یو افسر ننوځي او داؤود خان ته وایي : "باید تسلیم سئ . محمد داؤود خان پوښتنه کوي : " تاسو دغه امر د چا له خوا لرئ ؟ هغه ځواب ورکوي : " د قادر له پلوه." محمد داؤود خان وايي : " زه پرته له خدایه بل چا ته نه تسلیمیږم او تر وروستۍ ګولۍ جنګ ته چمتو یم"

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدا وو چې د دواړو خوا ترمنځ ګولۍ را و ورېدلې چې په پای کې یې ارواښاد داؤود خان او د هغه د کورنۍ اولس تنه غړي د هغه د زامنو او دوه لوڼو په ګډون ټولو د شهادت جامونه راپورته کړل .

له دغې پېښې وروسته د بریتانیا د بهرنیو چارو له وزارته د رمزي په نامه یو سړی چې د افغانستان په څانګې کې یې کار کاوه د خواخوږۍ لپاره زما لېدلو ته راغی او د هغه ترڅنګ یې را یاده کړه چې له خپل سفیر ښاغلي کرک څخه یې یو ګزارش تر لاسه کړی او په دغه ګزارش کې له ببرک کارمل سره د هغه د پيژندګلوی د کتنې خبره هم ویل شوې وه. د رمزي په وینا په ګزارش کې لېکل شوي ول: کارمل ویلي چې موږ د یوه سرته رسیدلي عمل په مقابل کې را ګیرپاتې شولو." (۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲٦ پاڼې : افغانستان په شلمه پیړۍ کې / افغانستان در قرن بیستم : ۱۹۰۰ � ۱۹٦۹ د بي بي سي د راډیو له ټولګو څخه ، ظاهر طنین ۲۰۰۵) "

د زَړوکسانو په کورګي کې د یوې بوډۍ میرمنې خبرې

داؤود جنبش (لېکوال ، ژباړونکی او د بي بي سي د راډیو کارکوونکی) د : ولسمشر داؤود خان او کورنۍ يې څنګه ووژل شول تر سرلېک لاندې د محمدظاهرشاه د خور/ د محمدنعیم د ماندینې میرمن زُهرې له خولې راوړي چې:

په هغه ورځ [د اپریل ۲۸، ۱۹۷۸ ز، د غوایي اومه ۱۳۵۷ ل] نعیم خان نه وو. لوڼې مې په کورکې وې ، لمسیان ښوونځي ته تللي ول. زه د ویښتانو د جوړولو لپاره دباندې تللې وم. یو افسر راغی او په بیړه یې له ما وغوښتل چې ارګ ته ولاړه شم. د داؤود خان له زامنو سره یوځای د ګلخانې ماڼۍ ته ولاړو. داؤود خان په خپل دفتر کې د تیلفون له لارې له چا سره خبرې کولې. هماغلته کښېنستلو. الوتکو بمبارد را پیل کړ. ترماښامه دغه حالت دوام درلود .

کله چې بمباریو زور واخیست، داؤود خان وویل:" لاندیني پوړ ته ولاړسئ!" د را وتلو په مهال د ګلخانې د دروازې له اړخه د ګولیو اور را پیل سو. ګومان کوم ډزې په ارګ کې دننه د خلقیانو او پرچمیانو له پلوه وو .

په دالان کې د داؤود خان لور زرلښته او دهغه اته کلنه لمسۍ غزال (د عمر لور) ټپیانې شوې وې. هغوی یې بلې خونې ته راوړلې. ګولیو زما د دیارلس کلنۍ لسمۍ صفورا ټټر سوری سوری کړی وو. نظام [د داؤود خان زوم] وویل صفورا بې هوښه شوې خو حال یې ښه دی، خو کله چې له نیږدې یې ولېدله، هغه وژل شوې وه. صفورا زما د سترګو تر مخ ځان حق ته وسپاره. ماشومان د مور په غیږ کې هم خوندي نه ول. شیما د سردارصاحب داؤود خان ننږور /د میرویس میرمنې خپل دوه ماشومان په غیږ کې نیولي ول او دیوال ته یې ډه ډه لګولې وه. کله چې له خونې راوتلم و مې لېدل چې دربواړه یې شهیدان شوي ول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرمېنه (زما او د نعيم لور)، عايشه (د داؤود خان معيوبه خور) چې له فزيکي ننګونو سره مخامخ وه او د له لاسه او پښو غورځېدلو کسانو په کراچۍ کې به ګرځېدله ، زينب (زما خور/د داؤود خان ميرمن) ، شينکۍ او زرلښته (د سرداداؤود خان لونې) ټولې داؤود خان ته ورغلې او د هغه تر څنګ ودرېدلې .

ما په خپلو سترګو نه دي ليدلي، خو راته يې وويل چې چا له ليرې ځايه داؤود خان ته ويل : تسليم سه ! او هغه ورته ويلي ول : پرته له خدايه بل چا ته نه تسليميږم. په همدغه وخت کې د ډزو غږونه را پورته شول. داؤود خان، نعيم خان، زينب، شينکۍ، خالد، ويس او عمر(د داؤودخان زامن)، نظام (د شاه محمودخان زوی) ټول هماغلته ووژل شول .

کودتا چيان په موږ پسې راغلل او ويې ويل چې له خونو څخه را ووځئ او که څوک را ونه وځي نو د خونې چتونه به پرې را ونړيږي . د را وتلو په مهال مې ولېدل چې د داؤود خان، نعيم خان او نورو مړي پرځمکه پراته ول .

زما پښه هم ټپي شوې وه. موږ يې روغتون ته ورسولو. هلته يې د لسو ورځو لپاره وساتلو بيا يې زندان ته بوتلو. خورشيد او توران (د سردارتيمورشاه ماشومان/ د نعيم خان لمسيان) په روغتون کې پاتې شول. ګلالۍ (د عمر ميرمن/ د داؤود خان ننږور) سره له دې چې پښه يې ۷ ګولېو ور سورۍ سورۍ کړې وه ژوندۍ پاتې شوه .

په هغې باراني ورځې زموږ د کورنۍ او نږدې خپلوانو ۷۰ تنه و وژل شول. آيا وروسته له ۳۰ کالو به داسې يو څوک ومونډل شي چې د وژل شويو آرامځای ومومي او د افغانستان د لومړي ولسمشر له قبرڅخه زيارت را جوړ کړي؟ "

سورسباوون

داکترعاصم د (د داؤود خان سياستونو، شخصيت او اندونو ته يوه کتنه / نګاهې به شخصيت،نظريات وسياستهای داؤود خان) د (ميزان د خپرندويې ټولنې له خپرونو ۲۰۰۱کال) د کتاب له ۲۹۲ تر۲۹۷ پاڼو کې د هما داؤود (د خالد ميرمن او د سردار محمد داؤود د نږور) د خبرو پربنسټ داسې ليکلي دي :

"د ديارلس سوه اوه پنځوسم لمريزکال د غوايي د مباشتې اوومه پنځنۍ 'پنجشنبې' ، د نورو ورځو په شان يوه عادي ورځ وه. د پسرلي مياشت وه او باران وَريده. په دوديز ډول د کورنۍ غړي هره د پنځنۍ ورځ د ماښام له خوا د داؤود خان په کور کې را ټولېدل. داؤود خان کورنيو ارزښتونو ته په ډېرې درندې سترګې کتل او ډير به خوښېده چې لږ تر لږه په اونۍ کې يوځل د کورنۍ غړي پريوه ټغرراټول شي او له يو بل سره په ګډه ډوډۍ وخوري. د دغسې را ټولېدلو نوښت هغه رامنځ ته کړی وو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هماغه ورځ د نورو پنځنیو ورځو په شان د کورنۍ د غړیو د را ټولېدلو تابیا په پام کې نېول شوې وه. کله چې د شوبلو د ډزو غږ را پورته شو، څه ناڅه د غرمې دولس بجې وې او میرمن هما داؤود په کورکې وه او ګومان یې کاوه چې د غرمې د ډوډۍ د دودیز توپ غږ دی او کلکه پاملرنه یې ورته ونه کړه. د هغې زړه نه منل چې له همدغې شېبې وروسته به دا د کمونیستو کودتا چیانو د کودتا پیل وي .

اړوپیچ د سترګوپه رپ کې اوښتون موند. څو شیبې نه وې تیرې چې خالد له خپل کار ځای د تلویزیون له ودانۍ څخه کورته را ورسید او ویې ویل چې ټول دې ارګ ته ولاړ شي. کله چې د ویرې لمنه را څرګنده او پراخه شوه داؤود خان د ولسمشرۍ د دفترد مشراکبرخان په سلا او وړاندیز پریکړه وکړه چې د کورنۍ ټول غړي ارګ ته دننه را وغواړي .

میرمن هما وایي کله چې په موټرکې د داؤود خان له کوره تر ارګه ولاړه نو ډیره په اندیښنه کې ډوبه وه او ویې لېدل چې اړوپیچ د سترګو په رپ کې د اوړېدلو په حال کې دی. د مخ په ودې اړوپیچ په لېدلو یې اندیښنه لا زیاته شوه. کله چې له خپل خاوند او کوشني ماشوم سره د ارګ انګړ ته ننوتله نو ویې لېدل چې سرتیرو د تیارسۍ په حال کې په هرګوټ کې مورچلې نیولې دي. له دغو ټولو سره سره بیا هم دا نه پوهېدله چې خبره څه ده او د دغه بیړنې اړوپیچ د را پارېدنې لامل څه وو .

د کورنۍ پاتې غړي چې له هرې خوا ورو ورو را رسیدل د ارګ د ګلخانې د ماڼۍ په دویمې ودانۍ کې د ولسمشر د کار په دفترکې را ټول شوي ول او ارګ ته په راننوتلو د هغه څه د تیریدلو په لېدلو به هک پک پاتې کېدل چې په ارګ کې تیرېدل. که څه هم اړوپیچ ډیر کړکیچن شوی نه وو خو د نیږدې ماسپیښین شا او خوا وړاندیز وشو چې میرمنې او ماشومان دې له ارګه په موټرونو کې بهر و ایستل شي. د افغانستان د پخواني ټولواک خور او د ولسمشر داؤود خان ماندینې میرمن زینب دغه وړاندیز وغانده. دهغه د همدغې پریکړې پربنسټ نورو میرمنو هم خپل هوډ څرګند کړ او ټینګارېې وکړ چې د خپلو میړونو ترڅنګ به همدلته پاتې شي. په ځانګړې توګه د سردارمحمد داؤود خان زامنو ټینګار کاوه چې د پلار ترڅنګ به پاتې کیږي او نه غواړي چې هغه یوازې پریږدي .

که څه هم د کورنۍ غړو ته څرګند خبرونه نه ورکول کېدل خو د هرې شیبې په تیریدلو خبره راڅرګندیدله او اورېدل کېدل چې دښمن د پرمختګ په حال کې دی او د ولسمشرد ماڼۍ نیول یې د خپلې موخې زړه ټاکلی دی .

په ډیرلنډ وخت کې ټیلفوني اړیکې وشلیدلې. له دې چې کودتا چیانو په آسانۍ کولای شوای د ودانۍ پاسنی پوړ په آسانۍ بمبارد کړي، د خونې د لوړوالي او د کړکیو د ډیروالي له امله دغه ځای خوندي نه وو نو پریکړه وشوه چې ټول دې کښتـني پوړ ته ولاړ شي. همداسې وشوه. د کورنۍ ټول غړي لاندیني پوړد ډوډۍ خوړلو لویې خونې ته راکښته کړای شول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرمن هما وایي تر هغې شیبې پورې چې دا د داؤود خان د کار په دفتر کې وه څوک نه وو ټپي شوي. خو کله چې د کورنۍ غړي کښتني پوړ ته راکښته شول نو د کودتاچیانو یرغل لا زور واخیست. د دښمن په وړاندې د ولسمشرۍ د ساتونکي قطعې اتلواله مقاومت ورو ورو دړې وړې کېده، د دښمن د مردکیو او توغندیو ړندو چـَرو او ټوټو په ودانۍ کې دننه هرڅوک ټپیانول.

زما په گومان لومړني چا چې ټپ واخیست او د سترگو په رپ کې مړ سو د سردارمحمد داؤود خان مشرزوی محمد عمر وو. د ارواښادې میرمن گلالۍ داؤود د عبدالله خان ملکیار د لور پرڅان اته گولۍ لگېدلې وې. لورکۍ یې (غزال) په همدغې پیښې کې په ارگ کې شهېده شوه او بله ټپي لور یې په روغتون کې څو شیبې وروسته مړه شوه. که څه هم د سردار محمد نعیم خان پښه په گولېو ټپي شوي وه خوله خپل پالیاله ورور سردارمحمد داؤود خان سره د سهارتر سباوون پورې ژوندی وو. وروسته له دې چې د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ساتونکي قطعې پاتې برخه له نا چارۍ کودتاچیانو ته تسلیم شوه، کمونیستانو د شنه سهار په سپیده دم کې د گلخانې د ماڼۍ دروازه پرانیستله او په لومړیو شیبو کې یې له داؤود خانه وغوښتل چې تسلیم شي خو هغه په ځواب کې وویل چې هېڅکله به د روسانو مریـیـو کمونیستانو ته تسلیم نه شي .

د امام الدین تر مشرۍ لاندې د وسله والو کودتا چیانو د ډلې او سردارمحمد داؤود خان ترمنځ ډزې پیل شوې چې په پای کې یې د هغه د کورنۍ یو شمیر راگیرشوي کسان یا ټپیان یا شهیدان شول .

د دغو شهیدانوپه منځ کې یوازې د سردارمحمد داؤود خان له کورنۍ څخه شل تنه ول. که د غوایي د اوومې د شرمونکي او کرغیړنې کودتا د شپو اوروځو د شهیدانو شمیره را واخلو نو د ټولو وژل شویو کسانو شمیره د سید عبدالاله، عبدالقدیرنورستاني، صاحبجانخان گارډ په گډون چې په ارگ کې ووژل شول ،او نور لکه غلام حیدررسولي ، ښایي درې زره تنو ته ورسیږي .

د کمونیستانو له وروستـني یرغله وروسته د سردارمحمد داؤود خان د کورنۍ پاتې ژوندي غړي د جمهوریت روغتون ته ولیږدول شول. هغو کسانو لکه میرمن گلالۍ چې ژور ټپونه یې اخیستي ول، تر اوږدې مودې په روغتون کې پاتې شول او د کورنۍ نورټول غړي زندان ته ولیږدول شول او هلته یې بندیان کړل .

د سردارمحمد داؤود د کورنۍ پاتې غړو د روس د لاسپوڅي رژیم له استازو څخه په څو څو ځله غوښتنه وکړه چې د غوایي د اوومې کودتا د شهیدانو د ښخېدلو ځایونه ورته وروښيي، خو دغولاسپوڅو هېڅکله دغې غوښتـنې ته ځواب ور نه کړ .

څرگنده نه ده چې د کودتا د توري او کرغیړنې شپې له امله کودتا چیانو د ارگ دننه د شهیدانومړي د خواجه رواش په سیمه کې په ډله ییزکښندل شوي قبرکې ښخ کړي او یا د کابل- جلال آباد د لویې لارې په اوږدو کې په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ناڅرګند ځای کې له اسلامي دودونو پرته ښخ کړي دي. (له میرمن هما) Arlington, Virginia ,USAداؤود عثمان سره مرکه ۲۰۰۱زکال د جنوري دويمه

له هغې خونړۍ پيښې را وروسته لا تراوسه د دغې غوټې سر نه دی پرانيستل شوی. په دغې پيښې کې ښکېل کسان او پاخه پازوال مشران لا تراوسه د نړۍ په ګوټ ګوټ کې ژوندي دي او پرته له شکه له قانوني لارو او امکاناتو کولای شو له هغوی پوښتنه وکړو چې دغه خبره روښانه کړي .

د ګلخانۍ پرمانۍ د ګوليو باران

جنرال نذير کبيرسراج د خپل کتاب (په افغانستان کې د شلمې پيړۍ د دويمې نيمايۍ مهمې پېښې/ روېداد های مهم نيمه اخير سده بيست در افغانستان) په ۱۱۳ پاڼې کې ليکلي : " محمد عمر په داسې حال کې چې له خپل پلار سره يو ځای وو د ګلخانې د مانۍ پوړې 'زينې' ته مخامخ، موټرته د پورته کېدلو په وخت کې ټپي شو. " دلته د يادونې وړده چې په هغو شېبو کې د يو شمير وزيرانو په ګډون د حاضرو همکارانو د پريکړې پربنسټ، وپتـيـل شوه چې محمد داؤود دې له ارګه دباندې ووځي او د مرکزي ځواک (قوای مرکز) د اړوند لښکرکوټونو په مرسته دې د کودتا چيانو يرغل پرشا وتمبوي." نوموړی زياتوي : " يادې شوې ډزې د ولسمشرۍ د ګارد د يوتن افسر له لوري چې د سردارمحمد داؤود د ډاډ وړ سړی وو، وشوې ".

هما داؤود د سردار محمد داؤود د مشرزوی د ټپي کېدلو په اړه د جنرال کبير سراج خبره نه مني او ټينګارکوي چې هغه له ودانۍ دباندې نه، بلکه په ودانۍ کې دننه ټپي شو. ۲۹۵ پاڼه، د سردارمحمد داؤود شخصيت، اندونو او تګلارو ته يوه کتنه / نګاهې به شخصيت، نظريات وسياستهای سردار محمد داؤود، ډاکټر محمدعاصم، د ميزان خپرندويه ټولنه، د امريکامتحده ايالات،۲۰۰۱(

وايي چې.....

ويل کيږي چې د ديارلس سوه اووه پينځوسم کال د غوايي د مياشتې له اوومې نېټې مخکې د محمد داؤود د وژلو تابيا نيول شوې وه. که داسې وي، نو د کومو کسانو پـَل د دغې تابيا په تل کې موندلای شو؟

وايي چې د افغانستان د خلق ديموکراتيک ګوند يوه نامتو څيره چې اوس هم په افغانستان کې ژوند کوي، د سردارمحمد داؤود او د هغه د کورنۍ له وژل کېدلو لږ شيبه وروسته ارګ ته راغی، ټول يې له پامه تيرکړل او بيا له خوني ووت .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايي هماغه سړي يو چا ته ويلي ول چې :" ... په پام کې نېول شوې وه چې پرارګ به يو پينځه سوه کېلويي بم وروغورځول شي. پوهيږئ چې پينځه سوه کيلويي بمب څومره ورانی کوي؟ ارګ يې له خاورو سره په هوا کاوه؟ "!

..."د عبدالله عمرله جيبه چې زما ترڅنګ ولاړ وو، د بنزموټر کلي يې واخيستله او ويې ويل: اوس زموږ وار دی چې د موټرسپرلۍ وکړو." په همدې حال کې مې وليدل چې د کورنۍ يوشمير غړي څوک روغ رمټ او څوک ټپي له دروازې تيريږي او ميرمن سلطانه نور/د سردارمحمد عمرنور مانديته له ټولو مخکې روانه وه. زهرا او داؤود / دغازي محمود ماشومان مې وليدل چې دواړه ټپيان ول. کله چې د ميرمن سلطانې نور سترګې پرما ولګېدلې، غلې شوه، بيا يې د لاس په اشاره او نغوته راته وويل دغه کسان پرې دي چنواري 'چارماري' يې کړئ." هغې [د افغانستان د پخواني ټولواک محمدظاهرشاه خوراو د وليعهد سرداراحمدشاه خواښې] ګومان کاوه چې زه هم د پيښې له پخو (......

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلورمه برخه

دیرش کاله د بېدیا په زړه کې

ډاکټر محمد حلیم تنویرد وروستنیو دریو لسیزو د څېړونکو له ډلې څخه (د ګلبدین حکمتیار تر مشرۍ لاندې) د اسلامي ګوند یوه وتلې څیره ده چې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د آرامځي ترټولو نیږدې نښه یې را کښلې ده (د افغانستان د ورځپاڼه لیکنې پېښلیک/ تأریخ روزنامه نګاري افغانستان، ۲۲۰ پاڼه، د صبور د خپرندویه ټولنې مرکز/پېښاور- پاکستان جنوري ۲۰۰۰ زکال)

د ۲۰۰۸ زکال د جولای په دویمې نېټې جنرال پادشاه میر په افغانستان کې د "آزادۍ د راډیو" له مرکه کوونکي حمید مُهـمند سره یوه ځانګړې مرکه کړې او نوموړي د سردارمحمد داؤود او د هغه د کورنۍ د قبرونو ځای ځایګی، د کابل په ۱۸ کیلومترۍ کې د څرخي پله زندان ته نیږدې داسې روښانه کړی:

حمید مهمند: جنرال صاحب پادشاه میر! هغه ګزارشونه چې موږ اورېدلي، پکې ویل کیږي چې: تاسو یو تن له هغو کسانو یاست چې د سردارمحمد داؤود او د هغه د کورنۍ د ښخولو په اړه شاهد واست. کله چې مړي رارسیدل او

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو ځای خاورو ته سپارل کېدل تاسو هلته واست. مړي په څه ډول راوړل کېدل او په څه ډول په ډله ییزه توګه خاورو ته سپارل کېدل؟ که مهرباني وکړئ په دې اړه لږ مالومات را کړئ !

جنرال پادشاه میر: د [د یارلس سوه اووه پنځوسم "ل" کال] د غوایي د مباشتې په اوومه د پنجشنبې [پنځنۍ] په ورځ کودتا وشوه. په سبا یې کله چې ورځ پای ته ورسیدله، د شپې دولس بجې وي چې مړي یې راوړل. موټر راغی. په هغه وخت کې زه د څلورم زغره وال ځواک د ساتنې او څارنې [حفظ ومراقبت] مدیروم. امر وشو چې ځان له سرتیروسره پولیګون ته ورسوم. له هغوی سره یوځای پولیګون ته ولاړم .

موټران له ښاره راتلل او ځراغونه یې له لیرې ښکارېدل. له ځان سره مې وویل: خدایه! په دې نیمه شپه کې دا موټران له کومې خوا پولیګون ته را روان دي .

لومړنی موټر چې را ورسید، د دفاع د وزارت یو جیپ وو. له سلام او سترې مه سي وروسته مې وپوښتل: ورونو! خیریت خو دی؟ څنګه راغلئ یاست؟ ویې ویل چې د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د غړو مړي مو راوړي او غواړو دلته یې یوې په موضع (له مخکې پوځي کېندل شوي ځای) کې ښخ کړو،او ځای ورته پیدا کړو،ورته مې وویل: ډېره ښه ده .

اسلم وطنجار چې په کودتا کې یې پخه ونډه درلودله او په څلورم زغره وال ځواک کې وو، پوهېده چې د ځمکې کوم ځای د (موضع) لپاره کېندل شوی دی. هغه وویل دلته د یوه ټانک پخوانۍ موضع شته .

غوچوړي (چقوري) له مخکې کېندل شوي ول. له جیپانو وروسته یو نوی [زیس موټر] راغی او د شو. ماته یې وویل: سرتیرو ته ووایه چې مړي راکښته کړي� Reverse .موضع مخې ته"

سرتیرو مړي یو په یو راکښته کړل. زه په خپله د قبر لحد ته ور کښته شوم. لومړنی کار مې چې وکړ دا ووچې د مړیو مخونه مې د قبلې خواته را واړول. کله چې اوس مو قبرونه را خلاص کړل نو له نېکه مرغه لېدل کېدل چې د مړیو د هډوکو مخونه هماغسې د قبلې خواته ول. د امنیت د وزارت کارکوونکو او نورو هـیـئـتانو ولېدل چې د مړیو مخونه د قبلې پر لور ول .

د یوه موټر ترپال مې خلاص کړ او دهغه سپن ږیري موټروان ته مې وویل: نه خفه کیږې که دغه ترپال واخلم او د مړیو پرمخونو یې واچوم؟

حمید مهمند: جنرال صاحب! مهرباني وکړي ووایاست چې په همدغه ډله ییزقبرکې مو څو تنه مړي تر خاورو لاندې کړل؟

جنرال پادشاه میر: څه ناڅه دیارلس تنه ول. دیارلس تنه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حمید مهمند: آیا ددوی په ډله کې ښځې او ماشومان هم ول؟

جنرال پادشاه میر: د هغوی په منځ کې دري ښځې وې، نور يې ټول نارينه ول.

حمید مهمند: ویل کیږي چې په ډله ییز قبر کې د داؤودخان له کورنۍ څخه اتلس تنه تر خاورو لاندې شول، نور مړي څه شول؟

جنرال پادشاه میر: په هماغه شپه يې دیارلس مړي اونوريې په سبا شپه راوړل. ما دري شپې بې خوبې ایستلې وه او ښارته خپل کورته ولاړم. زما د مرستیال ضابط شاه ولیخان په وینا نور شپاړلس تنه مړي چې ګڼ شمیر يې ښځې وې د ټانک د بلې کېندل شوې [موضع] په پینځه ویشت ګامیز واټن ته راوړل شول.

د هغې ورځ په سهار شاه ولیخان راته وویل: آمرصاحب تاسو پرون شپه نه واست، نور مړي یې هم راوړل. ومې پوښتل: مړي دې وپیژندل؟ ویې ویل: نه. ومې نه پیژندل. خو دومره مې ولیدل چې په مړیو کې ښځې او ماشومان ډیر ول، نارینه لږ ول.

حمید مهـمند:جنرال صاحب تاسو وويل چې لحد ته کښته شواست او ومو ویل چې مړي مو یو په یو ځای پرځای کړل. ستاسو له نظره، ایا هغوی په ګولېو وژل شوي ول یا نور زورزیاتې هم ورسره شوی وو؟

جنرال پادشاه میر: دروغ ویل ګناه لري. شپه وه. د مړیو مخونه سم نه ښکاریدل. ټول په وینو ککړ ول. کلکه مې چې مړي دېخوا آخوا کول، لاسونه مې د هغوی په وینو ککړېدل. پرتولو له یوې مخې د ګولیوباران شوی وو .

حمید مهمند: آیا د سردار داؤود خان مړی مو په خپلو سترګو ولید؟

جنرال پادشاه میر: له یوې خوا د شپې تیاره وه، له بلې خوايې موږ ته ویل چې مړي ژر ژراو په بېړه را کښته کړئ. له مړېنې وروسته څیره او د مخ بڼه هم بدلیږي. مړي سم نه پیژندل کېدل. که په تیاره شپه کې څوک خپل ورورهم وګوري، نه يې پیژني. خو د بدن د جوړښت ، د اندام د ځیږوالي او د قد یا وني د لنډوالي له مخې مې ګومان وکړ چې داؤود خان به وي .

په تیرو ورځوکې کله چې هغه مو له قبره را وایست، د خپلې میرمنې د هډوکو تر څنګ وو. ښځې يې د سرو زرو غاښونه درلودل. سره زر په خاورو کې نه خرابیږي، تر ننه پورې هماغسې پاتې دي .

حمید مهمند: مړي څه ډول کسانو راوړل؟ لوړپوړي افسران ول که عادي سرتیري؟

جنرال پادشاه میر: د هغوی د ډلې مشر نور احمد نور د کورنیوچارو [وزیر] وو. نه پوهیږم چې اوس په کوم هېواد کې اوسیږي. نور وزیران هم ول، چې نه يې پیژنم. د هغوی یوه تن له اسلمه وپوښتل: دغه افسر چې لاندی بوخت دی، ملګری دی که نه؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حمید مهمند: دا یې ستاسو په اړه ویل؟

جنرال پادشاه میر: هو، هغوی نه غوښتل چې دغه پټ راز افشا سي او غوښتل یې چې مړي هماغلته ورک سي .

حمید مهمند: تاسو وویل چې مړي یې په دوه وو جلا جلا شپو کې راوړل او تر خاورو لاندې شول. له تاسو سره یې چال چلند څنګه وو؟ څه قومانده یې ورکوله او څه یې ویل، د بیلګې په ډول، څه وکړئ؟

جنرال پادشاه میر: کله چې هغوی خپل کار پای ته رساوه نو د ځلورم زغره وال ځواک له کانتینه به یې چای، کیک او کلچې واخیستلې او [په اصطلاح د پیش نمې په توګه به یې] یو څه خوړل بیا به ښار ته تلل. په همدغه ترځ کې یوه شپه یې ما ته په ګوته نیولو ویلي ول چې " دا سړی ګوندي ملګری نه دی "

وروسته یې نو د وزیر په کچې نور مشران او لوړپوړي چارواکي راوستل او د ګولیو باران به یې پرې جوړاوه. ډیر ښه ښه وزیران ول. کله چې دغه مشران یې د ګولیوپه باران کې ویشتل اوپه شهادت یې رسول نو ویل به یې چې چاته نه وایو. انکار کوو. پټ کار دی. ځکه چې هغوی له محکمې پرته وژل کېدل .

حمید مهمند: آیا هغوی د داؤود خان د کابینې کسان ول؟

جنرال پادشاه میر: هو، هغوی د داؤود خان د کابینې غړي ول.

حمید مهمند: د چا نوم دې په یاد دی؟

جنرال پادشاه میر: هو ! یو یې د عدلیې وزیر وفي الله سمعیي وو، بل یې د بهرنیو چار وزیر، ځکه چې ویې ویل یې د باندنیو چارو وزیر راکښته کړئ. ټول ټال ۸ تنه ول. هغوی یې د شهید سردار صاحب له وژلو ۸ شپې وروسته ژوندي راوستل او ویې ویل چې له وژل کېدلو یې منکره کیږو.

د هغوی له ډلې بل تن موسی شفیق وو. له هغه یې هم پوښتنې کولې. هغه په ځواب کې ورته ویل: زه ډیر بې ګناه یم. په کور کې مې سطرنجۍ هواره ده. اولادونه مې څه نه لري. زه په خپل کور کې هېڅ نه لرم. هغوی په ځواب کې ورته وویل: تا د هلمند اوبه خرڅې کړې دي. موسی شفیق ورته وویل: ته [نور احمد نور ته یې وویل ته]، اناهیتا راتب زاد، ببرک کارمل او حفیظ الله امین ټول د کابینې وکیلان واست. تاسو ومنله [پاس کړه] او زه د هغه وخت سروزیر [صدراعظم] وم، ما یوازې لاسلیک وکړ .

حمید مهمند: دغه خبرې هماغلته ترسره شوې؟ موسی شفیق هماغلته له نور احمدنور سره شخړه وکړه او بیا یې هماغلته وواژه؟

جنرال پادشاه میر: هو، مخامخ خبرې هماغلته پیل شوې. له هماغو خبرو وروسته موسی شفیق یې وواژه. له هغه وروسته یې د عدلیې وزیرله موټره راکښته کړ .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حمید مهمند: کله چې د کابینې غړي يې وژل، څه ډول احساسات یې له ځانه ښکاره کړل؟ خندل یې؟

جنرال پادشاه میر: دوی به پرې د گولیو باران جوړاوه او هغوی د" اللهُ اکبر" په ویلو پرځمکه را لویدل.

حمید مهمند: هغو کسانو چې وژلي کولې څه ډول احساسات یې ښکاره کړل؟

جنرال پادشاه میر: رښتیا یې ووایم د هغوی په احساساتو نه پوهېدلم. له یوې خوا د شپې تیاره وه له بلې خوا وژې کوونکو داسې خولۍ پرسر درلودلې چې دوه سوري یې درلودل چې له هغو سوریو یې یوازې کتلای شوای. یوازې سترګې یې ښکارېدلې او مخونه یې نه ښکارېدل چې سړی یې پر احساساتو پوه شي. هغوی به کلاشنیکوفونه په لاس له جیپ موټرانو راکښته شول له اته متریز واټنه به یې وژلي پرې ډزې کړې او بیا به بیرته جیپ ته ننوتل .

حمید مهمند: کله چې د خبرو شخړه کېدله، نورو څه کول او څه یې ویل؟

جنرال پادشاه میر: ددوی د خبرو پرمهال نور ټول غلي درېدل او څه یې نه کول.

حمید مهمند: دغه خبرې چې مو وکړې ټولې یې ستاسو تر مخې تیر شولې؟

جنرال پادشاه میر: هو، هر څه مې چې وویل زما تر مخې تیر شول.

حمید مهمند: هغه خبرې او شخړې [د موسی شفیق او نور احمد نور ترمنځ] هم ستا تر مخې تیرې شوې وې؟

جنرال پادشاه میر: هو، هغه خبرې هم ټولې زما تر مخې تیرې شولې .

حمید مهمند: کله مو چې د سردارصاحب داؤود خان او د هغه کورنۍ خاورو ته وسپارله او ستاسو ترمخه د هغه د کابینې غړي ووژل شول، څه ډول احساس مو درلود؟

جنرال پادشاه میر: موږ ټول مسلمانان یو. پرخدای ایمان [ګروهنه] لرو او پوهیږو چې شپې پسې ورځ او ورځ پسې شپه راځي. تر اوسه د نړۍ په هېڅ یوه ګوټ کې داسې نه دي شوي چې د یوه هیواد د ولسمشر مړی دې تر دیرشو کالوپورې د بیدیا د خاورو په زړه کې پټ پاتې شي.

همدغې دښتې ته روسان راغلل. شوبلو او ټانکونو یې ټول ځایونو کنډ او کـَپـَـر کړل. په زړه کې مې را تاو شول چې یوه ورځ به خدای افغانستان خپلواک کړي. ما له هغه ځایه چې د خاورو په زړه کې داؤود خان خاورو ته سپارل شوی وو، د یوه متر د خطوې په اندازې ګامونه را واخیستل ټول ټال له سرکه ٦٥ متره لیرې واټن وو .

راغلم او دغه ٦٥ متري واټن مې په یوه ځای کې یادداشت کړ. له ځان سره مې وویل چې ښایي یوه ورځ به افغانستان د کمونیستانو له منګولو خلاص شي. په هغه وخت کې روسان نه ول، همدغه کمونیستان ول. و مې ویل چې دا خو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د یوه سترشخصیت آرامځای دی، یوه ورځ به ورک شي. په دغو تیرو دوه وو مباشتو کې د خلکو د غلطو ګزارشونو له کبله ګڼ شمیر ځایونه کېندل او پرانیستل کیږي او نښه یې په لاس نه ورځي .

حمید مهمند: جنرال صاحب! تاسو ښه خبر شواست چې د افغانستان دولت یوه کمیسیون ته دنده سپارلې چې د داؤود خان او د هغه د کورنۍ ډله ییز قبر دې را پیدا کړي؟

جنرال پادشاه میر:په خوست کې مې د راډیو او تلویزیون له لارې واورېدل چې کرزي صاحب یوه ځانګړي کمیسیون ته دنده سپارلې ده. تیلفون مې وکړچې ددغه کمیسیون خبره ښه ده. راته یې وویل چې : هله ژر سه. را سه. موږ هڅه کوله چې ستا د تیلفون شمیره را پیدا کړو، نه مو شوه موندلای. هرڅه مو چې احوال ورکاوه او نفر مو درلیږل نتیجه یې نه ورکوله. ښه شو چې ټیلفون دې را وکړ. سبا ته ځان را ورسوه چې ډیر ضرور کار دی. هماغه وه چې راغلم .

حمید مهمند: جنرال صاحب! د هغو ګوتو په شمار کسانو له ډلې څخه چې د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د ډله ییز قبر خبره یې په زړونو کې درلودله، یو یې هم تاسو یاست. اوس چې د غه ډله ییز قبرونه وموندل شول او مړي یې له هغه ځایه را وایستل، تاسو څه ډول احساس لرئ؟

جنرال پادشاه میر: کله چې د سردار داؤود خان د قبر د خارو سر ته تللم، سردارنادرجان او سردارمحمود جان غازي (د سردار داؤود خان لسمی) به له ما سره ول. هغوی به هلته د خپل نیکه د درناوي له کبله په شنه سهار کې تلل او د لاسونو د ګوتو په سر به یې د قبر د سر خاورې ایخوا دیخوا کولې چې هډوکي مات نه شي او سم لاس ته ورسي. زړونه یې مړیو ته ډیر سوځېدل .

هډوکي مو د ملي امنیت روغتون ته راوړل چې ولسمشر د پریکړې پربنسټ یا یې حکومت او یا یې ملي امنیت وپیژني. البته چې د مخونو او ځیرو پیژندل ممکن نه دي ځکه ټول یې هډوکي دي .

حمید مهمند: ستاسو خپل احساس ښه دی؟ آیا خوښ یاست چې له دغسې یوه ستر راز څخه مو پوړنۍ لیرې کړ؟

جنرال پادشاه میر: د یوه مسلمان په توګه خوښ یم. تر نن ورځې، د نړۍ په هرګوټ کې که د کفر هیواد وي یا مسلمان، د ولسمشر مړی یې نه دی ورک. اوهغه هم د سردار داؤود خان په شان ولسمشر چې د افغانستان ټول وګړي یې د خپل ویر پر ټغرکښینول. د هغه د قبر په موندلو اوس احساس کووم چې داؤود خان بیرته را ژوندی شوی دی. ډیر خوښ یم چې ګور یې وموندل شو او وګړي به وکولای شي چې د هغه د ګورزیارت ته ولاړ شي .

په راتلونکې ګڼه کې به تاسو ولولـئ:

۱ " .ما سردار داؤود نه دی وژلی" : د جنرال امام الدین تیلفوني پیام / ۲۰۰۸زکال د جولای دویمه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ .د دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریزکال دغوایي د مېاشتې له اوومې نیټې مخکې د سردار محمد داؤود د وژلو تابیا نیول شوې وه. د دغې تابیا په زړه کې د کومو کسانو د پښو د پلونو خاپ شته؟

۳ .د افغانستان د خلق دیموکراتیک گوند یو تن پیژندل شوی او نامتو غړی چې اوس په افغانستان کې او ژوندی دی د سردار محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د غړو له وژل کېدلو وروسته ارگ ته راغی. ټول یې له سترگو لاندې تیر کړل او بیا له خونې ووت .

وایي همدغه سړي چاته ویلي ول چې:" .. په پام کې وه چې یو ۵۰۰ کیلویي بمب به د ارگ پرسرور واچول شي . پوهیږی چې ۵۰۰ کیلویې بمب څه کوي؟ ارگ یې له خاورو سره په هوا کاوه"!

... "د عبدالله عمر له جیبه چې څنگ ته مې ولاړ وو، د بنزموټر کیلي یې را واخیستله او ویې ویل:' اوس زموږ وار دی چې په موټرونو کې وگرځو.' په همدغه حال کې مې ولیدل چې د کورنۍ غړي څوک ټپي او څوک روغ رمټ یو یو له دروازې تیریږي او په سر کی یې میرمن سلطانه نور/ د سردار محمد عمر ماندینه روانه وه. د محمود غازي ماشومان زهرا او داؤود مې ولېدل دواړه ټپیان ول. کله چې د میرمن سلطانې نورسترگې پرما ولگېدلې غلې شوه او د لاس په اشاره یې راته وویل " ټوله گناه ددوی له لاسه ده، دوی چنواري "چارماري" کړئ. [هغه د افغانستان د پخواني ټولواک خوراو د ولیعهد سردار احمدشاه خواښې وه] او گومان یې کاوه چې زه هم د پېښې له پخو پازوالو څخه "' ....

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

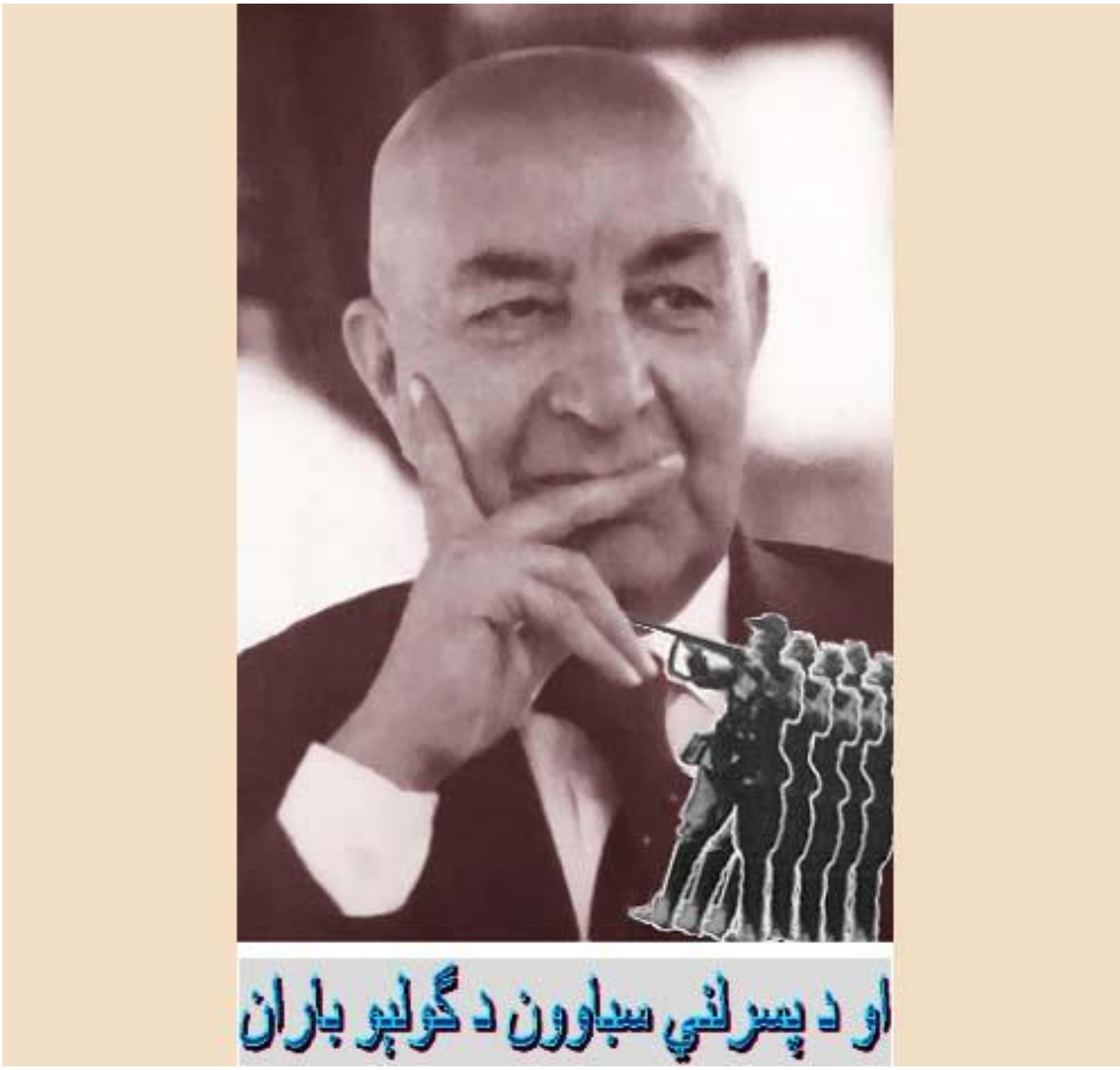

پنځمه برخه

سردار داؤود ما نه دې وژلی

اکادمیسین دستګیري پنجشیري د ۲۰۰۸زکال د جولای د میاشتې په دریمې د ماښام په اوو بجو له ما [سیاه سنگ] سره د تیرو ټیلفوني خبرو په دوام، دغه لاندینې خبرتیا یې راکړه :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرون د ۲۰۰۸زکال د جولای د مېاشتې دويمه د ماښام په وخت جنرال امام الدين ما [دستگيرپنجشيري] ته ټيلفون وکړ او د نورو خبرو په ترڅ کې يې را وته وويل :

"ما د ' کابل' ناتهـ ' په ويبپاڼې کې د " پسرلني سباوون د گولېو باران/ و آن گلوله باران بامداد بهار/ " پرله پسې برخې لوستلې دي او له يو شمير ټکيو سره يې چې ډاکټر داؤود جنبش د ټولواک د خور ميرمن زهره نعيم له خولې ليکلي او هم له هغو برخو سره چې تاسو جناب پنجشيري صاحب په ټول امانت د سردار داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژل کېدلود پيښې په اړه ليکلي دي او هم له هغو نقل قولونو څخه مو چې زما له خولې راوړي سل په سلو کې موافق يم .

څرنگه چې ميرمن زهره نعيم په لنډيز ويلي، اوتاسو هم د کابل ناتهـ په ويبپاڼه کې او هم " د افغانستان د خلق ډيموکراټيک گوند راپاڅېدنې او راپرځېدنې/ ظهور و زوال حزب ديموکراتيک خلق افغانستان" په کتاب کې مو په تفصيل ويلي، ما له سردار محمد داؤود سره وروستـنې خبرې تر سره کړي دي. په لنډېز وَوايم رښتيا دا ده چې :

زه د پوځ د يوه افسرپه توگه په ټول درناوي د "تيارسـئ" په ډول د سردار محمد داؤود مخې ته ودرېدم. لومړی مې ورته پوځي سلام "رسم تعظيم" وکړ. وروسته مې په ډير درناوي د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند د سرمشريزې ډلې پيغام ور ورساوه او ورڅخه مې وغوښتل چې له خپلې کورنۍ سره دې يو خوندي ځای ته تشريف يوسي. داؤود خان دغه غوښتنه ونه منله. بيا مې ورته وويل:" له دې چې واک د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند ته ليږديدلی، تاسو بايد تسليم شـئ ".

سردار محمد داؤود وويل: " تاسو دغه پيغام د چا له خوا راوړي!" په ځواب کې مې ورته وويل : " دغه امر مې د قادر لخوا راوړی" هغه د سترگو په رپ کې را ته وويل:" پرته له خدايه کمونيستانو ته نه تسليميږم او ترخپلې وروستۍ گولۍ جنگ ته چمتو يم ".

د همدغې خبرې په وَيلو ، خپله وسله يې را تاو کړه او مخامخ يې پرما ډز وکړ. زما پر مټ او د ځان پر نورو برخو مې گولۍ و لگېدلې او د ځان څو برخې مې ټپی شوې. دقيقاً په همدغې شېبې کې ول چې له ما سره ارگ ته د راغلو وسله والو سرتيرواو سردار داؤود تر منځ دوه اړخيزې ډزې پيل شوې .

په دغسې يوه روحي او ټپي حالت کې ما دومره وسه نه درلودله چې وسلې ته لاس وروړم، توپک پورته کول خو لا پر ځای پريږده چې دقيقه نښه ونيسم، فير وکړم، يو يا څو تنه په قتل ورسوم .

په ډير صداقت وايم چې سردار محمد داؤود ما نه دی وژلی. ځکه چې زه په خپله د مرگ په پوله ناست وم او ډيرکلک ټپي شوی وم. لومړی ما گومان کاوه چې له دغو گوليوڅخه يوه يې زما پر زړه لگېدلې اونورد ژوندي پاتې کېدلو هيله نه لرم، خو کله چې وروسته مې پام شو ومې لېدل چې ټول ټپونه زما د ځان په ښـۍ خوا کې دي. کله

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې سرتيرو زما دغه حالت ولېد او ډېره كلكه وينه بهېدنه مې درلودله په كَشـولو كَشولو يې د پيښې له ځايه ليرې كړم. ما ان په خپلو سترګو ونه لېدل چې سردارمحمد داؤود او كورنۍ يې له كوم توپكه او د كوم ډزې كوونكي له خوا وژل شويدي .

دا وه د پيښې پخه او لنډه خبره. هغه څه مې چې نن تاسو ته وويل له هغه پرته بل څه نه لرم چې په دې اړه يې تاسو ته ووايم ، نور اضافي معلومات نه لرم، او نه غواړم څه شی ورڅخه كم او يا نوراضافي شی پرې ورګډ كړم. له بله پلوه د خپل ناوړه روغتيايي حالت له امله نه شم كولای په مركو كې برخه واخلم. له دې امله له تاسو هېله من يم چې زما معذرت ومنـئ ".

له جنرال امام الدينه غوښتنه

ښاغلی امام الدين،

خوښ يم چې " د پسرلني سباوون د ګولېو باران/ و آن ګلوله باران بامداد بهار" مو له سره تر پايه ولوست. او هاغه مهال به نور هم خوښ شم چې د دغې لېكنې پاتې چمتو شوې او راتلونكې برخې ولولـئ او پرهر هغه څه چې ناسم درته ښكاره شي، ګوته كښېږدئ ترڅو درواغ د رښتيا ځای ونه نيسي .

څرنګه چې تاسو وينـئ، ستاسو پيغام پرته له كوم كوشني زيادښت يا كمښته كټ مټ وليكل شو. له تا هېله كوم راځه چې مخامخ خبرې سره وكړو. د خپل د كور د ټيلفونونو شميرې او خپله د بريښنالېک پته مې هم د همدغو ليكنوپه هرې پيليزې برخې كې په څرګنده ليكلي دي .

له تاسو سره ژمنه كوم چې ستاسو تيلفوني راز، ستاسو بريښناليک او ستاسو پوستي پته كه ما ته راوليږئ ترڅو چې ژوندی يم له ځان سره به يې وساتم. اوكه وغواړئ هره هغه خبره چې تاسو يې د افشا كولو اړتيا نه وينـئ او يا نه غواړئ چې خپره شي اويا په كوم بل سوري ور ننوځي،ټول به يې له ځان سره وساتم. او اوس وګوره چې نورو ۱۳ تنو څه ويلي دي :

۱ .امام الدين، د پوځ په څلورسوه بستريزه روغتون كې :

د " افغانستان په پينځه پيړيو كې / افغانستان در پنج قرن اخير" د كتاب په ۸٦۷،۸٦۸ او ۸٦۹ پاڼوكې چې د ايران /تهران د عرفان له خپرونو څخه د مير محمد صديق فرهنګ ليكنه اولومړنی چاپ يې په ديارلس سوه څلوراويا [ارديبهشت] [۱۹۹۵ زكال د اپريل په مباشت كې] شوی دی داسې راغلي دي :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عبدالصمد غوث په وینا " د سهار له څلورنیمو بجو لږ شیبه مخکې [په سهارني ټکنده سباوون کې] د الوتکو، توپونو او د شوبلو د ډزو غږناڅاپه غلی شو اوخپل ځای یې مرګوني درندې چوپتیا ته وسپاره. [دافغانستان راپرځېدنه / سقوط افغانستان] ۲۰۰ پاڼه، عبدالصمد غوث، امریکا، د برګون بریسي خپرونه ۱۹۸۸ "

داسې بریښي په دغې شیبې کې چې په ارګ کې د ولسمشرۍ د ماڼۍ ساتندویه مدافعان درې ورې کېدلو ته نیږدې ول، کودتاچیانو داؤود خان ته وړاندیز وکړچې له مقاومته دې لاس واخلي او تسلیم دې شي. څرګنده ده دې چې ولسمشر د کودتاچیانو د لارښودو مشرانو د نومونو غوښتنه وکړه او بیا یې وغوښتل چې عبدالقادر او [محمد اسلم وطنجار دې د خبرو لپاره ور ته ور واستوي .

دغه وړاندیز د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند په مرکزي کمېټې کې را وړاندې شو. ببرک [کارمل] او نورو پرچمیانو چې نه یې غوښتل ولسمشر دې ووژل شي، بلکه د هغه تر نامه لاندې یې هیله درلودله واک ترلاسه کړي د دوه نومول شویو کسانو لیږلو ته لیواله ول، خو د مرکزي کمیټې خلقي غړو غبرګون وښود او لارښوونه یې وکړه چې ولسمشر دې ونیول شي .

فرهاد لبیب [په شوروي اتحاد کې روزل شوی پیلوټ چې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند په وړاندې ودرېد او زندان ته ولوید] د پیښې لړۍ د پوځ په څلورسوه بستریز روغتون کې د شوبلې د یوه افسرامام الدین له خولې چې یوه اونۍ وروسته یې په خپلې خولې خپلو دوستانو ته کړې وه په دې ډول ویلې :

"زما زغره واله شوبله د ارګ ختیزې دروازې ته مخامخ د اور لپاره د تیارسۍ په حالت کې ولاړه وه. د [دیارلس سوه اوپینځوسم لمریزکال] د غوایي د اتمې په شنه سهارکله چې د ګارد قطعاتو یو په بل پسې د سپینو بیرغونو په ور ښودلو خپله تسلیمي اعلان کړه ماته امر وشوچې داؤود را ونیسم. که څه هم داؤود مخکې له موږ سره اړیکه نیولې وه او غوښتلي یې ول چې د کودتا له مشرانو سره غواړي خبرې وکړي او مرکزي کمیټې هم منلي ول او پریکړه یې کړې وه چې همدغسې به وکړي نو ما ته امر وشو چې ارګ ته ور ننوځم .

کله چې ارګ ته ورننوتلم د خورو ورو ډزو یو یو غږ اورېدل کېده. لومړني سړي چې دننه له ما سره ولېدل، ګل آغا وو. زه خبر وم چې هغه زموږ سړی دی. ګل آقا له ځان سره را واخیستلم او هغه خونه یې را وښودله چې داؤود خان پکې وو .

کله چې له ګل آقا او خپلو هملارو ملګرو سره خونې ته ور ننوتلم ومې لیدل چې داؤود د خپلې کورنۍ له غړو او نورو لسو تنو هملارو سره وسله پر لاس سترګې په لاره دي. له ځان سره مې وویل: " دلته مې ژوندي پاتې کېدنه ناشونې ده "

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې وخت کې ګل آقا داؤود ته پوځي سلام وکړ او ويې ويل: " د کوتاچيانو له ډلې څخه يو تن غواړي له تاسو سره وګوري. له ټولو مخکې داؤود ولاړ وو. ما هم په لوړ غږ وويل:" د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د امر پر بنسټ خپله وسله پرځمکه کښيږدئ او ځان را تسليم کړئ ".

داؤود په ځواب کې راته وويل:" کمونيستانو او دهغوی مريييو ته نه ور تسليمږم او د سترګو په رپ کې يې پرما ډزې وکړې. نور پرې پوه نه سوم. دومره مې په ياد دي چې يو ځنګيزه "جناحي" اور مې تر سره کړ او بيا بې هوښه سوم. کله چې سترګې مې خلاصې کړې، په روغتون کې وم. [د غو ايي د کودتا تأريخې جرړې/ ريشه های تأريخي کودتای ثور. ۹۹، ۱۰۰ او ۱۰۱ پاڼې. د فرهاد لبيب لیکنه، قلمي بڼه]

که څه هم فرهاد لبيب د [امام الدين] دغه خبره نه مني او ګروهن دی چې د امام الدين ملګري روزل شوي روسان ول خو ددغې ادعا لپاره د منلو وړ لاسوندی په لاس کې نشته. هرګوره په دغه اړه لا تر اوسه پورتنی روايت هغه څرګنده روايت دی چې په دې تړاو ما [محمد صديق فرهنګ] ته را رسيدلی دی .

د تره کي د رژيم لومړنی دفاع وزير عبدالقادر په دې اړه د يوې مرکې په ترڅ کې داسې وايي : " د لودسپيکر له لارې مو په څو څو ځله د هغه [محمد داؤود خان] د تسليميدلو غوښتنه وکړه. په پای کې يې په دې آړ"شرط" د را تسليميدلو خبر ورکړچې قادر او وطنجار دې هغه ته په خپله د خبرو لپاره ورشي. زه او وطنجار د ماڼۍ پر لور ور وخوځېدلو، خو ملګرو زموږ مخه را ونيوله او دوه تنو نورو ته يې دنده ور وسپارله چې داؤود خان ته دې ورشي. داؤود خان پر هغوی ډزې وکړې له هغو دواړو څخه يو تن يې ووژل شو او بل يې د لومړي بريدمن امام الدين په نامه ټپي شوچې اوس ژوندی دی. د داؤود خان په دغه کار پوځيان را وپارېدل له دواړو خواوو ډزې پيل شوې او دډزو په ترڅ کې سردار محمد داؤود خان ووژل شو ".

په دغه ناتارځپلې ناورين کې په ولسمشر او ورور يې محمد نعيم سربيره دغه کسان هم له منځه ولاړل :

عبدالاله د سروزير مرستيال، د کورنيو چارو وزير عبدالقديرنورستاني، زينب داؤود، عايشه، بلقيس آصفي، شينکۍ غازي، زرلښته داؤود، محمد عمر داؤود، ويس داؤود، شيما داؤود، خالد داؤود، زرمينه غازي، د ولسمشر له کورنۍ څخه يو شمير ماشومان ټول ټال ۱۷ تنه ووژل شول او د هغه د کورنۍ يو شمير نور غړي د کوتاچيانو د اور له امله ټپيان شول. [د " افغانستان" کتاب، ۷۲ پاڼه،د انتوني آرنولد لیکنه، د هوور خپرونه، ۱۹۹۸زکال]

سره له دې چې دولت هڅه وکړه چې په کودتا کې د وژل شويو کسانو د شميرې کچه ټيټه وښيي خو دغوايي په کودتا کې د وژل شويو کسانو شميره له زرګونو کسانو پورته وه. دولت د وژل شويو کسانو شميره د ۷۰ او ۱۰۰ تنو په شا او خوا کې څرګنده کړه. [د " دوه ګونديزه کمونيزم/کمونيزم دوحزبي" کتاب، ٦۲ پاڼه، د آنتوني آرنولډ لیکنه، د هوور خپرونه ۱۹۸۱زکال]

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حال دا چې د ولسمشرۍ د ساتونکې ډلې یا ګارډ د وژل شویوکسانو شمیره چې د ارګ په ساتنه کې ووژل شول څه ناڅه دوه زره تنه ول. او نور ژوندي پاتې شوي کسان د نوي دولت په لاربښوونه ووژل شول. . [د " افغانستان" کتاب، ۷۲ پاڼه،د انتوني آرنولد لیکنه، د هوور خپرونه، ۱۹۹۸زکال]

یو شمیر د بګرام او خواجه رواش په هوایي ډګرونو کې اعدام شول.د کورنیو چارو د وزارت په ساتنه کې د پولیسو یو شمیر کسان، او د ریشخور په اوومه فرقه کې په ناڅرګنده شمیر کې یوه ډله هغه کسان ووژل شول چې غوښتل یې د ولسمشر د ژغورنې لپاره ځانونه کابل ته را ورسوي .

]د " افغانستان" کتاب، ۷۲ پاڼه، د انتوني هایمن لیکنه، د هانکانګ خپرونه، ۱۹۸۴زکال [

۲ .امام الدین اووینې بهېدونکي ټپونه

[د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند راپاڅېدنه اورا پرځېدنه/ ظهورو زوال حزب دیموکراتیک خلق افغانستان" په کتاب کې د اکاډمیسین دستګیرپنجشیري لیکنه، د صبور کمپوزینګ سنټر له خپرونو څخه چې په ۱۹۹۹زکال کې په پیښاور کې خپور شوی په ۹۶، ۹۷، ۹۸ او ۹۹ پاڼو کې] داسې لیکل شوي:

کله چې د لوګرد خواریکښو وګړو بچي امام الدین د کوماندو د ټولي یو بولندوی د [غوایي] د انقلاب فرمان سردار داؤود او د هغه د رژیم لوړپوړو چارواکو ته اعلان کړ او د [افغانستان د خلق ډیموکراتیک] ګوند لارښوونه یې د هغوی غوږونو ته ور ورسوله چې " د مرکزي کمېټې د فرمان پربنسټ تاسو محکوم یاست او ځانونه را وسپارئ" نو سردار محمد داؤود نه یوازې دا چې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند او د تأریخ فرمان ته تسلیم نه شو بلکه د خانواکي او اشرافي غرور په لمبو کې یې په ډېر قهر قدیر نورستاني اوخپل زوی ته امر وکړ چې پر امام الدین او نورو سرتیرو او همدارنګه د خپلې کورنۍ پر بې ګناه ښځو او ماشومانو ډزې وکړي او خپلې وروستۍ ګولۍ پرې ور تشې کړي .

هغوی د سردارمحمد داؤود وروستنی فرمان پرته له ځنډه پرځای کړ، د امام الدین او د کوماندو پرنورو سرتیرو یې ډزې را پیل کړې او په پای کې د سردار محمد داؤود، سردار محمد نعیم، د مالیې وزیرعبدالاله، زامنو او یوشمیر نورو خپلو خپلوانو پرژوند یې د پای ټکی کښیښود. خو د حکومت ګڼ شمیر غړو له مقاومته لاس واخیست او پرته له پوښتنې تسلیم شول چې د هغوی شخصي خوندیتوب د پاڅونوالو ځواکونو له خوا خوندي کړای شو .

د پاڅون د سیاسي مشرتابه ډله هغه مهال د داؤود خان او دهغه د ملاترو له خونړي مقاومته خبره شوله کله چې په وینو ککړ امام الدین د مشرتابه ډلې ته د راډیو افغانستان ودانۍ ته راغی، له پوځي سلامه وروسته که څه هم دی د سلطنتي کورنۍ د وروستني تېرغمال (مستبد) او خانـتما په زهرلړلو ګولیو ټپي وو،په لوړ مورال یې د سردار محمد داؤود او دهغه د نیرډې انډیوالانو د وسله وال مقاومت ګزارش را وړاندې کړ .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کریم میثاق چې نوی د مشرتابه خونې ته راننوتلی وو د لوړوهورا ګانو او " ژوندی دې وي انقلاب" په ویلو په راډیو افغانستان کې دننه د سټډیو کارکوونکي یې له دغې تأریخي پېښې څخه خبر کړل. او په لنډ وخت کې د سردار محمد داؤود او دهغه د انډیوالانو د وژنې زیری د پاڅون د سرمشریزې ډلې له خوا جوړ او په ډېر شور او زوږ خپور شو. ددغه آزادي ښنځونکي زیري خبرخپراوي په رښتیا چې معجزه را وزیږوله .

له نیم ساعت وروسته، په سلګونو ټیلیګرامونه، د ګارنیزنونو "لښکرکوټونو"، فرقو، د کندهار، ننګرهار، بلخ، غزني، خوست ، د اسعدآباد او ګردیز د والیانو له پلوه، د شینډنډ او مزارشریف له هوایي ډګرونو، والیانو، لوړپوړو مأمورینو، ګوندي کادرونو، د معارف کسانو، مخورو سیمه ییزو روڼ اندو، ورهنګرو "اهل کسبه"، یو شمیر هېواد پالو روحانیونو، یو شمیر مخورو ولسپاله خپلواکه ډیموکراتو کسانو،او همداشان د یو شمیر هغو کورنیو له خوا چې د نادر/داؤود د کورنۍ د نیمې پیړۍ د بې پوښتنې واکمنۍ په کړس کې کړېدلې ، حقونه او آزادۍ یې تر پښو لاندې شوې وې او د یو شمیر ولسي سوداګرو له پلوه د سیلاب په توګه د انقلاب د سرمشریزې ډلې تر کړۍ راتاو او په دې توګه د د یارلس سوه او اووه پینځوسم لمریزکال د غوایي د اوومې نېټې پاڅون د بریالیتوب پولې ته را ورسید. سیاسي واک په ټولیزه ډول د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند په لاس کې را پریوت .

د هیواد د انقلابي لړۍ په ترڅ کې د څرګندې او ځلاندې فکري مبارزې ودې د نوي دولت او د نوي نظم د راټینګېدلولپاره خبره رامنځ ته کړه. زموږ د ولسي ژوند په دغسې یوې پرېکندې شېبې کې یو ځل بیا د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د سرمشریزې ډلې ترمنځ د څوکیو او دولتي دریزونو د راخپلو لپاره څرګندې شخړې رامنځ ته شوې چې را یادول یې زما له انده د معاصر تأریخ په پېښو کې د اوسني انقلابي غورځنګ د څیړلو او د هرې ډلې د سیاسي او پوځي مشرانو د موخو او دریزونو د پیژندلو لپاره اړین بریښي .

لنډه دا چې د هغه څه بر خلاف چې صدیق فرهنګ په خپلې تأریخي لیکنې (افغانستان په وروستیو پینځو پیړیو کې / افغانستان در پنج قرن اخیر) په ۷۷ پاڼې کې لیکلې، ډاکټر حقشناس، رشتیا، صمد غوث، کشککي، ن.ا. هارون، او نورو پیښې لیکونکو او افغانستان پیژندونکو لیکلي دي، لومړی دا چې د غوایي د اوومې د وسلوال پاڅون له پیله تر پایه نه د افغانستان په خاوره کې او نه له تاشکنده، شوروي پیلوټانوهېڅکله الوتنه نه ده کړې. د سیاسي بیرو ۷ تنه غړي اود کابل پوهنتون استاد پوهاند ضمیر صافی ژوندي او شاهد دي چې ډګروال قادر په څه ډول د بولندې (قوماندې) له ځایه د شینډنډ د هوایي ډګر پیلوټانو ته په پښتو او دري ژبوڅرګندې او په ځیرټاکل شوې بولندې ورکولې .

دوهم دا چې د مرکزي کمیټې غونډه له اره "اصله" نه د راډیو افغانستان په ودانۍ کې او نه د خواجه رواش په هوایي ډګر کې جوړه شوې وه. د ۱۹۹۶زکال او د ۱۹۹۸زکال د بي بي سي د راډیو د شفاهي تأریخ په خپرونه کې کریم مېثاق هم په تېروتنې د راډیو افغانستان په ودانۍ او هوایي ډګر کې د مرکزي کمېټې د غونډې د جوړېدلو خبره

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړې وه چې په بشپړ ډاډ ددغه پروګرام په بیا خپراوي کې به دغه تیروتنه بیرته سمه شي، ځکه چې د میر اکبر خیبر د جنازې د ښخولو پاخه سمبالوونکي کریم مباق او نوراحمد نور په خپل نوښت پټ شوي ول. کله چې د مرکزې د تشکیلاتو د سیاسي بیرو دغه نامتو او مخور غړي پټ شوي ول، د مرکزي کمېټې غونډه څنګه رابلل کېدای شوای او څنګه به جوړېدله .

دریم دا چې په افغانستان کې د شوروي لوی سفیر پوزانوف هېڅکله د غوایي د پاځون د پیښو په لړ کې نه ګډون، نه اغیزه او نه پټه او نه بربنډه ونډه درلودله. له دې امله د عبدالصمد غوث وینا یو اړخیزه اورښتیا نه ده .

۳ .د امام الدین کلاشنیکوف :

سترجنرال نبي عظیمي په خپل کتاب کې [په دریو لسیزو کې اردو او سیاست / اردو وسیاست در سه دهه اخیر] دریم چاپ، د میوند د خپرونو خپروندویه ټولنه ۱۹۹۹زکال پیښاور- پاکستان په ۱۴۱ او ۱۴۲پاڼو کې لیکلي دي :

شوبلود کابل ولایت راچاپیره د یوالونه را ونړول، د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند مشران یې آزاد کړل او په شوبلو کې یې کښینول. د لارې په اوږدو کې یوه شوبله په یوې څلور لارې کې دریږي. حفیظ الله امین په داسې حال کې چې لاسونه یې په هتکړیو تړل شوي ول ککره یې د شوبلې له کړکۍ څخه را وایستله خپل لاسونه او سر یې د کودتا سرتیرو او افسرانو ته و ښورول. په دغسې پرېکندو شیبو کې د امین دغسې خوځښت د هغه دریز د هغه د خلقي پلویانو په منځ کې را لوړاوه .

شوبلې خوځېږي او د راډیو افغانستان پر لور درومي . مشران یو ساعت وروسته د هوایي او مدافعه هوایي ځواک د قرارګاه په لور خوځېږي. په هغه ځای کې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند مرکزي کمېټه غونډه جوړوي او حفیظ الله امین ته دنده ور سپاري چې د پوځي شورى خبرتیا دې جوړه او د داؤود خان د راپرځېدنې خبر دې د وګړو غوږونو ته ور ورسوي .

څرګنده ده چې ددغې خبرتیا خپرونه د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند پرغړو پیاوړې اغیزه را شیندي او ددې لامل کېږي چې په خپلو لښکرکوټونو او غنډونو کې خپل بولندویان بې وسلې کړي را ویې نیسي او واک په خپلو منګولو کې راخپل کړي. د اعلامیې له خپراوي وروسته د ګوند د پرچم ډلې افسران په بشپړدول را فعاله کیږي او له خپلو خلقي ملګرو سره په همغږي اړوندي چارې په ګډه پرمخ بیایي. د شپې په یوې بجې د ولسمشرۍ ساتندویه لښکر یا ګارډ را پرځیږي. جګړن صاحبجان او هغه ته نور نیږدې ملګري یې رانیول کیږي .

د سردار محمد داؤود د را نیولو امر د کوماندو د قطعې افسر لومړي بریدمن امام الدین ته ورکول کیږي. امام الدین د ګارد د اوپراسیون له آمر ډګرمن ګل آقا سره یو ځای داؤود خان ته ورځي او ورته وایي : " د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مرکزي کمیټې په امرخپله وسله پرځمکه کښیږدئ او را تسلیم سه ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داؤود په ځواب کې ورته وايي: " کمونيستانو ته نه ور تسليمېږم" او د سترګو په رپ کې په امام الدين ډزې کوي. د امام الدين مټ ټپي کيږي، د هغه په لاس کې کلاشنيکوف ووه او له ټپي کېدلو سره سره پرداؤود او يارانو يې څنګيز يا جناحي اور را پيل کوي. نښته را پيل کيږي او په پای کې سردارمحمد داؤود، سردار محمدنعيم، عبدالاله، د محمد ظاهرشاه خور او د داؤود خان مانيدنه زينب داؤود، د داؤود خان زامن او د کورنۍ غړي يې چې ټول ټال ۱۷ تنه کېدل، ځای پرځای وژل کيږي.

۴ .زما نوم امام الدين دی

ډاکټرظاهرطنين د [افغانستان په شلمه پيړۍ کې / افغانستان در قرن بيستم د کتاب ۱۹۰۰ � ۱۹۶۹] د بي بي سي د خپرونو له ټولګې څخه د عرفان د خپرندويه ټولنې تهران / ايران چاپ، په ۲۲۴ او ۲۲۵ پاڼو کې د عبدالکريم ميثاق [د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند له بنسټ ايښودونکو او د سياسي بيرو غړي/ د ماليې وزير، څېړونکي او داستان ليکونکي] له خولې داسې وايي:

پوښتنه دا وه چې آيا داؤود خان دې ووژل شي يا دې ژوندې وساتل شي؟ د مرکزي کميټې يوې ډلې ويل چې داؤود خان دې ژوندی وساتل شي او وژل يې ستره تأريخي پازوالي "مسوؤليت" لري. ښه به داوي چې راډيو ته دې راوستل شي او ودې وايي چې را اخيستل شوی ګام يو ښه ګام دی او زه د [افغانستان دخلق ديموکراتيک ګوند] را تايئـدوم. بلې ډلې ويل : دغه په خپله يوه تيروتنه ده. کله چې وګړي له راډيو افغانستانه د داؤود غږ په ژوندۍ توګه واوري، ښايي پاڅون د هغه په ګټه را واوړي او زموږ پاڅون به را ناکامه شي. په دغه وړانديز کې دوه تنو تر نورو ډيرې خبرې کولې: يو يې دستګير پنجشيری او بل يې ببرک کارمل وو .

يو صاحبمنصب چې له لاسه يې وينې را بهېدلې راغی. په وينو لړلي لاس د مرکزي کميټې د غړو مخې ته ودرېد پوځي سلام يې ورکړ او ويې ويل : زما نوم امام الدين دی. د ګوند غړی يم. زه دننه په ارګ کې وم. د ګلخانې ماڼې ته ولاړم او داؤود خان ته مې وويل : له دې چې واک د افغانستان دخلق ډيموکراتيک ګوند ته را ليږدېدلې، ته دنده لرې چې ځان راتسليم کړې. يوه لور يې ورسره وه. عبدالاله [د سروزيرمرستيال او د بهرنيو چاروزير] هم ورسره وو. داؤود خان راباندې ډزې وکړې. کله چې ډزې يې را پيل کړې، زما لاس يې را ټپي کړ. په دغې شيبې کې لور يې مخې ته ور ودرېدله ، دهغه مخې ته خنډ شوه او ورته ويې ويل چې ډزې مه کوه. که ته ډزې وکړې، هغه به هم پرموږ ډزې وکړي. [امام الدين] وويل چې هغه په همدغې شيبې کې داؤود خان هم پر خپلې لور او هم يې پرما ډزې وکړې نو په دغه وخت کې ما هم کلاشنيکوف راواخيست، و مې وهل، او ټول مې له يوې مخې له منځه يو ړل ".

۵ .د تأريخ مختورالی بايد ونه منو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلطانعلي كشتمند په خپل كتاب كې [د تأريخي سياسي پېښو ياددښت لېكونه، د افغانستان د اوسني تأريخ په كرښه كې شخصي خاطرات/ يادداشتهاي سياسي و روېداد هاې تاريخي، خاطرات شخصي با برهه هاى از تاريخ سياسي معاصرافغانستان] " ۲۰۰۲زكال دلندن د ژاكارت له خپرونو څخه" په ۳۴۳ او ۳۴۴ پاڼو كې ليكي :

"د وروستـنـيـو مقاومتونو درېي وړي كول: د [۱۹۷۸زكال] د اپريل د ۲۸ په تېكنده سباوون كې د شوبلو د چلوونكو او د پيلوټانو د ګډې همكارۍ په مټ د ولسمشرۍ د ساتونكي لښكر "ګارد" وروستنی مقاومت درېي وړي شو خو محمد داؤود تر هماغې شپې مقاومت كاوه. له هغه وروسته د خبررسوونكو يو ډله ارګ ته ور واستول شوه. د [افغانستان د خلق ډيموكراتيک ګوند] سرمشريزې ډلې په هغې شيبې كې چې د [۱۹۷۸زكال] د اپريل ۲۸د سهار د اتو او نهوبجو ترمنځ شپې وې يو ځل بيا يې غونډه راجوړه كړه اوسرمشريزه ډله پوه شوله چې محمد داؤود را تسليمېدلو ته چمتو نه دی .

ددې په اړه چې له هغه او كورنۍ سره يې په څه ډول چال چلند وشي د مركزي كميټې د غړو په منځ كې تودې خبرې رامنځ ته شوې. امين په اور لړې ژبې پر هغه د وسله وال يرغل خبرې كولې او ټينګار يې كاوه چې كه مقاومت وكړي نو د سترګو په رپ كې دې هغه او د هغه د همكارانو تېغ ورتېول شي. په غونډې كې يو شمير ناستو غړو د امين په ملاتړ د هغه د وړانديز ملاتړ كاوه، خو ببرک كارمل په پريكړې ژبې د امين له وړانديز سره مخالفت وكړاو ټينګار يې وكړ چې په هېڅ بيه دې دغه كار ته لاس وا نه اچول شي. هغه وويل :" پريږدئ دغه ستونزه په سړه سينه او پراخ تندي حل شي او سر له همدغې شپې دې وګړو او نړيوالو ته داسې شی په لاس ورنكړل شي چې ګڼې انقلاب بيرحمه او د قانون له امرونو څخه سرغړواى كوي. پريږدئ چې ولسي نياوتون "محكمه " د هغه د راتلونكې برخليک په تړاو پريكړه وكړي ".

ما هم د كارمل د دريز ملاتړ په ټينګه وكړ او ومې وويل چې د ملګري كارمل له دريزه په ملاتړ زه په دې ګروهن يم چې سرله اوسه خپلسريو ته نه بايد لار وركړو او د تاريخ مختورواله دې ونه منل شي .

زما دغو خبرو امين راوپاراوه. هغه چې د را پاڅېدلو په حال كې وو او ويل يې" موږله ترونكاريو "سازشكاري" سره جوړ نه يو" په پښو ودرېد او د ځېنو لښكركوټونو له بولندويانو سره د اړيكې د را ټينګولو په پلمه يې غونډه پريښودله او له يوه ساعته وروسته بيرته راغی .

د امين په شتوالي او دهغه په نه شتوالي كې د همدغې او يو شمير نورو سكالو پرسرخبرې را اوږدې شوې او په دې ترڅ كې يو افسر راغی اوويل كېدل چې دغه افسر د پاليالو "وفادارو" خلقيانو له ډلې څخه يو خلقی وو خو په خپله د امين هوا خواه نه وو. هرګوره، نوموړی افسر په خونړي لاس د غونډې خونې ته راننوت او لاندېنې خبرې يې وكړې :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"زه له یو شمیر افسرانو او سرتیروسره ارگ ته ور ننوتلم. د پوځي شوری له نامه مې داؤود خان ته خبر ورکړ چې وسله دې پر ځمکه کښېږدي اورا تسلیم دې شي، هغه ونه منله او په خپلې وسلې یې پرموږ ډزې وکړې. زموږ له ملگرو څخه یو تن ووژل شو او لکه څنگه چې گورئ زه هم ټپي یم. زما ملگرو هم زغم له لاسه ورکړ، هغه او ور سره نور کسان یې ټول ترځوابیه اور لاندي ونېول "

هغه څه چې څرگند دي دا دي چې امین د هرلامل له امله چې د هغه پرذهن یې واک چلاوه، یابه انقلابي لامل وو او یا شخصي خو له هماغو لومړیو شیبو یې هڅه کوله چې محمد داؤود له منځه یوسي .

٦ .امام الدین نه شوای کولای کلاشنیکوف را پورته کړي

اکادمیسین دستگیرپنجشیري د ۲۰۰۸ زکال د اپریل د مباشتې په ۲۸ ماښامي له ما (سیاه سنگ/حجرالاسود) سره د یوې تیلفوني مرکې په ترڅ کې وویل :

}دافغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د سرمشریزي ډلې د نیول کېدلو په شپه سلیمان لایق، بارق شفیعي، نور احمد نور او کریم میثاق د استاد میر اکبرخیبر د جنازې او خارو ته سپارلود کست د ثبت او ویشنې په چارو بوخت ول. له راډیو افغانستان څخه د سیاسي دفتر د غړو د نیول کېدلو د خبرله په اورېدلو سلیمان لایق او بارق شفیعي خپل ځانونه په ځانخوښې توگه پولیسو ته ورسپاري، خو کریم میثاق او نوراحمد نور دیوه گوندي کارگر په کورکې ځانونه پټ کړل. له دې امله د [افغانستان په شلمه پیړۍ کې / افغانستان در قرن بیستم] په کتاب کې د کریم میثاق خبره سمه او په ځای نه ده .

سیاه سنگ: ستاسو د سترگو لېدلی حال څه دی؟ امام الدین کوم ځای ته راغی او څه یې وویل؟

پنجشیری: امام الدین راډیو افغانستان ته راغی او خپل گزارش یې نورمحمد تره کي ته ور وړاندې کړ. هغه وویل چې له سردار محمد داؤود څخه په څو څو ځله په درنښت هیله وشوه چې له خپلې کورنۍ سره دې یوه خوندي ځای ته ولاړ شي. خو له څوځو ځله غوښتنو سره سره هغه خپل زوی ته فرمان ورکړچې پر سرتیرو، افسرانو او ان په خپلې کورنۍ ډزې دې وکړي. په پای کې یې دوه اړخیزې ځوابیه ډزې را پیل شوې .

همدا شان امام الدین وویل چې : سردار محمد داؤود ته مې وویل : له دې چې سیاسي ځواک د افغانستان خلق ډیموکراتیک گوند ته را لیږدېدلې نو تاسو باید را تسلیم شئ. داؤود راته وویل چې : زه کمونیستانو ته نه ور تسلیمیږم. او بیا یې نیغ په نیغه پرما ډزې وکړې. ما هم وویشتل او ستیا مې کړل.

سیاه سنگ: " ستیا...؟ ستیاڅه مانا را ښندي؟ دا د کوم ځای اصطلاح ده؟

پنجشیری: ستیا یعنی "پوپنا" زما په گومان چې ښایي هندي یا اردو اصطلاح وي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه سنگ: مخکې له دې چې نورې اړینې خبرې راوسپړو باید ومنم چې د جنرال امام الدین له خولې د "ستیا" د وییکي په اورېدلو یوه ډېره ناوړه پوښتنه مې په ذهن کې راژوندۍ کیږي. له هماغه امله غواړم پوه سم چې امام الدین د افغانستان له کوم گوټه دی؟

پنجشیری: هغه د لوگر له ولایته دی. د لوگر له پښتنو څخه دی. ښایي هماغلته د یو شمیر وگړو په منځ کې د کارونې وړ وي. خو زه سم نه پوهیږم.

سیاه سنگ: امام الدین د گوند له کومې څانگې څخه وو؟

پنجشیری:هغه خلقی وو او د خلق د څانگې د پوځي ډلې له لارې یې له حفیظ الله امین سره اړیکه درلودله .

سیاه سنگ: ستاسو د وینا پر بنسټ، امام الدین نه کلاشنیکوف را پورته کړی او نه یې د هغه او نه یې د هغه د کورنۍ پرلور ډزې کړې دي؟

پنجشیری: کټ مټ همداسې ده. امام الدین نه شوای کولای کلاشنیکوف را پورته کړي او ډزې وکړي. هغه په خپله ټپي وو. له هغه سره مل او ملگرو سرتیرو چې ولېدل داؤود او زوی یې ډزې کوي دوی هم په وَرته ډول اور ته لاس ور واچاوه. له همدې امله ده چې امام الدین وایي " موږ هم راواخیستل او سیتا " ستي - ژ " مو کړل ".

سیاه سنگ: امام الدین او ملگرو یې د دغسې بې خرته او په پټو سترگو وژنې فرمان له چا او له کومه ځایه ترلاسه کړی وو؟ د گوند سرمشریزه ډلې د سردار محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د برخلیک په اړه څه ویل؟ ستاسو اند په دې تړاو څه وو؟

پنجشیری: وروسته له دې چې نورمحمد تره کی ، ببرک کارمل ، ډاکټرشاه ولي او زه (دستگیرپنجشیري) سلیمان لایق ، بارق شفیعي ، عبدالحکیم شرعي جوزجانی او حفیظ الله امین د کابل ولایت له زندانه راډیو افغانستان ته ولیږدول شولو، د دندو ویشنه په دې ډول تر سره شوه: ما، کارمل، لایق او تره کي د سیاسي تبلیغ دنده پرغاړه را واخیستله، حفیظ الله امین، عبدالقادرهراتي او محمد اسلم وطنجار د پوځ لارښوونه په غاړه واخیستله .

له داؤود او د هغه له کورنۍ سره د چال چلند په اړه نورمحمد تره کي او ببرک کارمل بیل بیل نظرونه درلودل. تره کي د هغه په وژلو او کارمل د هغه په ژوندي ساتلو ټینگار کاوه .

ما د نور محمد تره کي په ځواب کې وویل چې :" د ټولنیزې مبارزې اصول نه باید سپک و گڼل شي او له پاڅون سره دې لوبه و نه شي." سلیمان لایق چې د خپل زوم او نیږدې ملگري د وژنې له امله په ژور ناورین او ویرکې سوځېده نو د داؤود په اړه یې وویل: دا فرعون دې ووژل شي ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تاریخ په دغسې یوې حساسې او پریکندې شیبې کې نور محد تره کي د انقلاب پوځي لارښودې ډلې (حفیظ الله امین او اسلم وطنجار) ته لاندینی فرمان ور ولیږه :

"که سردار محمد داؤود او ملګري یې د انقلاب له فرمانه سرغړوای وکړي، د پاڅونوالو پروړاندې لاس وسلې ته ور وړي او د ګوند لارښوونې ته پرته له پوښتنې او آړ"شرط" ځان ونه سپاري نو زموږ وسله وال ځواکونه د خپل ځان اوآزادۍ د ساتنې لپاره خپل حق ګڼي چې له انقلابي نظم څخه په میړانه ساتنه وکړي. که هغوی له وسله وال مقاومت څخه لاس پر سر شي او خپلې وسلې پر ځمکه کښیږدي نو یو خوندي ځای ته دې ولیږدول شي. په داسې یوه اکر 'حال' کې به له هغوی سره د هیواد د قانونو پر بنسټ له درنښته ډک چال چلند وشي" .

ددغه فرمان متن په پښتو وو او ما (دستګیر پنجشیري) په پاړسي را و ژباړه .

۷ .د داؤود خان خونې ته ور ننوتلم :

محمد اکرم اندیشمند د عبدالحق مجددي او داکټر فضل الله مجددي له کتاب [" افغانستان له ستر امیره تر ستر لارښوده / افغانستان از امیر کبیر تا رهبر کبیر" د کابل چاپ، د میوند د خپرندویه ټولنې خپرونې، کابل/افغانستان، ۱۹۹۹زکال، له ۵۹٦پاڼې] څخه په را اخـَځـَولو داسې لیکي :

هغه خلقي پوځي افسر چې د محمد داؤود د وژنې فرمان یې را پلی کړ امام الدین نومیده. نوموړی هم مني چې د سردار داؤود پر استوګنځي د یرغل فرمان حفیظ الله امین ورلیږلی وو .

لومړی بریدمن امام الدین چې د پوځ د کوماندو په قطعه کې د ډیرې ټیټې پوځي رتبې افسروو د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د واکمنۍ پرمهال لوړي پوځي رتبې ان د ډګرجنرالۍ تر کچه را لوړیږي .

"حفیظ الله امین چې د کودتا فرمان یې ورکاوه او د کودتا د فرمان په دریزیا مـَقـَر راډیو افغانستان کې وو په ریشخورو کې د یو شمیر مقاومتونو له امله اود توپچي ، شوبلو اوله ټینګ هوایي بمباران سره سره د داؤود خان له مقاومته په ویره او اندیښنه کې را لویدلی وو. [نوموړي] د کرکیچ او اړوپیچ د څیړنې په موخه د لویو لښکرکوټونو او کوشنیو پوځي قطعو له کودتاچیانو بولندویانو سره په ګډه په راډیو افغانستان کې د شپې په نهو بجو یوه بیړنۍ غونډه راوبلله او ویې ویل:" په ارګ او ریشخورو کې مقاومت لاتر اوسه پرمخ روان دی. که دغه مقاومت په لنډ وخت کې پای ته ونه رسیږي نو ډیره شوني به وي هغه لښکرکوټونه او قطعې چې لا تر اوسه ناپییلې او بې پرې پاتې او وخت او مهال ته سترګې په لار دي، د داؤود خان په ګټه به پرموږ مخ راواړوي او په خوځښت به پیل وکړي. او یابه له نورو ولایتونو څخه د داؤود خان لښکر د هغه مرستې ته را ودانګي. نو ښه به دا وي چې په بیړه او په لومړي ګام کې دې د ارګ د مقاومت خبره را لنډه کړای شي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کودتا لوړپوړو پوځیانو وړاندیز وکړچې ددغې موخې د ترلاسه کولو لپاره د هوایي او توپچي ځواک د یرغل ترڅنګ باید پلی ځواک هم په خوځښت راشي چې ارګ ته ننوځي او د ارګ د مقاومت ملا دې له دننه را ماته کړای شي. وروسته حفیظ الله امین وویل: کومه قطعه چمتو ده چې په ځانخوښې توګه د پلي یرغل پازوالي په غاړه را واخلي .

زه (امام الدین) چې یو خوړمند او په توده وینه لوګری ځوان وم راپاڅېدلم او ومې ویل چې زه چمتو یم پلي یرغل تر سره کړم. د داؤود خان خونې ته ور ننوتلم. په خونه کې د اؤودخان ورور محمد نعیم خان، دوه تنه وزیران، د داؤود خان یوه لور او څو تنه نور ول. کله چې د داؤود خان خونې ته ور ننوتلم پوځي سلام مې وکړ .

داؤود خان چې په لاس کې یې تومانچه وه وویل: " څه خبره ده؟ " ما وویل:" صاحب! خبره له خبرې تیره ده. را تسلیم سئ. " داؤود خان په قهرژلي توګه وویل:' چا ته تسلیم شم ؟ " ما ورته وویل : " انقلابي شورى او پوځي ځواکونو ته تسلیم شئ . پوځي ځواکونو ټول لښکرکوټونو چاپ کړي او ځانونه یې سپارلي دي یوازې تاسو یاست چې مقاومت کوئ. " داؤود خان وویل:" زه به هېڅکله تسلیم نه سم ".

ما ټینګار وکړ خو په دغې شېبې کې د داؤود خان په لاس کې تومانچه وه، پرما یې ډزې وکړې، ګولۍ زما پرلاس را ومښتلې او کلک یې ټپي کړم. بیا نو زما د سرتیرو ، د داؤود خان او داؤود خان د ساتونکو ترمنځ اور پیل او په پای کې یې داؤود خان ووژل شو .

٨ .د داؤود خان د تومانچې وروستنۍ ګولۍ

داکټر محمد حلیم تنویرپه خپل کتاب کې [د افغانستان تأریخ او ورځپاڼه لیکنه / تأریخ وروزنامه نگاري افغانستان، د صبور د اسلامي خپرندویه ټولنې د مرکز له خوا، پیښاور/پاکستان جنوري ٢٠٠٠] په ٢١٩ او ٢٢٠ پاڼو کې د محمد داؤود د وژل کېدلو څرنګوالی داسې رانغاړي :

په هماغه ورځ د پینځلسم زغره وال ځواک شوبلو حفیظ الله امین او خیال محمد کتوازی راډیو افغانستان ته راوستل او هغه ځای یې د خپلې بولندی ځای ځایګی وټاکه. په خپلو خبرتیاوو کې یې په پرله پسې توګه یې خبرتیاوې خپرولې چې د داؤود خان په وژل کېدلو اوس د تیرغمال نادر د کورنۍ د لړۍ واک پای ته را ورسید او واک د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند اوانقلابي شورى په لاس کې دی. محمد اسلم وطنجار او عبدالقادرپه څو ځله د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند او انقلابي شورى د بریا مبارکي وویله .

محمد خالد داؤود چې د تلویزیون په ماڼي کې وود زینب د سینما ترڅنګ د ښځو د ټولنې ورکتون ته ولاړ او خپل کوشنیان یې په موټر کې له ځان سره راواخیستل اود ارګ په لور یې مخه کړه. هغه ارګ ته د شمالي سرک په لار د شوبلې د مردکي له امله ووژل شو. بیا د داؤود مشر زوی محمد عمر په ارګ کې ووژل شو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویمه شوبله چې پر ارګ ور ننوتله د محمد اسلم وطنجار وه. د ولسمشر ساتندویه ځواک 'ګارډ' په ۲۴ ساعتونو کې زښت تلفات ولیدل.

د [دیارلس سوه او اووه پنځوسم لمریز کال] د غوایي د میاشتې په اتمه نېټه د محمد داؤود ټول وزیران د ارګ په پخلنځي کې پټ شوي ول. محمد داؤود له خپل ورور محمد نعیم او کورنۍ سره یې په ماڼۍ کې راګیرپاتې شول. د کودتا ځواک ارګ ته ور ننوت. د امام الدین په نامه یو تن کودتاچي له خپلو سرتیرو سره د ګلخانې په ماڼۍ ور ننوت اوداؤود خان ته یې امر وکړ چې ور تسلیم سي .

محمد داؤود د خپلې تومانچې وروستنۍ ګولۍ په هغه ور تشه کړه او امام الدین ټپي شواو بیا هغه پر محمد داؤود او کورنۍ یې اور را بل کړ. محمد داؤود د ژوند تر وروستۍ سلګۍ مقاومت وکړ. په دغه نښته کې محمد داؤود او ټوله کورنۍ یې په شهادت ورسیدل. د هغوی مړي یې د ښرخي پله د غرونو د لمنو په غَوچوړو کې واچول او د هغه د کورنۍ یو شمیر پاتې ښځینه غړي او د هغوی ماشومان یې په زندان کې واچول. یو ځیرنه وایي چې د محمد داؤود مړی یې په ماهیپر کې په یوه ناڅرګند ځای کې اچولی دی .

۹ .پرما تور لګوي

د ۲۰۰۸ زکال د اپریل په ۳۰ نېټه سلیمان لایق، زما (سیاه سنګ) پوښتنو ته د ټیلفون له لارې ځواب راکړ چې لنډیزیې په لاندې ډول دی :

سیاه سنګ: محمد داؤود او کورنۍ یې د چا او یا د کومو کسانو د فرمان پربنسټ ووژل شول؟

لایق: سردار داؤود او کورنۍ یې د چا د فرمان او یا یوې ګډې پریکړې پربنسټ نه دی وژل شوی. وګورئ، لومړی کودتا وشوه ، ورپسې پیغام ور و لیږل شو چې تسلیم دې سي، هغوی تسلیم نه شول. پایله یې هماغه ده چې ټول ورڅخه خبر دي: د څو تنو ووژل کېدل .

سیاه سنګ: آیا ستاسو موخه داده وواياست چې محمد داؤود او کورنۍ یې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د ډله ییزې پریکړې پر بنسټ نه دی وژل شوی؟

لایق: یو شمیر ځانمنونکو او څوکۍ غوښتونکو کسانو چې غوښتل یې څوکیو، لوړو دریزونواو ویسکیو اوموټرونو ته ځان ورسوي، کودتا وکړه او د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند یې د یوه ترسره شوي عمل په وړاندې را ودَراوه. د خلق او پرچم ډلې هم د خپل ځان د ساتنې لپاره دې ته اړلې شولې چې کودتا ومني .

سیاه سنګ: آیا کولای شئ چې د دغې کودتا د سمبالوونکو نومونه را واخلئ؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لايق: زه ډارن سړی نه یم او نه له راتلونکې څخه کومه اندېښنه لرم. زړه ور یم او په برالا او سپینه وایم چې حفیظ الله امین او نورمحمد تره کي ددغې کودتا پاخه سمبالوونکي ول. موږ په زندان کې وو چې کودتا وشوه .

سیاه سنګ: تاسو څنګه زنداني سواست؟

لابق: کله چې د راډیو افغانستان له لارې د افغانستان د خلق د ډیموکراتیک ګوند د مشرتابه د ډلې د مشرانو د نیول کېدلو خبر خپور شو یو شمیر ملګري دغې پایلې ته را ورسیدل چې "میثاق صاحب او لایق صاحب ته به ښه دا وي چې ولاړ دې سي او ځانونه دې دولت ور وسپاري". زه هم د ملګرو د وړاندیز پربنسټ ولاړم او ځان مې پولیسو وسپاره .

زما لاسونه یې را وتړل او د زندان په یوې کوشنۍ خونه یې واچولم. یو وردکي افسر راغی او په اورلړې ژبه یې له ما پوښتنه وکړه :" څه شی دې خوړلي چې هضمولای یې نه شئ؟" بیا نو له هر لوري د پرله پسې ډزو غږونه را پورته شول. افسر دباندې ووت. څو شېبې وروسته زه هم له خونې څخه دالان ته را ووتم چې پوه سم څه خبره ده. د ګوند یو تن غړی مې ولید. هغه وویل:" څو شیبې سترګه په لاره اوسه، اوس یې راچپه کوو ".

بیا مې هماغه افسر ولید چې په یوه غاب کې یې راته انګور راوړل. زما لاسونه یې راخلاص کړل او په دې توګه زه له زندانه را خلاص شوم .

سیاه سنګ :وروسته له هغې چې راخلاص شوی او راډیو افغانستان ته راغلاست، نور محمد تره کي ته مو د داؤود په اړه وویل چې : " دا فرعون دې ووژل شي" آیا دا رښتیا ده؟

لایق: نه! سمه نه ده. دا خبره قطعاً زما نه ده. پرما تورلګوي. ما داسې نه دي ویلي. اصلاً دغه پیښه په خپله ماته د کرکې وړ وه .

سیاه سنګ: کومه پیښه تاسوته د کرکې وړ وه؟ د داؤود خان وژنه یا دغوایي د اوومې کودتا؟

لایق: کودتا. دغه پوځي پاڅون چې په ګوند کې نه وو پوخ شوی، زمالپاره د کرکې وړ وو. ښايي په تأریخ کې داسې ډیر پاڅونونه شوي وي. آیا دا چې په پیښه کې شورویانو لاس درلود یا نه درلود راته روښانه نه ده. البته چې حفیظ الله امین او نورمحمد تره کی دواړه سل په سلو کې پرې پوهېدل .

سیاه سنګ: که تاسو د نورمحمد تره کي او یا حفیظ الله امین په ځای واست ، تاسو به د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژلو امر وکړی وای؟

لایق: دغه پوښتنه بنسټ نه لري. که زه د هغوی پر ځای وای ، کودتا نه کېدله. په هېڅ ټولنیزه بلیګه ، اصل او معیار کې د کودتایي پاڅون لارښوونه نه ده شوې. کودتا د سیاسي ستونزو د حل لاره نه وه او په راتلونکې کې به هم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه وي او زه د کودتا مخالف وم. په ټولیزه توګه د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ټول پوه غړي له پوځي کودتا سره مخالف ول .

سیاه سنګ: آیا دا خبره سمه نه ده چې تاسو د خپل نیږدې ملګري میراکبرخیبر د ناورین په لمبو کې د هغه وژنه مو د داؤود د وژنې له غچ سره برابره بللې وي او ویلي مو وي چې " دا فرعون دې ووژل شي" ؟

لایق: ما دژوند له هماغو لومړیو شیبو له وژنې او وینې تویونې څخه کرکه درلودله او اوس یې هم لرم. ان دا چې د سردار داؤود او د هغه د کورنۍ له وژنې وروسته د مړیو د لېدنې لپاره ارګ ته وَرَنغلم. تل به یې زما په اړه ویل چې " دی یو پریکنده "قاطع " سړی نه دی" . تاسو په ټول افغانستان کې یو تن راپیدا کړئ چې ودې وایي چې د لایق له لاسه یې تاوان لیدلی وي. له بله اړخه سردار داؤود او د هغه د جمهوري دولت دستګاه د میر اکبر خیبر په وژنه کې لاس نه درلود. دا خلک ولې داسې بې ګټې خبرې او ارتاکې جوړوي؟

د کوماندو افسر

ډاکټر ظاهرطنین په خپل کتاب کې [افغانستان په شلمه پیړۍ کې / افغانستان در قرن بیستم، د بي بي سي د خپرونو له ټولګو څخه، د عرفان د خپرندویه ټولنې له خوا، تهران / ایران ، ۲۰۰۵ زکال په ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲٦ پاڼو کې] د داؤود د وراره محمد عزیزنعیم له خولې داسې لیکي :

مور مې پیـښې د سر په سترګو لېدلې دي. د هغو پیښو لنډیز داسې دی: په وروستیو شیبو کې د [کوماندو] یوافسر خونې ته ورننوځي او محمد داؤود خان ته وایي چې : ور تسلیم شـئ. محمد داؤود خان پوښتي چې : دغه امر دې د چا لخوا راوړی؟ هغه ځواب ورکوي: د قادر له پلوه. محمد داؤود خان وایي : زه پرته له خدایه بل چا ته ور تسلیمیږم او تر وروستنۍ ګولۍ مې جګړې ته چمتو یم. همدا وه چې د دواړو خواوو تر منځ ډزې را پیل او په پای کې یې خدای بخښلی محمد داؤود خان اود هغه د زامنو او دوه لوڼو په ګډون د کورنۍ نورو ۱۷ تنه غړو یې د شهادت جام را په سر کړ .

۱۰ :چا له لیرې ویل چې تسلیم شه!

ډاکټر داؤود جنبش (لېکوال،خبریال، ژباړونکی او د بي بي سي کارکوونکی) په خپلې یوې لېکنې کې د " ولسمشر داؤود خان او کورنۍ یې څنګه ووژل شول" تر سر لیک لاندې د محمد ظاهرشاه د خور زهره نعیم له خولې داسې لېکي :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې بمباریو زور واخیست داؤود خان وویل: " کښتـني پوړ ته ولاړ سـئ!." د را وتلو پرمهال د گلخانې د ماڼۍ د دروازې له پلوه ډزې را پیل شوې. گومان کوم چې ډزې په ارگ کې دننه د خلقیانو او پرچمیانو له پلوه وې .

په دالان کې د داؤود خان لور زرلښته ، د هغه اته کلنه لمسۍ غزال (دعمر لور) ټپیانې شوې وې. هغوی یې بلې خونې ته راوړې. زما د دیارلس کلنې لمسۍ صفورا ټټر گولۍ ور څیرلی وو. نظام [د محمد داؤود زوم] وویل چې صفورا بې هوښه ده خو حال یې ښه دی خو کله چې هغه یې له نیږدې ولېدله نو هغه مړه وه. صفورا زما د سترگو تر مخه ځان حق ته وسپاره. ماشومان ان د مور په غیږ کې خوندي نه ول. د سردارصاحب داؤود خان ننږور او د میرویس ماندینې شیما خپل دوه ماشومان په غیږ کې نیولي ول او دیوال ته یې ډه ډه لگولې وه. کله چې له خوتې راوتلو، ومې لېدل چې دریواړه شهیدان شوي ول .

زرمینه (زما او د نعیم خان لور)، عایشه (داؤود خان معیوبه خور)چې په کراچۍ کې به تلله، زینبه (زما خور/ د داؤود خان ماندینه)، شینکۍ او زرلښته (د سردار محمد داؤود خان لونې) ټولې داؤود خان ته ورغلې او تر څنگ یې ودرېدلې .

دا مې په خپلو سترگونه دي لېدلي خو ماته وویل شول چې یو چا له لیرې داؤود خان ته غږ کاوه چې : تسلیم سه!. او هغه په ځواب کې ویلي ول: پرته له خدایه بل چاته نه تسلمیږم. په همدغه وخت کې د ډزو غږونه را پورته شول. داؤود خان، زینبه، شینکۍ، خالد، ویس او عمر (د داؤود خان زامن)، نظام (دشاه محمود خان زوی) ټول هماغلته ووژل شول .

کودتا چیان په موږ پسې راغلل او وېې ویل چې له خونې را ووځـئ! که را ونه وځـئ نو د خونې چت به در باندې راونړیږي.د راوتلو پرمهال مې ولېدل چې د داؤود خان، محمد نعیم خان او نورو مړي د ځمکې پرمخ پراته ول .

زما پښه ټپي شوې وه. موږ یې روغتون ته را ورسولو، د لسو ورځو لپاره یې هلته وساتلو بیا یې زندان ته بوتلو. خورشید او توران (د سردارتیمورشاه ماشومان/ د نعیم خان لمیسان) په روغتون کې پاتې شول. گلالۍ (د عمرماندینه/د داؤود خان ننږور) سره له دې چې پښه یې په ۷ گولیو سورۍ سورۍ شوې وه، ژوندۍ پاتې شوه .

په هغې باراني ورځ، زموږ د کورنۍ او خپلوانو ټول ټال ۷۰ تنه ووژل شول. آیا وروسته له دیرشو کالونو به داسې یو څوک را پیدا سي چې د نوموړو وژل شویو کسانو آرامځای را پیدا کړي او د افغانستان د لومړني ولسمشر له آرامځي څخه یو زیارت جوړ کړي؟

د پینځمې برخې پای

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږمه برخه

بخښنه اویادونه!

درنو لوستونکو : د (پسرلني سباوون د گولېو باران/ و آن گلوله باران بامداد بهار) په څلورمۍ څپرکۍ کې دوه ټايپي تيروتنې شوې وې . "پادشاه مير" د "پاچا مير" او"مهمند" د " مومند" په بڼه لېکل شوي ول .

همدلته ځای پرځای له پادشاه مير او حميد مهمند او له نورو ښاغلو لوستونکو څخه بخښنه غواړم. همداراز د همدغې لېکنې په پينځمه څپرکۍ کې يوه تير وتنه بله هم شوې وه او يادَونه يې دلته اړينه بولم. په تيرې څپرکۍ کې " شين سهار" د " سهارني ټکنده سباوون" په بڼه راڅخه ليکل شوی وو. له نوميالي پوه ښاغلي معصوم هوتک څخه د کورودانۍ په ويلو مننډوی يم چې د بريښنالېک له لارې يې زما پام دغه ټکي ته را واړاوه او په دې تړاو له لوستونکو څخه په نړۍ غاړه بخښنه غواړم. رحمت آريا

نا اَ نډوَله غبرگونونه

د ۲۰۰۸زکال د جولای په دويمه نېټه جنرال پادشاه ميرپه افغانستان کې د "آزادۍ له راډيو سره" د يوې ځانگړې مرکې په ترڅ کې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د آرامځي د ځای ځايگي په اړه څرگندونې وکړې او ويې ويل چې دغه آرامځی د کابل د ختير په ۱۸ کيلومتريزه واټن کې د څرخي پله زندان ته نيږدې د حربي پوهنتون تر شا په سوريو او غـَوچوړو پروت دی او هم يې د محمد موسی شفيق د وژل کېدلو له څرنگوالي يادونه وکړه .

په دې اړه ، په افغانستان کې دننه او هم له هيواده دباندې د غبرگونونو د راپاريدلو په گډون پراخې خبرې اترې را پيل شوې. چا جنرال پادشاه مير يو رښتونی مسلمان وباله چې د تيرو دريو لسيزو په ترڅ کې يې د سياسي خونړيو پيښو د پټ ترينو رازونو له مخې پوړنی را ليرې کړ.خو نورو کسانو جنرال پادشاه مير" يو درواغجن خلقی او د پرچميانو يو را پارووںکی دښمن" وباله او ويې ويل : د هغه خبرې يې د پيښو د سنجونې له اړخه بې ځايه ، بې ارزښته او له درغلنې ډکې وبللې .

س.م.ن.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د۲۰۰۸زکال د جولای د مېاشتې په اته ويشتمې نېټې مې له لېکوالې پيغلې س.م.ن څخه مې يو بريښنا لېک تر لاسه کړ او په هغه کې لولو :

د تأريخي لېکنې [د پسرلني سباوون د گولېو باران/ و آن گلوله باران بامداد بهار] په يوې برخې کې د ښاغلي پادشاه مير خبرې چې د ديارلس سوه او اووه پينځوسم لمريزکال د غوايي اوومې نېټې ته ورگرځي او [که تير وتنه مې نه وي کړې د ۱۹۷۸زکال د اپريل د مېاشتې وروستۍ ده]،داسې راغلي دي :

حميد مهمند: مرې څه ډول کسانو راوړل؟ لوړپوړو افسرانو يا عادي سرتيرو؟

پادشاه مير: د هغوی په سر کې مشر سړی د [کورنيو چار وزير] نور احمد نور وو. نه پوهيږم چې نوموړی اوس په کوم هېواد کې ژوند کوي. نور هغه وزيران ول چې نه مې پيژندل. د هغوی يوه تن له اسلمه وپوښتل : آيا دغه سړی چې لاندې په کار بوخت دې، ملگری دی که نه؟

حال دا چې ښاغلي نوراحمد نور د ۱۹۷۸زکال د مې له مېاشتې وروسته د هماغه کال د جون ترمېاشتې پورې د کورنيو چارو د وزير په توگه دنده تر سره کړې ده. په دې ډول د ښاغلي پادشاه ميرپرگڼ شمير خبرو ډاډ نه شو کولای .

ښاغلی پادشاه مير پيژنم

د۲۰۰۸زکال د جولای د مېاشتې په ديرشمې نېټې [په وروستيو دريولسيزو کې پوځ او سياست/ اردو وسياست در سه دهه اخير] د کتاب لېکوال سترجنرال نبي عظيمي، ما (سياه سنگ) ته يو بريښنا لېک را وليږه او د هغه په يوې برخې کې راغلي دي :

"څه موده وړاندې مې د تل په شان ستاسو ځيرنيزه لېکنه چې په هر اړخيزه ځير جوړه شوې ده د کابل ناتـهـ په ښکلې وېبپاڼه کې ولېدله او په ډيرې مينې او لېوالتيا مې ولوستله. زما موخه هماغه د پسرلني سباوون د گولېو باران/ و آن گلوله باران بامداد بهار] لېکنه ده. په دغې لېکنې کې مو د تل په شان د رښتونو خبرو د ترلاسه کولو او زموږ د هېواد د سرتړلو رازونو له مخې د پړونې په را ليرې کولو کې ډيرې هڅې کړې چې هېڅوک نه شي کولای له هغو سترگو پټې کړي. ځکه د کليدي شخصيتونو د خبرو په ترڅ کې چې د پيښې په ورځ يې پخه ونډه درلودله داسې خبرې رابرسيره شوې چې لا تر اوسه پټې پاتې وې .

زه دغه ښاغلی پادشاه مير پيژنم، خو نه پوهيږم چې کله د جنرالۍ درېز ته را رسيدلی دی؟ د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند د واکمنۍ په مهال يا له هغه وروسته يا د طالبانو په وخت کې؟ په دې کې هېڅ شک او شوپيان

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشته چې نوموړی د حفیظ الله امین د ډلې یو د ډاډ وړ سړی وو، ځکه منطق هم دا وایي چې یو سړی تر هغوپورې د چا لپاره د ډاډ وړ نه ګرځي مګر دا چې د هغه د راز لرنې کچه نه وي ازمویل شوې که نه هېڅکله به له دغسې یوه سړي څخه د یوه اړین یا مهم کار په سر ته رسولو کې کار وا نه خیستل شي .

نه پوهېږم چې تاسو خبریاست که نه ، د برهان الدین رباني د واکمنۍ په مهال ګنګوسې خپرې شوې چې شهنواز تني د طالبانو د ځواکونو د ملاتړلو لپاره یو شمیر خلقي ټانک چلوونکي هغوی ته ور وپیژندل چې طالبانو هم هغوی د ملاء آخوند ، احمد او محمود ..... په نامه په ورین تندي په خپلو لیکو کې ومنل. ښایي پادشاه میر له دغسې کسانو څخه یو تن وي او شونې به وي چې هماغلته د جنرالۍ تر دریزه پورې را رسیدلی وي .

خو هغه څه چې زه یې دلته د ویلو وړ بولم د ښاغلي نور احمد نور په اړه ده. هغه وایي :" د پنځنۍ 'پنجشنبې' په ورځ کودتا وشوه، په سبا کله چې ورځ پای ته ورسیدله د شپې دولس بجې وې چې مړي یې راوړل "....

حمید مهمند پوښتي: مړي څه ډول کسانو راوړل؟ لوړپوړي افسران ول که عادي سرتیري؟

او پادشاه میر ځواب ورکوي : " د هغوی په سر کې مشر سړی د [کورنیو چار وزیر] نور احمد نور وو ".

اوس، که ښاغلی حمید مهمند ښه ځیر شوی وای نو باید پوښتنه یې کړې وای چې: د غوایي د اوومې نېټې د کودتا په دویمې ورځ د کابینې د غړو نومونه نه وو را ځرګند شوي، ته څنګه مخکې له مخکې پوهېدلې چې نوراحمد نور د کورنیو چارو وزیر دی؟ او یا داچې نور احمد نور یې څنګه په دې دنده ګومارلی دی؟ نوموړی د پرچم د ډلې له مشرانو څخه وو او طبیعي ده چې د داؤود خان د وژلو په اړه ، یاد دې ژوندی وي، د ببرک کارمل له دریز سره همغږی وو؟

هغو کسانو چې په هماغو شپو ورځو کې د دفاع د وزارت ودانۍ ته چې وروسته د افغانستان د خلق ډیموکراتیک د مرکزي کمېټې ودانۍ ونومول شوه ، تګ راتګ کاوه ښایي له ما سره همغږي وي چې نوراحمد نور شپه او ورځ هلته له ببرک کارمل سره وو او نه یې شوای کولای د یوې شېبې لپاره له هغه ځایه را ووځي، او د ارواښاد محمد داؤود خان او د هغه د کورنۍ د جنازې د خاوروته سپارلو خبرې په هغه پورې هېڅ اړه نه درلودله او دا کار د امین او د هغه د ډاډ وړکودتا چیانو کار وو نو څنګه به یې دا دنده هغه ته ورسپارله؟

دا خبره مې له دې امله وکړه چې د نوراحمد نور په اړه د پادشاه میر خبرې له بنسټه درواغ دي، اوپه رښتوني اړخ کې دا یوه دروهه یا دسیسه ده چې غواړي د پرچمیانو پښه د داؤود خان او د هغه د کورنۍ په وژنه کې راښکیل کړي "

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور احمد نور او د کورنیو چارو وزارت

د ۲۰۰۸ زکال د جولای په یو دیرشمې نېټې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند له مشرانو څخه یو تن چې نه غواړي نوم یې په دغه لیکنه کې واخیستل شي ، وویل:" ' د ملگري نوراحمد نور او موسی شفیق تر منځ د شخړې په تړاو' د جنرال پادشاه میر خبره له دوه وو اړخونو له بنسټه ناسمې دي :

۱ .موسی شفیق اصلاً ماشومان نه درلودل نو ځکه نه یې شي کولای ووایي چې :زه بې گناه یم په کور کې مې سطرنجۍ اواره ده. ماشومان نه لرم ".

۲ .ښاغلی نور احمد نور د غوایي له اوومې اته ورځې وروسته یعنې د د یارلس سوه او اووه پنځسوم لمریز کال د غوایي په پینځلسمې نېټې [د ۱۹۷۸ز کال د مې د مېاشتې پینځمه] د کورنیو چارو وزیر شو او د ۱۹۷۸زکال د جون تر پینځلسمې نېټې پورې یعنی ترڅلویښتو ورځوپورې یې دغه دنده پرمخ یووړه. نوموړی د ۱۹۷۸زکال د جون له پینځلسمې د جولای تر پینځمې نیټې پورې یعنې د نورو یو ویشت ورځو لپاره د بهرنیو چارو د وزیر په توگه پاتې شواو په سبا ورځ یې [د ۱۹۷۸زکال د جولای په شپږمې نیټې] په واشنگټن کې د افغانستان د سفیر په توگه وټاکل شو .

بله ژمنه

که ښاغلی نور احمد نور وغواړي په دې تړاو رڼا واچوي ، خبرې به یې پرته له زیادښت او کمښته د[پسرلني سباوون د گولېو باران/ و آن گلوله باران بامداد بهار] په راتلونکې گڼه کې را خپرې شي .

زما د ټیلفونونو شمیرې، بریښنایي او پُستي پته د هرې څپرکۍ په پیلیزې برخې راغلي دي .

د محمد موسا شفیق د وارثانو شمیره

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ۲۰۰۸زکال د جولای د مېاشتې په يو ديرشمې نېټې ډاکټر عبدالجميل زلمي، د محمد موسى شفيق زوم، د کاناډا د اونتاريو په ولايت کې د کډوالو د ادارې کارکوونکي ، ما ، ليکوال ته د ټيليفون له لارې وويل: له ارواښاد محمد موسى شفيق څخه همدا اوس څلور اولادونه او شل لمسيان پاتې دي چې له خپلو کورنيوسره په پاکستان، آسترليا، جرمني، آمريکا او کاناډا کې ژوند کوي .

ډاکټر زلمي ما (سياه سنگ) ته ١٦ انځورونه رالېږلي دي چې تر اوسه نه دي خپاره شوي او همدا شان د موسى شفيق د سياسي ، ادبي او فرهنگي ښادنامو په اړه يو پنډ ليکنې يې رالېږلي چې د افغانستان د تياره پاتي شوې تأريخ د روښانولو په تړاو يې را سره بې سارې مرسته وکړه .

ډاکټر زلمي ته د کورودانۍ په ويلو ژمنه کووم چې ډېر ژر به د ارواښاد موسى شفيق د ژوند لېک په اړه ځانگړې لېکنه په پام کې ونيسم .

او دغسې يې وژل....

د ۲۰۰۸زکال د جولای په دوه ويشتمه نېټه د منځنۍ ' سه شنبې' په ورځ بيا هم جنرال پادشاه مير په افغانستان کې د " آزادۍ د راډيو" مېلمه وو. دا ځل يې د حميد مهمند او اورېدونکو لېکونو ته ځواب ورکاوه. [مرکه په پښتوژبه وه او ژباړونکي دغه مرکه پرته له زيادښت او کمښته له وينا والې پښتو څخه پاړسي ته را اړولې ده]

]يادونه: د همدغې لېکنې په پای کې ښاغلي لوستونکي کولای شي مرکه په غړېزه توگه واوري او لېنک يې د پاڼې په پای کې ايښودل شوی دی او دغې خبرې ته مې هغه وخت زما پام شو چې ما د ښاغلي سياه سنگ د لېکنې له مخې لا وختي پښتو ته را ژباړلې وه. زما د څېړنيز او ورځني ژوند د وخت د تنگوالي له امله نه شم کولای د هغوی ټولې خبرې کټ مټ له غړيزې بڼې بيرته په لېکې بڼې را ولېکم. لوستونکي دې پر ما د منت په ايښودولو دغه تشه په درنښت ومني. - رحمت آريا [

حميد مهمند: جنرال صاحب پادشاه مير! پخوا مو هم د [۲۰۰۸زکال د جولای په دويمه نېټه] يو شمير خبرې اترې درلودلې چې د آزادۍ د راډيو له لارې خپرې شوې. تاسو د تيرو خبرو په ترڅ هغو رښتونو خبرو ته نغوته وکړه چې په اړه يې لا تر اوسه ډول ډول خبرې شوې وې. اوس که مهرباني وکړئ د خپلې پوځي زده کړې په تړاو يو څه ووایاست، چيرې اوسيدلي یاست، څومره موده مو کار کړی ی او کومو رُ تبو ته رسيدلي ياست؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنرال پاد شاه میر: بسم الله الرحمن الرحیم ! پوهیږئ چې زما نوم پادشاه میر دی او جنرال یم. حربي ښوونځی مې چې په مهتاب قلعه کې وو، لوستلی دی. حربي پوهنتون ته ولاړم. کارپوهنیزه زده کړه مې زغره واله او شوبله وه. دا دی زما د زده کړو لړۍ .

وروسته له هغه چې له حربي پوهنتونه د دویم بریدمن په رتبه را خلاص شوم د جګتورنۍ تر رتبې مې په څلورم زغره وال ځواک کې دنده تر سره کړه. د یوې مودې لپاره خوست ته خدمتي ولاړم. په هغه وخت کې ډګر جنرال محمد عیسی خان نورستاني هم د پکتیا د قول اردو بولندوی او هم د پکتیا والي وو، په هغه وخت دې د دوه وو ټبرونو "سبریو" او " کوچیو" ترمنځ د ځمکې پر سر شخړه را ونښتله. په هغو کلونو کې د پکتیا قول اردو په خپل پوځي جوړښت کې شوبلې نه درلودلې. د جګړې د غلي کولو لپاره یې سرتیري ور استول، خو هغوی وژل کېدل ځکه چې سرتیري د دواړو خواوو د جګړو په اورونو کې راګیرېدل .

[ډګرجنرال محمد عیسی خان نورستاني] د اعلیحضرت محمد ظاهر شاه له حضور څخه چې اوس د "ملت بابا" دی یو فوق العاده فرمان تر لاسه کړ. هغه غوښتي ول چې د شوبلو یو خدمتي ټولې دې ورته ورکړل شي. په هغه وخت کې په [ټول -ژ] افغانستان کې شوبلې نه وې، یوازې څلورم زغره وال ځواک او بل یې پینځلسم زغره وال ځواک وو او بل یې د کندهار اوومه لېوا وه. د خدمتي ټانکونو امر ورکړل شو او زه هم په همدغه ټولۍ کې د خوست پر لورړا وخوځېدم .

لوی څښتن د سبریو او کوچیو جګړه په خیر سره پای ته ورسوله. زما د خدمت دوره پای ته نه وه رسېدلې چې کودتا وشوه [د دیارلس سوه دوه پینځوسم کال د چنګاښ د مباشتې شپږ ویشتمه/د ۱۹۷۳زکال د جولای اووه لسمه نېټه راغله] او شهید سردار محمد داؤود خان د هیواد ولسمشر شو او زه بیرته کابل ته را وغښتل شوم .

خبره دا وه چې : هره منځنۍ ' پنجشنبه' به د پوځ په لښکرکوټونوکې وسلې پاکېدلې. یعنی د درندو او سپکو وسلو او شوبلو خولـُـونه پاکېدل. زما تر لارښوونې لاندې به سرتیرو د بانګس په اوږدو لرګیو د شوبلو خولونه را پاکول. زه به ولاړ وم .

په هماغو لومړیو ورځو کې چا راپور ورکړی وو چې د غه سړی [پادشاه میر] د جهموریت دښمن او د شاهي رژیم پـَلـَوی دی. په پای کې خوست ته ماته یو لیک راورسید چې لنډیزیې دا وو: په ۲۴ ساعتو کې دې ځان کابل ته را ورسوه .

کابل ته راغلم. له ما یې وپښتل: ته د ولسواکۍ " جهموریت" پر ضد یې؟ و مې ویل چې: نه. زموږ د وګړو په منځ کې یو متل دی چې وایي : که پګړۍ له سره را ولویږي نو پر اوږه را پریوزي او پر ځمکه نه را لویږي." که ظاهر شاه یې، که داؤود خان، دواړه له یوې کورنۍ یاست. ماته او د افغانستان وګړو ته کوم توپیر نه لرئ. که ته اوسئ، یا هغه! دواړه له یوې کورنۍ او د یوه کور غړي یاست .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دفاع وزارت شاه ته د پالیالۍ " هوا خواهۍ" په تور ماته داسې لارښوونه وکړه: څلورم زغره وال ځواک ته جزايي خو د مسلک په تغير او په ناجګړه ييز ځانګه "غيرمحاربه" کې د ساتنې او څارنې " حفظ او مراقبت" د مشر په توګه ولاړ شه. هم دې رتبه لوړه ده او هم دې معاش

ما د څلورم زغره وال ځواک د ساتنې او څارنې " حفظ او مراقبت" د مشر په توګه دنده تر سره کوله چې د غوايي د مياشتې " مرداره او کرغيړنه" کودتا راغله. هغوی د شهيد سردار محمد داؤود خان پلاز"تخت" را نسکور کړ او واک ته را ورسيدل .

حميد مهمند: تاسو وويل چې په څلورم زغره وال ځواک کې د جګتورنۍ تر رتبې رسېدلې واست، له کومې لارې جنرالۍ ته را ورسيدلئ؟

جنرال پادشاه مير: ما په خپلو مخکينو خبرو اترو کې هم ويلي ول کله چې پاکستان ته ولاړم نو د افغانستان له وګړو څخه يوه تن ان د [جهادي تنظيمونو د مشرانو په ګډون] پاکستان ته چا هجرت نه وو کړی. هماغه لومړۍ مياشت [د اووه پينځوسم لمريز کال د غوايي مياشت/ د ۱۹۷۸زکال د مې مياشت] مې په افغانستان کې تيره کړه. په مخکينۍ مرکه کې مې د خپلو ستونزو په اړه خبرې وکړې. هغوی به د څلورم زغره وال ځواک له يو شمير افسرانو څخه چې زما ټولګيوال ول لکه اسلم وطنجار او رفيع چې وروسته وزيران شول اوهم يې له شير جان مزدرياره داسې پوښتنې کولې : دغه سړی [پادشاه مير] ګوندي ملګری دی که نه؟ هغوی به ځواب ورکاوه : ګوندي ملګری نه دی خو ښه افسر دی. هغوی ويل: ښه والې يې څه کوو؟ هغه کارونه چې موږ يې کوو نه بايد رسوا سي. رازونه بايد پټ وساتل شي. نو په هر ډول چې کيږي دغه افسر له منځه يو سئ .

کله چې ما ته دغه راپور را ورسيد نو مياشت مې تيره نه کړه او پاکستان ته ولاړم. په هغه وخت کې پاکستان ته څوک د مهاجر په توګه نه ول راغلي. حضرت صاحب مجددي په ډنمارک کې وو، پير سيد احمدګيلاني او مولوي محمد نبي محمدي په کابل کې ول. له افغانستانه د مهاجر په توګه څوک نه ول راغلي. البته نور کسان لکه استاد برهان الدين رباني، ګلبدين حکمتيار او مولوي صاحب [محمد يونس] خالص د شهيد داؤود خان د واکمنۍ په مهال پاکستان ته تللي ول. دا هغه مهال دی چې عزيزالله واصفي د جلال آباد(ننګرهار) والي وو او بيا د کرهنې وزير شو. دا چې څه پيښه رامنځته شوه نه پوهيږم. خو دومره پوهيږم چې هغوی [درې تنه جهادي مشران] د داؤود خان د واکمنۍ په مهال تللي ول .

کله چې پاکستان ته ولاړم نو له هغوی سره مې لېدنه کتنه وکړه اوشپې او ورځې به مو سره يو ځای تيرولې. څو چې د کب 'حوت' [د ۱۹۷۹زکال د فبروري] مياشت راغله. يعنې شپږ مياشتېوروسته. ښه نو! د ورې، غوايي ، او غبرګولي.... ، د غوايي په مياشت کې کودتا وشوه، زه د غبرګولي په مياشت کې پاکستان ته ولاړم. يوازې يوه مياشت مې په افغانستان کې تېره کړله. له هغه وروسته د تلې په مياشت کې [ديارلس سوه او اووه پنځوسم لمريز

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال/ ۱۹۷۸زکال] ښاغلي حضرت صاحب مجددي له ډنمارکه راغی. [دهغه په اړه] ګنګوسې خپرې شوې چې ګڼې زوړ اوسپين ږيری دی ، داسې او هسې خبرې. بيا له حاجي عبدالله جان ځدراڼ او نعيم کوچي سره چې د توکم مشران ول د حضرت صاحب لېدلو ته ورغلو او ورڅخه مو وپوښتل: " د څه لپاره راغلي ياست ؟ " هغه وويل: " د في سبيل الله جهاد لپاره راغلی يم "

حميد مهمند: ستاسو جنرالي ؟

جنرال پادشاه مير: په لومړيو کې د ښاغلي حضرت صاحب سياسي مشر وم. هغه نوی راغلی وو. د " ولسي ژغورنې مورچل / جبهه نجات ملي" نوی را منځ ته شوی وو. زه په شمالي سيمو کې يعنې د وزيرستان په سيمو کې د ولسي ژغورنې د مورچل ' جبهه نجات ملي' سياسي مشر وم. البته کله به سياسي مشر کله پوځي مشر خو دواړه دندې زما پر غاړه وې. وروسته هماغلته ما ته د حضرت صاحب له پلوه د جنرالۍ د رتبې فرمان راکړل شو .

کله چې په پاکستان کې د کډوالو د ټاکنو په مهال د کډوالو د استازي په توګه غوره شوم کابل ته د اساسي قانون په کميسيون کې د ګډون لپاره په پوليتخنيک کې د لويې جرګې غونډې ته راغلم او د لويې جرګې د اساسي قانون په څانګه کې وکيل شوم. دلته مې د خپلې جنرالۍ فرمان کرزي صاحب ته ور وښود. کرزی صاحب له موږ سره د " ولسي ژغورنې مورچل / جبهه نجات ملي" کې وو. هغه د دريو مېاشتو لپاره دولسي ژغورنې د مورچل /جبهه نجات ملي د فرهنګې مشر په توګه کاروکړ. کرزی چې له خپلو زده کړو وروسته نوی له هندوستانه راغلی وو، د شمالي له سيمې څخه د " خَـوَاني " په نامه چې خوارَکی مړ شوی وو، ځای ناستی شو. وروسته حضرت صاحب په اسلام آباد [پاکستان] کې سياسي دفتر جوړ کړ او له بهرنيو مؤسسو سره يې اړيکه را ټينګه کړه .

کرزي صاحب [په کابل کې] له ما وپوښتل : جنرال صاحب څه خبره ده؟ ورته و مې ويل: حضرت صاحب د جنرالۍ رتبه راته راکړې. کرزي صاحب هغه فرمان تازه کړ او ددفاع وزارت ته يې دغسې يو فرمان ولېکه: " دا ډير مجاهد جنرال دی او زه د حضرت صاحب مجددي خپور شوی فرمان منم. " هماغه وه چې تر ننه پورې جنرال پاتې يم .

حميد مهمند: جنرال صاحب! را ځه چې اوس بنسټيزو پوښتنو ته راوګرځو. زموږ دوستانو [د آزادۍ د راډيو اوريدونکو] يوه په زړه پورې پوښتنه راپورته کړېده. د دريو لسيزو په اوږدو کې چې جهاد روان وو او ډيرې پيښې رامنځ ته شوې آيا کله مو فکر ته راغلي چې که خدای مه کړه تاسو په کوم مورچل کې شهيد شوي واست، يا په کومې بلې پېښې کې له منځه تللي واست، د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د ډله ييز قبر په اړه پټ راز به هم له تاسو سره يوځای له منځه تللی وای. آيا کله په دې فکر کې لويدلي ياست ؟ آيا ددغه ډله ييز قبر په تړوا مو بل چا ته معلومات ورکړيدي؟

جنرال پادشاه مير: باالکل! له سرې سره تل دا فکر وي. په هغه شپه مې چې هغوی خاورو ته سپارل، يوه ويرلړلې شپه وه، کودتا نوې شوې وه، ټول وګړي په ويره او اندېښنه کې ول. د هغوی له ګورونو مې د خامه سړک تر غاړې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پورې خطوه را پورته کړه چې ماته زما د خطوې اوږد والې او اندازه را څرګند ه وي. له ځان سره مې وویل که لوی ښتن داسې ورځ راورسوي چې افغانستان را خپلواک کړي، ځکه چې له تورې شپې وروسته هرو مرو ورځ راتلونکې ده، او دغه خدای بخښلي [محمد داؤود او کورنۍ یې] د چا له یاده ونه وځي .

ما دوزیرستان او میرانشاه په مورچلونو کې ګډون کړی او حضرت صاحب مجددي به هلته راته. هر ګوره ، کله چې پېښاور ته راغلم، او ددې لپاره چې ددغو شهیدانو د [ګور د ځای ځایګي راز] پټ پاتې نه شي ، ځکه چې سردار محمد داؤود خان یو تأریخي شخصیت وو د ملکلیارانو له خېله ته د پېښاور Dean�s Hotel یو تن د عمر ملکیار په نامه د امریکا راډیو له غړ ښخه د

پاکستان صدر ته راغلی وو او ما ورسره یوه مرکه وکړه او ور ته مې وویل: " دغه خبره یو چیرې له ځان سره ثبت کړه، انسانان یو، مرګ له موږ لیرې نه دی. د جهاد کار دی. ورته مې وویل: په څرخي پله کې د پولیګون د دښتې او د څلورم زغره وال ځواک ترمنځ له خامه سړکه دومره خطوې پورته ولاړ شئ، بیا کینې خواته را تاو شئ او دومره ګامونه را پورته کړئ، هلته څو متره وړاندې ځمکه څو متره را وکېندئ بیا [د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ ډله ییز ګور] در موندل کیږي .

بله دا چې د حضور اعلیحضرت [محمد ظاهرشاه] اوښی همایون شاه آصفي پېښاور ته راغلی وو. هغه ته مې هم وویل چې ستاسود کورنۍ مړي مې په پلانۍ سیمې کې خاورې ته سپارلي دي. انسان دی مرګ او مړینه لري. د جهاد کار دی ښایي ووژل یا شهید سم. په مرګ [ژوند؟] اعتبار نسته نو همدغه یاددښت دې درسره وي. ته خانداني سړی یې. هغوی مې د څرخي پله په دښته کې خاورو ته سپارلي دي .

حمید مهمند: مننه. او س به بلې موضوع ته راوګرځو. تاسو وویل چې د سردار صاحب د کابینې غړې او سروزیر [موسې شفیق] د [محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د غړو] له خاورو‌ته سپارلو اته ورځې وروسته د ډله ییز ګور سرته راوستل کېدل او له هغو سره شخړه کېدله. تاسووویل چې تاسو په خپله په هغې شخړې کې واست. تاسو څرګنده کړه چې د [افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند] لوړ پوړو غړو او وزیرانو لومړی د پخوانۍ کابینې له غړو شخړه کوله او بیا یې وژل .

تاسو په خپلې پخوانۍ مرکه کې وویل چې نور احمد نور او نور کسان مو هلته لېدلي ول. که اوس نور احمد نور چې په اروپا کې ژوند کوي او منکره شي، د بیلګې په توګه وبه وایي چې په هغې شپې قطعاً هلته نه وو، او د [محمد داؤود] د کابینې د غړو په وژنه کې یې قطعاً برخه نه ده اخیستې او یا ښایي ووایي،جنرال صاحب پادشاه میر تیروتنه کړېده. تاسو د خپلو خبرو د ثبوت لپاره څه دلایل لرئ او څرنګه کولای شئ هغه وپیژنئ؟

جنرال پادشاه میر: رښتیا خبره دا ده چې د کابینې له غړو څخه د کمونیستانو په وینا، له ټولیګوالو مې پرته، ما نور [احمد نور] نه پیژانده. ځکه څوک چې د ګوند غړی نه وي نو نه پوهیږي چې دا څوک دی او هغه څوک دی. له

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ځایه چې نورو ویل چې " : نور صاحب! ، نورصاحب!" او هغه یې د" نور صاحب!" په نامه یاداوه، همداسې یې " نورصاحب!" ورته ویل. دا مې لومړي دلیل دی. سبا چې ورځ راغله، دوه ،درې ورځې دننه په [عسکري قطعې] کې وم. له خپلو نیږدې دوستانو مې وپوښتل: [هلته] د " نور" په نامه یو سړی وو. دغه سړی څوک وو؟ ویې ویل: هغه د لوګر دی. او اوس د کمونیستانو په کابینه کې لوړ پوړی سړی دی .

حمید مهمند: که نوراحمد نور ووایي چې ما له موسی شفیق سره قطعاً شخړه نه ده کړی. تاسو ددغو دواړو ترمنځ په خبرو کې څه واوریدل؟

جنرال پادشاه میر: ما دومره واورېدل چې موسی شفیق ته یې وویل: .... موسی شفیق یې له موټره راکښته کړ. د هغه په لاس کې هتګړۍ وې او ویې ویل: ما خو کوم کار نه دی کړی، په کور کې مې سطرنجۍ هواره ده،څه خیانت مې کړی؟ "

حمید مهمند: دغه پوښتنه یې له چا وکړه؟

جنرال پادشاه میر: دغه پوښتنه یې له " نور" څخه وکړه، له " نور" څخه یې وپوښتل او ویې ویل: " تاسو زه دلته راوړی یم، زه بې ګناه یم، ما خو خپل هېواد ته خیانت نه دی کړی. همدا اوس مې په کور کې سطرنجۍ هواره ده. تاسو کولای شئ هغه وګورئ." همدغه سړي وویل:" تا ستر خیانت کړی" هو همدغه سړي وویل:" تا سترخیانت کړی" [موسی شفیق] وپوښتل: " څه خیانت؟" هغه وویل:" تا د هلمند اوبه خرڅې کړېدي "

زه چې پوځي افسر ووم او له سیاسته خبر نه وم، نه پوهېدم چې د " هلمند اوبه" څه دي. په دې خاطر چې جګتورني چنداني رتبه نه ده. دغه اصطلاح مې هماغلته زده کړه. او له ځان سره یې وویل : " خه..... د هیلمند اوبه "!

[نور احمد نور] وویل: " تا د هلمند اوبه پلورلې دي." هغه [موسی شفیق] وویل:" ته په ولسي جرګه کې وې، اناهیتا راتبزاد وکیله وه، ببرک کارمل وکیل وو. حفیظ الله امین وکیل وو. تاسو په ولسي جرګه کې د [هلمند اوبه] ' پاس ' کړې. زه د هغه وخت سر وزیر وم او یوازې لاسلیک مې وکړ ".

هغه همدومره وویل. له دغې خبرې وروسته د شا له لوري یو سړی چې سر یې په خولۍ پټ وو او یوازې سترګې لېدل کېدلې، د جیپ له شا راغی " ډز ډز" اور یې وکړ او هغه یې په شهادت ورساوه .

له هغه وروسته یې خوارَکی د عدلیې وزیر وفي الله سمعیي له موټره راکښته کړاو له هغه سره یې شخړه را پیل کړه. هغه ته یې وویل : پرون تاسو موږ د ګور ترڅنډې را رسولي وو، نن ته په خپله د ګور پرغاړې ولاړ یې .

آیا ستاسو په خپرونو کې [د آزادی د راډیو له اوریدونکو څخه] تاسو ته کومې پوښتنې را رسیدلي چې د عدلیې وزیر وفي الله سمعیي په څه ډول ووژل شو؟ او هغه د غالی د فرش موضوع؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حمید مهمند: هو! د عدلیې د وزیرپه تړاو یې هم ویلي. جنرال صاحب ! بیرته به راسو بلې موضوع ته. تاسو چې د " نور احمد نور" نوم واخیست او ومو ویل چې په " صحنه کې موجود وو" او " ملګرود " نورصاحب" په نامه یاداوه" آیا د کابینې غړو په خپله په وژنه کې برخه اخیستله؟ آیا هغوی یې په خپل لاس وژل او یایې د [وژلو] بولنده ' قومانده' ورکوله؟

جنرال پادشاه میر: نه! نه! نه!، هغه نه قومانده ورکوله او نه یې په لاس وژل. هغه په دې خاطر نه دي وژلي چې کله چې خبرې یې خلاصیدلې هماغه سړی چې کلاشنیکوف یې په لاس کې درلود او د جیپ تر شا ولاړ وو، راته، د جیپ تر مخ دربېده، او پرته له دې چې څوک ورته قومانده ورکړي په خپل سر یې ډزې کولې ، او دوی یې په شهادت رسول. [نوراحمدنور] هغه ته نه قومانده ورکوله او نه ښه یا بد .

حمید مهمند: یعنې همداچې شخړه پای ته رسیدله ....

جنرال پادشاه میر: هو! همدا چې شخړه پای ته رسیدله، هاغه سړی د جیب له شا راته او ډزې به یې را پیل کړې .

حمید مهمند: یوه بله مسله دا چې سروري هم د کمونیستانو یوه نامتو څیره وه. آیا په صحنه کې ددغه سړي د شته والي په تړاو څه مالوت لرئ؟ آیا اسدالله سروري هم هلته وو که څنګه؟

جنرال پادشاه میر: نه! درواغ نه سم ویلای، ځکه چې د درواغو ویل د سړي ایمان خراپوي. اسدالله سروري د غزني وو، او په حربي پوهنتون کې زما ټولګیوال وو. له ما سره په یوه ټولګي کې نه وو خو په یوه پوځي " قسم/واحد" کې وو. که نوموړی په هاغه شپه هلته وای نو هرو مرو مې پیژانده. اسدالله سروري هلته نه وو .

حمید مهمند: آیا د کابینې نور غړي لکه سلطانعلي کشتمند، کریم میثاق، دستګیر پنجشیری، سلیمان لایق، اسلم وطنجار، قادر، امام الدین او دغو ته وَرته کسان هلته ول؟

جنرال پادشاه میر: نه! د دغو کسانو نومونه مو چې را واخیستل نه یې پیژنم او نه یې په [هاغه شپه] ددغو کسانو نومونه اخیستل. خو ډیر کسان راتلل، په دیارلسو روسي جیپانو کې راتلل. اسلم وطنجار چې زما ټولګیوال وو او په څلورم زغره وال ځواک کې هم له ما سره وو، هلته وو، اسلم وطنجار وو .

حمید مهمند: آیا اسلم وطنجار هم په همدغو وژنو کې موجود وو؟

جنرال پادشاه میر: اسلم وطنجار په وژنه کې موجود وو .

حمید مهمند: جنرال صاحب ډیره مننه ....

جنرال پادشاه میر: اسلم وطنجار حاضروو. دا چې واک یې درلود یا نه درلود، خو هلته حاضر وو. هغه هلته حاضروو. له دې چې په څلورم زغره وال ځواک کې وو نو مجبور وو چې وظیفتاً له هغوی سره پولیګون ته راسي. ځکه چې د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابینې غړي نا بلده ول، هغوی د څرخي پله پولیګون نه وو لیدلی. اسلم [له سیمې] سره آشنا وو. او هم له دې امله چې دنده یې په څلورم زغره وال ځواک کې وه هلته وو .

حمید مهمند: جنرال صاحب! له تاسو یوه نړۍ مننه!

جنرال پادشاه میر: له تاسو هم یوه نړۍ مننه

ددغې مرکې د اورېدلو لپاره لاندیني ځایونه کښېکاږئ

۱ .جنرال پادشاه میر او حمید مهمند (لومړی برخه)

http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_78/1%20Padsha%20Mir.MP3

۲ .جنرال پادشاه میر او حمید مهمند (دویمه برخه)

http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_78/2%20Padshah%20Mir.MP3

اَخـَځ:

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_78/Dr.Siasang-Praesident%20Daoud-6.html

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوومه برخه

۱۲ (امام الدین او د مورچل هملاري یې

الف. هارون په خپل کتاب [داؤود خان د کي جي بي په لوموکې] چې حامد ژباړلې، یادَونې او سَمـَونې یې ورزیاتې کړې او په پېښاور/ پاکستان کې د میوند خپرندویه ټولنې مرکزله خوا یې د ۱۹۹۷زکال په دیسامبر کې خپور کړې، په ۱۵۲،۱۵۳ او ۱۵۴ پاڼوکې راکاږي چې :

د[دیارلس سوه او اووه پنځوسم ل کال] د غوایي د مپاشتې په اوومې د پنځنۍ 'پنجشنبې' په ورځ داؤود د لاریون په هکله د وزیرانوپه غونډه کې په خبرواترو بوخت وو. دغې غونډې پرته له وخت تیرَونې بله موخه نه درلودله. حال دا چې پوځي تیاری باید نیول شوی وای یا حکومت دې پوځي را اعلان شوی وای .

د پردیو په پارَونې او قوماندې د څلورم زغره وال ځواک د شوبلو کنډک د وطنجار ترمشرۍ لاندې د ارګ د ختیزې دروازې مخې ته مورچل ونیو. لومړی یې د ملي دفاع وزارت ودانۍ تر اور لاندې را ونیوله. ودانۍ یې ښه ور ولړزوله. د دفاع وزیر او ستر درستیز لا مخکې له ودانۍ څخه را وتلي ول. بیا یې د ارګ د برج ساعت تر اور لاندې را ونیو. بیا یې د خپلې شوبلې خول د ارګ لور ته ورتاو کړ او ارګ یې تر اور لاندې را ونیوه .

وروسته همدغه شوبله د غوایي د انقلاب د نښې په توګه د یوې ډبرینې پاېې پرمخ د ارګ مخې ته ودرول شوه .

داؤود خان د پوځ د سراعلی قوماندان په توګه غوښتل د چارو لارښوونه او څار په لاس کې را واخلي. نو د مخابرې دستګاه ته چې د همدغسې شېبو لپاره د میز پرسرېې وراېښودل شوې وه او له لښکرکوټونو سره به یې نیغ په نیغه اړیکه را نیوله وَرَغی خو ویې لېدل د مخابرې دستګاه له کاره ور لویدلې او چینل یې ور بدل شوی وو. په هماغه شېبه کې یې وویل: روسانو خپل کار وکړ." او وزیرانو ته یې اجازه ورکړه چې خپلو کورونو ته ولاړ شي .

د کورنیو چارو او دفاع وزیران لا مخکې له ارګه وتلي ول. د خپلې کورنۍ غړي یې ترڅنګ راوغوښتل. داؤود نه تسلیمېده او نه یې له پیښې څخه د تیښتې هڅه وکړه. د فرانسې سفارت د ارګ له دیوال سره نښتای وو او کولای یې شواې له سیاسي ډګره لاس په سرشي خو په خپلې خاورې کې یې ویاړلی مرګ غوره وباله نو ځکه یې د خپلو پښو راتېنګولو ته کلکه ملا را وتړله. ویې ویل چې نه غواړي د روسانو په لاس په ژوبڼ کې را بند کړای شي.

کودتاچیانوپه یوه ټانک د بندیانود ساتنې له ختو جوړ دیوالونه را ونړول او دننه ور ننوتل. کودچیانو خپل مشران له داؤودي زندانه د خوښیو په شور او زوږ کې را خوشې کړل. هغوی یې پرشوبلوباندې کښنیول او د کودتا زړه، د راډیو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تالارته یې بوتلل.نویو مشرانو خپل لاسونه د شوبلو له منځه را ایستل او د کابل ښاریانو د ښارونکو سترګو مخ ته یې ورښورول. د ارګ د پوځیانو روحیه ضعیفه وه، ستړي ستومانه او ناهیلي ښکارېدل. نورلښکرکوټونه یې ملاتړ ته را ونه رسیدل نوځکه د هغوی مقاومت هم له پښو را وغورځید. وروسته له هغې چې د هوایي ځواکونو عملیاتو زور واخیست او ارګ د هوایي او ځمکنیو ځواکونو تر اور لاندې را ونیول شو نو په ارګ کې د ولسمشریزې ماڼۍ د ساتندویه ځواک ګارډ مقاومت هم کرار کرار را سوړشو .

د داؤود د کورنۍ غړي یوپه بل پسې ټیپانېدل سردار داؤود ټپي شو او د خپلو دواړو زامنو عمر او خالد مرګ یې په خپلوغبرګو سترګو ولید. د ژوند ډیرې سختې شېبې وې ، داؤود په ډګر کې یوازې راګیر پاتې وو. کمونیستان پرارګ ورننوتل هغوی له داؤود سره د لېدلو کتنو غوښتنه وکړه خو داؤود ورسره ونه منله .

درې تنه ټیټ پوړي کودتاچیان د تورن امام الدین ترمشرۍ لاندې د ولسمشر داؤود خان حضور ته ورغلل او له هغه یې وغوښتل چې ور تسلیم شي. داؤود خان پرته له دې چې له هغوی څخه د ځان او یا د خپلې کورنۍ د غړود ژغورنې غوښتنه وکړي، د خپلې تومانچې وروستنـۍ ګولۍ یې پرامام الدین نیغ په نیغه ورتشه کړه. اما الدین ټپي شو خو مړ نه سو. د هغه نورو ملګرو ولسمشر تر اورلاندې را ونیو. داؤود چې د افغانستان تر ملي بیرغ لاندې ولاړ وو په شهادت ورسید. بیا یې نعیم خان او د داؤود خان د کورنۍ ټول نارینه غړي یو په بل پسې ووژل. د کورنۍ ښځینه غړي یې د څرخي پله په محبس کې واچولې. د څرخي پله زندان هغه زاندن وو چې داؤود خان د خپل رژیم د مخالفینو لپاره د قدیرنورستاني په وړاندیز جوړکړی وو. او په دې توګه یې د دُرانیو د ټبر د پاچاهي ټغر را ټول کړ .

د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د غړو مړي چا ونه لېدل. یوازې د چمن او کویټې اڅکزیو د هغوی د فاتحې دعاګانې په خپلو جوماتونو کې واخیستلې او د هغوی د ارواګانو خوښۍ ته یې

دعا وې وکړې. ویل کیږي چې مړي یې د مرنجان دغونډۍ په لمنه کې خاوروته سپارل شوي دي.

[حفیظ الله] امین د راډیو افغانستان د څپو له لارې جګړن اسلم وطنجار چې د " تورپیکی" په نامه پیژاندل کېده او ډګروال قادر چې د " سپي قادر" په نامه پیژندل کېده، د ویاندو په توګه وګړو ته ور وپیژندل. وطنجار په پښتو او قادرپه دري ژبو د نوي پوځي حکومت را ټینګېدل یې اعلان کړل.

په داسې یوه اړوپیچ کې ولس نه پوهېده چې څه ور پیښ شویدي او څه به ور پیښ شي، د سلیمان لایق لاندینی شعر د داکټرصادق فطرت ناشناس په غږ او کمپوز په سندیزه توګه را خپور شو .

ســـتره تپاره تبره شـــوه ســـتا پر ســـردرو باندې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښــه شـوله چه تیره شـوه سـتا خـوارو بچـو باندې

هــــره تباره پای لـــري خـلـکـــو، ولســــو باندې

لمـر د عـد الت وخوت سـتا پر جګـو غـرو باندې

خو په هېوادکې له هماغې ورځې را په دېخوا د وینو او اوښکو را بهېدا په را پیلېدلو شوه./.../ څرګنده وه چې یوه خوړلنه ، ناورین وهلې او یوه ویرلړلې راتلونکې د افغانستان د ولس د برخلیک په درشل کې په تېندکو او سترګې په لاره ده . د [سلیمان[لایق شعر یوه ملي او ولسي شاعر داسې ور ځواب کړ .

لـمــر د آزادۍ پریوت ســـتا پر ســردرو باندې

توره تباره راغــلله ســــتا خــوارو بچــو باندې

له [پاړسي څخه پښتو ته] د ژباړونکي لمنلیک

]ښاغلو لوستونکو!

لاندیني کرښې زما (رحمت آریا) نه دي. دا دهغه له پښتو څخه پاړسي ته د ژباړونکې لیکل شوې کرښې دي چې د دغې لیکنې له لیکوال سره یې مرسته کړې ده او د همدغې لیکنې په پای کې کولای شـئ د پاړسي لېنک هم وګورئ. دغه کرښې مې د لوستونکو د پوهاوي او د بل لیکوال د حق د خوندي ساتلو لپاره په ځای کې را غبرګې کړې[

د۱۹۹۷ زکال د پنځنۍ 'پېنجشنبې' په ورځ " [له پاړسي څخه پښتو ته] د داؤود خان د کې جي بي په لومو کې" د کتاب ژباړونکي حامد د همدغه کتاب په دریمه را ژباړل شوې پاڼه کې داسې را کښلي دي :" دا کتاب لیکوال ، د " الف هارون" په را پورول شوي "مستعار" نوم د پښتو په خوږې ژبې لیکلی چې د هېواد پالنې او مسلمانۍ د څپو په احساساتو کې یې د راڅولونې د لړۍ له بشپړولو وروسته په دیارلس سوه او درې اویایم ل کال کې (۱۱۹۴۴زکال) په آسترلیا کې خپور کړی دی ".

نومړې د کتاب په دیارلسمه پاڼه کې زیاتوي: " ګران لوستونکی دی د ژباړونکي پراوړود خپلې ښېګڼې په اینبودنې، د هغه پاملرنه دې د هغه تیروتنو ته راوګرځوي ، یا دې خپل اند اویا دې د [حامد] د ژباړنې په تړاو خپل څرګند وړاندیزونه او یادَونې راپه ګوته کړي چې کولای شـئ د [کتاب] د ژباړونکي په پته یې راواستوئ: حامد، ډاګي پـُست ۱۱٦۴، مرکزي پـُسته خانه، صدر، پېښاور، پاکستان

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حامد د " داؤود خان د کي جي بي په لومو کې" یا د ده په ژباړې " داؤود خان در چنگال ک.ج.ب" کتاب د ۱۵۳ او ۱۵۴ پاڼو په لمنلیک کې داسې راکاړي :

"وطنجار ته به له دې امله "تورپیکی " ویل کېدل چې د هر چا ملګری او وزیر کېده. وطنجار د روسانو له پلوه د یوې بلې کودتا لپاره په پام کې نیول شوی وو. (د څارکښې د ځالې لاسوندي / اسناد لانه جاسوسي، ۱۰۹ پاڼه)، قادر نه خلقی وو او نه پرچمي او د پیسو لپاره یې هر کار ته ملا تړله. د ښوونځي له وخته راهیسې خلکو د "سپي" په نامه پیژانده. ان کله چې په پولند کې سفیر وو، د یو شمیر لوېدیځو هېوادونو له څارکښیزو کانالانو سره یې اړیکه ټینګه کړې وه. پ.۹۳(

د [څارکښیزې ځالګۍ د لاسوندونو/ اسناد لانه جاسوسي] لیکوال حامد او الف هارون ته په ډېر درنښت غواړم ووایم چې د محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر د [شخصي � ژ] ژوند په اړه لیکل شوي خبرې سمې نه دي. کاشکي هغوی پوهېدل چې اوس هغه ورځې تیرې شوی چې یو وخت به ځینې کسان د سپي، غوایي، خره، ګیدړ، کاږبل "کفتار" ، زمري، پړانګ اویا نارینه د نجونواوښځمنو په نومونو سپک بلل کېدل .

برسیره پر هغې، داسې بریښي چې د حامد اورېدل شوي خبرې له خپلې سرچینې څخه ور لوخړنې شوې وي، ځکه .....

تاسو به په راتلونکو څپرکېو کې لاندینې سکالو ولولئ

۱ (محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر

۲ (له جنرال امام الدین سره ځانګړې مرکه

۳ (د دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریزکال د غوایي د مېاشتې له اوومې مخکې د محمد داؤود د وژنې لپاره تابیاوې په پام کې نېول شوې وې. ددغې تابیا په تَـل کې د کومو کسانو د پښو خاپ لیدل کیږي؟

۴ (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوندیو تن نامتو غړی چې ژوندی او اوس په افغانستان کې دی، د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ له وژل کېدلو لږ شیبه وروسته ارګ ته راغی، ټول یې له سترګو را تیر کړل او بیا له خونې ووت .

وایي چې همدغه سړی وو چې ویلي یې ول " ..... په پام کې نیول شوې وه چې پرارګ پینځه سوه کیلویي بمب را وچول شي. پوهیږئ چې پینځوسه کیلویي بمب به څه ورکړي ول؟ د ارګ دوړې به یې را په هوا کړې وې "!

..."د عمر له جیبه یې چې څنګ ته مې ولاړ وو، د بنز موټړ کیلي یې راوایستله او ویې ویل:' اوس زموږ وار دی چې په موټړ کې وګرځو." په همدغه حال کې مې ولیدل چې د کورنۍ یو شمیر غړی څوک تپي څوک روغ رمټ له دروازې تیرېږي او میرمن سلطانه نور/ د محمد عمر ماندینه تر ټولو مخکې روانه ده. د محمود غازي کوشنیان زهرا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او داؤود مې ولېدل چې دواړه ټپيان شوي ول. کله چې د ميرمن سلطانې نور سترګې پرما ولګېدلې، غلې شوله او دلاس په اشاره يې راته وويل :" ټوله ګناه ددوی ده، دوی چنواري ' چارماري' کړي" هغه د افغانستان د پخواني ټولواک محمد ظاهر شاه خور او د وليعهد سردار احمدشاه خواښې وه، هغې ګومان کاوه چې زه هم د .... له پازوالو څخه يم .

د اَخـَځ سرچېنه:

http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_79/Praesidet%20Daoud-%20Siasang-7.html

اتمه برخه

"پينځمه څپرکی :کمونيستي رژيم"

د محمد کبيرسراج د کتاب [په افغانستان کې د شلمې پيرۍ د دوېمې نيمايۍ پيښې / رويداد های نيمه اخير سده بيست در افغانستان/ لومړی چاپ، فرانکفورت ۱۹۹۷ز کال، له ۱۰٦ تر۱۱۷ پاڼې پورې] داسې راغلي دي :

د ۱۹۷۸ز کال د اپريل د ۲۷ په سهار د جګړن محمد اسلم وطنجار تر بولندي لاندې زغره وال ځواک له لښکرکوټې را ووت او د کابل په لور را وخوځېد. د څلورم زغره وال ځواک لوی بولندوی ډګروال محمد سرور نورستاني چې د جمهوري دولت يو ملګری وو او په ۱۹۷۷ زکال کې د جنرالۍ رتبې ته يې سترګې څارلې خو بريالی نه شو او يوې په پلمې يې ځان په ناروغۍ اچولای او ماسکو ته تللی وو، چې په دې توګه د تيريو اويرغلونو د اندوخر ډګر يې کمونيستانو ته تش ور پرې ايښی وو .

ويل شوي چې " د ځانغوښتونکو ديکتاتورو رژيمونو ړنګونه د پوځ له مرستې پرته يوازې د ولس د ولسي پاڅون له لارې ناشونې ده نو ښايي داسې شېبه به راسي چې پوځ د ديکتاتور له ملاتړه لاس په سرشي، ځکه چې پوځ نه يوازې د خپل ځان د ساتلو تر څنګ نه غواړي هېواد يې د ويشنې او کورنۍ جګړې له ګواښ سره مخامخ شي او د ديکتاتور له لاسه په تنګ شوی ولس هغه مهال پاڅون کوي چې د پوځ له ملاتړه ډاډ تر لاسه کړي. " کورنيو کمونيستانو ځانونه له پوځيانو سره غاړه غړۍ او همغږي کړي ول .

په هغې شيبې کې څلورم زغره وال ځواک له څرخي پله څخه د کابل پرلور په ګړندۍ راروان وو، د دفاع وزير ډګر جنرال غلام حيدر رسولي له لوی درستيز ډګرجنرال عبدالعزيز او تورنجنرال روکی دريواړه ددفاع د وزير په دفتر کې ناست او په خبرو بوخت ول چې ناڅاپه د تلفون زنګ راغی. ولسمشر وو او ويې پوښتل : " د دفاع وزير صاحب

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

! ځلورم زغره وال ځواک دې د چا په امر مرکز ته رابللی دی؟ " د دفاع وزیر د دغسې امر له ورکړې بې خبري څرګنده کړه او ویې ویل : " ځلورم زغره وال ځواک ته په دې اړه کوم امر نه دی ورکړل شوی "

له دغو پوښتنو او ځوابونو وروسته د دفاع د وزرات په انګړ کې اندیښنې او خواشینۍ را خپرې شوې. د دفاع وزیر پرته له ځنډه د خوځښت یا حرکاتو رئیس یحیی نوروز او د ښاري رَمبَکې " انظباط " بولندوی جګړن خان محمد د ټیلیفون له لارې ځانته را وبلل .

ددغو دوه تنو له را غوښتلو وروسته، ددفاع وزیر له جنرال نو روز څخه وپوښتل : " ښار پلو ته د ځلورم زغره وال ځواک د خوځښت بولنده تا سو ورکړې ده؟ " له دې چې جنرال نوروز هم له دغې بولندې څخه بې خبري څرګنده کړه نو د سترګو په رپ کې یې پینځلسم زغروه وال ځواک چې د څرخي پله په سیمې کې د ځلورم زغره وال ځواک تر څنګ پروت وو، تلفون وکړ او ددغه ځواک بولندوی ډګرمن محمد یوسف ته یې امر ورکړ چې د ځلورم زغره وال ځواک مخه دې ونیسي او دده له پلوه دې ورته ووایې چې ښار پلو ته یې د راتګ ته اړتیا نسته .

د تلفون له بلې غاړې د پینځلسم زغره وال ځواک بولندوی ځواب ورکړ: " زموږ ځواک د ځلورم زغره وال ځواک له پلوه را چاپیره او محاصره شوی دی او زموږ له لاسه هېڅ څه نه کیږي چې ویې کړو." کله چې ددفاع وزیرله دغې خوا نا هیلی شو نو حربي پوهنتون ته یې زنګ وواهه او د حربي پوهنتون بولندوی تورنجنرال شاهپور ته یې وویل چې د ځلورم زغره وال مخ ته دې را ووځي او د دفاع د وزیر امر دې د هغوی تر غوږونو ور ورسوي .

د حربي پوهنتون بولندوی داسې بځښنه وغوښتله : " ځلورم زغره وال ځواک په بیړه له دغه ځایه تیر سو او زموږ له ګوتو وتلای دی "

د دفاع وزیر د دغو ګډو وډو اوبې سر اوپایه خبرو له لاسه منګ پاتې وو، او د وروستني چارې لپاره یې د ښاري رمبکې " انظباط " بولندوی خان محمد ته چې دده په دفتر کې وو امر ورکړ چې په خپله دې د څرخي پله پر لور وخوځیږي او ځلورم زغروال ځواک ته دې چې هر چیرې رسیدلی وي، لارښوونه وکړي چې بیرته خپل لښکر کوټ ته ولاړ سي .

جګړن خان محمد له دغه ځواک سره د یکه توت په سیمه کې مخامخ شو. او د دفاع د وزیر امر یې ورته ورساوه. هغوی نوموړی د جیپ له موټره را کښته کړ لاس او پښې یې پرې وتړلې او له هغې ورځې تر ننه پورې ورک دی .

لږه شیبه نه وه تیره چې د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ساتندویه ځواک " ارګ " بولندوی ډګرمن صاحبجان په بیړه د دفاع د وزیر دفتر ته راغی او ویې غوښتل چې له روان اړوپیچه ځان خبر کړي. د دفاع وزیر نوموړي ته امر وکړ چې په خپلې دندې دې ودریږي او د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ساتنې او دفاع سمبالتیا دې تر لاس لاندې ونیسي. هغه ډاډ ورکړ چې د دغه کار لپاره بشپړچمتوالی لري .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابل ته له را رسیدلو ورسته څلورم زغره وال ځواک درې خواوو ته د یرغل مخه را تاو کړه: یو کتار د پوځي هوايي ډگر پر لور ورغې او هلته د هوايي ځواکونو د درستیزوال ډگروال عبدالقادر په مرسته په دې بریالي شو چې د هوايي ځواکونو بولندوی ډگر جنرال محمد موسی او د هغه مرستیال تورنجنرال عبدالستار ونیسي او ویې وژني. د هوايي ځواکونو بولنده ډگروال محمد قادر په خپله په لاس کې واخیستله. دویم کتار د بالا حصار پر خوا ورتاو شو او هلته یې د کوماندو ۴۴۴ قطعه را چاپیره او بې وسلې کړه. دریم کتار د جگړن محمد اسلم وطنجار تر بولندې لاندې د ښار د منځ په لور ور وخوځېد او ددفاع د وزارت مرکز یې تر برید لاندې ونیو .

د غرمې پوره ۱۲ بجې وې چې د دفاع د وزارت په ودانۍ لومړۍ مردکه ور ومښتله. د دفاع وزیر او لوی درستیز چې سپینې یې تښتېدلې وې "وارخطا" د بولندې له ځایه را ووتل او د ودانۍ د شا پلو دروازې له لارې یې غوښتل ځانونه د پوځ یوه لښکر کوټ ته ورسوي. په همدغې شیبې کې د دفاع د وزارت ټول کار کوونکي په بیړه له ودانۍ را ووتل او د ودانۍ تر شا را ټول شول. هرچا له یو بل څخه پوښتل چې : " څه خبره ده ؟ " هېڅ څوک نه پوهېدل چې څه ور پیښ شوي دي .

ددغه اخ او ډب په ترځ کې د اردو د تشکیلاتو رئیس برید جنرال محمد ذکریا ابوي د دفاع وزیر ته ورننېردې شو او ویې ویل: " وزیر صاحب ! تاسو باید ژر ځان قوای مرکز ته ورسوئ." د دفاع وزیر او لوی درستیزځانونه جیپ موټر ته ورسول ، په جیپ کې سپاره شول او د دفاع د وزارت د ودانۍ د شا له لارې د اتمې فرقې په لور وخوځېدل. د لارې په اوږدو کې یې یو کوشنی ټکر هم وکړ خو په دې بریالي شول چې ځانونه اتمې فرقې ته ورسوي .

د ولسمشر د ماڼۍ ساتندویه ځواک په ټینگه مقاومت کاوه او د ارگ د ماڼۍ پر واټ یې د غځېدلي سړک په اوږدو کې یې د شوبلې ضد په توغندیو یو شمیر شوبلې له منځه یوورې او د پلی ځواک یرغل یې په میرانې په شا و تمباوه .

د سرغړوای یرغل گر ځواک په خوب کې هم نه راتلل چې گڼې هغوی به له دغسې یوې پیاوړې مدافعې سره مخامخ سي نو له دې امله یې له هوايي ځواک څخه د مرستې غوښتنه وکړه. ډگروال عبدالقادر چې د هوايي ځواک سر تر پایه بولنده یې په لاس کې اخیستې وه په بیړه په یوې چورلکې کې د بگرام د پوځي هوايي ډگر په لور ولاړ او هلته یې د هغه هوايي ډگر بولندوی ډگروال محمد رحیم بندي کړ او د هوايي ځواک د الوتنو بولنده یې په غاړه را واخیستله. هغه د هوايي ځواک کار کوونکو ته یوه لنډه وینا هم وکړه او څرگنده یې کړه چې د کودتا ځواک یې په لاره اچولی خو په دوه وو ځایونو کې مقاومت روان دی او دغه مقاومت دې د هوايي ځواکونو له لورې دړې وړې شي. ارگ او اتمه فرقه .

د ورځې پینځلس بجې (د ماسپښین درې بجې) د " میگ" الوتکې را والوتلې او د ارگ او اتمې فرقې سیمې یې تر ټینگو بمباریو او د توغندیو تر اور لاندې راوستلې چې د اتمې فرقې مقاومت یې په لنډ وخت کې ور دړې وړې کړ

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د ولسمشر د ماڼۍ ساتندویه ځواک چې تر شېرو بجو پورې يې مقاومت کاوه، ونه شو کولای تر هغه پورته نور مقاومت وکړي او غلي شول .

د ملي دفاع وزارت د قوای مرکز او مشرقي ځواکونو ته امر ورکړی وو چې د کابل په لور را وخوځيږي. د قوای مرکز له لوري اتمه فرقه د تورنجنرال نظيم گل خان تر بولندي لاندې له دوه وو خوا وو د کابل شا او خواته را رسيدلې وه چې د هوايي ځواکونو تر اور لاندې ونيول شوه او درې ورې يې کړه .

د مشرقي يولسمه فرقه د تورنجنرال محمد يونس تر مشرۍ لاندې د جلال آباد له لښکرکوټه را ووتله او د کابل په لور را روانه وه او د دورنټې د اوبوبند ته لا نه وه رسيدلې چې ددغې فرقې کمونيستو افسرانو سرغړاونه او بغاوت وکړ او تورنجنرال محمد يونس او د ننگرهار د فرقې درستيزوال يې ووژل، د فرقې بولنده يې په لاس کې راونيوله او ځواک يې بيرته لښکرکوټ ته را وباله .

په دې توگه تر اتلسو بجو (د مازيگر شپږو) پورې نورداسې مقاومت پاتې نه شوچې د جمهوري دولت په گټه دې جگړه وکړي. خو د ارگ دروازې لا تر دغه دمه نه وې پرانسيتل شوې .

دا ځل د الوتکو پرځای ، چورلکو ارگ تر بمبارد لاندې ونيو او په توغنديو او ماشينگڼو يې پرارگ هوايي يرغل وکړ. د هوايي ځواک فعاليت او نښه ويشتنې ډيرې په ځير او بريالې وې. له همدې امله يو شمير لويدېزو کتونکو چې دغه پيښه يې له نيږدې په سترگو لېدله ويل چې چورلکې شوروي پيلوټانو چلولې. د هغوی دغه شک او شوپيان حقيقت نه لري. ټولې الوتکې او چورلکې افغانو پيلوټانو چلولې .

د ۱۹۷۸ز کال د اپريل د مياشتې د ۲۷ نېټې د پېښې په اړه د جټ د الوتکو د پيلوټ " محمد عثمان وَليد" په وينا چې د بگرام په هوايي ډگر کې يې دنده تر سره کوله، د روانو پيښو له لړې څخه په لاندې ډول کيسه کوي:

"د هوايي ځواکونو درستيزوال ډگروال عبدالقادر سره له دې چې د هوايي ځواکونو لوی بولندوی جنرال موسی خان نوموړی له هوايي ډگر څخه له هر ډول الوتنو څخه منع کړی وو، د ورځې په لس نيمو بجو په يوې چورلکې کې د بگرام هوايي ډگر ته ولاړ، د بگرام د هوايي ډگر بولندوی ډگرمن غلام سخي يې بندي کړ او بولنده يې په خپل لاس کې را واخيستله. نوموړي د هوايي ډگر کارکوونکو ته د کودتا له کېدلو خبر ورکړ او په قرغې کې ميشتې پر اتمې فرقې ، اوومې فرقې او ارگ يې د يرغل نوي بولندې ورکړې چې نوموړې سيمې د کودتا په گټه وټکوي .

په همدغې ورځ د مېگ ۲۱ الوتکود الوتلو دوه تنه روسي ښوونکي او د سو ۷ الوتکو د الوتنو دوه تنه ښوونکي د بگرام په هوايي ډگر کې ول او روسي پيلوټ په هېڅ ډول د بگرام په هوايي ډگرکې نه ول. لاندينيو افغان پيلوټانو په الوتنو کې برخه اخيستلې وه :

د سو ۷ جټ الوتکې : حکيم، شير محمد، گليار او رحيم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د میګ ۲۱ له الوتکې : میر غوث الدین، سنت الله ، تیمور، عبدالرؤوف، شرف الدین، کافي خان ، مختارګل، دوران خان او وهاب

شوروي کارپوهانو او سلا کارانو چې د افغانستان په ځواکونو کې یې دنده تر سره کوله ددغه هیواد د نورو سلاکارانو په ډول اجازه نه درلودله چې په جګړه ییزو الوتکو یا عملیاتو کې دې برخه واخلي. دغه بندیزونه د شوروي د حکومت له پلوه د تر سره شویو تړونونو پربنسټ لګول شوي ول .

د دفاع وزیر او لوی درستیز چې په جیپ کې ناست ول او په ګرندیتوب یې موټر چلاوه ، له یوې ترافیکي پیښې سره مخامخ شول خو له هغې سره سره یې ځانونه اتمې فرقې ته ورسول. هغوی د کابل په لور د خوځېدلو څو څو امرونه ورکړي ول خو څوک دې ته چمتو نه شول چې د هغوی بولنده ومني. یوازې د ډګرمن محمد علي تر مشرۍ لاندې توپچي غنډ د ښار په لور را وخوځېد او له دې چې د پلي او هوایي ځواک له مرستې پرته یې نه شوای کولای نو خواره واره شول .

بولندوي ډګرمن محمد علي د توپچي غنډ برخلیک د غنډ په غاړه ور پریښود، او په خپله د چمتلې د دښتې له لارې و تښتېد او کابل ته راغی او په خپل کور کې پټ شو. وروسته کمونیستانو هغه را ومونډ او سر یې په لاس ورته ورکړ .

په هغې ورځ د اتمې فرقې بولندوي جنرال محمد صدیق (چې د تور صدیق په نامه پیژندل کېده) په مزارشریف د قطعې په تفتیش بوخت وو، د هغه په استازیتوب یو تن ډګروال د فرقې پازوالي په غاړه درلودله چې لا له مخکې له کمونیستانو سره غاړه غړی شوی وو. نوموړي ډګروال ددفاع وزیر او ستر درستیز ته خبر ورکړ چې د سترګو په رپ کې دې له دغې سیمې ځان ورک کړي که نه دواړه به ونیسي او وبه یې وژني .

د دفاع وزیر او لوی درستیز په نومیدۍ له اتمې فرقې را ووتل او له پټولارو یې د قوای مرکز په لور د تاج بیګ د ماڼۍ خواته مخه کړه. په دغه ځای کې د قوای مرکزدرستیزوال تورنجنرال عبدالعلي وردک د هغوی ښه راغلاست وکړ. [هغوی] غونډه وکړه او د ځواکونو د راتلونکي خوځښت او د اوومې فرقې د ملاتړ یا نه ملاتړ په اړه یې خبرې کولې. په همدغې شېبه کې ول چې ناڅاپه د تاج بیګ ماڼۍ هم د الوتکو تر هوایي بمبارد لاندې راغله .

له مهتاب قلعې څخه[د جمهوري انقلاب د ملګري] ډګرمن خلیل الله بابکرخیل تر بولندې لاندې د توپچي ځواکونو اور پیل شو چې له امله یې د ماڼۍ پورتنۍ برخه را ونړېدله او په ماڼۍ کې اور بل شو. د دفاع وزیر، ستر درستیز او جنرال عبدالعلي له لښکرکوټه را ووتل او د چهار دهي په لور وخوځېدل. په ماڼۍ کې نورو پاتې افسرانو او سرتیرو هم پښې دوه کړې او د ماڼۍ تر شا رغیاڼې کې د توپچي د اور له ویرې یې ځانونه پټ کړل .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دفاع وزير له خپلو دوه تنو ملګرو سره د د لکشا د ماڼۍ د باغبانباشي عبدالمجيد کورته چې د خپلوانو له ډلې څخه يې وو وَرَغی او ويې غوښتل يې شپه به همدلته تيره کړي او سبا سهار وختي به يوې خواته په تېښته وتښتي. خو له بده مرغه د باغبانباشي زوی دغه خبره کودتاچي ځواکونو ته ور ورسوله ، هغوی راغلل او درې واړه يې ونيول او د څرخي پله په پوليګون کې يې پرته له محکمې ووژل .

ارګ لا تر اوسه په خپل بې وسې مقاومت ته دوام ورکاوه. په ارګ د څلورم زغره وال له يرغل څخه وروسته محمد داؤود خان د خپلې کورنۍ ټول غړي ارګ ته را وغوښتل. هغوی د ارګ د بڼ له لارې د ګلخانې په ماڼۍ کې راټول شوي ول .

هغه وزيران چې د ګلخانې د ماڼۍ په غونډه کې را ټول شوي ول محمد داؤود خان ته سلا ورکړه چې له ارګه دې ووځي او د قوای مرکز يو لښکر کوټ ته دې ولاړ شي او ټوله بولنده دې په لاس کې ونيسي. محمد داؤود خان دغه سلا ومنله .

يو تور والګا موټر د ارګ د ګلخانې ماڼۍ ته را نيږدې شو. ولسمشرله دروازې را ووت او غوښتل يې چې په موټر کې کښيني. زوی يې محمد عمر جان ورپسې ورغی. په دغې شېبې کې د ګارد د قطعې له خوا د دوی پر لور ډزې وشوې او د هغوی پام يې ځانته را واړاوه. عمر جان ټپي شو او ولسمشر بيرته د ګلخانې ماڼۍ ته ننوت. او ويې ويل : " نه! هر څه پای ته رسيدلي دي. ددغو ټولو بد مرغيو پازوالي زما په غاړه ده. هرڅوک چې نه غواړي و وژل شي نو د ماڼۍ شاتيني تالار ته دې ولاړ شي "

وروسته وويل شول چې پر داؤود خان او عمر جان د کلاشنيکوف ډزې د داؤود خان د ډيرو د ډاډ وړصاحبمنصبانو له ډلې څخه د يوه تن صاحب منصب له پلوه وشوې .

د هوا په را تياره کېدلو د ارګ د مقاومت ستنه هم ورو ورو را نړېدله او د تسلېمېدلو نښې را ځرګندېدلې. له يرغلګر ځواک سره له پوهاوي او جوړ جاړي وروسته د ارګ دروازه هم پرانيستل شوه او د کودتا شوبلې پر ارګ ور ننوتلې. لودسپيکرونو له سردار محمد داؤود خان او محمد نعيم خان څخه غوښتل چې پرته له آړ يا شرطه دې ځانونه دوی ته ور وسپاري. دا هغه شېبه ده چې پرته له سردار محمد داؤود خان، د هغه ميرمنې او دوه درې تنه نور، د کورنۍ پاتې غړي د سردار محمد نعيم خان په ګډون د ځمکنيو او هوايي ډزو له امله ټول ټپيان شوي او په وينو کې لمبېدل. دوه درې تنه ماشومان هم وژل شوي ول .

شوبلې د ګلخانې د ماڼې پوړيو ته نيږدې شولې او د شوبلو له منځه يو تن تورن او در تنه بريدګي را ووتل او د ګلخانې د ماڼۍ په لوړيې يرغل وکړ. [هغوی] د داوود خان په لېدلو هک پک شول چې لا تر اوسه هم ژوندی او په دوه وو پښو ولاړ دی او ټپيان پر ځمکه پراته ول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تورن امام الدين پر داؤود خان خوله را خلاصه کړه او چيغه يې وکړه: " مقاومت ګټه نه لري، تسليم سه. سردار محمد داؤود خان ورته وويل : " ستاسو سر لاربښود را ته را ولیږه چې له ما سره خبرې وکړي. " تورن بيا وويل:" موږ ټول سرلار ښوونکي یو. هر څه چې لرې ما ته يې ووايه او يا تسليم سه "!

محمد داؤود خان نور زغم له لاسه ورکړه او په لاس کې يې تومانچه وه او پر همدغې تومانچې يې پر تورن امام الدين ډزې وکړې. تورن له دغسې يوه سړي څخه چې هر څه يې له لاسه ورکړي ول د ډزو هيله يې نه درلودله نوپه خپل کلاشنيکوف يې په پټو سترګو راتاو او داسې يو ږوند اور پردوی ور بل کړ چې نيم ژوندي کسان يې هم ټول له يوې مخې ور ووژل .

په دغې ټوليزې ړندې وژنې کې دغو کسانو خپل ځانونه له لاسه ورکړل: ولسمشر سردار محمد داؤود خان ، د کورنيو چارو د وزارت کالخواى ' سر پرست' او د ولسمشر ځانګړی استازی سردار محمد نعيم خان ، شهزادګۍ زينب د محمد داؤود خان مانديڼه او د محمد ظاهرشاه خور،شهزادګۍ بلقيس د تيمورشاه آصفي مانديڼه او د محمد ظاهر شاه خور، محمد عمر د محمد داؤود خان مشر زوی، ويس د محمد داؤود خان زوی، خالد د محمد داؤود خان زوی، شينکۍ د محمد داؤود خان لور، زرلښته د محمد داؤود خان لور، شيما د ويس ميرمن د محمد داؤود نږور، هيله د عمر جان لور د محمد داؤود خان لمسۍ، غزال د عمر جان لور د محمد داؤود خان لمسۍ، حارث د ويس زوی، ايګل د ويس زوی، د محمد نعيم خان لور زرمينه اود عبدالعظيم غازي مانديڼه، د داؤود خان خور عايشه، د شاه محمود خان غازي مشر زوی نظام الدين، د عبدالعظيم غازي لور صفورا، عبدالاله د ولسمشر مرستيال او د کورنيو چارو وزير عبدالقديرنورستاني

هغه کسان چې ټپيان خو وروسته له درملنې ښه شول؛ دوی ول: د عمر جان ميرمن ګلالۍ د عبدالله خان ملکيار لور، د عبدالعظيم غازي لور خورشيد، د نظام الدين غازي لور زهرا د نظام الدين غازي زوی داؤود، د تيمورشاه آصفي لور زهره، د تيمورشاه آصفي زوی توران او د عايشې پرستاره شيرين ګل .

په هغې ورځ د ګلخانې په ماڼۍ کې د وژل شويو او ټپيانو ورکړل شوې شميره ټول ټال اووه ويشت تنه ښودل شويده. د سردار محمد نعيم خان ميرمن زهره جانه ، تيمورشاه آصفي او يو شمير وزيران د ارګ د ناتار په هغې ورځ وکولای شول ځانونه ژوندي وساتي .

د داؤود خان د کورنۍ دوه تنه نور غړي عبدالله روکی او صلاح الدين غازي له دغې پيښې وروسته د کمونيستانو له پلوه اعدام شول. احمد علي خان سليمان د څرخي پله په زندان کې مړ سو. څو وخته وروسته سيد وحيد عبدالله چې ددفاع د وزارت تر ځمک لاندې خونو کې زنداني وو د څرخي پله پوليګون ته ولیږدول شو او هلته يې اعدام کړ. د يوه خبريال د يوې پوښتنې په ځواب کې نورمحمد تره کي داسې وويل: " سيد وحيد عبدالله چې مقاومت کړی وو، په مقاومت کې وژل شوی دی. " دا هغه ښکرور درواغ ول چې هيڅ چا ونه منل .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شوبلو هغه کتار چې د هوايي ډګر پر لورې خوځېدلی وو سيمه يې را چاپېر کړه او بولنده يې ټوله ډګروال عبدالقادر ته ور و سپارله. بيا د کورنيو چارو د وزارت په لور کتار را تاو شو د ژاندارم او پوليس لوی مشر جنرال محمد طاهر خان يې وواژه او د کورنيو چارو وزارت يې چې وزير يې ورک او پټ وو ، په خپله ولکه کې راووست. بيا يې د کابل ولايت د توقيف زندان را خلاص کړ او د خلق او پرچم مشران يې را آزاد کړل .

د کابل له توقيف ځخه په را آزاديدلو ، حفيظ الله نيغ په نيغه راډيو افغانستان راغی اوله هغه ځايه يې د کودتا د څار او لارښوونې بولنده په لاس کې واخيستله. نور پاتې کمونيست مشران د کابل په هوايي ډګر کې د لنډ مهال لپاره ميشت شول او سترګې په لاره ول چې د کار پايلې به چيرې ورسيږي (ځکه) لا تر اوسه زړونه يې ډاډه نه ول چې کودتا به بريالۍ شي که نه .

حفيظ الله امين د کابل راډيو په ودانۍ کې لنډمهاله پوځي سلاکاره ډله را جوړه کړې وه او له هغه ځايه يې د پلازمېنې او نورو ولايتونو د پوځ ټولو لښکر کوټونو، زغره والو او هوايي ځواکونو ته بولنده ورکوله. ډګروال عبدالقادر، جګړن محمد اسلم وطنجار او جنرال محمد رفيع له هغه سره له نيږدې همکاري کوله .

د ۱۹۷۸ د اپريل د مياشتې د ۲۷ نېټې د ماښام پوره ۷ بجې وې چې د حفيظ الله امين غږ له راډيو را پورته شو. هغه محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر د راډيو له لارې معرفي کړل او له هغوی يې وغوښتل چې د پوځي سلاکارې ډلې خبرتيا ولولي .

اسلم وطنجار نوموړې خبرتيا په پښتو او عبدالقادر په دري ژبې ولوستله. هغو د ټولو وګړو تر غوږونو ورسوله چې د تېرني جمهوري رژيم ټغر ور ټول شوی او له ولسه يې وغوښتل چې په سړه سينه دې کښيني او په خپلو کارونو او ورځنيو چارو دې بوخت وي .

په سبا ورځ يې د ۱۹۷۸ زکال د اپريل د مياشتې په ۲۸ نېټې د راډيو له لارې يوه بله خبرتيا خپره شوله او ولس ته يې خبر ورکړ چې داؤود خان ، محمد نعيم خان او عبدالاله د مقاومت له امله ووژل شول ، (هغوی) په همدې ترڅ کې د جمهوري رژيم ټولو جنرالانو او وزيرانو ته امر وکړ چې د دفاع د وزارت ودانۍ ته دې راشي اوګوابښ يې وکړ چې که څوک را نه شي نوله سرغړاوي سره به انقلابي چال چلند وشي .

د همدغې بولندې پربنسټ ول چې وزيران او جنرالان د دفاع د وزارت ودانۍ ته راغلل او د دفاع د وزارت ترځمکې لاندې خونو کې تر يوې مودې پورې د " مېلمنو زندانيانو په توګه" تر څار او پلټنې لاندې ونيول شول. له هغې ډلې څخه اووه تنه خوشې او په خپلو کورونو کې تر څار لاندې ونيول شول. د ۱۹۷۸ز کال د مې د مياشتې په دريمې شپېرتنه يې پوليګون ته وليږل شول او ځای پر ځای اعدام شول نور پاتې کسان د دفاع په وزارت کې تر څار لاندې ونيول شول او وروسته د څرخې پله زندان ته د زندانيانو په توګه واستول شول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په راتلونکو څپرکېو کې به تاسو لاندې سکالو ولولئ :

۱ .محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر

۲ .له جنرال امام الدين سره ځانګړې مرکه

۳ .د ديارلس سوه او اووه پينځوسم کال د غوايي د مياشتې له اوومې نېټې څخه مخکې د محمد داؤود د وژلو تابيا هم نېول شوې وه. د کومو کسانو د ګوتو خاپ ددغې تابيا په انځور کې ښکاري؟ نوربيا

د اَخـَځ سرچېنه:

http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_79/Praesidet%20Daoud-%20Siasang-7.html

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهمه برخه

نسیم خوشګوار...

د " شهید ولسمشر څېره او چال چلند /سیما و کردار رئـیس جمهور شهید" د کتاب په ۱۱۵ ، ۱۱٦ او ۱۱۷ پاڼو کې چې د (خان آقا سعید له پلوه راټول او سمبال شوې او د سعید په خپرندویه مرکز پېښاور /پاکستان کې په ۲۰۰۳زکال کې خپور شوی) داسې راغلي دي:

"مخکې مې د همدغې سکالو [د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژنې څرنګوالي په اړه د افغانستان د اسلامي دولت د هنريالانو د ټولنې د لوی مشر ښاغلي محمد نسیم خوشګوار یادونه د " هغه راز چې فایق افشأ نه کړ/رازې که فایق افشأ نه کرد" په کتاب کې راوړي ول. پ. ١٦٢ /.../ او دا دی هغه دلته ګرانو لوستونکو ته ړاندې کوم .

د دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریز کال د غوايي د مياشتې د اوومې له کودتا وروسته د حميد روغ د وړانديز پربنسټ د هېواد د ورځپاڼې د پروپاګند ضد په څانګه کې په دريم بست کې په کار بوخت وم. یوه ورځ چې هوا ښه توده وه او ډاډ لرم چې د غبرګولي مياشت وه د شهرنو په پارک کې مې ګام واهه چې والګا ګړندي ناڅاپه برک

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وواهه. له دې چې په هغو ورځو کې نیول نیول زیات ول، و بیریدلم او د سړک ګوښې ته ودرېدم. د موټر له منځه لومړي برېدمن انجنیر حفیظ الله میرکي را ته غږ وکړ، له دې چې نوموړی زما اشنای وو نو له ویرې خلاص شوم .

میرکي راځخه وپوښتل: " څه کوئ؟" ورته مې وویل:" هېڅ همداسې چکر وهلو ته راغلی یم" هغه خپل موټرته دننه ور وبللم چې کښېنم. د وزیراکبرخان د روغتون په لور وخوځېدلو. له هغه ځایه تیر شوو او د پوځ د څلورسوه بستریز روغتون په لور مو و درومل. په دې ترڅ کې یې وویل : " تاسو خو خبریال یاست. راځئ چې د یوه اتـل لېدلو ته ورسو. ښایي تاسو ته به په زړه پورې شیان ولري".

په روغتون کې یوې خونې ته ور ننوتلو. د چپرکټ پرسر د منځنۍ ونې لرونکی په ګچ کې را تاو شوی لاس یې په غاړه یوځوان پروت وو. میرکي هغه ته ور وپیژندلم او هغه یې د داؤود خان د وژونکي په نوم راته را یاد کړ، که څه هم د هغه د کرغیړن مخ په لېدلو پښېمانه وم، خو بیا هم په سرې سېنې مې له هغه [امام الدین] د مالوماتو غوښتنه وکړه. نوموړي وویل :

د غوایي د اوومې په شپې موږ د بالاحصار د نیولو او د محمد داؤود د ولسمشرۍ له ماڼۍ سره د مخامخ جګړې لپاره په دنده و ګومارل شولو. کله چې ارګ ته ورسیدلو، د الوتکو او د هغوی د پرله پسې بمباریو اود شوبلو د اور د مردکو د ګړزا غږ هرې خوا ته خپور وو او اخ او ډب په ښه کړس روان وو. د شپې په نیماییو کې بریا زموږ په خوا شوه او د ولسمشرۍ پرماڼۍ ورننوتلو .

په هغه وخت کې زموږ د قطعې بولندوی زما ټولي ته د داؤود خان د نیولو دنده ور وسپارله. زه او زما سرتیري د ګلخانې د ماڼې په لوري پرمخ ولاړو، د هغه ځای کړکۍ او پنجرې مو ترپرله پسې ټینګ اور لاندې ونیولې او ماڼۍ ته ور ننوتلو .

چوپه چوپتیا خپره وه. خپلو بدرګه سرتیرو ته مې وویل چې مورچل ونیسي او په پرله پسې ډول دې اور ته دوام ورکړي. ما له ځان سره یو لوډسپیکر راوړی وو او د هغه له لارې مې خپلو سرتیرو ته دنده ورکوله .

په خونې کې د لودسپیکر له لارې مې سرداؤود ته وینا ور واړوله او ومې ویل چې سردار داؤوده ! ځان د پوځي سلاکارې ډلې په امر راوسپارئ. په همدغې شېبې کې د خونې د یوې ستنې "فیلپایې" له شا یې په خپل ویرووونکي غږ کې راته وویل: " زما په قاموس کې د تسلیمېدلو توری ځای نه لري. پرته له خدایه بل چا ته نه تسلیمیږم." او د اور امر یې ورکړ .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مورږ له هر لورى ډزې وشوې. د ښځو په لاسونو کې هم توپک ول، هغوی هم ډزې کولې. زموږ شمير زيات وو، زموږ د ډزو له امله يوه ښځه چې د نيږدې کړکۍ له اړخه يې ډزې کولې ، په ځمکه را پريوتله خو په داؤود خان يې هيڅ اغيزه نه کوله .

يو وخت زما پام شو چې د هغه په لاس کې يوه سپينه تومانچه ده او په هماغې تومانچې د ستنې له شا په ما ډزې کوي، زما اوږه يې لږ را ټپي کړه. توند اخ او ډب روان وو .

کله چې د ځار په حالت کې وم ناڅاپه زما پام شو، ومې لېدل چې ککره يې د ستنې له شا راته ښکاره شوه. هغه ډزې وکړې، ما هم ډزې وکړې. زما د کلاشنيکوف ټول مردکي د هغه پر ککرې ومښتل، د ککرې کوپړۍ يې پورته په هوا والوتله او پر ځمکه را پريوت .

ما د بې مزې (بې سيم) له لارې ددغې بريا زيری خپل بولندوی ته ورکړ او بيا بې هوښه شوم. کله چې په هوښ راغلم، ومې لېدل چې دلته يم ".

تر بيرغ لاندې وژل کېدل؟

الف: هارون د " داؤود خان د کي جي بي په لومو کې" ، د پاکستان په پېښاور کې د ۱۹۹۷زکال د دسامبرپه مېاشت کې د ميوند د خپرندويه ټولنې د چاپ د کتاب په ۱۵۲، ۱۵۳ او ۱۵۴ پاڼو کې د حامد په ژباړې، سمونې او يادَونې داسې ليکي :

داؤود خان د [ديارلس سوه اووه پنځوسم لمريز کال] د غوايي د مېاشتې په اوومې د پنځنۍ "پنجشنبې" په ورځ د وزيرانو په غونډه کې د لاريون په تړاو په خبرو اترو بوخت وو. دغې غونډې د وخت له تيراوي پرته بله هيڅ گټه نه درلودله، بايد پوځي چمتوالى نيول شواى واى او يا دې حکومت پوځي شوى واى .

د غرمې په مهال د پرديو په پارَونې او بولندې د وطنجار شوبلې او د هغه تر سر مشرۍ لاندې د څلورم زغره وال ځواک نورو بدرگه شوبلو د ولسمشرۍ د ماڼۍ لويديزې دروازې ته مخامخ مورچل ونيو. په لومړي سر کې يې د ملي دفاع د وزارت ودانۍ تر اور لاندې را ونيوله. ماڼۍ و لړزېدله. وزير او لوی درستيز يې لا مخکې له ماڼۍ وتلي ول. بيا يې د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ساعت کلا تر اور لاندې ونيوله. بيا يې د خپلې شوبلې خـُول د ارگ لورې را تاو او ارگ يې تر اور لاندې ونيو .

وروسته همدغه شوبله د غوايي د انقلاب د نښې په توگه د يوې ډبرينې پاڼې پرمخ د ارگ مخې ته ودرول شوه.

داؤود خان د پوځ د سراعلى قوماندان په توگه غوښتل د چارو لارښوونه او ځار په لاس کې را واخلي. نو د مخابرې دستگاه ته چې د همدغسې شپېو لپاره د ميز پرسرېې وراېښودل شوې وه او له لښکرکوټونو سره به يې نيغ په نيغه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړیکه نیوله وَرَغی خو ویې لېدل چې (کاتل) د مخابرې دستگاه له کاره لویدلې او کوډ اوچینل یې ور بدل شوی وو. په هماغه شېبه کې یې وویل: روسانو خپل کار وکړ." او وزیرانو ته یې اجازه ورکړه چې خپلو کورونو ته ولاړ شي.

د کورنیو چارو او دفاع وزیران لا مخکې له ارگه وتلي ول. د خپلې کورنۍ غړي یې ترڅنگ راوغوښتل. داؤود نه تسلیمېده او نه یې له پیښې څخه د تیښتې هڅه وکړه. د فرانسې سفارت د ارگ له دیوال سره نښتای وو او کولای یې شواې له سیاسي ډگره لاس په سرشي خو په خپلې خاورې کې یې ویاړلی مرگ غوره وباله نو ځکه یې د خپلو پښو راتېنگولو ته کلکه ملا وتړله. ویې ویل چې نه غواړي د روسانو په لاس په ژوبڼ کې را بند کړای شي.

کودتاچیانوپه یوه ټانک د بندیانود ساتنې له ختو جوړ دیوالونه را ونړول او دننه ور ننوتل. کودچیانو خپل مشران له داؤودي زندانه د خوښیو په شور او زوږ کې را خوشې کړل. هغوی یې پرشوبلوباندې کښنیول او د کودتا زړه، د راډیو تالارته یې بوتلل.نویو مشرانو خپل لاسونه د شوبلو له منځه را ایستل او د کابل ښاریانو د څارونکو سترگو مخ ته یې ښورول.

د ارگ د پوځیانو روحیه ضعیفه وه، ستړي ستومانه او ناهیلي ښکارېدل. نورلښکرکوټونه یې ملاتړ ته را ونه رسیدل نوځکه د هغوی مقاومت هم له پښو را وغورځید. وروسته له هغې چې د هوایي ځواکونو عملیاتو زور واخیست او ارگ د هوایي او ځمکنیو ځواکونو تر اور لاندې ونیول شو نو په ارگ کې د ولسمشریزې ماڼۍ د ساتندویه ځواک گارډ مقاومت هم کرار کرار را سوړشو.

د داؤود د کورنۍ غړي یوپه بل پسې ټپیانېدل سردار داؤود ټپي شو او د خپلو دواړو زامنو عمر او خالد مرگ یې په خپلوغبرگو سترگو ولید. د ژوند ډیرې سختې شېبې وې ، داؤود په ډگر کې یوازې راگیر پاتې وو. کمونیستان پرارگ ورننوتل هغوی له داؤود سره د لېدلو کتنو غوښتنه وکړه خو داؤود ورسره ونه منله.

درې تنه ټیټ پوړي کودتاچیان د تورن امام الدین ترمشرۍ لاندې د ولسمشر داؤود خان حضور ته ورغلل او له هغه یې وغوښتل چې ور تسلیم شي. داؤود خان پرته له دې چې له هغوی څخه د ځان او یا د خپلې کورنۍ د غړود ژغورنې غوښتنه وکړي، د خپلې تومانچې وروستـنۍ گولۍ یې پرامام الدین نیغ په نیغه ورتشه کړه. اما الدین ټپي شو خو مړ نه سو. د هغه نورو ملگرو ولسمشر تر اورلاندې را ونیو. داؤود چې د افغانستان تر ملي بیرغ لاندې ولاړ وو په شهادت ورسید.

بیا یې نعیم خان او د داؤود خان د کورنۍ ټول نارینه غړي یو په بل پسې ووژل. د کورنۍ ښځینه غړي یې د څرخي پله په محبس کې واچولې. د څرخي پله زاندان هغه زاندن وو چې داؤود خان د خپل رژیم د مخالفینو لپاره د قدیرنورستاني په وړاندیز جوړکړی وو. او په دې توگه یې د دُرانیو د ټبر د پاچاهي ټغر را ټول کړ .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د غړو مړي چا ونه لېدل. يوازې د چمن او کويټې اخکزيو د هغوی د فاتحې دعاګانې په خپلو جوماتونو کې واخيستلې او د هغوی د ارواګانو خوښۍ ته يې

دعا وې وکړۍ. ويل کيږي چې مړي د مرنجان دغونډۍ په لمنه کې خاوروته سپارل شوي دي.

[حفيظ الله] امين د راډيو افغانستان د څپو له لارې جګړن اسلم وطنجار چې د " تورپيکۍ" په نامه پيژاندل کېده او ډګروال قادر چې د " سپي قادر" په نامه پيژندل کېده، د وياندو په توګه وګړو ته ور وپيژندل. وطنجار په پښتو او قادرپه دري ژبو د نوي پوځي حکومت را ټينګېدل اعلان کړل.

په داسې يوه اړوپيچ کې ولس نه پوهېده چې څه ور پيښ شويدي او څه به ور پيښ شي، د سليمان لايق لانديني شعر د داکټرصادق فطرت ناشناس په غږ او کمپوزکې په سنديزه توګه را خپور شو.

ســتره تباره تېره شـــوه ســتا پر ســردرو باندې

ښــه شـوله چه تيره شـوه ستا خـوارو بچـو باندې

هـــره تباره پای لـــري خلکـــو، ولســـو باندې

لمـر د عـد الت وخوت ستا پر جګـو غـرو باندې

خو په هېوادکې له هماغې ورځې را په دېخوا د وينو او اوښکو بهېدا په را پيلېدلو شوه./.../ څرګنده وه چې يوه خوړلنه ، ناورين وهلې او يوه ويرلړلې راتلونکې د افغانستان د ولس د برخليک په درشل کې په تېندکو او سترګې په لاره ده . د [سليمان] لايق شعر يوه ملي او ولسي شاعر داسې ور ځواب کړ .

لـمـر د آزادۍ پريوت ســـتا پر ســردرو باندې

توره تباره راغـلله ســـتا خـوارو بچــو باندې

له [پاړسي څخه پښتو ته] د ژباړونکي لمنليک

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

]ښاغلو لوستونکو!

لاندینۍ کرښې زما (رحمت آریا) نه دي. دا هغه له پښتو څخه پاړسي ته د ژباړونکې لیکل شوې کرښې دي چې د دغې لیکنې له لیکوال سره یې مرسته کړې دغه کرښې مې د لوستونکو د پوهاوي او د بل لیکوال د حق د خوندي ساتلو لپاره ځای په ځای را غبرګې کړې[

د۱۹۹۷ زکال د پنځنۍ 'پېنجشنبې' په ورځ " [له پاړسي څخه پښتو ته] د داؤود خان د کې جي بي په لومو کې" د کتاب ژباړونکي حامد د همدغه کتاب په دریمه را ژباړل شوې پاڼه کې داسې را کښلي دي :" دا کتاب، لیکوال " الف هارون" په را پورول شوي "مستعار" نوم د پښتو په خوږې ژبې لیکلی چې د هېواد پالنې او مسلمانۍ د څپو په احساساتو کې یې د راټولونې د لړۍ له بشپړولو وروسته په دیارلس سوه او درې اویایم ل کال کې (۱۱۹۴۴زکال) په آسترلیا کې خپور کړی دی ".

نوموړی د کتاب په دیارلسمه پاڼه کې زیاتوي: " ګران لوستونکي دې د ژباړونکي پراوړود خپلې ښېګڼې په ایښودنې خپله پاملرنه دې تیروتنو ته راوګرځوي ، یا دې خپل اند اویا دې د [حامد] د ژباړې په تړاو خپل څرګند وړاندیزونه او یادَونې په ګوته کړي او کولای شـئ د [کتاب] د ژباړونکي په پته یې راواستوئ: حامد، ډاګي پُست ۱۱٦۴، مرکزي پُسته خانه، صدر، پېښاور، پاکستان .

حامد د " داؤود خان د کي جي بي په لومو کې" یا د ده په ژباړې " داؤود خان در چنګال ک.ج.ب" کتاب د ۱۵۳ او ۱۵۴ پاڼو په لمنلیک کې داسې راکاړي :

۱ " .زور متېی ناتارګر مې وواژه" : ښاغلي لیکوال [الف هارون] د داؤود خان د وژنې پیښې ته یې د هغو کسانو په لاس چې په پیسمنۍ " مغروریت" یې " زما د ملګرو د نوم تعبیر پرې ور تپلي، فلمي او افسانوي رنګ ورکړی چې ګڼې [محمد داؤود] د افغانستان تر بیرغ لاندې ووژل شو. که هغه د افغانستان تر بیرغ لاندې وژل شوای وی، نود ملګرو په لارښوونه به یې هغه ته بدلون نه ورکاوه .

ښاغلي الف هارون غوښتي دي چې له کاوبائـي فیلمونو څخه په پیښـې یا تقلید کولو د داؤود خان د مړینې انځور ته هماغه بڼه ورکړي چې یو سپین پوټکی یعنی یو خونړی سور لاسی اروپایي د امریکا د سور پوټکو یعنې ددغې سیمې د کره اوسېدونکو له ټول وژنو او د هغوی د خاورې له نیولو وروسته دې د امریکا تر بیرغ لاندې مړ شي .

د تورن امام الدین په نامه د محمد داؤود خان یو ملګری، د ولسمشرۍ د ماڼۍ له یوه صاحبمنصب ګل آقا او د شوروي د سفارت دوه تنه غړي له داؤود خان سره د مرکې په موخه خونې ته ورننوتل او له هغه یې وغوښتل چې ځان وروسپاري .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروسته له هغې چې داؤود خان ته يې سپکې سپورې او ښکنځل وکړل، داؤود پر هغوی برید وکړ. د امام الدين مټ ټپي شو. د هغه په ځواب کې کودتاچيانو پر داؤود خان يرغل ور ووړ. په همدغې شېبې کې امام الدين له خونې را ووت او په چيغو چيغو يې وويل " زور متی ناتارگر مې وواژه "

۲ .محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر: د يحيى د کورنۍ د ټـَبـَر د راټولېدلو خبر " تورپيکۍ جانې" يعنی محمد اسلم وطنجار په پښتو او " دَيــدو" قادر په فارسي ژبه د راډيو افغانستان له لارې خپور کړ. دغه دوه تنه نن د طالبانو د پاچاهۍ په سرمشريزه ډلې کې دي. البته دا د دې لپاره نه دي چې لوی سردار بيرته د واک پر گدۍ را کښېنوي، بلکه ددې لپاره دي چې د هغه پر اوږو کښېني او مبارک ارگ بيرته د " خلکو پر کور" را واړوي .

"وطنجار ته يې له دې امله تورپيکۍ ويل چې د هرچا ملگری او وزير به وو. وطنجار د روسانو له پلوه د بلې کودتا لپاره په پام کې نېول شوی وو. (د څارکښۍ د ځالې لاسوندي/ اسناد لانه جاسوسي، پ. ۱۰۹) .

قادر نه خلقی وو او نه پرچمی خو د پيسو په بدل کې يې هر کار ته ملا را تړله. د ښوونځي له پيله به خلکو د " سپي" په نامه پيژانده. ان دا چې د پولند د لوی سفارت په پـَير کې د لويدېزې نړۍ له يو شمير څارکښيزو دالانونو سره يې اړيکه را ټينگه کړې وه. پ. ۹۳(.

له ښاغلي حامد او گران هارون او ..... سره څو خبرې

د [څارکښيزې ځالگۍ د لاسوندونو/ اسناد لانه جاسوسي] ليکوال حامد او الف هارون ته په ډير درنښت غواړم ووايم چې د محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر د [شخصي � ژ] ژوند په اړه ليکل شوي خبرې سمې نه دي.

کاشکي هغوی پوهېدل چې اوس هغه وخت تير شوی چې خلک به د سپي، غوايي، خره، گيدړ، کاږبل "کفتار"، زمري، پړانگ اويادا چې نارينه به د نجونواوښځمنو په نومونوسپک بلل کېدل.

برسيره پر هغې، داسې ښکاري چې د حامد اورېدل شوي خبرې له خپلې سرچينې څخه لوخړنې وي، ځکه :

محمد اسلم وطنجار ته يې د هغه د تنکۍ ځوانۍ په وخت کې د هغه پرتندي د راپريوتلو ښويو ويښتانو او نري ږغ له امله " تورپيکۍ" ويل. دغه له ټوکو ډکو نوم د هغه د " سياسي ملگري له نوم او د هر چا له وزيرکېدلو" سره له اره کوشنی تړاو نه لري. که "تورپيکۍ" د وزارت لپاره معيار بلل کېدای نو (له پيغلوټو او ښځمنو څخه په زرهاوو ځله د بخښنې په غوښتنې) د افغانستان په مشرتابه کې يو شيمر د پرديو په لاس کښېنول شوي لوړپوړي چارواکي به هم چې نن او پرون وزيران او ملگري ول " تورپيکۍ " بلل کېدای .

وطنجار په ۱۹۴۴زکال کې د پکتيا د اندړو په زرملې کې سترگې په نړۍ را وغړولې او د ۲۰۰۰زکال د نوامبر په مياشت کې د روسيې په اوکرائين کې د سرطان د ناروغۍ له امله مړ سو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالقادر چې د " ډګروال قادر" په نامه پيژاندل کيږي د افغانستان يو له هغودريو تنو مشرانو څخه دی چې يوازې د دري ورځو لپاره يې واک په لاس کې وو (د ديارلس سوه اووه پينځوسم لمريز کال د غوايي اوومه، اتمه او نهمه / د ۱۹۷۸ز کال د اپريل د مياشتې ۲۸، ۲۹ ، ۳۰). نوموړی په هرات کې زيږېدلی او اوس د روسيې /په مسکو کې ژوند کوي .

د قادر لنډکې نوم د دوه وو لاملونو له امله په يادونو کې را پاتې دی :

۱ .د ديارلس سوه اووه پينځوسم لمريزکال د غوايي د مياشتې په اوومې/ د ۱۹۷۸زکال د اپريل دمياشتې په ۲۸ او د سبا ورځې تر نيمايۍ پورې لاندينۍ لېکنې په څو څو ځله دده له پلوه ولوستل شوې .

"د افغانستان په تأريخ کې د لومړي ځل لپاره د نادر د کورنۍ د ځواک او پاچاهۍ، ناتار او سورلاسۍ ته د پای ټکې کښېښودل شو او ټول دولتي ځواک ولس ته ليږدېدلی دی. همدا اوس دولتي ځواک د انقلابي پوځي ډلې په لاس کې دی ".

"د افغاستان د وسله والو ځواکونو د پوځي شورا خبرتيا: د ناتارګر نادر د کورنۍ وروستنی غړی سردار محمد داؤود دغه بې ساری ولس - تأريخ غولوونکی او خاين د افغانستان د ولس په پَـتــېــنــۍ د تـل لپاره له منځه ولاړ. لدې وروسته ولسي ځواک تاسو د افغانستان پتمن ولس پورې اړه لري. د انقلاب له لاس ته راوړنو، ددغه ناتارګر او سورلاسي سردار د پلويانو له منځه وړل د افغانستان د هر روڼ اندي وګړي دنده ده ".

۲ .د راډيويي ګزارشونو د پرله پسې لوستلو او خپرولو په کړس کې د " قادر، شاهپور، مير علي اکبر او ....." نيول د نورمحمد تره کي او حفيظ الله امين د دولت په وړاندې د کودتا تور .

GRUاوKGB

د عبدالقادر د لا پيژندلو لپاره د لاندينۍ ليکنې لوستنه به بې ګټې نه وي :

۱ .د افغانستان په وسله وال ځواک کې د خلق او پرچم د ډلو په افسرانو سربيره په شوروي کې يو شمير روزل شوي افسران هم ول چې د محمد داؤود په وړاندې يې په کودتا کې په خپلواکه توګه ګډون وکړ او له هغه وروسته کرار کرار له يو له دغو ډلو خلق يا پرچم سره يو ځای شول .

[له سياسي اړخه �ژ] د يوې خپلواکې ډلې مشر جنرال عبدالقادر د هوايي ځواکونو د بولندې ډلې مشر وو چې وروسته د خلق د ډلې له پوځي څانګې سره يو ځای شو او د ۱۹۷۸زکال په کودتا کې يې بنسټيزه ونډه ولوبوله. (

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغانستان په شلمه پیړۍ کې / افغانستان در قرن بیستم"، د بي بي سي د خپرونو ټولګه، ډاکټر ظاهر طنین، ۲۰۰۵ زکال)

۲ .امریکایي افغانستان پیژندونکې سلېګ هریسن، ګروهن دی چې د ۱۹۷۳زکال او د ۱۹۷۸ز کلونو په کودتا ګانو کې ددغو ډلو شتون او ونډې د شوروي د دوه ځارکښیزو څانګو یعنی د " جي آر یو" [د پوځ اطلاعاتي څانګه] او د " کي جي بي" [د شوروي د دولتي ټېکاو' امنیت' سازمان] له کړنو او سیالیو سره نیغ په نیغه اړیکه در لودله .

د ۱۹۷۸زکال په کودتا کې تر ټولو مهمه رامنځ ته شوې خبره چې ډیر لږ کسان ورڅخه خبر دي په افغانستان کې د کي جي بي د شوروي د جاسوسۍ د مرکزي سازمان او د جي آریو د شوروي د پوځ د استخباراتو د سازمان ترمنځ کورنۍ سیالۍ دي .

دا ډیره اړینه او مهمه سکالو وه، په ځانګړې توګه کله چې د شوروي د پوځ د استخباراتو د څانګې اړیکه د افغانستان له پوځ سره رابربنډه شوه، حال دا چې کي جي بي نه له پوځیانو سره بلکه د افغانستان په حکومت کې دننه او له غیر پوځي ګوندیانو سره اړیکه درلودله. دغه اړوپیچ دداسې یوې سیالۍ لامل شو چې په پورتنیو ویل شویو مهمو پیښو کې یې بنسټیزه ونډه تر سره کړه :

یو یې د کودتا لامل شو او بل هغه شرایط ول چې په پای کې د افغانستان پر نیواک او په افغانستان کې د شوروي د پوځ په لاسوهنې را وا وښتل. په هغو شپو ورځو کې د شوروي د پوځ استخباراتي سازمان ، د افغانستان په پوځ کې یوازې د یوې ډلې ملا ورو تړله ، یعنی په پوځ کې د خلقي ډلې ملاتړ چې مشري یې حفیظ الله امین کوله او د کي جي بي له ځار او خبر پرته یې غوټۍ په پټه مخ په غوړیدا وې .

په حقیقت کې په پوځ کې د کمونیستو افسرانو درې ډلې را منځته شولې. تر ټولو لویه ډله یې د حفیظ الله امین تر مشرۍ لاندې خلقي ډله وه او تر هغه وروسته د میر اکبر خیبر تر مشرۍ لاندې د پرچمیانو ډله وه چې د شوروي د پوځ له استخباراتي سازمان سره یې اړیکې درلودلې او جي آر یو په ځانګړې او بیلې توګې د پوځ له نورو افسرانو سره هم اړیکه ټینګه درلودله .

د هوایي ځواکونو د بولندې ډلې مشر جنرال عبدالقادر چې په کودتا کې یې بنسټیزه ونډه درلودله، له همدغو کسانو څخه یو افسر وو. (افغانستان په شلمه پیړۍ کې / افغانستان در قرن بیستم" د بي بي سي د خپرونو ټولګه ، ډاکټر ظاهر طنین، ۲۰۰۵)

۳ .خو له هماغو لومړیو څخه پوښتنه دا وه چې کودتا چا وکړه؟ روسانو یا افغانانو؟ له دې خبرې په تیرېدنې چې آیا روسانو په کودتا کې نیغ په نیغه ونډه درلودله یا نه، خو هغه څه چې څرګند دي دا دي چې هغوی د کودتا له تابیا او نقشې څخه خبر ول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلق د پوځي څانګې يو غړی محمد عزيز اکبري په دې اړه داسې وايي: " سيد محمد ګلابزوی د غوايي په کودتا کې د چا خبره يو له مهمو څېرو (فيګور) څخه وو او هغه څوک وو چې د چا خبره له امين څخه يې د غوايي د انقلاب امر او لارښوونه تر لاسه کړه او ټولو پوځي سازمانونو ته يې ورسوله، د [ديارلس سوه او اووه پينځوسم لمريز کال] د غوايي د مياشتې د اوومې پر سهار يې له شورويانو سره اړيکه ونيوله. يعنې د چا خبره هغه بولنده او لارښوونه يې چې له حفيظ الله امين يا د مرکزي کميټې له مشر څخه تر لاسه کړې وه، د شورويانو له غوږونو ور تيره کړه .

خو د کودتا مشر جنرال قادر وايي چې د اپريل په پاڅون کې شورويانو هېڅ لاس نه درلود: " زه په زغرده اعلانوم او په زغرده وايم چې په دې کې شورويانو عملاً هېڅ ونډه نه درلوده. خو له دې څخه نه انکارېږو چې د زده کړو په مهال مو له شورويانو څخه يو څه زده کړي ول او ليدلي مو ول، خو موږ خپله پـَـتـېـنه او واک درلود، د هېواد لپاره، د هغې هيلې لپاره چې زموږ په زړونو کې وه، زموږ هڅې د شيرازۍ لپاره وې او له يو بل سره يو ځای شوي وو. دغې سکالو له شورويانو سره هېڅ ډول اړه نه درلوده. (" افغانستان په شلمه پيړۍ کې/ افغانستان در قرن بيستم" د بي بي سي د خپرونو ټولګه ، ډاکټر ظاهر طنين، ۲۰۰۵)

۴ .د شوروي د پوځي استخباراتو ډلې په داسې حال کې چې سترګې يې راتلونکې ته غړولې، د ۱۹٦۴زکال د سپتامبر په مياشت کې روزل شوي افسران را وهڅول او د وسله والو ځواکونو پټ انقلابي سازمان يې را جوړ کړي." (پر افغانستان د شوروي د يرغل د پردې تر شا حقايق" سليک هريسون، د عبدالجبار ثابت ژباړه/ د لاسوندي اخځ د " افغانستان د وسله والو ځواکونو تأريخ ۱۹۷۷-۱۹۴۷ روسي ليکنه له ۱۵۹ تر ۱٦۹ پاڼو پورې ،مسکو لويديزې خپرونې ۱۹۸۵ز کال)

۵ .د افغانستان د خلق د ډيموکراتيک ګوند تر څنګ د (ډګروال عبدالقادر) تر مشرۍ لاندې د افغانستان د کمونيستانو د مورچل تر نامه لاندې يو پټ تر ځمکې لاندې سازمان رامنځ ته شو. دغه سازمان د پوځ له افسرانو سره په کار کولو کې بنسټيزه ونډه درلوده. د افغانستان د کمونيستانو د مورچل غړو د افغانستان د پاچا د واک په را نسکورولو کې هم پخه ونډه لوبولې وه." په افغانستان کې توپان / طوفان در افغانستان" الکساندر لياخوفسکي ، د عزيز آريانفر ژباړه(

٦.د غوايي له پيښې وروسته مې يوه ورځ له عبدالقادر چې د قادرخان په نامه پيژندل کېده وپوښتل، ولې دې له موږڅخه مخ واړاوه؟ را ته يې وويل که رښتيا را باندې وايې د کودتا د مشر د ناپامۍ له امله. و مې ويل ، ته څه وايې؟ ويې ويل، رښتيا درته وايم. بيا يې خپلو خبرو ته دوام ورکړ او ويې ويل: څنګه چې خبر يې زه د ملګرو په دويمه کړۍ کې وم او وروسته له دې چې د هوايي ځواک د بولندوی په توګه وګومارل شوم نو د مشر[داؤود خان � ژ] لېدلو ته ورتلم او د هغه په اجازې مې په اونۍ کې يوځل د قوماندانۍ د چارو د پرمختلنګ اجازه ورڅخه اخيستله. پرته له دې چې پوه سم او يا دې څه را ته ووايي ، دورځې په تيريدا د هغه خبرې راسره په سرښت کمېدلې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر هغو چې يوه ورځ د امرضابط راغی او ويې ويل: ډګر جنرال موسی خان راغلی او غواړي له تاسو سره په يوازېتوب کې غونډه ولري. له دروازې د باندې د هغه هر کلي ته ورغلم او کله چې له هغه سره مخامخ او په يوازيتوب کې شوم د لاربنود فرمان يې راته راکړ. په هغه فرمان کې پرته له دې چې څه ويل شوي وي ليکل شوي ول، " ډګر جنرال موسی خان مې د هوايي ځواکونو د بولندوی په توګه وټاکه." هغه ته مې د نوې دندې مبارکې وويله او د کار له خونې را ووتلم. زما دهيلې برخلاف ګورم چې څو تنه نا پيژنده ضابطان د خونې د دروازې تر شا پهره کوي. آيا د پاچا پلويانو کودتا کړې او د موسې د ګومارلو فرمان جعلي دی؟ ځکه چې موسی خان د پاچا پـلَـوی وو. (" د لومړني جمهوريت بنسټ ايښوونه او نړونه / تأسيس و تخريب جمهوريت" ، ډاکټر محمد حسن شرق) .

۷ .له لويديز سره د داؤود خان د لوبو برخلاف، د شوروي کمونيست ګوند د هندوستان د کمونيست ګوند او د پاکستان د نشنل پارټۍ له لارې هڅه کوله چې د داؤود خان د را نسکورولو لپاره د لومړني ګام په توګه د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند ډلې له يو بل سره يو ځای کړي. (" په افغانستان کې توپان"/ طوفان در افغانستان"الکساندر لياخوفسکي، د عزيز آريانفر ژباړه)

۸ " .ډګروال مدهوسميران چې په هاغه وخت کې په کابل کې د هند د سفارت پوځي اشته وو او د پوځ له افسرانو سره يې پراخه اړيکې درلودلې ، ماته وويل چې قادر د شوروي د

استخباراتو سازمان د امين له پلانه خبر کړی وو، خو په کودتا کې د ګډون لاربشوونه يې نه وه تر لاسه کړې .

سميران وايي : قادر اړ وو چې د شوروي سلاکارانو د موافقې ترلاسه کولو پورې په کودتا

کې خپل ګډون يې شاته غورځولای وای. شوروي سلاکارانو بايد له کودتا څخه مخکې په لنډ وخت کې پريکړه کړې وای. خو له ماسکوه يې په موقع لاربشوونه تر لاسه کړه چې په کودتا کې مرسته وکړي." (پ.۵۱ " پرافغانستان دشوروي د يرغل د پردې تر شا حقايق،" سليګ هرسيون، د عبدالجبار ثابت ژباړه)

۹ .جګړن محمد رفيع د څلورم زغره وال ځواک رئـيس ارکان (وروسته ستر جنرال، ددفاع وزير او د ولسمشر مرستيال) چې د کودتا په لړ کې يې د ګډونوالو ځواکونو مرکزي بولنده په غاړه درلودله په خپلو خپرو شويو يادښتونو کې يې د څلورم زغره وال ځواک د يوه شوروي ډګروال په اړه ليکلي چې نوموړي ډګروال وروسته له تلفوني اړيکې ما ته وويل: ما بولنده او لاربشوونه تر لاسه کړې چې که پاڅون ماتې وخوړله نو يوځای به ووژل شو " .

کور ودانی

پورته په ۴، ۵ ، ٦ ، ۷ ، ۸ او ۹ شميرو کې په نبنه يوي پاراګرفونه د " فقير محمد ودان" له ليکنې را اخيستل شوې د ليکنې نوم " په تأريخ کې رسوا شوي اوښ تښتوونکي د بې ګټو هڅو په ترڅ کې غلچکی تيريږي/ شتردزد رسوای تأريخ با تلاش بيهوده خم خم رفتن" دی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د " تاريخ کې رسوا شوي اوښ تښتوونکي...." بشپړه لیکنه په لاندې پته لوستلای شی .

www.payamewatan.com/Article-4/f.wadan030708.htm

په راتلونکو څپرکیو به تاسو لاندني ټکي ولولئ :

۱ .له امام الدين سره ځانګړې مرکه

۲ .د ديارلس سوه او اووه پينځوسم لمريز کال د غوايي د مياشتې له اوومې مخکې هم د محمد داؤود د وژنې تابياوې نېول شوې وې. د کومو کسانو د پښو د پلو خاپ په دغې تابيا کې ښکاري.

ددغې لیکنې پاړسي بڼه د کابل ناتهـ له چلوونکي ښاغلي ايشورداس څخه په مننې لوستلای شـئ .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسمه برخه

دا څه ډول امر دی چې ماته یې راکوئ؟

فرهاد لبیب د " پرافغانستان د روس د تیري په اړه څو ماتې کرښې/ چـند سطـــر شکسـته در باره تجـاوز روس در افـغـانســـتان" د کتاب (دلیتو چاپ نوی ډیلی/هند، ۱۹۸۱زکال) په ٦۹، ۷۰ او ۷۱ پاڼوکې لیکلي دي :

"د افغانستان د خلق د ډیموکراټیک ګوند د سرمشرۍ ډله (له حفیظ الله امېن پرته) ټوله په زندان کې او نیاو " محکمې" ته سترګې لاره وه او د دیارلس سوه اووه پینځوسم لمریز کال د غوایي د مېاشتې په اوومې [د ۱۹۷۸زکال د اپریل ۲۸] داؤود خان د وزیرانو غونډه را وبلله چې د روانو سکالو په تړاو اړینې پرېکړې وکړي .

د روانې غونډې په ترڅ کې د غرمې د یو لسو بجو په شا و خوا کې د شوبلې لومړني مردکي د ولسمشرۍ ماڼۍ را و لړځوله. داؤود خان په لومړۍ شېبه کې پوه شو؛ ځکه چې د غوایي د مېاشتې د سهار له پېله یې د څارګري یا استخباراتي اداري له لاري [د افغانستان د خلق دیموکرایتک] ګوند دغړو له پلوه د قوای مرکزدعملي خوځښتونوپه اړه ګزارشونه اورېدلي ول. له همدې امله امر یې ورکړ چې دوه موټره دې ورته په بېړه برابر کړي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې موټرونه راورسيدل يو يې د کورنۍ د غړو د راوړلولپاره چې له ارګه دباندې په ښوونځيو کې ول وليږه او په پام کې يې ول چې په دويم موټر کې قواى مرکز ته ولاړ شي او د هغه ځاى نيغ په نېغه بولنده په لاس کې را واخلي .

د دوه اړخيزه اورېه را تـَودېدا او د ولسمشرله پريکړې سره جوخت چې له ارګه درا وتلو په وخت کې وو د هغه ناوې او لمسيان ترې راتاو اوپه چيغو او بوغارو يې وويل: " بابا مورږ يوازې مه پرېږده." کله چې ولسمشر د خپلې کورنۍ د غړو بوغارې او زارۍ ولېدلې نو له خپلې پريکړې څخه لاس پر سر شو .

د دوه اړخيزه اور لړۍ شپبه پر شپبه را ډېرېدله. د مخابراتو او راډيو دستګاوې د روس پلوو پوځې ګونډي غړو لاس ته ورغلې او له ارګ سره د ټول چاپيريال اړيکه پريک شوه او يا يې ښار د ګوند د غړو لاس ته ورپريوت .

پرارګ له يرغل څخه يو يا دوساعته نه ول تيرشوي چې د ولسمشر د کورنۍ غړي تر هغه را تاو شول او وړاندېز يې وکړ چې خپل ځانونه دې (ارګ ته نيږدې) د فرانسې سفارت ته وسپاري. هغوى ګومان کاوه چې ښايي په دې توګه به ځانونه له پيښې څخه روغ رمټ راوباسي .

دغه وړاندېز پر داؤود خان چې ټول ژوند يې په سرلوړۍ او پرتم تير کړى وو د يوه ډېر دروند ګوزار په توګه را پريوت او خورا زيات پرغزناک او په قهر شو او په داسې حال کې چې غاښونه يې يو پر بل ټينګ نيولي ول هغوى ته يې په چيچلي غږ ځواب ورکړ: " نه تسلميږم ".

د ورځې رڼا خپل ځاى کرار کرار د تور ماښام خړې تيارې ته ورسپاره. د الوتکوبمبارېو سور قيامت جوړ کړى وو ځکه د روس لارروېانو هڅه کوله چې د شپې د تيارې له رسېدنې مخکې د داؤود خان او د هغه ددولت د کار لمنه ور ټوله کړي .

د شوروي د څارګرې ادارې پټ پوليس په دې برياله شوي ول چې په افغانستان کې په ټولو پوځې لښکرکوټونو، ددولت په څارګرو څانګو او ددولت په بنسټيزو برخو کې خپل غړي ځاى پرځاى کړي. د ولسمشرې ماڼۍ په ځانګړې توګه د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ساتونکي ځواک لېکې هم له دغې دروهې " دسيسې" څخه خوندي پاتې نه شوې. د زباد لپاره کولاى شو د لانديني کسانو نومونه راواخلو :

(1عـبـدالحـق عـلـومي د ګارد کشف او استخباراتو آمر

(2عـــزيز حسـاس د ګارد د تشـــريفاتو د ټولي بولندوى

(3ســيد جانخان جګـــړن د ګارد د اوپراســيون مرستيال

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(4لمړی بریدمن جمعه خان هراتی د ګارد مخابرې مرستیال

(5آقا محمد خان قندهاری د ګارد د مخابرې آمر

(6اسدالله پیمان (امام الدین دغه نوم د " ارتباطي غړي" په توګه یاداوه(.

د کودتا په ترڅ کې نومړو کسانو د ارګ د مخابرو د ځالګیو په فلج کولو او له بهر سره د اړیکو د پریکولو او بل لوري ته د ولسمشرۍ د ماڼۍ په اړه د حساسو ځایونو او ټیکود ګزارش په ورکولوسر بیره په خپلو وسلو او له را پورته شوې ګډوډۍ څخه په ګټې اخیستنې د داؤود خان تر ټولو زړور بولندویانو او افسران د شپې په تیاره کې د شا له پلوه تر اور لاندې ونیول او هغوی یې په شهادت ورسول .

دلته کولای شو د داؤود خان د زامنو له وژل کېدلو څخه د خالد نوم را واخلو. کله چې هغه د نېمې شپې په ترڅ کې غوښتل د ګلخانې له ماڼۍ څخه را ووځي، له یوه ناڅرګنده ځایه پرې ډزې کیږي او نومړی په شهادت رسیږي. په همدې توګه د داؤود پاتې ټول جنګیالي د روس د همدغوځای پرځای کړل شویو چوپړمارو او مزدورانو په لاس یو په بل پسې یو په یو په ارګ کې دننه ووژل شول .

کله چې پرناورین ځیلي کابل خونړی سورکی شفق را وغوړېد او پرارګ د الوتکو ډله ییزو یرغلونو زور واخیست ، د ګارد سرتیرو او بولندویانو د داؤود خان د ځانګړي لاربښوونې پر بنسټ چې کار یې له کاره تیرشوی بللی وو د سپینو بیرغونو په را پورته کولو خپله تسلیمي اعلان کړه .

د داؤود د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ګارد د آپراسیون آمر جګتورن فضل الرحمن تاجیارپه ناروې کې خپرېدونکې د " مجاهدولس" په جریدې [ګڼه؟/ورځ؟/مېاشت؟/ کال؟]کې د ګارد تسلیمۍ سکالو داسې راغبرګه کړې ده :

"کله چې د وروستي ځل لپاره د ګلخانې ماڼۍ ته ورغلم او غوښتل مې د ګارد له بولندوی صاحب جان څخه لاربښوونه تر لاسه کړم، ناڅاپه مې ولسمشرصاحب ولېد. په همدغه ترڅ کې د مالیې وزیر زما څنګ ته راغی او مالومات یې وغوښتل. هغه ته مې وویل:" اکربکر د تیر وخت په شان دی ".

ولسمشرصاحب (سردار محمدداؤود) ماته را نیږدې شو او دا سې یې وویل: " زویه! ځوان یې، ولاړ سه، ځان دې وسپاره. ما خپله پریکړه کړې ده. په همدغې شېبې کې صاحب جان (د ګارد بولندوی) هم راته وویل: " ولسمشر صاحب خپله پریکړه کړې ده. ولاړ سی لښکرکوټ له وسلو تش کړئ او خپل ځانونه وسپارئ ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"ومې ویل دا څه ډول امر دی چې ماته یې راکوئ." د ګارد بولندوی صاحب جان وویل: " په خپله د ښاغلي ولسمشر ځانګړې لارښوونه ده. ولاړ سی او تر سره یې کړئ ".

د پوځي درناوی له ترسره کولو وروسته د ګلخانې له ماڼۍ راووتلم. د غوايي د مياشتې د اتمې نېټې د شنه سهار په شاو خواکې [د ۱۹۷۸زکال د اپريل د مياشتې ۲۹] د ګارد قطعه مې د [ټول سی] ډګر ته راوبلله او سرتيرو ته مې د ولسمشر لارښوونه اعلان کړه ".

په هغو شېبو کې چې الوتکو د ولسمشرۍ ماڼۍ په ټينګه بمباردوله او د خواجه رواش د پوځي هوايي ډګر چورلکو داؤود خان ته د تسليمېدلو اخطارونه ورکول د ګارد د تسليمۍ د پريکړې په ترڅ کې داؤود خان د روس د لارروي ګوند د ارتباطي غړي له لارې د ګوند له غړو سره اړيکه ټينګه کړله او له قادر او اسلم وطنجار سره يې د لېدلو غوښتنه وکړه. ښايي نوموړي غوښتل هغوی ته کوم راز ووايي، ښايي بله پريکړه يې درلودله؛ خو د شوروي د سفارت د پټو پوليسو غړيو هغه ته دا شېبه په لاس ور نه کړه ".

وژلی مې دی، خو نه مې دی وژلی....

(پرافغانستان د روس د تيري په اړه د څو ماتو کرښو/ چـنـد سطـر شکسـته در باره تجـاوز روس در افـغـانسـتان) د کتاب لېکوال فرهاد لبېب د ۲۰۰۸ زکال د اګست پر اتلسمې ومنله او لاندينيو پوښتنو ته يې ځواب ورکړ :

سياه سنګ: مير محمد صديق فرهنګ په (افغانستان په وروستيو پينځو پيړيو کې/ افغانستان در پنج قرن اخير) کې په ۸٦۷ پاڼه کې ليکلي دي : ف . لبېب د شوبلې د بولندوی امام الدين له خولې د پيښې لړۍ داسې وايي چې نوموړي د پوځ د څلورسوه بستريز روغتون په خونه کې خپلو دوستانو ته ويلې وه ".....

له پورتني پاراګرافه سمه خبره نه راڅرګنديږي چې امام الدين د محمد داؤود او د هغوی د کورنۍ د وژلو څرنګوالی ستاسو تر مخه خپلو دوستانو ته په څه ډول ويلی او يا د هغه له دوستانو څخه کوم يو تاسو ته په څه ډول ويلي دي. آيا کولای شی له همدغه ځايه يې راپيل کړئ؟

لبېب: د ديارلس سوه اووه پنځوسم لمريزکال د غوايي د مياشتې په ديارلسمه د چارشنبې يا پنجشبې په ورځ [د ۱۹۷۸زکال د مې د مياشتې په څلورمې] د يوه کار د ترسره کولو لپاره د پوځ د څلور سوه بستريز روغتون په لور وخوځېدم. د روغتون په دالان کې له خپل يوه دوست سره چې د طب ډاکټر دی مخامخ شوم. هغه له سترې مه سي او روغبړ وروسته د خپلو نورو خبرو په ترڅ کې يې راته وويل: " راځه چې درته دوه " مهم" کسان در وښييم. ښايي ددغو دواړو لېدنه ستا په درد ولګيږي. هغوی همدلته بسترشوي دي .

سياه سنګ: په هغو شپوورځو کې تا سو چيرې او څه کار کاوه؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لبیب: په هوايي ځواکونو کې د " هوايي" مجلې د چاپ پازوال او د تخنیکي اکمالاتو ښوونه او تدریس مې کاوه. د پیلوټۍ رشته مې په پخواني شوروي اتحاد کې زده کړې ده .

سیاه سنګ: هغه " دوه مهمه کسان" څوک ول؟

لبېب: لومړی یې خان عبدالغفار خان او دویم یې امام الدین وو .

سیاه سنګ: کولای شی له امام الدین سره د کتنې په اړه خپل د سترګو لیدلی حال ووایاست؟

لبېب: امام الدین مې له پخوا وختونو پېژانده. که څه هم هغه له ما دوه دورې مخکې وو خویو وخت مو په یوه کورس کې درس لوست او ټولګیوال وو. کله چې خونې ته ورننوتلم ومې لېدل چې دواړه اوږې او د ښي لاس مټ یې په پلاستر کې را تا شوې وې .

امام الدین د بستر پرمخ اوږد غځېدلی وو. ډېر کسان د هغه پوښتنې ته راتلل. له هغې ډلې څخه څو تنو کسانو د داؤود د وژنې د څرنګوالي په اړه پوښتنې کولې. هغه داسې وویل :

زما زغروه واله شوبله د ولسمشرۍ د ماڼۍ د دروازې مخته د تیارسی په حال کې ولاړه وه. د غوایي د مباشتې د اتمې نېټې په سهار [د ۱۹۷۸زکال د اپریل د ۲۹] د ګارد قطعاتو د سپین بیرغ په پورته کولو خپله تسلیمي اعلان کړه. په همدغې شېبې کې ماته امر وشو چې داؤود ونیسم .

داؤود خان لا مخکې له موږ سره اړیکه ټېنګه کړې وه او غوښتې یې ول چې د کودتا له مشرانو سره خبرې وکړي. [د افغانستان د خلق ډیموکراټیک ګوند] مرکزي کمېټې د هغه غوښتنه منلې وه. هغوی غوښتل قادر او اسلم وطنجار داؤود ته د لېدلو لپاره ورولیږي .

له همدې سره جوخت یو ځل بیا راته امر وشو چې داؤود خان ونیسم. د زغره والې شوبلې له چلوونکو او صاحبمنصبانو څخه مې ولېدل چې څوک ارګ ته د ننوتلو زړه نه ښه کوي. لنډه دا چې ما یو چلوونکی پیژانده او هغه چمتو شو چې زما زغروه واله شوبله ارګ ته دننه بوزي. نور څلورتنه پوځیانه هم را سره هملاري شول .

کله چې ارګ ته ننوتلو، تر دغې شېبې پورې هم د مردکیو د اور خال خال ډزې اورېدل کېدلې. په ارګ کې لومړنۍ سړي چې له موږ سره ولېدل ګل اقا وو. نوموړي موږ هغې خونې ته بوتللو چې داؤود خان پکې وو .

سیاه سنګ: د " په درو ورستیو لسیزو کې پوځ او سیاست/ اردو و سیاست در سه دهه اخیر" کتاب په ۱۴۲ مه پاڼه کې چې (سترجنرال محمد نبي عظیمي) لیکلی دي هم د ګارد د اپراسیون د آمر ګل آقا نوم اخیستل شوی. آیا دی هماغه " ګل آقا" دي؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لبېب: د " گل آقا" اصلي نوم آقا محمد دی. امام الدين په برلاس د هغه نوم " گل آقا" واخيست او ويې ويل: زه پوهېدم چې نوموړی [آقا محمد] زموږ له کسانو څخه دی. کله چې د گل آقا [آقا محمد] په ملتيا له خپلو بدرگه کسانو سره د گلخانې ماڼۍ ته ننوتم ومې لېدل چې داؤود خان له لسو تنو کسانو د خپلې کورنۍ له غړو او ملگرو سره (له ښځمنو پرته) وسله په لاس موږ ته سترگې په لاروالړ دی. له ځان سره مې ووېل چې ژوندي پاتې کېدل مې نا شوني دي .

په دغې شېبې کې گل آقا [آقا محمد] داؤود خان ته پوځي سلام وکړ او ويې ويل: د کودتا کسان غواړي له تاسو سره وگوري. داؤود خان د ټولو مخ ته ولاړ وو. ما هم له هغه وروسته پوځي سلام وکړ او په لوړ غږ مې ووېل: " د خلق د ډيموکراتيک گوند د مرکزي کميټې په امر خپله وسله پرځمکه کښېږدئ او تسليم سـی " .

زما له خولې زما وروستنۍ کلمه نه وه راوتلې چې د داؤود له زامنو څخه يو تن په بېړه د شاتينۍ دروازې په لور وخوځېد. څو چې هغه ته گواښنه وکړم چې له خپله ځايه دې ونه خوځيږي، داؤود خان په داسې حال کې چې دا غونډله " جمله" يې ويله : روس او د روس مزدوارنو ته نه تسليمسږم" زما پر لور يې اور بل کړ. په پای کې درې مردکي يويې زما زړه ته تيږدې او دوه نور يې زما پر مټ او اوږه ولگېدل .

ما د يوه جناحي اور په کولو ټول تر ضربې لاندې ونېول او ورسته له هغه له هوښه ووتم. کله چې سترگې مې خلاصې کړې، په روغتون کې وم .

سياه سنگ: جناحي اور څه دئ؟

لبېب: د ضربې په ډول پرله پسې او پرته له ځنډه اور چې له يوه گوټه د يوې نيم دايرې په ريوندوالي تر سره کيږي .

سياه سنگ: هغو خبرو ته په کتنې چې تاسو د امام الدين له خولې اورېدلې کولای شی ووایاست چې نوموړي د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ په وژنې کې څه ونډه لوبولې ده؟

لبېب: امام الدين نه يوازې ماته بلکه په څو څو ځله يې په ځوځاينو کې د ډيرو کسانو تر مخې د محمد داؤود او د هغه د کورنې د وژلو پړه هم نيغ په نيغه او هم په غير مستقيم ډول په ځان پورې تړلې ده. خو که په ورين او ساړه تندي او په بې پرې ډول خپله اند توگه او نظر ووايم گومان کوم امام الدين چې پرون د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژلو پړه او تور يې په غاړه را اخيست نن له دغه په بر لاس جوړ شوي تور او پړې څخه په ټينگه پښېمانه دی .

سياه سنگ: ستاسو له انده، محمد داؤود او کورنۍ يې د امام الدين په لاس وژل شوې؟ آيا همدا جاج اخيستنه سمه ده؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لبيب: د غوايي د کودتا مخکښو مشرانو ته د داؤود خان وژنه د افغانستان په سياسي تأريخ کې تر ټولوپياوړی بريالی ګام بلل کېده. دغه نه بخښونکی جنايت په بېړه او د سترګو په رپ کې تر سره شو او د چا په وينا د دغسې" د سرو زرو" د بخت پچه د کماندو د بولندوی امام الدين په نامه چې د داؤود خان د برخلېک د ټاکلو لپاره د ولسمشری ماڼۍ ته ننوتلي وو، را وختله .

امام الدين د ټپي کماندو د بولندوي په ونډه کې چې نابېره د مرګ له لومې ژوندی راوتلی وو او د خپلې ورسپارل شوې خونړۍ دندې په وروستيو شپېو کې يې د دواؤود مرګ په خپلو سترګو ولېد، ګومان کوم نوموړی د يوې له هوښيارې ډکې محاسبې په شميرنې دې پايلې ته ورسيد چې: که په خپل ټېر او مټ د ولسمشر د مردکو نښو ته نغوته وکړم او ووايم چې ګنې ما سردار داؤود په خپلو لاسونو وژلی دی نو څو چې ژوندی يم د ګوند اتل او د دولت د سترګو تور به اوسم .

ټول پوهيږي او ټول په ياد لري چې د کودتا په لومړيو شپو ورځو کې د چا وينا د امام الدين د بخت غوټۍ وغوړېدلې، څکه هغه پر خپل ځان ددغسې يوه ستر او له خطره ډک تور په منلو په رښتيا وکولای شول هغه دريځ او څوکۍ چې ده په خپلې ککرې کې په پام کې نيولي ول ورسيږي. اوس چې پخوانی " انقلابي" شور ، زوږ او خروښ له خوټېدلو پاتې دی او د بشري حقونو د نقض کوونکو په ځانګړې توګه دهغو کسانو نيونه چې وژنې يې کړې دي او د قانوني څار خبره راپورته شوې او د نړيوالو پوليسو او د نړيوالو حقونو د بنسټونو له پلوه د هغوی د محاکمې خبره رامنځ ته شوې امام الدين په ډيرې پښېمانۍ وايي: ما داؤود خان او د هغه کورنۍ نه ده وژلې .

زما په اند امام الدين اوس رښتيا وايي : څنګه به شوني وي چې يو څوک دې په اوږو او مټ او هغه هم له نيږدې واټنه ټپي شي بيا دې کلاشنيکوف ماشينداررا واخلي ، په ځير نښه دې ونيسي او جناحي اور دې تر سره کړي؟

البته يو بل ټکی د پام او سپړلو وړ دی: د امام الدين د وينا پر بنسټ، په لومړيو کې څوک نه حاضرېدل چې له ده سره دې ارګ ته ننوځي. له هغه وروسته د پينځو تنو په ګډون ارګ ته ننوځي، د زغروه والې شوبلې چلوونکي څوک ول، له کوم ځايه راغلل چې دده په لارښوونې ارګ ته ور ننوتل او ان د داؤود خان د څو مېاشتني لسمي له وژلو څخه يې هم ډه ډه ونه کړه؟

[][]

په راتلونکو ګڼو کې به لاندينې سکالو ولولی :

١ .د فرهاد لبيب د يادښت ليکونو د لړۍ راسپړل

٢ .د نجيب الله داوري څو خبرې

٣.آيا د غوايي د اوومې په کودتا کې شوروي اتحاد لاس درلود؟ (محمد نبي عظيمي)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴ .يش، د ديارلس سوه او اووه پينځوسم لمريز کال د غوايي د مياشتې له اوومې مخکې د محمد داؤود د وژلو لپاره نقشې کښلې وې. د کومو کسانو د ښو او لاسونو د خاپ نښې په دغې نقشې کې لېدل کېږي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يولسمه برخه

"څو ماتو کرښو ته ..." بیا کـتـنه

"په افغانستان کې د روس د تيريو په اړه د څوماتو کرښو/ چند سطر شکسته دربارهِ تجاوز روس در افغانستان" د کتاب لیکوال فرهاد لبیب (د لیتو چاپ، نوی ډیلی/ هند ۱۹۸۱زکال) پر خپلوپخوانیو په لاس لیکل شویو یادښتونو د نویو یادښتونو د زیاتونې لارې غواړي له سره کتنه وکړي او نوموړی د خپلو مخکنیو خبرو په لړ کې زیاتوي چې :

دغوايي د کودتا پيلامې

کله چې روسان ډاډه شول چې نور له داؤود خانه په خپله گټه، نه شي کولای گټه پورته کړي، او پوه شول چې نوموړی د هغوی د گټو په وړاندې خنډ گرځېدلی نو د هغه او د هغه د دولت د را پرځولوپاره لاس په کار کیږي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ټولو لومړی، روسانو د خلق او پرچم ډلو ته چې په چلیزه او تاکتیکي ډول یې په جلا توګه فعالیت درلود د " یو والي" فرمان ورکړ. دغه دستور د دیارلس سوه او شپږ پینځوسم کال د چنګاښ (۱۹۷۷زکال جولای) په مېاشت کې پلی شو او په پای کې دولتي ضد خوځوښتونه را و کتېدل .

په لومړي سر کې د کې جي بي د دوه وو کارَنده "فعالو" څارګرو، حفیظ الله امین او اسدالله سروري تر مشرۍ لاندې ، په روس پورې تړلو کسانو غوښتل په پوځي او ملکي څانګو کې د خپلو له ګواښه ډکو او ویروونکو کړو وړو له لارې د داؤود له غورړونو ور تیره کړي چې له راخپلې شوې کړنلارې څخه لاس په سر شي. د بیلګې په توګه کولای شو د پلان د وزیر علي احمد خرُم له وژنې نوم واخلو چې په خپل کاري دفتر کې د جاپان له یوه سوداګریز پلاوي سره د یوه تړون د لاسلیک کولو پر مهال ووژل شو .

د خرم وژونکی مرجان د [افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند] د پرچم د ډلې غړی وو او نوموړی له نیول کېدلو او منلو وروسته په ټولنیزو رسنیو کې د " اخواني" په نوم پیژندل کیږي .

مرجان له اخوان [المُسلمین] سره د اړیکو نه درلودل د څرخي پله د زندان د دویم بلاک د لومړي پوړ د " کوټه قفلیو" په برخه کې داسې رابربنډ کړل: " له اخوان سره زما له اړیکو پرته ، نور هر هغه څه مو چې د راډیوګانو له لارې اوریدلی او په ورځپاڼو کې مو لوستلي، سم دي ."

غني خان مشرقیوال د کابل د دهمزنګ د زندان بولندوی او د پلټـنو د پلاوي غړي چې د څرخي پله په زندان کې زما (فرهاد لبیب) د خوني ترڅنګ بندي وو، د مرجان د پرچمي توب خبره ومنله. د هغه تر څنګ د دیارلس سوه او اته پینځوسم کال د مرغومي د مېاشتې د شپاړلسمې (۱۹۸۰ز د جنوري ٦) نېټې له " عمومي بخښنې" یوه اونۍ مخکې د مرجان ژوندی پاتې کېدل او د ببرک له پلوه له نورو پرچمیانو سره یو ځای د هغه خوشې کېدل په خپله د مرجان د سیاسي اړیکو درلودل په پرېکنده ډول روښانه کوي .

برسیره پرهغې، د زرګونو هڅاندو ، پوهو او هېواد پالو انسانانو وژنه چې نه یې کوم جرم کړی وو او نه ورڅخه ان یوه پاڼه پلټنه شوې وه ، یوازې د پلانۍ او پلانۍ سیاسي اړیکې په پلمې ووژل شول، او له ټولو بد تره د دیارلس سوه او اته پینځوسم کال د غبرګولي د مېاشتې پراتمې او یولسمې [۱۹۸۰ د مې دمېاشتې ۲۸ او ۳۱] د څرخي پله د زندان په انګړ کې دویم بلاک ته مخامخ د سیاسي بندیانو ډله ییزه وژنه چې یو شمیر یې د خپل ټاکلي بند موده تیره کړې وه لکه ښاغلی " فصیح" د بامیان له یکاولنګ څخه، نورې بیلګې دي .

باید ووایو چې د داؤود د پرځېدنې په لومړیو شپو ورځوکې روسانو د خپلو بومي چوپړمارو تالي څټو له لارې د اکر وکر" حالت" د بې ثباته کولو لپاره د ولس په منځ کې په ترهګرۍ ، سرې تښتونو او ویرې اچونې لاس پورې کړ او په دغه کار کې څه ناڅه بریالي ول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پوځ کې د پام وړ بدلونونه

د غوايي له کودتا [۱۹۷۸زکال اپریل] مخکې د پوځ په لوړو پوړیو کې بدلونونه رامنځته شول. دغه سکالو له یوې خوا د کودتا په ځیر ټاکل شوې تابیا او د طرحې څرګندونه کوي او له بلې خوا د پوځ په زړه کې د روسانو لاس لرلو ته بربنډه نغوته کوي .

د غواي له کودتا [۱۹۷۸ ز کال اپریل] پوره یوه میاشت مخکې ډګروال عبدالقادر پیلوټ [وروسته د کودتا د رژیم د دفاع وزیر] چې د اوږدې مودې لپاره کورناستی وو، د پوځي مسلخ له آمریت څخه د هوايي او مدافعه هوايي ځواک د رئـیس ارکان په توګه وټاکل شو. له هغه وروسته د بګرام د ګارنیزیون بولندوی ، خدای پاله او د داؤود پـلـَـوی ډګروال محمد رحیم نورستانی پیلوټ له کاره ګوښه او پر ځای یې په روسانو پوری تړلی د مشرقي یو ډګروال غلام سخي وټاکل شو .

همدارنګه له کودتا لس ورځې مخکې ، د څلورم زغره وال ځواک بولندوی سرور نورستانی د هغه د ماندینې د درملنې لپاره روسیې ته ولیږل شو. (د ظاهر/ داؤود د دَور د مصوؤنیت ملي رئـیس جنرال اسماعیل خان) ، د دغو کرښو لیکوال (فرهاد لبیب) ته داسې وویل : "له دې چې د روس له څارګرې څانګې سره پر سرور نورستاني د اړیکو د لرلو شک راپارېدلی وو، نو ځکه نوموړی د دولت له پلوه د هغه د ماندینې د درملنې لپاره شوروي اتحاد ته ولیږل شو ".

د پوځي ځواک له لوړ دربځ څخه د سرور نورستاني لیرې کول او د هغه په کالخوايي " کفالت" د پرچمي محمد رفیع ټاکنه هغه هم له کودتا څو ورځې مخکې، او مزار شریف ته د معمولي کارونو د تر سره کولو لپاره د اتمې فرقې د بولندوی جنرال شیر محمد خان لیږل ، په څرګنده د داؤود د رژیم د راپرځولو لپاره له مخکې ټاکل شویو تابیاوو او تیاریو ته نغوته کوي .

البته د کودتا د بریالي کېدلو لپاره د پوځ په اډانه کې نور خوځښتونه په پام کې نېول شوي ول. د بیلګې په توګه، د څرخي پله د تخنیکي خدماتو په څانګه کې د اردو د بیارغـَولو یا ترمیمخانې مشر، یو ګڼ شمیر شوبلې او نقلیه وسایط په دې پلمې تر " رغښت / ترمیم" لاندې ونیولي چې ګڼې هغوی بیا رغښت ته اړتیا لري او له کودتا څخه لږ موده مخکې یې ترمیمخانه د جنګي توکو په پیاوړي لښکرکوټ اړولې وه. دغه مرکز په کودتا کې د یوې کارَندې او فعالې قطعې په توګه خپله ونډه ولوبوله .

د غوايي له کودتا مخکې د بګرام په هوايي ډګر کې دوولس تنو روسي پیلوټانو د " الوتنو د ښوونکو په توګه " کار کاوه. داؤود په پام کې درلودل چې هغوی کرار کرار له پوځي قطعو څخه لیرې کړي. خو له کودتا څو ورځې مخکې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور دوولس تنه روسي پيلوټان " د نويو ښوونکو" تر نامه لاندې چې د پخوانيو " ښوونکو" پرځای ، ځای پرځای کېدل، له روسيې څخه د بګرام هوايي ډګر ته را ورسېدل. په دې توګه د کودتا په ورځ څلورويشت تنه روسي پيلوټان د چارو د تر سره کولو لپاره چمتو ول .

د هغو ناسمو ګنګوسو برخلاف چې ګڼې له تاشکنده روسي الوتکې را والوتلې او کودتا يې بريالۍ کړه، د [۱۹۷۸ د اپريل د ۲۸] د شپې له دوو بجوڅخه ترسهارني سباوون پورې چې کودتاچيان له ماتې سره مخامخ ول، په بګرام کې همدغو ميشتو پيلوټانو ارګ او د قوای مرکز پوځي قطعې بمبارد کړې. په بله وينا، روسي پيلوټانو له افغانستانه دننه د محمد داؤود د حکومت اړونده الوتکې په کار واچولې او خپل تالي څټي يې د واکمنۍ پرګدۍ کښېنول .

د غوايي د کودتا پيل

داؤود خان د مالي وړتيا د ترلاسه کولو او د خپلو تابياوو او نقشو د سرته رسولو لپاره له لويديځو هېوادونو څخه په کتنې بوخت او د ولسي ملي شخصيتونو او د چارو د مشرانو له پلوه ورته تود هرکلی وويل شو. څو اونۍ وروسته د ناپييلو هېوادونو غونډه په کابل کې جوړېدله. دغې سکالو روسان خورا زيات لا لهانده کړل، ځکه که دغه غونډه په کابل کې جوړه شوې وای نو داؤود د ناپييلتوب د غورځنګ د مشر په توګه ټاکل کېده او له منځه وړل يې ناشوني کېدل .

څرنګه چې وويل شول ، روسانو د دولت پر هرې څانګې د خپلو اغيزو سيوري غوړولي ول او د هغوی تالي څټي هم د داؤود په سفرونو کې د اقتصادي سلاکاراو پوځي مرستيال ترنامه لاندې د داؤود بدرګه کېدل .

په دغو سفرونو کې د داؤود اقتصادي مستشار محمد خان جلالر [د خلق او پرچم په حکومت کې د سوداګرۍ وزير]، اود هغه پوځي مرستيال عبدالحق صمدي [د کودتا د رژيم د پټو څارګريزو څانګو مشر] د داؤود بدرګه ول. دغو دواړو د داؤود څرګند او پټ تړونونه او ان د هېوادونو له مشرانو سره د هغه خبرې اترې څارلې .

کله چې داؤود بيرته هېواد ته راستنيږي، په هېواد کې دننه کورني سفرونو پيلوي او خپل سفر له ختيځو ولايتونو څخه راپيلوي. دوه وو پورتـنيو څارګرو د داؤود د سفرونو ټول ګزارشونه په کابل کې د روس سفارت ته رسول .

روسانو چې مخکې له مخکې متې را بډ وهلې وې ،د نوموړو راپوروونو له رسيدا وروسته لاس په کار کيږي. د [افغانستان] د خلق له ډيموکراتيک ګوند سره د شوروي د سفارت د اړيکو د ټينګولو مأمور، نور محمد تره کی ، حفيظ الله امين او ببرک کار مل ځانته رابولي او هغوی ته ډاډ ورکوي چې په ډير لنډ وخت کې به د داؤود د کابينې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای دوی ته ورکړل شي او زیاتوي : سر له اوسه دې ژر تر ژره د داؤود پر وړاندې هڅو او مبارزې ته پونده ورکړل شي .

د بلې ورځ په سهار د نوموړي ګوند مرکزي کمیټې په وزیر اکبر خان مېنې کې په یوه کور کې غونډه جوړوي. په همدې ترځ کې حفیظ الله امین ته د شوروي د سفارت له پلوه داسې لارښوونه ورکول کیږي :" د غونډې له پایه وروسته دې میر اکبر خیبر له منځه ولاړ شي " (د ګنګوسو له مخې ، میر اکبر خیبر له کودتا او د افغانستان د خلق ډیموکرایتک ګوند لاس ته د ځواک له پریوتلو سره مخالف وو.)

په هغو شپو ورځو کې میر اکبر خیبر د پرچم د ډلې د پوځي برخې او حفیظ الله امین (له ډاکټر کریم زرغون وروسته) د خلق د ډلې د پوځې څانګې مشري کوله .

د کودتا د پلي کولولو لپاره د امین په لاس د خیبر د ټغرورټولول کارنده او بنسټیزه ونډه درلودله . امین ، عارف عالمیار او اسدالله سروري ته د خیـبـر د ترور امر ورکوي. دغه کار د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د وُري د مپاشتې په اته ویشتمې د شپې د نهو بجو په شا او خوا کې تر سره کیږي. په ګوند کې له دغو درو تنو پرته د پیښې په کره څرنګوالي نه پوهیږي .

د راډیو له لارې د فاتحې د اخیستلو د مراسمو خبر خپریږي او په کابل کې د شوروي د سفارت په لارښوونه د فاتحې اخیستونکې ، نور محمد تره کی ، ببرک کارمل او د ګوند نور څو تنه لوړ پوړي ګوندیان دي چې نومونه یې په خبرتیا کې اخیستل کیږي او له هغه وروسته د داؤود پر وړاندې څرګندې مبارزې ته لا اوږه ورکول کیږي .

یوه ورځ وروسته د ګوند غړي او له هر څه بې خبره یوه ټولنیزه بدرګه ډله د میر اکبر خیبر مړی د هغه له کور مکروریانو څخه پر اوږه کوي او شهدای صاحلین ته یې رسوي. خاورو ته د مړي له سپارلو وروسته د ګوند د مشرانو له پلوه د داؤود پر ضد ډیرې توندې او ترخېویناوې ورکول کیږي او د خیـبر د ترور پړه پر داؤود اچوي. (ولسمشر هر خوځښت په بشپړه توګه څاري او پوهیږي چې یو پیښه رامنځته کېدونکې ده)

د خیبر ماندینه پوهیږي چې خاوند یې د کومو کسانو له پلوه وژل شوې نو ځکه د هیواد عدلي چارواکو ته یو غوښتنلیک ورسپاري او په هغه کې نورمحمد تره کی او ببرک کارمل د میر اکبر خیبر وژونکي ور په ګوته کوي .

د کودتا پر وړاندې د داؤود تیاری

داؤود خان د کودتا له پیښېدلو مخکې خبر وو نو له دې امله یې لارښوونه ورکړه چې په پوځي لښکر کوټونو کې دې اړین او بې ساری تیاری ونیول شي خو د (د احتیاط په ویلو باید ووایم چې) د لښکرکوټونو بیوړه توب او بې کفایتي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ځانګړې توګه د دفاع د وزیر حیدر رسولي بیوره توب او د هغه شکمنو خوځښتونو ، نه یوازې د کودتا لړۍ ته لا اوږه ورکړه بلکه هغه یې د بریا تر پولو ورسوله .

داؤود مخکې د لښکرکوټونو د مشرۍ له ځانګو څخه یو شمیر پوه او رمبک " انظباط لرونکي" بولندیان لیرې کړي ول او د هغو پر ځای یې پر داسې کسانو ډه ډه ولګوله چې فطرتاً بیواکه خلک ول .

د کابل د ګارنیزیون په لښکرکوټونو کې د لمبر یو تیارسۍ چمتو والی نیول شوی وو. ان لوېدیځو هېوادونو ته د داؤود د سفرونو په لړ کې پالیال اوهوډمن بولندویان شپه او ورځ د دندو پر سر ولاړ او خپلو کورونو ته نه تلل.د لښکرکوټونو څارګرو څانګو او پوستو هر سرۍ تر سترګولاندې نیولی وو. په همدې ډول د هر پوځي افسر کور د ښار په هر ګوټ کې د اړوند لښکرکوټ له پلوه په نخښه شوی وو .

[][]

په راتلونکو ګڼو کې به تاسو لاندني ټکي ولولئ :

۱ (له جنرال امام الدین سره د کابل ناتـهـ ځانګړې مرکه

۲ (د فرهاد لبیب د یادښتونو لړۍ

۳ (د انجنیر نجیب الله داوري څو خبرې

۴ (آیا د غوایي په کودتا کې شوروي اتحاد لاس درلود؟ (محمد نبي عظیمي)

۵ (ددیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوایي د مباشتې له اوومې مخکې د محمد داؤود د وژنې لپاره تابیاوي او نقشې نیول شوې وې. ددغې نقشې په خاورو کې د کومو کسانو د لاس او پښو خاپ ښکاري؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولسمه برخه

"تیرې توې شوې وینې په اوبو پرې وینځـئ "

صـبورالله سـیاه سـنګ [د اکتوبر شپاړلسم ، 2008 ز]: له تاسو منندوی یم چې د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوایي د مباشتې د اوومې او اتمې نیټو [۲۷ او ۲۸ د اپریل ۱۹۷۸ز کال] د پیښو د روښانولو لپاره چمتویاست ځوپوښتنو ته ځواب وایاست .

جــنرال امــام الـدین: له تاسو مننه. هېله لرم زما خبرې هغسې چې ژمنه مو کړې ده پرته له کمښت او زیادښته درندو لوستونکو ته ورسوئ. زه د هرډول پوښتنې ځواب ته چمتو یم.

سـیاه سـنګ: آیا کېدای شي په پیل کې د ځان په اړه لږ څه ووایاست؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

امـام الـدین: زما نوم امام الدين دئ ، کورنی نوم نه لرم او د لوګر په ولايت کې زيږېدلی يم. په ديارلس سوه و پينځوسم کال کې [۱۹۷۱ ز] له حربي پوهنتون څخه د مخابرې له څانګې فارغ شوم. د نجيب الله د واکمنۍ په پيل کې جنرال شوم او د هغه د حکومت تر پرځېدلو پورې مې د افغانستان په پوځي ځواک کې پوځي دنده تر سره کوله. پرکال ۱۹۹۸ز له هيواده دباندې ووتلم او له خپلې کورنۍ سره په اروپا کې د يوه سياسي پناه اخيستونکي په توګه ژوند کوم. اوس په يوه لومړني ښوونځي کې د ماشومانو د ښوونکي په توګه دنده تر سره کوم .

سـیاه سـنګ: د ديارلس سوه او اوه پينځوسم لمريز کال د غوايي د اومې بدلون په کوم نامه يادوئ : انقلاب ، کودتا ، پاڅون ، پيښه يا څه؟

امـام الـدین: زه هغه ستره تأريخي پيښه " تدافعي پاڅون" بولم ، خو د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند په پَير کې هر چيرې د " غوايي د انقلاب" په نامه ياد شوی دئ .

سـیاه سـنګ: هغه څه چې تاسو " تدافعي پاڅون" بولـئ ، په څه ډول ، چيرې او کله خبر شوئ؟

امـام الـدین: پر کال ديارلس سوه او اوپينځوسم [۱۹۷۸ز] ما د تورن په رتبې په کابل کې د کوماندو د ۴۵۵ مخابرې قطعې د بلوک د بولندوی په توګه دنده تر سره کوله. د غوايي د مياشتې د اومې ورځې په لومړۍ نيمايۍ [۲۷ اپريل ۱۹۷۸] ، د خپلې دندې په ځای کې زما پام د کابل په ښار کې وسله والې نښتې ته را واوښت. په هماغه مهال ما خبر تر لاسه کړ چې وسله وال ځواک د سردار داؤود د جمهوري حکومت پر وړاندې پاڅون کړئ دئ. په هغه ورځ د پيښې پايله روښانه او څرګنده نه وه. يو شميرځواکونه د حکومت په پلوی او يو شمير يې د حکومت پرضد دريځونه راخپل کړي ول. په پای کې د پيښې پايله هغې خوا ته وخوځېدله چې د واکمن جمهوري حکومت د پرځېدنې لامل شوه .

سـیاه سـنګ: آيا له هغې ورځې مخکې ، تاسو د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند غړی واست؟

امـام الـدین: هو. زه د افغانستان د خلق ډيموکراتيک غړی وم.

سـیاه سـنګ: په کومې ډلې پورې تړلي واست؟ خلق ياپرچم؟

امـام الـدین: زه د افغانستان د خلق په ډيموکراتيک ګوند کې د ډلو ويشنه په خلق او پرچم سمه نه ګڼم.

سـیاه سـنګ: د ګوند د جوړښتيز /له سازماني اړخه په کومه خوا کې واست: په هغه خوا کې که لارښوونه يې نور محمد تره کي ته رسيدله يا هغه خوا چې لار ښوونه يې د ببرک کارمل په غاړه وه؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

امــام الـدين: که څه هم ما مخکې وویل چې زه د افغانستان د خلق د ډیموکراتیک ګوند د ډله ییزې ویشنې پلوی نه وم خو د خبرې د لا څرګندېدلو لپاره باید ووایم چې زه د خلق په ډلې پورې تړلې وم .

سـیاه سـنګ: آیا دا رښتیا ده چې تاسو له حفیظ الله امین سره ډیرې نیږدې واست؟

امــام الـدین: نه، دا سمه نه ده. ما له حفیظ الله امین سره هېڅ ډول مخکینۍ پیژندګلوي نه درلودله. ددې له لپاره چې زما له خبرې د بلې مانا ښندنه ونه شي باید زیاته کړم چې ما د هغه نوم دداسې یو چا په توګه اوریدلای وو چې د ګوند د مشرتابه په ډله کې دئ. خو که له " نیږدې والي " څخه ستاسو موخه له نیږدې پیژندګلوي او یا تشکلاتي اړیکو څخه وي نو دا رښتیا نه ده. یو ځل بیا ټینګار کوم چې ما له حفیظ الله امین سره نیږدې اړیکي نه درلودل.

سـیاه سـنګ: د یوه پوځي افسر او همدا شان د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د یوه غړي په توګه ددیارلس سوه او اوه پینځوسم کال [۲۷ اپریل ۱۹۷۸ز] د غوایي د مباشتې په اوومې تاسو ته ګوند څه ډول پیغام په لاس کې درکړ؟

امــام الـدین: څنګه چې ما مخکې وویل ، زه د کوماندو د قطعې د مخابرې یو افسر وم. د مخابرې دنده د بولندوی د اړیکو ټینګول د هغه ترلاس لاندې او له هغه پورته پوړیو سره وي. په هماغه لومړۍ ورځ ، یعنې د غوایي په اوومې [۲۷ اپریل ۱۹۷۸] ماته د ګوند له پلوه هېڅ ډول ځانګړی پیغام نه وو راکړل شوی. زه په خپلو ورځنیو چارو بوخت وم او د کوماندو د قطعې د ډلګیو اړیکې مې له اړوند بولندوی یعنی جګړن محمد هاشم سره ټینګې کړې وې.

سـیاه سـنګ: د غوایي په اتمې [۲۸ اپریل ۱۹۷۸ز] ستاسو لوب ونډه له کوم ځایه او څنګه پیل شوه؟

امــام الـدین: د غوایي د مباشتې د اوومې ورځې په لومړۍ نیمایۍ د جګړن محمد هاشم د بولندې پر بنسټ ماته د پاڅون په ضد د کابل په ښار کې دنده راکړل شوه. د هماغې ورځ په پای کې نوموړي جګړن د قطعې د مشرتابه [سوق او اداري] دنده د لومړي ټولي بولندوی [شهنواز تني ته چې په هغو ورځ کې یې د " تني" کورنی نوم نه کاراوه] په داوطلبه توګه وسپارله او ماته یې دنده راکړه چې هغه ته ورشم او د ټولو ټولـیــو اړیکي له هغه سره ټینګ کړم او امرونه ته یې غاړه کښیږدم. د غوایي د میاشتې د اتمې ورځې د سهار په شپږو او اووه بجو د لومړي ټولي بولندوی چې اوس د ټولې قطعې بولندوی ګـڼل کېده، ماته داسې امر راکړ :

"له دې چې د مخابرې دنده د اړیکو پر ټینګولو بر سیره د پوځي پیغامونو ورښه او راوړنه هم ده نو له دې امله تاسو دنده لرئ چې د پاڅون د پوځي شورى پیغام ولسمشر ته ورسوئ او ورته ووایاست".

د پیام د متن لنډه بڼه داسې وه : " له دې چې واک د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ته لیږدېدلی دئ نو تاسو د پاڅون د پوځي شورى په امر، ځان وسپارئ ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهنواز تڼي ټينګار وکړ: " کله چې ولسمشر ته نيږدې ورځې بايد وسله له ځان سره ونه لرئ".

سـياه سـنـګ: شهنواز تڼي دغه امر له چا تر لاسه کړی وو؟

امـام الـدين: دقيقاً نه پوهيږم. خو دومره پوهيږم چې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د مشرتابه ډلې نوموړی تيره شپه د راډيو دفتر ته بللی وو.

سـياه سـنـګ: له دې څرګنديږي چې تاسو د هغې لارښوونې پربنسټ چې له شهنواز تڼي مو تر لاسه کړې وه ، محمد داؤود ته ورغللئ؟

امـام الـدين: هو. زه بايد د هغې لارښوونې پر بنسټ چې د قوماندانۍ له مقام يا په بله وينا له خپل آمر څخه مې تر لاسه کړې وه بايد ارګ ته ننوتی وای او د پاڅون د پوځي شورئ پيغام مې سردار داؤود ته ويلای وای. ماته همداسې امر شوی وو.

سـياه سـنـګ: کله، په څه ډول او له چاسره محمد داؤود ته ورغللئ؟

امـام الـدين: د غوايي د مياشتې د سهار شپږ او اووه بجې [۲۸ اپريل ۱۹۷۸ز] وې ؛ له درې تنو سر تيرو سره هغه ځای ته ولاړم چې داؤود خان پکې وو. له ما سره وسله نه وه.

سـياه سـنـګ: کولای شئ ددغو دريو تنو سرتيرو نومونه واخلئ؟

امـام الـدين: له دې چې له هغې پيښې څخه له ديرشو کالو زياته موده تيريږي ، د ويل شويو سرتيرو نومونه مې په ياد نه دي .

سـياه سـنـګ: هغه کسان چې تاسو واياست چې له تاسو سره يوځای محمد داؤود ته ورغلل، افغانان ول؟

امـام الـدين: هو. دغه درې تنه سرتيري چې له ما سره يو ځای ولاړل، افغانانو ول.

سـياه سـنـګ: ... او هم يې وسله درلوده؟

امـام الـدين: هو. هغوی وسله درلوده.

سـياه سـنـګ: آيا دغه خبرې چې نور يې ستاسو له خولې کوي رښتيا دي : " زما زغره واله د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ختيځې دروازې مخې ته د تيار سئ په حالت کې ځای پرځای دريدلې وه. د غوايي د مياشتې د اتمې نېټې [۲۸ اپريل ۱۹۷۸ز] په سهار د ګارد قطعاتو د سپينو بيرغونو په پورته کولو خپله سلامي کېدنه (تسليمي) اعلان کړه. په همدغه وخت کې ماته امر راکړل شو چې داؤود خان ونيسم. له هغه مخکې داؤود له موږ سره اړيکه نيولې وه او د کودتا له مشرانو سره يې د خبرو اترو غوښتنه کړې وه. د [افغانستان د خلق ډيموکراتيک] ګوند مرکزي کميټې د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه غوښتنه منلې وه. هغوی پریکړه کړې وه چې قادر او اسلم وطنجار داؤود ته د لیدنې لپاره ولیږي. په همدې وخت کې یوځل بیا ما ته امر وشو چې د ولسمشرۍ ماڼۍ ته ننوځم او داؤود ونیسم. و مې لیدل چې د زغره والې هېڅ چلوونکی او افسر دې ته چمتو نه دئ چې ارګ ته را سره ننوځي. لنډه دا چې ما یو چلوونکي پیژانده اوهغه چمتو شو چې زما زغره واله د ارګ په لور وچلوي. څلورتنه نور پوځیان له ما سره یوځای شول ".

امــام الـدین: دا زماخبرې نه دي. هر چا چې د هر لامل له امله لیکلي وي یوازې د خیالي خبرو د په زړه پورې کولولپاره یې کړي دي او په بر لاس یې خلکو ته درواغ ویلي دي. لومړی زه د مخابرې افسر وم، ما زغره واله نه درلودله او نه په زغره والې کې د ولسمشرۍ ماڼۍ ته تللی یم ، چلوونکې خو لاپرېږده چې ما به له پخوا پیژانده او ګنې هغه به ارګ ته دننه بیولی وم. دریم دا چې ګنې له ماسره څلور تنه پوځیان ول، دا له اره رښتیا نه ده. ماته امر شوی وو چې د پاځون د پوځي شورى پیغام داؤود ته ووایم. هلته نه د قادر او نه د اسلم وطنجار پښه ګډه وه. دا هسې باد راوړې او منځتشې خبرې دي .

سـیاه سـنګ: د هغو بدرګه کسانو د ډلې په منځ یا د هغوی ترخوا چې تاسو یې د ولسمشرۍ ماڼۍ ته بدرګه کولئ ، روسي سرتیري، افسران، پوځي کارکوونکي یا غیر پوځي روسان هم ول؟

امــام الـدین: نه. په هماغه ورځ هېڅ روسي تبعه له موږ سره نه وو.

سـیاه سـنګ: په څو ځایونو کې داسې لیکل شوي دي : تاسو د ګارد د آپراسیون آمر ډګرمن ګل آقا هغې خونې ته بوتلئ چې داؤود خان پکې وو، آیا دا سمه ده؟

امــام الـدین: نه ، دغه ادعا سمه نه ده. په هغه ورځ د ګل آقا په نامه له موږ سره څوک نه ول.

سـیاه سـنګ: که وویل شي چې د ګل آقا رښتونی نوم " آقا محمد" دئ ، تاسو به څه ووایاست؟

امــام الـدین : ما د آقا محمد په نامه په ګارد کې څوک نه پیژندل. او په دغه نامه له موږ سره څوک نه ول.

سـیاه سـنګ: که داسې وویل شي چې ارګ ته ستاسو له ننوتلو مخکې ګل آقا یا آقا محمد په ارګ کې وو او وروسته له دې چې تاسو ورسیدلی ، نوموړي محمد داؤود ته د پوځي سلام په کولو ویلي وي چې : کودتاچیان غواړي له تاسو سره ووینې. آیا دا رښتیا ده؟

امــام الـدین: نه. دا ادعا هم نه شي کیدلای رښتیا وي. په هغه ورځ له اره د ګل آقا یا آقا محمد په نامه څوک نه ول. تر هغه ځایه چې زما په یاد دي ، چا سردار داؤود ته ونه ویل چې د کودتا کسان غواړي له تاسو سره وګوري .

سـیاه سـنګ: کله چې تاسو محمد داؤود ولید، باید د غوایي د مېاشتې د اتمې نېټې [۲۸ اپریل ۱۹۷۸ز] د سهارد ۶:۴۵ او ۷:۰۰ شېبې وي. آیا دغه انګیرنه سمه ده؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

امـام الـدین: دقیقاً نه شم کولای ووایم، خو ګومان کوم د سهار شپږ ، اووه بجې وې .

سـیاه سـنګ: آیا د محمد داؤود د نیولو لپاره تاسو په تش لاس تللي واست؟

امــام الـدین: زما دنده سردار داؤود ته د پاڅون د پوځي شورى د پیغام لیږل او هغې شورى ته د تسلیمیدلوخبر ورکول ول، د هغه د نیولو امر ماته نه وو راکړل شواى .

سـیاه سـنګ: که محمد داؤود ستا خبره منلاى واى ، تاسو څه کول؟

امــام الـدین: که داسې شوي واى، زما دنده پاى ته رسیدله. د هغه د تسلیمۍ خبر مې د سترګو په رپ کې خپل بولندوى ته رساوه. د پوځي شورى لوړ پوړو کسانو د سردار محمد داؤود او د هغه د کورنۍ په تړاو یې پریکړه کوله .

سـیاه سـنګ: آیا مخکې له دغې پیښې ، تاسو محمد داؤود لیدلى وو؟

امــام الـدین: هو. سردار محمد داؤود مې په پوځي پریډونو کې لیدلى وو. بر سیره پر هغې، تلویزیون او ځینو سینمایي فلمونو د هغه سفرونه هم ښوول او هم د هغه له ځیرې سره بلد وم .

سـیاه سـنګ: ستاسو له انده ، سردار محمد داؤود څه ډول شخصیت وو؟

امــام الـدین: سردار محمد داؤود د شاهي کورنۍ یو لوړ پوړى جنرال وو چې په لوړو پوځي او سیاسي پوړیو کې یې دنده ترسره کړې وه. هغه په خپل وخت کې یو مخور سر لښکر وو. ما له پوځیانو اوریدلي دي چې داؤود خان یو زړور، ټینګ هوډى، پریکنده او د دسپلین لرونکى یو شخصیت وو. د هغه په چال چلند کې دسپلین او پریکندوالى تر هر څه څرګند ول. ویل کیدل چې له خپلو همکارانو او تر لاس لاندې کسانو څخه یې کلکې غوښتنې درلودلې. دا مې هم اوریدلي ول چې د امرونو او د دندو په تر سره کولو کې یې پرغزلتیا (عصبانیت) او شاهي ښاخمنتیا (غرور) پرته وه او پرغزلتیا د هغه د سیاسي او پوځي ژوند یوه څرګنده بیلګه جوړوله چې د ژوند په وروستیو شپېو کې ور څخه څرګنده شوله. زما په اند د چال چلند یو شمیر بیلګو له پریکندتوب ، زړوروالي او دسپلین د سردار محمد داؤود پر پوځي کرکتر ناوړه اغیزې شیندلې وې .

سـیاه سـنګ: تاسو په خپل اند، ځان په کومه هینداره کې وینـئ؟

امــام الـدین: نه پوهیږم د ځان په ستاینه کې څه ووایم. زه یوعادي او نورماله انسان یم او پوځي افسر وم، خپله دنده او کاري ورځنۍ راباندې ګرانه وه له خپلې دندې او کارې ورځنۍ سره مې مینه درلودله. خپله دنده مې تل په سپیڅلتیا او رښتونګلوۍ تر سره کوله او تل مې هڅه درلودله چې له ځان سره د خپلو مشرانو او د ترلاس لاندې کسانو خوښمني او ډاډیینه او د خپلو همليکوکسانو زړه په لاس کې ولرم. زما د دندې د تر سره کولو د کلونو په اوږدو کې زما د بریالیتوب راز همدا وو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سـیاه سـنگ: یو شمیر تأریخ لیکونکي ، گزارش ورکوونکي ، پیښلیک لیکونکي او یادښت لیکونکي د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ وژنه ستاسو کار بولي. مخکې له دې چې دهمدغې خبرې د اړوندو ټکیو سپړنې ته راشـئ ، تاسو خپل ځان له همدغه اړخه د هینداري په کوم ګوټ کې وینـئ؟

امــام الـدین: د یادښت لیکونکو دغه تورونه رښتیا نه دي. ما د یوه پوځي خبر رسوونکي په توګه یوازې خپله دنده تر سره کړې ده او د پوځي شورى پیغام مې ولسمشر ته ورساوه او هغه ته مې ووایه. زما په اند د دندې ترسره کول کومه ګناه نه ده. زه له وجداني اړخه ډېر آرام یم.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیارلسمه برخه

"تیرې توې شوې وینې په اوبو پرې وینځـئ"

سـیاه سـنگ: کله چې له سردار محمد داؤود سره مخامخ شوئ ، څه مو وکړل او څه مو وویل؟

امـام الـدین: همدا چې له سردار محمد داؤود سره مخامخ شوم ، لومړی مې په ډېر درنښت پوځي دودیزسلام وکړ. وروسته مې وویل چې واک د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند ته لیږدېدلی دئ او تاسو باید د پاڅون د پوځي شورى د پریکړې پربنسټ تسلیم شـئ.

سـیاه سـنگ: محمد داؤود ستاسو د پیغام له اوریدلو وروسته څه وویل؟

امـام الـدین: داؤود خان د پوځي شورى د لیږل شوي پیغام له اوریدلو وروسته چې ما رسولی وو او ورته مې وواېه ، د یوې کلمې په اندازه بل څه ونه ویل.

سـیاه سـنگ: آیاکیدای شي داسې وانگیرو چې محمد داؤود څه ویلي وي خو تاسو نه وي اوریدلي؟

امـام الـدین: نه. سردار محمد داؤود یو ټکی هم په ژبه را نه ووړ. هغه څه ونه ویل، او که ویلي یې وای ما به حتماً اوریدلي وای او هغه به مې په ډیرامانت نن ویلي وای.

سـیاه سـنگ: محمد داؤود مو چیری ولید؟ له هغه ځخه د څو مترو په واټن لیرې واست؟

امـام الـدین: ما سردار داؤود د گلخانې د لومړي پوړ په دا لان کې ولید. د نوموړي دالان پسور او اوږدوالی ښایي شپږ په اتو مترو کې وي. په دې توگه ویلای شم چې زما او د داؤود خان ترمنځ واټن ښایي په شوني توگه شپږ متره وو.

سـیاه سـنگ: د گلخانې د ماڼۍ دروازه مو څنگه خلاصه کړه؟

امـام الـدین: د گلخانې د ماڼۍ دروازه نه وه تاله شوې، هغه خلاصه وه.

ســـیاه سنگ: د " افغانستان په شلمه پیړۍ کې / افغانستان درقرن بیستم : ۱۹٦۹ � ۱۹۰۰" (د بي بي سي د خپرونو په ټولگه کې ، ظاهر طنین، ۲۰۰۵) د سردار محمد داؤود د وراره ، محمد عزیز نعیم له خولې په ۲۲۴ او ۲۲٦ پاڼو کې داسې راغلي دي:

"مور مې د [دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریز کال د غوایي د مباشتې د اتمې / ۲۸ اپریل ۱۹۷۸] سهارنۍ پیښې په خپلو سترگو ولیدلې. دهغې پیښې لنډیز داسې دئ : په وروستیو شېبو کې [د کوماندو] یو افسرننوځي او سردار

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد داؤود ته وايي : بايد تسليم شـئ. محمد داؤود خان پوښتي : تاسو ته دغه امر چا درکړی دئ؟ هغه په ځواب کې وايي : د قادر له پلوه. محمد داؤود خان وايي : زه پرته له خدايه بل چا ته نه تسليمېږم او د ژوند تر وروستۍ ګولۍ پورې جګړې ته چمتو يم ".

آيا محمد داؤود تاسو ته داسې نه ول ويلي؟

امــام الـدين: نه. د پوځي شورى له پلوه د ليږل شوي پيغام له اوريدلو وروسته چې ما هغه راوړی وو او ومې وايه ، سردار محمد يوه کلمه هم ونه ويله. دغه پوښتنې او ځوابونه چې پورته راوړل شوي ، له بيخ او بنسټه رښتيا نه دي .

سياه سـنګ: دغو لانديـنوی ۷ يادښتونو ته پام وکړئ:

١ .٩٧ پاڼه : " د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند پاڅيدا او ډوبيدا / ظهـور و زوال حـزب دمــوکـراتيک خـلـق افـغـانسـتان د اکاډيميسن دستګير پنجشيري ليکنه:

"کله چې امام الدين دغه د لوګر د زيارګالو وګرو بچي او د کوماندو د يوه ټولي بولندوی د انقلاب فرمان سردار داؤود او د رژيم لوړ پوړو کسانو ته اعلان او هغوی ته يې د ګوند امر ورساوه چې " تاسو د مرکزي کميټې د فرمان پربنسټ محکوم ياست او ځان تسليم کړئ " ، سردار محمد داؤود نه يوازې دا چې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند او د تأريخ فرمان ته تسليم نه شو ، بلکه په اشرافي بوږنوړي تاوتريخوالي يې قدير نورستاني او خپل زوی ته امر وکړ چې د امام الدين او نورو سرتيرو او هم د خپلې کورنۍ پربې ګناهو ښځمنو او ماشومانو ډزې وکړي او خپلې وروستې ګولۍ ور تشې کړي. هغوی پرته له ځنډه د سردار محمد داؤود وروستنی فرمان تر سره کړ او د امام الدين او د کوماندو د سرتيرو پر مخ يې د اور خوله پرانيستله".

٢ " - پر افغانستان د روس د تيري په اړه څو ماتې کرښې / چـند سـطـر شـکـسـتـه در باره تجـــاوز روس در افــغـانســـتان" [چاپ ليتو ، نوی ډيلی / هند ، ١٩٨١ز] د فرهاد لبيب

ليکنه پاڼې: ٦٩ - ٧٠:

"ما [امام الدين] په لوړ غږ وويل : د [افغانستان] د خلق ډيموکراتيک ګوند د مرکزي کميټې د امر پربنسټ خپله وسله پر ځمکه کښيږدئ او تسليم شـئ. داؤود په ځواب کې وويل : کمونيستانو او د هغو چوپړيانو ته نه تسليميږم".

٣ " -افغانستان په ورستيو پينځو پيړيو کې / افغانســتان در پنج قــرن اخير" ، د مير محمد صديق فرهنګ ليکنه . لومړی چاپ ، د عرفان له خپرونو څخه ، تهران / ايران ، د ديارلس سوه او څلور اويايم لمريز کال د غبرګولي مياشت [اپريل ١٩٩٥ز]د کتاب ٨٦٨ پاڼه:

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"د هغې مرکې پربنسټ چې د تره کي د رژيم له لومړني دفاع وزير عبدالقادر سره شوې او مخکې مو ورڅخه يادونه وکړه نوموړی په دې تړاو داسې وايي : " د لود سپيکر له لارې مو له هغه (محمد داؤود) څخه د تسليمۍ غوښتنه وکړه. په پای کې يې وويل چې په دې آړ (شرط) تسليميږم چې قادر او وطنجار په خپله د خبرو لپاره ماته راشي. زه او وطنجار د ماڼۍ پر لور وخوځېدلو ، خو ملګرو زموږ مخه ونيوله او دوه تنو نورو ته يې دنده وسپارله چې داؤود ته ورشي" .

۴ " � د افغانستان په ورستيو دريو لسيزو کې پوځ او سياست / اردو و سياست در سه دهه اخير افغانستان " د ستر جنرال محمد نبي عظيمي ليکنه : پاڼې : ۱۴۱ او ۱۴۲:

"د سردار محمد د نيولو امر د کوماندو د قطعې افسر لومړي بريدمن امام الدين ته ور کول کيږي. امام الدين د ګارد د اپراسيون له آمر ګل آقا سره يو ځای داؤود خان ته ورځي او هغه ته وايي : " د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د مرکزي کميټې د امر پربنسټ خپله وسله پر ځمکه کښيږدئ او تسليم شئ." داؤود ځواب ورکوي : " کمونيستانو ته نه تسليميږم":

۵ " � له ستره اميره تر ستره لاربښوده / از امير کبير تا رهبر کبير" د عبدالحق مجددي او ډاکټر فضل الله مجددي ليکنه ، د کابل چاپ ، د ميوند خپرندويه ټولنه ، کابل / افغانستان ، ۱۹۹۹ ، د کتاب پاڼه ۵۹۶:

"امام الدين د کوماند په قطعې کې د لومړي بريدمن په رتبې په پوځ کې يو ټيټ پوړی افسروو چې وروسته د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د واکمنۍ په وخت کې د پوځ ګڼ شميرلوړو رتبو ان د ډګر جنرالۍ رتبې ته لوړ شو.

جنرال امام الدين چې د خلق د ډيموکراتيک ګوند له نړيدا وروسته د جنرال عبدالرشيد دوستم په ځواکونو کې په مزار شريف کې د پوځې ښوونې او روزنې د رئيس په توګه يې دنده تر سره کوله پرمحمد داؤود د بريد او د هغه د وژنې په اړه داسې وايي:

"حفيظ الله امين چې د کودتا د بولندې پازوالې يې په غاړه درلودله ، د بولندې په مرکز د راډيو افغانستان په ودانۍ کې وو او د هوايي بمباران او د شوبلو د پياوړي اور له شته والي او هم په ريشخورو کې د يو څه مقاومت له شتون سره سره ، د داؤود خان د مقاومت او د ارګ د نه تسليميدلو په اړه په ټينګې انديښنې کې ډوب وو. [نوموړي] اکر وکر ته د ژورې کتنې او د وضعيت د محکمې (خيړلو) لپاره د شپې په نهو بجو د راډيو افغانستان په ودانۍ کې د کودتا د لويو پوځې قطعو د بولندويانو او مشرانو په ګډون يوه بيړنۍ غونډه جوړه کړه او ويې ويل : په ارګ او ريشخورو کې مقاومت دوام لري. که دغه مقاومت ژر پای ته ونه رسيږي ، ښايي يو شمير قطعات چې لا تر اوسه د پيښې څارونکې او کتونکي دي او تر اوسه بې پرې پاتې دي د داؤود خان په ګټه راپورته او را وبه خوځيږي. او يا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم د داؤود مرستې لپاره به له نورو ولايتونو څخه نور قطعات را ورسيږي. له دې امله په لومړي ګام کې دې ، د ارګ پر شخړې د پای ټکی کښيښودل شي.

په کودتا کې ښکېلو لوړ پوړو افسرانو وړانديز وکړ چې دغې موخې ته د رسيدلو لپاره د هوايي بمبارد او د شوبلو د پياوړي اور تر څنګ اړينه ده چې د ولسمشرۍ ماڼۍ ته د ننوتلو لپاره، پليو سرتيرو دې ته لاره پرانيستل شي او د ارګ مقاومت به له منځه يووړل شي. له هغه وروسته حفيظ الله امين وويل : کومه قطعه چمتو ده چې په داوطلبه توګه د پلي بريد دنده په غاړه واخلي.

زه [امام الدين] چې په توده وينه کې يو لوګرى ځوان ووم په پښو ودريدم او ومې ويل چې زه چمتو يم پلی بريد تر سره کړم. موږ د داؤود خان خونې ته ننوتلو. په خونه کې داؤود خان ، ورور يې نعيم خان ، يو يا دوه تنه وزيران ، د داؤود خان يوه لور او څو تنه نور ول. همدا چې د داؤود خونې ته ننوتم د پوځي درنښت او دوديز سلام مې تر سره کړه.

داؤود خان چې په لاس کې يې تومانچه درلودله ، وويل: څه خبره ده؟ و مې ويل: صاحب! خبره له خبرې تيره ده، تسليم سئ. داؤود خان په بوړنوړې ژبه وويل : چاته تسليم شم؟ ما ورته وويل : انقلابي شورى او وسله وال ځواک ته تسليم شـئ چې وسله وال ځواک ټول قطعات تصفيه کړي او يوازې تاسو ياست چې مقاومت کوئ. داؤود خان وويل: هېڅکله به تسليم نه شم".

٦ " � په افغانستان کې د شلمې پيړۍ د وروستۍ نيمايي پيښې " د محمد کبير نذير سراج ليکنه (لومړی چاپ ، فرانکفورت ، ۱۹۹۷) د کتاب ۱۱۳ او ۱۱۴ پاڼې:

"زغره والې د ګلخانې د ماڼۍ پوړيو ته نيږدې شوې او له هغو يو تن تورن او درى تنه بريدګي را ووتل او د ګلخانې پر ماڼۍ يې بريد ور ووړ. [هغوی] په هک پک والي وليدل چې داؤود خان لا تر اوسه ژوندی او په دوه وو پښو ولاړ دئ ، خو ټپيان د ځمکې پرمخ پراته ول.

تورن امام الدين پر محمد داؤود خان چيغه کړه : " مقاومت ګټه نه لري. تسليم شـئ." سردار محمد داؤود خان په ځواب کې وويل :" خپل سر مشر راوليږه چې له ما سره خبرې وکړي." تورن بيا وويل : موږ ټول سر مشران يو. هرڅه چې لرئ له موږ سره يې ووایاست".

۷ " - هغه راز چې فايق بربنډ نه کړ/ رازي که فايق افشاء نکرد" [ليکوال : خان آقا سعيد ، د عصر خپرندويه ټولنه، پېښاور / پاکستان ، منی ۲۰۰۰] : د کتاب پاڼې : ۱٦۲ او ۱٦۳:

"د غوايي د اوومې نيټې په شپه موږته له بالاحصاره ، له داؤود خان سره د جګړې او د ارګ د نيولو لپاره دنده راکړل شوه. کله چې ارګ ته ورسيدلو ، د الوتکو د غړونو پرله پسې ګړزهار او د هغوی يو په بل پسې بمبارۍ او د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوبلو نه دریدونکې ډزې هر لورته خوَرې وَرې وې او اخ او ډب په ټینګه روان وو. نیمه شپه وه چې بریا زموږ په خوا شوه او موږ د ارګ پر انګړ ور ننوتلو.

په هغه وخت کې د قطعې بولندوی زما ټولې ته د داؤود خان د نیولو دنده وسپارله. زه او زما سرتیري د ګلخانې د ماڼې پر لور وړاندې ولاړو او د ماڼۍ ټولې کړکۍ مو د ماشینګڼو او وسلو تر اور لاندې ونیولې او پر ودانۍ ور ننوتلو.

چوپه چوپتیا خپره وه. خپلو بدرګه کسانو ته مې وویل چې مورچل ونیسي او همداسې ډزې کوئ. ما له ځان سره لوډ سپیکر راوړی وو او د هغه له لارې مې خپلو کسانو ته دنده ورکوله.

په کوټه کې مې د هماغه لوډ سپیکر له لارې خبرې وکړې او ومې ویل سردار داؤوده ! تاسو د پوځي شورى په امر خپل ځان راتسلیم کړئ. په همدغه وخت کې د یوې فیلپایې له شا یې په خپل ویرونکي غږ وویل : " زما په قاموس کې تسلیمي نشته. پرته له خدایه بل چا ته نه تسلیمیږم".

کله چې تاسو وایاست چې " محمد داؤود د پوځي شورى د لیږل شوي پیغام له اوریدلو وروسته دیوې کلمې په اندازه څه ونه ویل " ، ستاسو له انده له پورتنیو ۷ یادښتونو څخه یو یې هم رښتیا نه دئ . آیا همداسې ده؟

امــام الـدین: زه یو ځل بیا هماغه ویل شوی ځواب په ټینګار تکراروم چې سردار محمد داؤود د پوځي شورى د پیغام له اوریدلو وروسته یو ټکی هم نه دئ ویلی.

لومړی - که تاسو پورتنیو لیکنو ته په ځیر پام وکړئ ، په رڼو درته ښکاري چې خومره له یو بل څخه توپیر لري او ان اړوپیچ (ضد ونقیض) دي. ددغو لیکنو ګڼ شمیر هغو هنري داستانونو ته ورته والی لري چې نه رښتوني ګزارش ته ورته دي او نه یوه تأریخي واقعیت ته.

دویم- کوم روغ رمټ عقل به دا ومني په یوې کوټه کې چې پینځه یا شپږ متره واټن ولري ما به ګڼې له لودسپیکره کار اخیستای وي؟ او یا دا چې د بولندویانو په غونډه کې د حفیظ الله امین مخې ته دې اوسم او د ولسمشر پر ماڼۍ برید وکړم؟ حال دا چې ما په غونډه کې ګډون نه درلود. د لیکونکي د لیکنې پربنسټ په هغې غونډه کې باید د قطعو انقلابي بولندویانو ګډون درلودای نه د مخابرې یوه عادي افسر.

دریـَم - که زه له ګل اقا سره یو ځای وای ، نوموړی له یوې خوا د لوړ سیاسي او پوځي دریځ څښتن وو او له بلې خوا زما استاد وو د هغه په شتون کې ما نه شوای کولای د پوځي شورى پیغام ووایم ځکه پیغام باید د هغه له پلوه ویل شوای وای.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورم - زه له حقیقته سترګې نه پټوم. سره له دې چې داؤود خان په عملي ډول څرګنده کړه چې نه تسلیمیږي خو کاشکې هغه یوه کلمه هم ویلې وای چې هغه مې لوړ پوړو چارواکو ته رسولې وای او هغه به مې نن په ټولې ګروهنې ، امانت او وجدان د تأریخ پر پاڼو لیکلې وای.

سیاه سـنګ: ستاسو د وینا پربنسټ چې د غوایي د مېاشتې د اوومې او اتمې د سهار شپږ او اوو بجې وې ، له داؤود خان سره ستاسو وروستنۍ کتنه د څومره وخت لپاره وه؟

امـام الـدین: له داؤود خان سره زما وروستۍ کتنه ښایي لږ تر لږه یوه یا دوې دقیقې وه. په ډاډ ویلای شم چې له دوه وو دقیقو قطعاً ډېره نه وه .

سیاه سـنګ: په هغو دوه وو دقیقو کې څه پیښ شول؟

امـام الـدین: کله چې د ګلخانې ماڼۍ ته ننوتلو ، ومې لیدل چې داؤود خان له ځو تنو وسله والو سره وسله په لاس ولاړ دئ. د کوټې تر ستنې لاندې یو شمیر نورې وسلې هم لیدل کېدلې. ما د پوځي درنښت او دودیزسلام له کولو وروسته د پوځي شورى پیغام وواېه. کله چې داؤود خان پیغام واورید ډېر سخت په قهر شو خپله وسله یې چې یوه تومانچه وه را پورته کړه او غوښتل یې موږ پر لور ډزې وکړي. په همدغې شېبې کې یوې ځوانې نجلۍ د هغه لاس ونیو چې د مخه یې ونیسي خو ډز وشو. د هغې نجلۍ لاس ټپي شو او نجلۍ پر ځمکه پریوتله. په همدې ترڅ کې د داؤود خان پاتې بدرګه وسله والو زموږ په لور ډزې وکړې چې دوه ګولۍ زما د ښۍ اوږې پر مفصل ومښتلې او لاس مې له واکه ووت. له هغه وروسته دوی د یوه سرتیري پر لور چې ما سره یو ځای د ګلخانې ماڼۍ ته ننوتلای وو ډزې وکړې. زما له لاسه وینو دارې وهلې او ډېر کلک درد یې کاوه د بې هوښۍ په حالت کې مې هلې ځلې کولې چې ځان د مرګ له لومو و ژغورم او په بیړه له دروازې ووتم.

سیاه سـنګ: آیا مخکې له دې چې له دروازې ووځـئ ، د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ پر خوا مو ډزې وکړې؟

امـام الـدین: څنګه چې ما مخکې وویل ، بیا هم په صداقت وایم چې زه ارګ ته په تش لاس تللای وم. یو بې وسلې سړی چې ټینګ ټپي شوی هم وي او ښی لاس یې له کاره لویدلی وي، څنګه کولای شي چې د چا پر خوا ډزې وکړي؟ ما نه وسله درلودله او نه مې د چا پر خوا ډزې کړې دي.

سیاه سـنګ: آیا له ټپي کیدلو وروسته وسله والو سرتیرو ته مو امر ورکړ چې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ پر خوا ډزې وکړي؟

امـام الـدین: نه . زما دنده د پوځي شورى د پیغام وړل او رسول ول نه د چا د وژلو فرمان. نه یوازې دا چې ما داسې امر نه دئ ورکړئ بلکه د هغه واک مې هم نه درلود. زه په هغه شېبه کې یوازې د ځان په سوچ کې وم.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه ســنگ: هغه نجلۍ چې تاسو وایاست چې خپل لاس یې وغځاوه او ګنې نه یې غوښتل چې محمد داؤود دې خپله تومانچه و کارَوي، څوک او څو کلنه وه؟

امــام الـدین: ما هغه نه پیژندله. ښایي د داؤود خان لور یا لمسۍ وه او ګومان کوم اتلس کلنه وه .

سیاه ســنګ: محمد داؤود او کورنۍ یې څنګه و وژل شول؟

امــام الـدین: یو ځل بیا خپلې ویل شوې خبرې تکراروم : زه د لنډې مودې لپاره د داؤود خان مخې ته وم او هغه هم د پیغام له ویلو سره سم ټینګ ټپي او بیا بې هوښه شوم. په هغې شېبه کې ما د پرېکړې وسه نه درلودله او په دې سوچ کې لویدلی وم چې څنګه ځان د مرګ له لومو وژغورم. له دې امله د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژنې د جزئـیاتو په اړه دقیقاً نه پوهیږم. زما او زما د یوه سرتیري له ټپي کیدلو او د داؤود خان د وسله وال اقدام له پورته کولو ، وروسته ښایي دوه اړخیزې ډزې شوې وي.

سیاه ســنګ: آیا محمد داؤود د ګولیو د باران په هماغه لړۍ کې ووژل شو؟

امــام الـدین: په دې اړه ډېر نه پوهیږم. ما د ټپ له امله ډېر درد درلود او وینې مې بهیدلې ، د شوک په حالت کې د مرګ له لومو د ځان د ژغورنې په لټه کې وم. په هغه شېبه کې زه یوازې او یوازې د ځان په غم کې وم او نه مې شوای کولای د بل لوري د حالت په اړه فکر وکړم.

سیاه ســنګ: په بله وینا، تاسو وایاست چې تاسو د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ وژنه مو نه ده لیدلې. آیا همدا انګیرنه رښتیا ده؟

امــام الـدین: هو. چورلټ سمه ده. ما د داؤود خان او د هغه د کورنۍ وژنه په سترګو نه ده لیدلې.

سیاه ســنګ: تاسو وویل چې د ګلخانې د ماڼۍ له دروازې ووتلی ، له هغه وروسته څه پیښ شول؟

امــام الـدین: کله چې د ګلخانې د ماڼۍ له دروازې ووتلم ، شا ته مې وکتل، ومې لیدل چې زما بدرګه سرتیري له ما سره نسته او هماغلته پاتې شوي دي. د ګلخانې له ماڼۍ د باندې د کوماندو دقطعې نور پرسونل چې د پیښو پایلو ته یې سترګې څارلې ، زه یې په ټپي او په وینو ککړ ولیدلم. ښایي ددغې پیښې کتنې د کوماندو د قطعې د پرسونل د ډله ییز برید د پارونې لپاره لاره پرانیستې وي چې د دواړو خواوو د ټپي کیدلو او په شهادت رسیدلو لامل شو. د ګارد په ختیځې دروازې کې د څلورمې زغره والې لیوا د کنډک بولندوی جګړن فتح محمد (چې اوس په اروپا کې ژوند کوي) زه یې د جیپ د موټر په مرسته د ګارد له انګړه دباندې وایستلم.

سیاه ســنګ: آیا د ګلخانې له ماڼۍ د باندې د کوماندو د قطعې د پرسونل شمیره مو په یاد ده؟

امــام الـدین: ګومان کوم د هغوی شمیر له دوه سوو تنو څخه زیات وو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه سنګ: له جګړن فتح محمد سره چیری ولاړئ؟

امــام الـدین: مخکې له دې چې د پوځ د څلور سوه بستریز روغتون پر لور ولاړ شو، د راډیو افغانستان ودانۍ ته ولاړو او هلته......

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

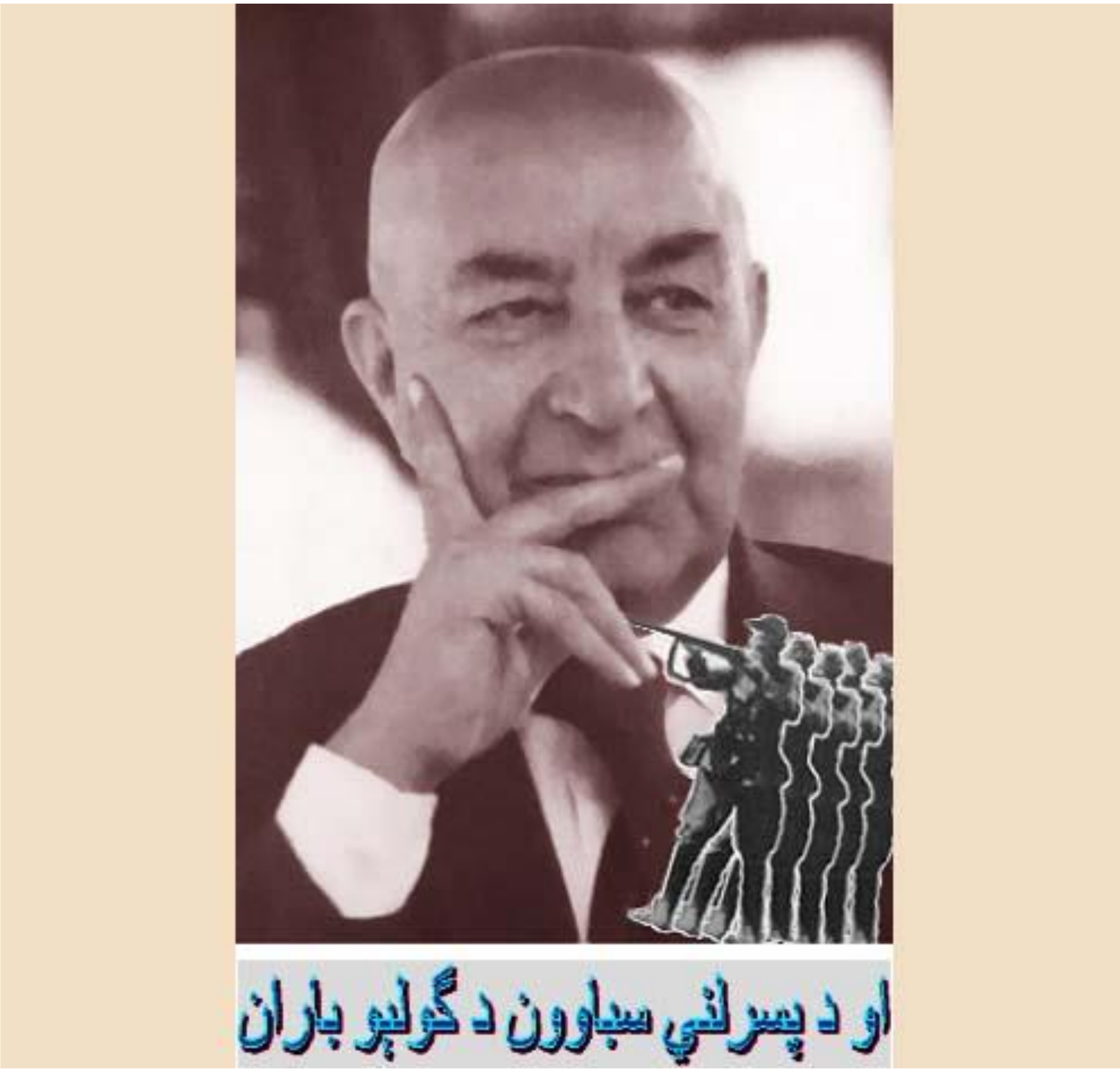

څوارلسمه او پينځلسمه برخه

"تيرې توې شوې وينې په اوبو پرې وينځـئ "

سـياه سـنګ: له جګړن فتح محمد سره چيرې ولاړئ؟

امـام الـدين: مخکې له دې چې ما د پوځ څلور سوه بستريزروغتون ته ورسوي ، سره له دې چې ډېره وينه مې له لاسه ورکړې وه ، سر مې ګرځېده او په پښو کې مې دمه نه وه پاتې زه يې د راډيو افغانستان په ودانۍ کې هغې خونې ته بوتلم چې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د مشرتابه غړي پکې ناست ول. په دغه کوټه کې څلور

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـنه ناست ول. ما دغه په ملکي جامو کې څلور تنه مخکې نه ول ليدلي او نه د هغوی له مخونو سره مې کومه پخوانۍ آشنايي درلودله ، خو وروسته پوه شوم چې هغوی نور محمد تره کي ، ببرک کارمل ، دستګير پنجشيری او حفيظ الله امين يا سليمان لايق ول.

سـياه سـنګ هغو څلور واړو ته مو څه وويل؟ ستاسو د خبرو له اوريدا وروسته ، هغوی څه وويل؟

امـام الـدين: لومړی مې سلام وکړ ، بيا مې ځان ور وپيژانده او ومې ويل : " زما نوم امام الدين دئ. ما ته دنده راکړل شوې وه چې د انقلابي شورى پيغام سردار محمد داؤود ته ووايم. د پيغام له اوريدلو سره سم داؤود خان قهرژلی شو ، په لاس کې يې وسله وه ، زما پر لور يې ډز وکړ او زه يې ټپي کړم ".

په همدغې شېبې کې له هغو څلور تنو څخه په پاخه ګومان چې پنجشيري صاحب وو ، وويل :" هغه ژر روغتون ته ورسوئ." له هغه وروسته ، په نور څه نه پوهيږم .

سـياه سـنګ: آيا د خپلو خبرو په ترڅ کې مو له هغې ځواني پيغلوټې څخه هم يادونه وکړه چې ستاسو په وينا " خپل لاس يې را وړاندې کړ چې د محمد داؤود مخه ونيسي؟"

امـام الـدين: نه. زه ټپي وم او هماغه دوه � دري پورتـنـۍ جملې مې وويلې. نور مې دومره وسه نه درلودله چې د پـېـښې ټول جزئـيات هم ووايم. د افغانستان د خلق ډيمواکراتيک ګوند د مشرتابه غړو ته مې د هغې نجلۍ د ټپي کېدلو خبره ياده نه کړه .

سـياه سـنګ: عبدالکريم ميثاق د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند بنسټ ايښودونکي او د سياسي بيرو غړي/ د ماليي وزير/ داستان ليکونکي او څېړونکي د " افغانستان په شلمه پيړۍ کې / افغانستان در قرن بيستم ۱۹۰۰ � ۱۹۶۹ " د کتاب په ۲۲۴ او ۲۲۵ پاڼو کې د ظاهر طنين ليکنه چې د بي بي سي د خپرونو يوه ټوګه او په ۲۰۰۵ ز کال کې خپور شوی ، وايي :" يو صاحب منصب چې له لاسه يې وينې څڅېدلې راغی او د مرکزي کميټې د غړو مخ ته يې پوځي سلام وکړ او ويې ويل چې زما نوم امام الدين دئ ، د ګوند غړی يم. زه دننه په ارګ کې وم. د ګلخانې [مانۍ] ته ولاړم او داؤود خان ته مې وويل : له دې چې واک د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند ته ليږدېدلې ، تاسو دنده لرئ چې تسليم سئ. يوه لور يې هم ورسره وه. عبدالاله [د سر وزير مرستيال او د بهرنيو چارو وزير] هم ور سره وو. داؤود خان زما پر خوا ډز وکړ ، زما لاس يې را ټپي کړ. لور يې په دغه وخت کې غوښتل د هغه مخه ونيسي چې ډز ونه کړي ځکه هغه هم ډزې کوي. که ته ډزې وکړئ ، هغه هم ډزې کوي. [امام الدين] وويل چې په همدغه وخت کې يې خپله لور هم وويشتـله او زه يې هم وويشتم. نو ما هم په همدغه وخت کې خپل کلاشنيکوف را وايست ، ډزې مې وکړې او ټول مې له منځه يوړل ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

امـام الـدين: لومړی دا چې ، کله زه د راډيو افغانستان دفتر ته ولاړم ، د انقلابي شورى د پيغام د رسوولو او د داؤود خان په لاس زما د ټيپ کيدلو گزارش مې ورکړ ، هلته مې يوازې څلور تنه وليدل چې مخکې مې د هغوی نومونه واخيستل. دويم دا چې ما کلاشنيکوف نه درلود. ټول پوهيږي چې د افغانستان په پوځي جوړښت کې کلاشنيکوف د يوه افسر وسله نه ده ، بلکه په جوړښت کې نغښتې د يوه سرتيري وسله ده. دا هېڅ دود نه وو چې يو افسر دئ له ځان سره کلاشنيکوف وگرځوي. دريم دا چې کلاشنيکوف کومه توره يا چاړه نه ده چې له جيب يا تيکي را وايستل شي. پورتنۍ خبرې قطعاً او له بنسټه رښتيا نه دي.

سـياه سـنگ: عبدالکريم ميثاق خو د هغې نجلۍ له ونډې خبره کوي چې غوښتل يې د محمد داؤود [مخه] د تومانچې د ډزو له کولو [ونيسي]. آيا د ميثاق د خبرو همدغه برخه د گلخانې په ماڼۍ کې ستاسو د سترگو له ليدلي حال سره بشپـړ ورته والى نه لري؟

امـام الـدين: ښايي نوموړي [ميثاق] د پـيښې لړۍ يا زما له خولې يا د نورو کسانو له لارې ، وروسته اورېدلي وي، مگر د بي بي سي راډيو ته يې يا په بر لاس او يا په نا پوهۍ کې له غير واقعي بدلونونو سره ويلي دي. د هغې نجلۍ له خولې دا خبرې چې " ډزې مه کوه چې هغه هم ډزې کوي. که ته ډزې وکړې ، هغه هم ډزې کوي" قطعاً حقيقت نه لري .

سـياه سنگ: وايي چې د " غوايي د انقلاب" د مستند فلم په لړ کې چې په هغه کې حفيظ الله امين خپله ونډه لوبوله تاسو د گلخانې د ماڼۍ په لومړي پوړ کې مخکې له دې چې د فلم اخيستلو د کمرې مخ ته و دريږئ د څو تـنو فلمي هنرمندانو ، د تخنيکي کارکوونکو او د فلم د کارگردان مخ مو ته وويل : " چې ما سردار محمد داؤود په خپل لاس داسې وواژه ...." آيا دغه خبرې رښتيا دي؟

امـام الدين: نه. دا زما خبرې نه دي. که زما له خولې داسې خبره شوې وي ، يا مې هغه ونډه لوبولې وي، بايد په فلم يا ويډيو کې ريکارډ شوي وي او د هغه لاسوند به هرو مرو وي. په ډاډ وايم چې دغه تور سم نه دئ او بې بنسټه دئ. هو د هماغه فلم د جوړلو له لړۍ خبر يم. د ديارلس سوه اته پينځوسم کال د مرغوي له شپږمې [د ۱۹۷۹ زکال ددسامبر ۲۸] وروسته نويو چارواکو غوښتل چې حفيظ الله امين رسنيو ته د ځانغوښتونکي او واک ته د يوه تږي سړي په توگه وروپيژني نو د هماغه فلم ځينې برخې يې ننداري ته وړاندې کړې خو هغه څه چې په ناروا ډول په ما تپل شوي په بشپړ ډول درواغ دي .

(1د "بينوا"، ويب پاڼه 18 جولای 2008

http://www.benawa.com/details.php?id=19703

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"د ۲۰۰۸ ز کال د جولای د مباشتې په لومړیو کې نړیوالې محکمې چې مرکز یې په دنهاخ /هاګ (هالند) کې دئ ، جنرال امام الدین [د افغانستان د لومړي ولسمشر وژونکی] یې د لومړي ځل لپاره د پلټنو لپاره غوښتی وو ".

(2د "آرمـان ملي" ویب پاڼه ، 24 سپتمبر 2008:

http://armanemili.af/spip.php?article828

"نامتو کمونیست جنرال امام الدین د هالند د هیواد د پولیسو له پلوه د سردار محمد داؤود خان د وژلو په تور نیول شوی دئ. دهیواد یو تن ژورنالیست رزاق مأمون ملي آرمان ته د یوې اړیکې له لارې دغه سکالو وویله او زیاته یې کړه :په هالند کې ددغه جنرال نیول کېدل د افغانستان د مدني او حقوقي اداري د رئـیس ډاکټرنادرشاه احمدزي د اوپراتیفي هلوځلو له کبله تر سره شوي دي.

ډاکټر نادر ویلي چې د سردارداؤود خان اود هغه د کورنۍ وژونکی جنرال امام الدین له افغانستانه دننه هالند ته د یوې ټیلفوني اړیکې د موندنې له لارې لاس ته راغلی دئ. ډاکټر نادر څرګنده کړه چې یو خلقي افسر چې د یوناما کارمند وو ، د 0799303280 شمیرې ټیلفون له لارې کله چې جنرال امام الدین په وزبکستان او هالند کې تم شوی وو خبرې کړي او د سردار داؤود خان د وژنې لړۍ د همدغو خبرو په ترڅ کې افشأ کیږي .

د افغانستان د مدني او حقوقي ټولنې دفتر ددغې پیښې له موندنې وروسته ، خپلې موندنې د ICC پولیسو ته ورلیږي او د بشري او جنګي جنایاتو د ځانګړو پولیسو د تعقیب او څار په پای کې د جنرال امام الدین د پټېدلو ځای موندل کیږي او د پولیسو منګولو ته ورځي.

ډاکټر نادر روښانه کړه چې امام الدین له شپږو مباشتو را په دیخوا بندي دئ او تر اوسه له هغه څخه د پلټنو جزئـیات نه دي اعلان شوي خو د افغانستان محکمې ته د نوموړي د سپارلو په اړه، د افغانستان ددولت له پلوه کومه ځانګړې غوښتنه لا تر اوسه نه ده شوې ".

(3د "کـابل پرس" ویب پاڼه، 28 سپتمبر 2008:

www.kabulpress.org/my/spip.php?article2303

"یوې سرچینې چې نه یې غوښتل نوم یې واخیستل شي د طالبانو ضد د یوه څارګر نادرشاه احمدزي له خولې کابل پرس ته وویل چې د محمدظاهر د اکا د زوی سردار محمد داؤود او د افغانستان د لومړي ولسمشر وژونکی ، جنرال امام الدین ونیول شو .

دغې سرچینې کابل پرس ته وویل چې د سردارمحمد داؤود وژونکی ، جنرال امام الدین د آی ، سي ، سي [د جنګي او انساني جنایاتو ضد د څارنې پولیس] د پولیسو له خوا له افغانستانه دننه د یو شمیر هلو ځلو او هڅو په ترڅ کې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ مباشتې مخکې د هالند په هیواد کې ونیول شو. سرچینه زیاتوي : هغه شپږ مباشتې مخکې ونیول شو چې نړیوالو پولیسو د 0799303280 ټلفوني شمیرې پربنسټ چې له افغانستانه دننه ، په هالند کې د جنرال امام الدین له پټنځي سره په اړیکه کې وو د امام الدین د پښو خاپ وموند. هیښنده خو دا ده چې له افغانستانه دننه تلفوني اړیکه د ډګرجنرال عبدالاحد په نامه د یوه نامتو خلقي وه چې څو موده مخکې یې د یوناما په دفتر کې هم کار کاوه او اوس څرګنده شوې چې نوموړی د یوناما په دفتر کې کار نه کوي. د ټلفون دغه شمیره چې د افغانستان د مدني او حقوقي ټولنې په همکارۍ نړیوالو پولیسو ته سپارل شوې وه وموندل شوه او د نړیوالو پولیسوپه لاس کې ده .

سرچینه وایي ډګرجنرال عبدالاحد او امام الدین تر یوه کال مخکې په وزبکستان کې ژوند کاوه او عبدالاحد له امام الدین سره اړیکه درلودله او نوموړي ډګر جنرال داسې لارې چارې برابرې کړې چې جنرال امام الدین د ملګرو ملتونو له امکاناتو څخه په ناوړه ګټه اخیستنې له وزبکستانه هالند ته ولیږل شو. تر اوسه د افغانستان دولت د ډګرجنرال عبدالاحد د نیولو او له هغه څخه د پلټنو په تړاو کوم اړین ګام نه دئ اوچت کړئ".

امـام الدین: په دریواړو ګزارشونو کې د رانغاړل شویودرواغو یو په یو سپړنه ګټه نه لري. همدومره به بس وي چې ووایم زه هېڅکله په پټنځي کې نه وم او په هالند کې هم نه یم. د یوه پوځي افسر په توګه د خپل ژوند ټول کلونه مې د ډاکټر نجیب الله له پرځېدنې وروسته د شپږو کلونو په ګډون په افغانستان کې دننه اود ولس او پرګنو په منځ کې په سپیڅلتیا، ویاړ او ګروهنې تیر کړي دي. هم تاسو چې دغه تلفوني خبرې اترې له ما سره تر سره کوئ پوهیږئ او هم هغه کسان چې ما له نیږدې پیژني پوهیږي چې له خپلې کورنۍ سره یوځای د اروپا په دغه ګوټ کې بشپړه آزاد او څرګند ژوند لرم او دښوونکیتوب سپڅلې او ویاړلې دنده پرمخ بیایم .

په خواشینۍ چې یو شمیر لیکوالان او خبریالان په درواغجنو ډنډورو خپل زړونه خوښوي. زما په اند هغه کسان چې دغسې ناپازواله (بې مسوؤلیته) خبرو ته لاس اچوي په حقیقت کې غواړي د خپلو خیالي خبرو لپاره لوستونکي او اوریدونکي ومومي.

سـیاه سـنګ: ددغو لاندنیو ۷ لیکنو په اړه څه وایاست؟ :

۱ � ستر جنرل محمد نبي عظیمي " د افغانستان په دریو لسیزو کې پوځ او سیاست / اردو و سیاست در سه دهه اخیر" د کتاب په ۱۴۲ پاڼه کې دریم چاپ ، د میوند خپرندویه ټولنه ، پیښاور/پاکستان ، ۱۹۹۹ داسې وایي :

د سردار محمد داؤود د نیولو امر د کوماندو د قطعې لومړي بریدمن امام الدین ته ورکول کیږي. امام الدین د ګارد د آپراسیون له آمر ډګرمن ګل آقا سره یوځای داؤود خان ته ورځي او هغه ته وایي : " تاسو د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مرکزي کمیټې د امر پر بنسټ خپله وسله پرځمکه کښیږدئ او تسلیم سئ." داؤود خان په ځواب کې وایي : " کمونیستانو ته نه تسلمیږم." او ناڅاپه د امام الدین پر خوا ډزې کوي. امام الدین په خپل مټ کې ټپ اخلي خو له ټپي کېدلو سره سره د هغه کلاشنیکوف له خولې چې په لاس کې یې وو یو جناحي اور د محمد

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داؤود او د هغه د هملارو پر خوا تر سره کوي. اخ او ډب پیل کیږي او په پای کې سردار محمد داؤود ، سردار محمد نعیم ، عبدالاله، د داؤود ماندینه او د ظاهر شاه خور زینب داؤود، د هغه زامن او د کورنۍ غړي یې چې ټول ټال شمیره یې ۱۷ تنه کیدل ، ځای پر ځای وژل کیږي .

امام الـدین: ماته د پوځي شورى د پیغام د ویلو امر راکړل شوی وو. د " نیولو" خبره له اره په منځ کې نه وه. د ډګرمن ګل آقا په اړه مې مخکې هم ویلي چې د نوموړي د لوړسیاسي او پوځي دریځ په پام کې نیولو ، که هغه را سره وای نو ما هېڅکله دا واک نه درلود او نه مې شوای کولای د پوځي شورى پیغام ولولم. که د نیولو خبره په منځ کې وه ، نو دغه امر باید ګل آقا ته ورکړل شوی وای نه ماته. زما په لاس کې د کلاشنیکوف له خولې " د جناحي اور د پرانیستلو" په اړه غواړم روښانه کړم چې لومړی د پوځ په جوړښت کې کره بین توپک او کلاشنیکوف د یوه افسر وسله نه ده او ښايي تر اوسه هم نه وي ، بلکه د سرتیري وسله ده.

تاسو کولای شـئ د پوځ له ټولو افسرانوپه ځانګړې توګه له هغو افسرانو چې د دوهم بریدمن له رتبې نیولې بیا تر لوړو پوځي رتبو رسیدلي وپوښتـئ چې آیا د زده کړو له مودې پرته ، په هغه موده کې چې دوی د افسر په توګه دنده تر سره کړې کله یې کره بین یا کلاشنیکوف په خپلو اوږو له ځان سره وړی دئ؟ یا هم په داسې یوې کوټې کې چې یو تن ستاسو مخ ته د شپږو یا اوو مترو په واټن کې ولاړ وي ،تاسو کولای شـئ جناحي اور تر سره کړئ؟ نه. که د وسلې میل یو اړخ ته تاو شي ، په هېڅ ډول مرمۍ په نخښنه نه لګیږي .

۲ � د ۲۰۰۸ ز کال د اپریل د میاشتې په ۲۸ نېټه د ماښام په ۷ بجو اکاډیمیسین دستګیر پنجشیري د یوې ټلفوني مرکې په ترځ کې ما لیکوال (سیاه سنګ) ته وویل:

امام الدین راډیو افغانستان ته راغی او نور محمد تره کي ته یې ګزارش وراندې کړ. هغه وویل چې له سردار محمد داؤود څخه څو ځله په درنښت غوښتنه وشوه چې له خپلې کورنۍ سره یوه خوندي ځای ته ولاړ شي، خو له پرله پسې غوښتنو سره سره ، هغه خپل زوی ته امر وکړ چې پر افسرانو ، سرتیرو او ان د خپلې کورنۍ پر غړو ډزې وکړي. په پای کې دوه اړخیزه اور پیل شو .

همدا رنګه ، امام الدین وویل چې سردار داؤود ته مې وویل : سیاسي واکمني د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ته لیږدېدلې او تاسو باید تسلیم سـئ. داؤود خان وویل چې کمونیستانو ته نه تسلیمیږم. له هغه وروسته یې زما پر خوا ډزې وکړئ. ما هم ووهل، او ټول مو ستیای کړل".

امـام الدین: د ښاغلي پنجشیري صاحب دغه خبره ما ته د حیرانتیا وړ ده. هغه د " ظهور و زوال حزب ډیموکراتیک خلق افغانستان" په کتاب کې داسې نه دي ویلي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ � محمد اکرم اندیشمند د عبدالحق مجددي او ډاکټر فضل الله مجددي د کتاب [افغانستان از امیر کبیر تا رهبر کبیر] د ۵۹٦ پاڼې پربنسټ ، د ۱۹۹۹ز کال د میوند دخپرندویې د کابل چاپ /افغانستان ، داسې وایي :

"د هغه خلقي صاحب منصب نوم چې د محمد داؤود د وژنې فرمان يې پلی کړ امام الدين وو. نوموړی داهم مني چې د سردار محمد داؤود پر استوګنځي د بريد فرمان حفيظ الله امين ورکړی وو".

امام الدين: ما د پوځي شورى امر له خپل بولندوی څخه تر لاسه کړی وو نه د نيولو يا وژلو فرمان ، او هغه مې په ډير درنښت تر سره کړی دئ. له حفيظ الله امين سره مې اړيکه نه درلودله، ځکه زه يو عادي افسر وم. د امين له پلوه د ليږل شوي فرمان په اړه هيڅ ډول خبرتيا نه لرم. دا د ليکوال خيال او انځورګري ده .

۴ � محمد نذير کبير سراج د "رويدادهـاي نيمه اخـير سـده بيسـت در افغانسـتان" د کتاب په ۱۱۴ پاڼه کې د [فرانکفورت لومړی چاپ ، ۱۹۹۷ز کال] داسې وايي .

زغره والې د ګلخانې پوړيو ته نيږدې شوې او له هغو يو تن تورن ، درې ته تـنه بريدګي را ووتل او پرګلخانې يې دننه بريد ور ووړ.[هغوی] په هک پک والي وليدل چې محمد داؤود خان لا تر اوسه په پښو ولاړ دئ خو ټـپـيان د ځمکې پرمخ پريوتلي ول .

تورن امام الدين پر محمد داؤود خان چيغه ووهله: " مقاومت ګټه نه لري. تسليم سه." سردار محمد داؤود خان په ځواب کې وويل : " خپل سر مشر را وليږه چې له ما سره خبرې وکړي." تورن بيا وويل : " موږ ټول سرمشران يو. هر څه چې لرئ ، موږ ته يې ووايه يا تسليم سه ".

محمد داؤود له دې پورته نور زغم نه درلود ، په لاس کې يې تومانچه وه او په هغې يې د تورن پر خوا اور پيل کړ. تورن له داسې يوه سرې څخه چې خپل هر شي يې له لاسه ورکړي ول دداسې يوه بريد هيله نه درلودله ، د سترګو په رپ کې د کلاشنيکوف د داسې يوه اور خوله پرانيستله چې ژوندي او نيم ژوندي کسان يې له يوې مخې له منځه يووړل .

امام الدين: زه د کوماندو د قطعې يو افسر وم او په خپل تشکيل کې مې ګاز � ٦٦ موټر ، بې مزې مخابره درلودله نه زغره واله. ان په هماغه ورځ د ګارد ګرد چاپيره هيڅ ډول زغره واله نه ده ليدل شوې.له بلې خوا د ګارد د توغندي ويشتونکي ليوا توغنديو د ولسمشرۍ ماڼۍ ، ګارد مخې ته شوبلې او محاربوي ماشينونه سوځولي ول. زغره واله له اره خوندي نه وه چې ګنې موږ دې په يوې زغره والې کې له يوه لنډ واټـنه هغه هم د ګارډ د ختيځې دروازې له لوري د ګلخانې د ماڼۍ پوړيو ته ورغلي اوسو. دغې ليکنې د ليکوال له خيال او انځورګرۍ څخه سر چينه اخيستې نه زما له خبرو څخه.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

٥ � د افغانستان د هنريالانو د ټولنې لوی مشر محمد نيسم خوشگوار د "رازي که فايق افشـــاء نکـرد" کتاب په ١٦٢ او ١٦٣ پاڼو کې وايي (ليکوال :خان آقا سعيد ، د عصر خپرندويه ټولنه ، پيښاور/پاکستان ، منی ، ٢٠٠٠)

د [پوځ څلور سوه بستريز] روغتون يوې خونې ته ننوتلو. د چپرکټ پرمخ د منځنۍ ونې لرونکی يو ځوان چې په گچ کې پيچل شوی لاس يې په غاړه کې ځوړند وو، بيده وو. نوموړي ته لومړي بريدمن ميرکي ور وپيژندلم او هغه يې دداسې سړي په نامه راته ونوماوه چې داؤود خان يې وژلی دئ. که څه هم د هغه د کړغيړن مخ په ليدنې پښيمانه وم خو بيا هم په سړې سينې مې له هغه [امام الدين] څخه د مالوماتو غوښتنه وکړه. نوموړي وويل :

د غوايي د مياشتې د اوومې په ماښام مو له بالاحصاره د ارگ د نيولو او د محمد داؤود پر وړاندې د جگړې دنده تر لاسه کړه. کله چې ارگ ته ورسيدلو ، پر ارگ د الوتکو پرله پسې گرزهار اود شوبلو اور له هرې خوا خپور او ټينگ اخ و ډب روان وو. نيمه شپه وه چې بريا زموږ په برخه شوه او د ارگ انگړ ته ننوتلو.

په هاغه وخت کې زما د قطعې بولندوی زما ټولي ته د داؤود د نيولو دنده و سپارله. زه له خپلو سر تيرو سره د گلخانې د ماڼۍ پر لور وړاندې ولاړم او د هغه ځای ټولې کړکۍ مو د خپلو وسلو په پرله پسې او ټينگ اور لاندې ونيولې او ودانۍ ته ننوتلو. هره خوا چوپه چوپتيا خپره وه. خپلو بدرگه کسانو ته مې وويل چې مورچل ونيسي او همداسې دې خپل اورته دوام ورکړي. ما له ځان سره لوډ سپيکر راوړی وو او د هغه له لارې مې خپلو سرتيرو ته خبرې کولې او هغوی ته مې دندې سپارلې .

د هماغه لوډ سپيکر له لارې مې په کوټه کې خبرې وکړې او ومې ويل چې سردار داؤوده! تاسو د پوځي شورى د امر پربنسټ ځان تسليم کړئ." په همدغه وخت کې هغه د خونې د فيلپايې د يوې ستنې له شا په خپل ويروونکي غږ وول : " زما په قاموس کې تسليميدل نشته. پرته له خدايه بل چاته نه تسليميږم." او د اور امر يې ورکړ. له هرې خوا زموږ پر لور ډزې پيل شوې. د ښځمنو په لاسونو کې توپک ول هغوی هم ډزې پيل کړې. زموږ شميره زياته وه ، يوه ښځه چې کړکۍ ته نيږدې ولاړه وه او له هغه ځايه يې ډزې کولې پرځمکه پريوتله خو پر داؤود يې هيڅ ډول اغيزه نه کوله .

يو وخت زما پام شو چې د داؤود په لاس کې سپينه تومانچه ده او د ستنې له شا په تومانچې يې زما پر خوا ډز وکړ، زما اوږه يې را ټپي کړه. ټينگ اخ و ډب روان وو.زما سترگو هغه ځاره، د داؤود ککره ناڅاپه د ستنې له شا راښکاره شوه. هغه ډز وکړ او ما هم ډزې پيل کړې. زما په لاس کې کلاشنيکوف وو او د کلاشنيکوف ټولې مرمۍ د هغه پر ککرې ومښتلې او د سر کوپړی يې په هوا شوه او پرځمکه را پريوت. ما دغه بريا د بيسيم له لارې خپل بولندوی ته وويله او بيا بې هوښه شوم. کله چې په هوش راغلم ، ومې ليدل چې دلته يم ".

امـام الدين: د هغه څه په اړه چې ښاغلي خوشگوار ويلي لومړی غوام روښانه کړم چې زه د ټولي بولندوی نه بلکه د مخابرې د بلوک بولندوی وم او زما سرتيري له خپلو مخابرو سره په نورو جزوتامونو کې ويشل شوي ول او دنده

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسپارل شوي وه. د نيولو امر بايد پليو ځواکونو ته ورکړ شوی وای نه مخابرې ته. دويم دا چې د مخابرې له لارې د جزوتامونو سوق او اداره په ټولو پوړونو کې د محرميت پربنسټ د شفري لښتـنلېک له لارې تر سره کېدل نه د لوډ سپيکر له لارې. که تاسو د پوځ له افسرانو پوښتنه وکړئ تاسو ته به درڅرګنده شي چې د سرتيرو او جزوتامونو په اداره کې هېڅکله له لوډسپيکر څخه کار نه دی اخيستل شوئ. د نن ورځې جګړې " غيږ نيونه" يا د " د کڅ غيږي" نه دي. له لوډ سپيکرڅخه يوازې ترافيک کار اخلي نه د پوځ افسران ؛ او نه په يوې کوشنې کوټې کې چې شپږ يا اته متره اوږد والی ولري څوک دې لوډسپيکر را واخلي او خبرې دې وکړي .

د ژبې د سپڅيلتيا د اړخ په پام کې نيولوسره غواړم ووايم چې نوموړې لېکنه د يوې تأريخې پيښې د انځور ازانګه نه بلکه د يوه خيالي داستان يوه طرح ګڼل کېدای شي چې د يوه هنري فلم د جوړلو لپاره په پام کې نيول شوي وي، ځکه په دې اړه نوموړي ښاغلي ليکوال يوازې خپله هنرياله انځورګري را انځورلې ده. وايي چې وچه خټه پر ديوال نه مښلي .

٦ � حامد د " داؤود خان د کې جي بي په لومو کې " د کتاب د ۳۰۵ پاڼې په لمنېک کې چې د هارون لېکنه ده ، ژباړه د حامد ، سَمَـوَنه او يادښت د حامد ، د ميوند خپرندويه ټولنه ، پيښاور/پاکستان ، دسامبر ۱۹۹۷ز کال داسې ليکي :

د تورن امام الدين په نامه د داؤود يو تن ملګری د ارګ له صاحب منصب ګل آقا او د شوروي د سفارت له دوه تنو غړو سره د خبرو اترو لپاره د داؤود خان کوټې ته ورغلل او له هغه يې وغوښتل چې ور تسليم سي. هغوی داؤود خان ته له ډير و سپکو سپورو ويلو وروسته ، پر داؤود خان بريد وکړ. د امام الدين مټ ټپي شو. په ځواب کې کودتاچيانو داؤود ترځوابي اور لاندې ونيو او پر هغه يې مرمۍ و وَرَولې. په همدغه شېبه کې امام الدين له کوټې دباندې راووت او په چيغو چيغو يې وويل :" ناتارګر تيرغمال مې وواژه".

امـام الدين: د يادولو وړ بولم چې زه د داؤود د ملګرو له ډلې څخه نه ووم ، بلکه د سردار داؤود په پوځ کې يو ټيټ پوړې افسر وم. د " ګل آقا او د شوروي د سفارت د دوه تنو غړو" په اړه چې ګڼې د ښاغلي حامد په وينا له ما سره يوځای د داؤود خان کوټې ته ورغلي وي، مخکې مې پراخه سپړنه وکړه او مالومات مې وړاندې کړل او بيا ويلو ته يې اړتيا نه وينم. ما دغه خبره په څو څو ځله کړې له هغې شېبې چې د ګلخانې ماڼۍ ته ننوتلی يم او يا مې سرداؤود ته د پوځې شوری پيغام رسولی دئ زما چال چلند له محمد داؤود سره له ډير درنښت ډک وو او هغه ته په هېڅ ډول سپکاوی نه دئ شوئ. خو زه نه پوهيږم چې ښاغلی حامد زما له خولې په جعلي توګه راوړل شوې خبره د کوم لاسوند پر بنسټ کړې او دغه بې بنسټه خبره يې څنګه رامنځته کړې؟ آيا نوموړی په هماغه ورځ د ګلخانې د ماڼۍ ددروازې مخ ته ماته سترګې په لار وو؟ هغه څوک چې په خپله د پـيښې په ځای کې نه وي څنګه کولای شي په پيښه کې د شته کسانو له خولې خبره په پازوالۍ راوړي؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷ - د "چـنـد سـطـر شـکسـته در باره تجـاوز روس در افـغـانسـتان" د کتاب ليکوال فرهاد لبيب د ۲۰۰۸ ز کال د اګست د مياشتې په اتلسمه له سياه سنګ له د يوې ټلفوني مرکې په ترڅ کې وويل :

د د ديارلس سوه او اووه پينځوسم لمريز کال دغوايي د مياشتې په ديارلسمه د ځلنۍ "چهارشنبې" په ورځ يا د غوايي د مياشتې په څوارلسمه د پنځنۍ " پنجشنبې" په ورځ [د ۱۹۷۸ز کال د مې د مياشتې په دريمه يا څلورمه] د يوه اړين کار د تر سره کولو لپاره د پوځ څلور سوه بستريز روغتون ته ورغلم. د روغتون په دالان کې له يو ملګری سره مې چې د طب ډاکټر دئ مخامخ شوم. له روغبړ وروسته نوموړي د خپلو نورو خبرو په ترڅ کې راته وويل : راځه چې دوه تنه مهم کسان (چې يو يې خان عبدالغفار خان او بل يې امام الدين وو) در وښييم. ښايي د دواړو ليدنه دې کوم وخت په درد ولګيږي. هغوی دلته بستر دي .

امام الدين مې له پخوا وختونو راهيسې پيژانده. که څه هم امام الدين د زده کړو په وخت کې له ما دوې دورې مخکې وو خو کله چې موږ په يوه کورس کې زده کړې کولې ، ټولګيوال وو. کله چې د هغه کوټې ته ننوتلم و مې لېدل چې ښی مټ او دواړه اوږې يې پلاستر شوي وې. هغه د بستر پر مخ غځېدلی وو. ډېر کسان د هغه ليدلو ته راتلل. په هغې ډلې کې داسې کسان هم راغلي ول چې له هغه څخه يې د داؤود خان د وژنې د څرنګوالي پوښتنه کوله. امام الدين داسې وويل :

زما زغره واله د ولسمشر د ماڼۍ ، د ارګ ختيځې دروازې ته مخامخ د تيارسۍ په حال کې ولاړه وه. د غوايي د مياشتې د اتمې [۲۹ اپريل ۱۹۷۸ز کال] د ګارد ځواکونو د سپين بيرغ په پورته کولو خپله تسليمي اعلان کړه. په همدغه شيبه کې ما ته امر وشو چې داؤود خان ونيسم. له دې مخکې ، داؤود خان موږ سره اړيکه ټينګه کړې وه او غوښتې يې ول چې د کودتا له مشرانو سره خبره وکړي. د [افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند] مرکزي کميټې د هغه غوښتنه منلې وه. هغوی پريکړه کړې وه چې قادر او اسلم وطنجار داؤود ته د لېدنې لپاره وليږي. په همدې ترڅ کې بيا راته امر وشو چې داؤود و نيسم. ما وليدل چې د زغره والو د چلوونکو او صاحبمنصبانو له ډلې څخه څوک چمتو نه دي چې ارګ ته را سره ننوځي. لنډه دا چې ما يو چلوونکي پيژانده او هغه خپله ملا وتړله چې زما زغره واله دننه ارګ ته را سره بوزي. له ما سره څلور نور څلور تنه پوځيان ول. کله چې ارګ ته ننوتلو، بيا هم د مرميو يو يو ډز اوريدل کېده. په ارګ کې لومړني سړي چې له موږ سره وليدل ګل آغا وو. هغه موږ هغې خونې ته بوتلو چې داؤود پکې وو .

د " ګل آغا" اصلي نوم آغا محمد دئ. امام الدين په بر لاس د هغه نوم د " ګل آغا" په نامه ياد کړ او بيا يې خبرو ته ادامه ورکړه: زه پوهيدم چې نوموړی [آغا محمد] زموږ له کسانو څخه دئ. کله چې د ګل آغا [آغا محمد] په لارښوونې د ګلخانې ماڼې ته ننوتلو ، و مې لېدل چې داؤود خان [له ښځمنو پرته] له خپلو لسو تنو ملګرواو د کورنۍ له غړو سره وسله په لاس سترګې په لاره ولاړ دئ. له ځان سره مې وويل : له دغه ځايه زما ژوندي وتل نا شوني دي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغه شېبه کې ګل آقا [آقا محمد] داؤود خان ته دوديز پوځي سلام وکړ او وېې ويل : د کودتا کسان غواړي له تاسو سره وګوري. داؤود خان له ټولو مخکې ولاړ وو. ما هم پوځي دوديز سلام وکړ اوپه لوړ غږ مې وويل : " د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د مرکزي کميټې په امر خپله وسله پر ځمکه کښېږدئ او تسليم سئ ".

زما له خولې وروستنۍ خبره نه وه راوتلې چې د داؤود له زامنو څخه يو تن په بيړه د شا دروازې په لور و خوځېد. ترڅو چې هغه ته مې ګواښ کاوه چې له ځايه دې ونه خوځېږئ ، داؤود خان ددغو خبرو په ويلو چې " روسانو او د هغو چوپړيانو ته نه تسليمېږم" زما پر خوا ډزې پيل کړې. په پاې کې درې مرمۍ ، يوه يې زما زړه ته نيږدې او دوه نورې يې زما پر مټ او اوږې ومښتلې. ما هم د يوه جناحي اور په کولو ټول تر اور لاندې ونيول او له هغه وروسته بې هوښه شوم. کله مې چې سترګې پرانيستلې ، ومې لېدل چې په روغتون کې يم .

امـام الدين: ښاغلی فرهاد لبيب وايي چې زما " ټولګيوال" وو. زه پوه نه شوم چې موږ چيرې ټولګوال وو؟ زما له سپړنو او څرګندونو وروسته تاسو په خپله قضاوت وکړئ چې زما ددغه ښاغلي ټولګيوال خبرې تر کومې کچې رښتيا دي :

هغه وايي چې " دواړه اوږې او ښی مټ يې پلاستر وو" ، د ګل آقا په تړاو حکم کوي چې " اصلي نوم يې آقا محمد دئ" ، بيا ادعا کوي چې " درې مرمۍ ، يوه يې زما زړه ته نيږدې او دوې نورې يې زما پرمټ او اوږې منښتلې وې" او په بل ځای کې وايي چې ما " جناحي اور" تر سره کړی دئ .

زه غواړم په ځواب کې يې ووايم چې دواړه اوږې مې نه بلکه زما يوه اوږه پلاستر وه او څنګه چې مخکې مې وويل، موږ زغره واله نه در لودله. دغې جملې ته هم تاسو پام وکړئ چې وايي " د ګل آقا اصلي نوم آقا محمد دئ." زه نه پوهيږم چې له دغې ادعا څخه د هغه موخه څه ده او د موخې په ختّه کې يې څه پراته دي؟

ګل آقا هاغه څوک وو چې له پاځونه وروسته په لومړيو ورځو کې د هرات د والي په توګه و ټاکل شو اود مرغومي له شپږمې وروسته د پوځ د سياسي چارو د عمومي رئـيس په توګه يې دنده ترلاسه کړه. آيا زه کولای شم د خپلې بدرګۍ په ډله کې د ګل آقا پر ځای ، آقا محمد يا د آقامحمد پرځای ګل آقا چا ته ور وپيژنم؟ ايا هغوی په خپله ددغې ادعا د غندلو لپاره څه نه ويل؟

هغه زما له خولې په داسې بڼه خبرې راوړي چې ګنې پـيښه يې په خپلو سترګو ليدلې وي او وايي چې " درې مرمۍ يوه يې زما زړه ته نيږدې او دوې نورې يې زما پر مټ او اوږې لګيدلې وې او د هغه ترڅنګ مې ګنې يو جناحي اور هم تر سره کړی وي. دغه ادعا ګانې له سره تر پايه رښتيا نه دي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رښتیا خبره دا ده چې دوې مرمۍ څنګ په څنګ زما پر ښۍ اوږې منښتلې وې او دوې نورې یې سر سرې په کیڼ اړخ او کېڼې پښې منښتلې وې. زما په مټ یا زړه ته نیږدې هېڅکله مرمۍ نه ده منښتلې او د هغه هېڅ ډول نښه زما په ځان کې نشته. په پښتو کې یو متل دئ چې وایي : " درواغ وایه خو په شرع یې روغ وایه ".

هغه سپړنه چې ښاغلي فرهاد لبیب د جناحي اور په اړه راوړي هم سمه نه ده. په یوې خونې کې دننه له پینځه یا شپږ متریز واټن څخه پر یوې نخښې جناحي اور نه ترسره کیږي. که څوک داسې اور تر سره کړي نو مرمۍ په نښه نه بلکه پر کیڼ یا ښي دیوال منښلي. داسې ښکاري چې ښاغلی لبیب له پوځي اصطلاحاتو سره آشنایي نه لري. ښاغلي لبیب ته به ښه دا وه چې د حربي پوهنتون روزنیزو یادښتونو ته یې مخه کړې وای او یا له داسې یوه افسر ته ورغلی وای چې په تکتیک پوهیده او له هغه یې پوښتي وای چې جناحي اور څه دئ، چیرې او په کومې موخې تر سره کیږي او له هغه وروسته به یې په خپلو یادښت لیکنو کې ځای پر ځای کړې ول .

ددغې سکالو د ژورې سپړنې لپاره د ښاغلو لوستونکو پام یو ځل بیا د نومړو ۷ یادښت لیکونو غټو ټکیو ته را اړوم چې په پاخه ګومان یو بل غندي او نه یوبل ته ورته والی لري :

)۱ (ښاغلو لیکوالانو د پیغام په اړه زما له خولې په تور لګونې داسې راوړي دي :

-مقاومت ګټه نه لري. تسلیم سه .

-تاسو د پوځي شورې په امر ځان تسلیم کړئ .

-د مرکزي کمیټې د فرمان پر بنسټ تاسو محکوم یاست او ځان تسلیم کړئ.

-له دې چې واکمني د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ته لیږدېدلې ، تاسو تسلیم شـئ .

-له دې چې واکمني د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ته لیږدېدلې ته دنده لرې چې تسلیم شـئ.

-د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مرکزي کمیټې په امر، خپله وسله پر ځمکه کښیږدئ او تسلیم شـئ.

-یا دا چې سردار محمد خان له ما پوښتي چې :" څه خبره ده؟" او ما په ځواب کې ورته ویلي وي : " صاحبه! خبره له خبرې تیره ده ، تسلیم سـئ. ... انقلابي شورى او وسله وال ځواک ته تسلیم شي. وسله وال ځواک ټول قطعات تصفیه کړي او یوازې تاسو یاست چې مقاومت کوئ ".

)۲ (ما ویلي چې ولسمشر د ویل شوي پیغام په ځواب کې هېڅ ونه ویل ، مګر ښاغلي لیکوالان پرما تور لګوي او زما له خولې د ولسمشرد ځواب په اړه ګډې وډې جملې راوړي :

-زه به هېڅکله تسلیم نه سم.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

-کمونیستانو ته نه تسلیمږم.

-خپل سر مشر راولیږئ چې له ما سره خبرې وکړي.

-کمونیستانو او د هغوی چوپړیانو ته نه تسلیمیږم.

-زما په قاموس کې تسلیمي نسته. پرته له خدایه بل چاته نه تسلیمیږم.

-پرته له خدایه بل چاته نه تسلیمیږم او تر وروستنۍ مرمۍ جګړې ته چمتو یم

له دې څرګندیږي چې د پیغام تر نامه لاندې یو له بل سره توپیر لرونکي متنونه او د ولسمشر د ځواب تر نامه لاندې توپیر لرونکي متنونه په تور لګونې زما له خولې تر سره شوي دي. اوس دې ښاغلي لوستونکي دې ته پاملرنه وکړي چې یوه ځانګړې خبره په څه ډول په بیلا بیلو او په ګنو ډولونو راوړل شوې ده .

څرګنده ده چې ما په خپله دا خبرې نه دې کړي خو یو شمیر لیکوالان په ناپازواله توګه یوازې ددې لپاره چې د چا خبره خپلې لیکنې یې په زړه پورې کړې وي ، هنریاله خیالي انځورګریو ته یې مخه کړې او د اټکلونو، انګیرنو او ګومان وهلو پربنسټ لیکنې کوي او خلکو ته یې وړاندې کوي .

زه ددوی ټولو د خبرو په نه غندلو غواړم څرګنده کړم چې د یو شمیر ښاغلو لیکوالانو په کتابو کې ، لکه ښاغلي دستګیر پنجشیري په خپل کتاب "ظهـور و زوال حـزب دمـوکـراتیک خلــق افغانسـتان" ، ښاغلي سلطانعلي کشتمند په خپل کتاب "یادداشـتهـاي سـیاسـي درویدادهـاي تاریخــي" ، هارون په خپل کتاب "داؤود خان د کي جي بي په لومـو کې" او محمد اقبال وزیري په خپل کتاب " د ثور پاڅون، د کـا جي بي دسـیسـي او شـوروي یرغل" ، راوړل شوې خبرې په څه نا څه ډول رښتیا ته نیږدې دي .

ټول لیکوالان لیکي چې د پوځي شورى د پیغام وړونکی زه وم، ټول وایي چې ولسمشر د همدغه پیغام په اوریدلو خپلې ټولې مرمۍ پر امام الدین ور تشې کړې، ځینې یې لا زیاتوي چې " امام الدین ټپي شو ، خو ونه وژل شو ".

هو. د پیغام له ویلو سره سم په ما ډزې وشوې او زما اوږه او مفصل له منځه ولاړل. د روغتون د ډاکټرانو په وینا زما د اوږې مفصل شپاړلس ټوټې شوی وو. همدا اوس هم وروسته له دیرشو کالو زما لاس یوازې کولای شي دیرش په سلو کې کار وکړي .

له بلې خوا زه په هغه وخت کې د مخابرې یو افسر او دنده مې د اړیکو ټینګول ول. ما هیڅ اړتیا نه درلودله چې د یوه سر تیري په توګه له ځان سره کلاشنیکوف وګرځوم. لکه څنګه چې مخکې مې وویل له دې چې ما پیغام رساوه ما ته امر شوی وو چې په تش لاس له وسلې پرته ولاړ شم او بیا په تکرار ټینګار کوم چې کلاشنیکوف د یوه افسر وسله نه وه چې هغه دې ما له ځان سره اخیستې وي. ان که هماغسې هم وه ما نه شوای کولای په ټپي حالت کې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه پورته کړم او ورڅخه کار واخلم. بشپړ ډاډلرم چې که ښاغلي ليکوالان زما پر ځای وای نه يې شوای کولای دغسې يوه کړنه تر سره کړي .

سیاه سـنگ: فرهاد لبیب د ۲۰۰۸ زکال د اگست د مباشتې د اتلسمې نېټې د تلفوني خبرو په پای کې زیاتوي: امام الدين نه يوازې زما تر مخ بلکه په څو څو ځله په څوځايونوکې د ډيرو کسانو ترمخ د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژنې تور هم په نيغ په نيغه اوهم په غير مستقيم ډول په ځان تړلی دئ. امام الدين په لومړيو شپو ورځو کې دغه پيښه د خپل د ژوند او اتلوالۍ ستره نخښه بلله. خو که زه په سړه سينه او په ناپـيلي توگه خپل شخصي نظر ووايم ، زه گومان کوم چې تر پرونه پورې امام الدين د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژنې تور په ځان لگاوه خو نن له هماغه په خپل لاس جوړ شوي او په ځان لگول شوي تور پښيمانه دئ او له هغه ويره لري .

امام الدين د يوه ټپي کوماندو په ټوگه نابېره د مرگ له لومو ژوندی راووت او د خپل خونړي مأموريت د پای په وروستيو شېبو کې يې داؤود خان هم په رښو سترگو وليد. زه گومان کوم

چې هغه د يوې ډيرې ساده خو له هوښياری ډکې انگيرنې په ترڅ کې دې پايلې ته رسيدلې وو چې : که په تـېر، مټ او اوږه کې ټپونو ته په نغوتې چې د ولسمشر د ويشتل شويو گوليود لگيدلو له امله رامنځته شوي او ووايم چې سردار داؤود مې په خپلو لاسونو ووژه ، نو د ژوند ترپايه به اتل او د گوند او دولت د سترگو تور واوسم .

لکه څنگه چې د کودتا په لومړيو شپو ورځو کې ټول په ياد لري د چا خبره د امام الدين د نيکمرغۍ غوټۍ وغوړېدلې ، ځکه امام الدين پر ځان د يوه ډير لوی او خطرناک تور په منلو په رښتيا وکولای شول هماغه برياليتوب او دريځ ته چې په خپل ذهن او خيال کې را سپړلې وو ، ورسيږي. اوس چې د هماغه پخواني " انقلابي" ځوښ اوهلهلو تودوالی سوړ شوی او د بشري حقونو د پښو لاندې کوونکو په ځانگړې توگه د وژونکو په ډله کې د هغه د قانوني نيولو او د حقوقي بنسټونو او د نړيوالو پوليسو له پلوه د هغه د محکمه کېدلو خبره په ټوله نړې کې رامنځته شوې ، امام الدين په ډير پيښمانۍ اوس وايي چې:

ما داؤود خان نه دئ وژلی .

زما په اند امام الدين اوس په رښتيا ويلو پيل کړی دئ. يو څوک چې له اوږو او مټ هغه هم له يوه نيږدې واټن څخه په مرمۍ ټپي شوی وي ، څنگه به وکولای شي يو کلاشنيکوف ماشين گنه را پورته ، په ځير نخښه ونيسي او جناحي اور دې تر سره کړي؟

امـام الدين: د هغه کار په وړاندې چې ښاغلی ليکوال يې د خپلو انگيرنو په انځور کې را وړاندې کوي ما کوم گوندي يا دولتي دريځ نه دئ تر لاسه کړئ. د پاڅون له برياليتوب وروسته نه مې د کوم وزارت مرستيالۍ ، نه مې د کوم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وزارت د وزیرتابه ، نه د انقلابي شورى او نه مې د مرکزي کمیټې د غړیتوب دریځ تر لاسه کړی چې د خپلو همليکو ملګرو په منځ کې مې ورڅخه ځانته یو ځانګړې دریځ راکاړلی وي.

د پاڅون له بریالیتوبه اووه میاشتې وروسته د کنډک د بولندوی په توګه وټاکل شوم وروسته له یوې لنډې مودې د روغتیايي ستونزو له کبله یوې غیر محاربې قطعې ته و لیږل شوم او په دغو پُستونو کې مې دنده تر سره کړه : د چهارآسیاب د روزنیز مرکز، د احتیاط او پیژنتون د آمر په توګه ، د اتمې فرقې د ښوونې او روزنې د آمر په توګه ، د اپراسیون د ریاست د دویم مرستیال ،د اپراسیون د رئـیس او د پوځ د ښوونې او روزنې د رئـیس په توګه .

د څوارلسو کالو په اوږدو کې په سر ښندنې ، هلو ځلو او د درندو دندو د پیټو په پورته کولو سره سره زما پرمختګ سوکه سوکه وو. د اړتیا او وخت د غوښتنو پربنسټ د پوځ د قطعو او جزوتامونو د مرستې لپاره ګڼ شمیر ولایتونو ته تللی یم. د پوځ د افسرانو او بریدګیو د ښوونې او روزنې ، د سرتیرو د ښوونې او روزنې او د قطعو د محاربوي احضاراتو د پیاوړتیا په چارو کې، له تکتیکي نورمونو سره سم د مدافعې د سیستم په را منځته کولو کې، د ترهګریزو کړو وړو او پر استوګنو سیمو باندې د درندو وسلو د اور د مخنیوي په لاره کې د پوځ د نورو هیواد پالو بولندویانو ترڅنګ ګام په ګام پرمخ تللی یم .

سره له دې چې د پوځي پوهو پوهاند او ارکان حرب وم، زما لسګونو همليکو ملګرو زما په پرتله په ګوند او دولت کې لوړ دریځونه درلودل. هغه څه مې چې تر لاسه کړئ زما د کارپوهنې او ورهنې له پایلو څخه وې نه دا چې د ګوندي او دولتي لوړ پوړو چار واکو له پلوه راته کوم ځانګړی امتیاز راکړل شوی وي .

غواړم زیاته کړم چې هیڅکله زه په دې نه یم تورن شوی یم چې ګنې ما دې ویاړ کړی وي. که ویاړمې هم کړی وي یوازې دومره ول چې د مخابرې د یوه خبر رسوونکي په توګه مې د پوځي شورى پیغام ولسمشر ته رسولی دئ. ولسمشرته مې له درنښت ډک دودیز پوځي سلام وروسته ویلي : " منلیه ولسمشره! واکمني د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ته لیږدېدلې ، تاسو تسلیم سـئ." هغه خپل ځواب ماته په مرمۍ راکړ چې سخت ټپي شوم .

زما د ویاړ او نومیالیتوب لامل زما ټپي کېدل ول او هغه هم د پاڅون په لومړۍ ورځ په هغو مرمیو چې د هاغه وخت د ولسمشر له پلوه ویشتل شوي وې ، نه دا چې ما دې پرهغوی ډزې کړې وي .

سـیاه سنګ: آیا ددغو خبرو اترو په پای کې نورې کومې خبرې لرئ؟

امـام الدین: یو ټکی غواړم رایاد کړم چې خلکو ویل داؤود خان په خپل چال چاچلند کې د نورو ځانګړتیاوو د لرلو ترڅنګ احساساتي سړی وو اوډیر ژر په کوشنۍ خبره خپه کیده. ښایي د پوځي شورى د سولې د پیغام په وړاندې چې ماته ورته په ډیر درنښت وړاندی کړ د دداؤد خان د بوږنوړي غبرګون لامل ، د هغه د احساساتو غلبه وي ، که

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه په ټولیز ډول سیاستوال او ستر واکمنان هېڅکله وسلې ته لاس نه ور وړي او د سولې غږ ته د وسلې په سره اور ځواب نه ورکوي.

ان د سردار داؤود د کورنۍ غړي او ور سره بدرګه ملګري یې د هغه پیام په وړاندې چې ما ور ووړ، د سردار داؤود د بوړنوړي غبرګون پلویان نه ول. هغه د پوځي شورى د پیغام په وړاندې په قهر کیږي او وسله را پورته کوي او غواړي زموږ خوا ته ډزې وکړي. په هماغه شېبه کې د هغه له کورنۍ څخه یو نجلې را پورته کیږي د هغه لاس نیسي چې د تاوتریخوالي مخه ونیسي ؛ خو نجلۍ د داؤود خان د تومانچې د مرمۍ له امله ټپي کیږي او پرځمکه لویږي. دا په خپله دهغې رښتیا څرګندونه کوي چې له هغه سره زموږ چال چلند له تاوتریخوالي ډک نه وو ، موږ یوازې د هغه پیغام وړونکي وو چې د پوځي شورى د پریکړې پر بنسټ یې د هغه د سوله ییزې تسلیمېدنې غوښتنه کوله .

کاشکې داؤود خان د مرمۍ د ویشتلو پرځای یوه خبره کړې وای چې هغه مې اړوندو چارواکو ته رسولې وای او د انسانې انګیرنې له اړانې وتلې دداسې یوې خونړې پیښې د رامنځته کیدلو مخه نیول شوی وای.

لکه څنګه چې ما مخکې وویل، کله چې د ګلخانې له ماڼۍ وتلم د کوماندو د قطعې پاتې پرسونل زما راتلو ته سترګې په لاره ول زه یې ټپي او په وینو کې لیت پیت ولېدلم. ښایي دغسې یوه حالت ددې لامل شوی وي چې پاتې پرسونل په ډله ییزه توګه او په خپل سر ناڅاپي برید کړی وي .

زه ورځپاڼه لیکونکی نه یم ، خو ماته په زباد رسیدلې چې یو شمیر لیکوالان د خپلو لوستونکو د شمیرې د زیاتوالي لپاره د مطالبو په وړاندې کولو کې له ډوزو (مبالغو) اوپر حقیقت د سیوري د غوړولو له لارې ډنډورې د واقعیت په توګه خپروي .

هر هغه څه چې ما په سترګو لیدلي ول پرته له زیادښت او کمښته د کابل ناټهـ ددرندې ویب پاڼې ښاغلو لوستونکو ته مې وړاندې کړل او ورمنډ (قضاوت) ولس ته سپارم .

له تاسو د هیواد د یوې مهمې پیښې په اړه د واقعیتونو د چاڼ کولو په اړه ستاسو له ټولګې څخه منندوی یم چې زما خبرې په ورین تندي پرته له زیادښت او کمښته خپروئ. تاسو ته د ډیر صبر او حوصلې غوښتنه کوم او هیله مند یم چې د بې بنسټو ډنډورو پر ځای رښتوني واقعیتونه د هیواد تأریخ ته وړاندې کړئ .

همدغه واقعیتونه به وي چې زموږ د ربړېدلي او جګړو ځپلي پرګنو په منځ کې د پوهاوي لاره پرانیزي ، د ولس د ټپونو درملنه به وکړي او توی شوې وینې به پرې وینځي. دا ټول به ددې لامل شي چې زموږ د ټاټوبي پرګنې به د بشري ټولنو د پرمختګ په لاره کې په سر لوړۍ او ویاړ و درومي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپارسمه برخه

"د ديارلس سوه او اووه پينځوسم کال د غوايي د مېاشتې اوومه توره ورځ "

د ديارلس سوه او اووه پينځوسم کال د وري د مېاشتې په دوه ويشتمه نېټه [د ۱۹۷۸ز کال د اپريل يولسمه] د منځنۍ "سه شنبې" په ورځ مخکې له دې چې د وزيرانو غونډه پيل شي د کابينې له څو تنو ملګرو سره د دفتر د رئـيس په کوټه کې ناست وم. د فوائـد عامې وزير " غوث الدين فايق" ناڅاپه راغی او ويې ويل : " خبرياست چې له دغو لعنتيانو څخه يو يې مردار شوی دئ؟" او بيا يې کيسه را پيل کړه چې د مير اکبر خيبر مړی مطبعې ته نيږدې د سړک د غاړې د يوې ويالې ترڅنګ موندل شوی دئ. لږ وروسته غونډه پيل شوه ، که مې له ياده نه وي وتلي ، ګومان کوم د کورنيو چارو وزير هم په غونډه کې له نوموړې پيښې څخه يادَونه وکړه.

پرچميانو د ډير شورماشور په را پورته کولو د خيبر له وژنې څخه ګټه پورته کړه او حکومت يې د نوموړي په وژنه ګرَم و باله. د خيبر د ښخولو او د فاتحې د لمانځلو په ورځ ، په فوتي اعلانونو کې په خيبر پورې د اړوندو خپلوانو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

فاتحه اخیستونکو د نومونو ترځنګ د ببرک او اناهیتا راتبزاد نومونه هم د خلکو تر غوږونو ورسول شول. (په رسنیو او فوتي اعلانونو کې په دودیز ډول یوازې د مړي د ډیرو نیږدې خپلوانو د نومونو یادَونه د منلو وړ وه. په دې تړاو ښايي پرچمیانو په راډیو کې خپل کسان درلودل او پرته له دې چې د اطلاعاتو وزیر ورڅخه خبر شي په غلا یې اعلان د راډیو د څپو له لارې خپور کړی وو.)

جنازه د یوه عجیب لاریون په ترڅ کې له مکروریانو څخه پورته شوه او هغه یې د " مړه دې وي امریکا" د شعارونو په ورکولو د امریکا د سفارت ترمخ ، ارګ ته د راغځیدلې سړک ، د پښتونستان واټ ، پل خشتي او د میوند د جادې له لارې شهدای صالحین ته د یوې لویې بدرګې په ملتیا ورسوله .

د قبر پرسر مخکې له مخکې لودسپیکرونه ایښودل شوي ول. د پرچم او خلق د رَمو مشرانو په ترخه ډال او ډیل ویناوې واورولې او په غړیتاو او بریدونو یې حکومت د خیبر په وژنې تورَناوه .

د هماغې ورځې په سبا په صدارت کې د ولسمشر د مرستیال سید عبدالالله تر مشرۍ لاندې یوه غونډه وشوه چې د همدغې سکالو په تړاو هم خبرې اترې وشوې. د سوداګرۍ وزیر محمد خان جلالر چې په پښتونستان واټ کې د پلان د وزیر د دفتر له کړکۍ څخه یې د لاریون ننداره کړې وه ، د لاریون کوونکو د زیاتې شمیرې د یادَولو په ترڅ کې یې پیښه دانديښنې وړ وبلله. د کورنیو چارو وزیر ټینګار کاوه او ویل یې : " هېڅ د اندیښنې ځای نه دئ ، ځکه د لاریون کوونکو غټه شمیره زموږ خپل لیبرل شوي کسان ول." (د فاتحې په لمانځلو کې ګڼه ګوڼه ډیره وه ، ان د اندرابي له پله څخه د شاه دوشمشیرې تر جومات پورې خلکو لیکې جوړې کړې وې) .

د وزیرانو په غونډه کې ټول په یوه غږ ول چې د لاریون کوونکو پر وړاندې دې قانوني ګامونه اوچت شي. له هغه وروسته د همدغې خبرې په اړه د ولسمشر مرستیال او د مالیې وزیر سید عبدالالله او د کورنیو چارو وزیر عبدالقدیر له ولسمشر سره خبرې اترې وکړې .

د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د وري د مباشتې په نهه ویشتمه نېټه [د ۱۹۷۸ز کال د اپریل اتلسمه] د وزیرانو د شورې په غونډه کې په دې اړه اوږدې خبرې اترې وشوې او پریکړه وشوه چې ددولت دستګاه دې د پرچم او خلق په ډلو پورې د اړوندو کسانو له شتون څخه پاکه او د لاریون کوونکو پر وړاندې دې د قانون په اډانه کې ګامونه اوچت شي. د لوړو اومسلکي زده کړو وزیر صدیق محبي د خنډونو په را وړاندې کولو ویل : "د پوهنتون د یو شمیر استادانو بدلول ساده کار نه دئ ".

د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوایي د مباشتې په پینځمه نېټه [د ۱۹۷۸ز کال د اپریل شپږویشتمه] د وزیرانو د شورې په غونډه کې د عدلیې وزیر او لوی څارنوال وفي الله سمعيي د میر اکبر خیبرد ښخولو په ورځ د کمونیستانو د لاریون او پردولت د هغوی د بې شرمو بریدونو په تړاو د جزأ د قانون په اډانه کې سپړنه او روښنايي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

واچوله او ويې ويل چې د قانون د ... مادې پربنسټ محکمه کولای شي دغسې مجرم کسان تر اوو کالو پورې بندي کړي .

د ماسپښين شا او خوا کله چې د ډوډۍ د خوړو پر لور روان وو ، د زينو په لاره کې د ماليې وزير راته وويل : " زما په ګومان هيڅ ډول ګام اوچتولو اړتيا نه نسته. ما ورځخه وپوښل : " نو څه وکړو." هغه په ځواب کې وويل : " هيڅ"

د ماسپښين په غونډه کې د خلقي او پرچمي د رَمو د مشرانو د نيولو په اړه خبرې اترې راپورته شوې او د کورنيو چارو وزير خپلې لارښوونې تر لاسه کړې. له دې چې د مجلس اجنداوې پای ته نه وې رسيدلې د غونډې په پای کې پريکړه وشوه چې د پنځنۍ " پنجشنبې" په ورځ د ديارلس سوه او اووه پنځوسم کال د غوايي د مباشتې په اوومه نېټه [۱۹۷۸ز کال د اپريل ۲۸] دې راتلونکې غونډه و نيول شي .

کور ته له رسيدلو سم له صدارت څخه تلفون راغی [او راته وويل شول] " راځې چې غونډه ده ".

په صدارت کې د ماليې وزير راته وويل : " ښه به دا وي چې ټول دلته پاتې شو چې د نيونو خبره پټه پاتې شي". د شپې تر ناوخته پورې په صدارت کې پاتې شوو. د کورنيو چارو وزير شيبه په شيبه د پوليسو له کړو وړو څخه مجلس ته ګزارش ورکاوه. ترهغه ځايه چې زما په ياد راځي ، له حفيظ الله امين پرته چې د نيولو څرنګوالی يې روښانه نه وو نورې ټولې نيونې ترسره شوې وې. د شپې ناوخته غونډه پای ته ورسيدله او ټول خپلو کورونو ته ستانه شوو .

د څلَنۍ "چهارشنبې" په ماښام [۱۹۷۸ز د اپريل شپږويشتمه] د ويل شويو نيونو په اړه له راډيو څخه يوه خبرتياخپره شوه. د نوموړې خبرتيا په مسوده کې ولسمشر د " نورمحمد تره کي" نوم په " مشهور په تره کي" سم کړی وو .

د پنځنۍ "پنجشنبې" په ورځ د غوايي په اوومه [۱۹۷۸ز د اپريل ۲۷] له غونډې مخکې وزارت ته ولاړم. د ليکونو د لاسليک کولو په ترڅ کې ، اداري رئيس ، محمد رحيم رفيق راته وويل چې د هغه يو ګاونډی د پرچم د ډلې غړی دئ او نن سهار يې ورته ويلي ول چې "موږ غرونو ته خيږو او د دولت پر وړاندې وسله وال مقاومت را پيلوو ".

د ګلخانې په ماڼۍ کې د غونډې له پيليدا مخکې د کورنيو چارو له وزير سره د مخه ښې په وخت مې د ولسمشر وينا را ياده کړه. هغه وويل : " وروره! موږ بايد خپلو غوږونه او سترګې کابو او پرانيستي وساتو." له دغو خبرو وروسته دواړه د غونډې خونې ته ننوتلو. په دودیز ډول محمد داؤود يوه شيبه وروسته د غونډې خونې ته راغی او له هر وزير سره له روغبړ او پوښتنو وروسته د غونډې د مشرۍ په ځای کې کښيناست.

په پيل کې د کورنيو چارو وزير امنيتي ګزارش وړاندې کړ او څرګنده يې کړه چې د خلق او پرچم د رَمو مشران څنګه او چيرې بنديان دي. د عدليې وزيرهم چې د لوی څارنوال دنده يې هم ترسره کوله د قانون په اډانه کې د هغوی پروړاندې د دعوی په اړه مالومات ورکړل. له هغه وروسته غونډې د اټکل شويو سکالو په تړاو خبرې اترې پيل کړې.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غونډې د اجندا يوه سکالو هم د کار او کارګر د قانون خبره وه او موږ بايد د کاربندۍ د څپرکي په اړه خبرې او شننې کړې واى .

يوه لنډه شيبه وروسته د ولسمشرۍ د رياست يو مرستندوى (ياور) د غونډې خونې ته ننوت ، او نيغ د ولسمشر خواته ورغى او هغه ته يې د ليکل شوې پاڼې يوه ټوټه ورکړه. اروابناد مرستندې ته څه وويل او د سرپه ښورولو يې هغه ته د تللو اجازه ورکړه. له څو لنډو شېبو وروسته د ګارد بولندوى صاحبجان او يوبل تن (چې نوم يې زما په ياد نه دئ) خونې ته را ننوتل. هغوى هم نيغ په نيغه د ولسمشر پر لور ورغلل او هغه ته يې يوه ليکل شوې پاڼه وسپارله. هغوى [محمد داؤود] د پاڼې له لوستلو وروسته ناڅاپه له ځايه پورته شو او په ډيرو ستوغواوتوندو ګامونو د غونډې له خونې دباندې د خپل کار د خونې په لور وخوځېد.

څو دقيقې نه وې تيرې شوې چې د شوبلو يوه ويرووونکي ډز ودانۍ وښوروله. وحيد عبدالله راته وويل : " څلورم زغره وال ځواک له ځرخې پله څخه را خوځېدلى دئ" دغه خبره د ټولو غوږونو ته ورسيدله او د غونډې لړۍ په ټپه و دَريدله. د غونډې ټول غړي د غونډې په خونه ، دالان او د دفتر د رئـيس په خونه کې په تګ راتګ کې ول. د ماليې وزير عبدالالله او د کورنيو چارو وزير د ولسمشر په خونه کې ول. ددفاع وزير حيدر رسولي او د فوائـد عامې وزيران غونډې ته نه ول راغلي .

زه ډيرې وختونه د دفتر د رئـيس په خونه کې وم او کله ناکله به دالان يا د ګلخانې د ماڼۍ د مخ چمن ته راووتلم او غوښتل مې پوه شم چې څه تيرېږي. په دغو شېبو کې مې څو ځله د ګارډ بولندوى وليد چې د لاربښوونو د اخيستلو لپاره د ولسمشر دفتر ته په تګ راتګ کې وو. د ارګ ټولې دروازې تړل شوې وې. د ودانيو ګرد چاپيره ډير سرتيري د ځار لپاره ځاى پرځاى شوي ول. له ارګ دباندې د شوبلو د ګړزهار او د ماشينګڼو او درندو وسلو نه دريدونکې ډزې اوريدل کېدلې .

د ياور خونه چې د ولسمشر د دفتر په خوله کې وه ورغلم او غوښتل مې پوه شم چې څه خبره ده. له هغه ځايه مې د مخابراتو وزارت ته ټلفون وکړ چې خبر واخلم. د ټلفون هاغه بل لوري د ټلفون رئـيس سيد فقير علوي په ډيرې ترخې ژبې او بوږنوړې غږ وويل: " د خداي په پار! دا څه حال دئ؟" له هغه سره خبرو ګټه نه درلودله ځکه د هغه واښې او وانې تښتېدلې وې. د ټلفون له مرکز سره مې اړيکه ټينګه کړه. يو تن مؤظف چې له غږ سره يې ټول لوړ پوړې چارواکي بلد ول ، ماته وويل : " وزير صاحب! حالت ډير کړکيچن دئ او همدا اوس وسله وال کسان د وزارت ودانۍ ته را ننوتلي دي." ما د ټلفون له لارې ډزې واوريدلې او په ډيرې نهيلۍ مې ټلفون بيرته کښيښود .

د ولسمشر له خونې څخه د کورنيو چار د وزير له را وتلو سره سم د ولسمشر دفتر ته ولاړم او د مخابراتو و دوزارت خبر مې ورکړ.ولسمشر چې ترهيدلى ښکاريده وويل : " هو. د راډيو مرکز يې هم نيولى دئ." د ياور په خونه کې نورکسان هم ليدل کيدل چې اوس د هغوى څيرې زما په ياد نه دي. کله چې له زينو را کښته کيدم د دفتر رئـيس

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اروابشاد اکبرجان مې مخې ته راغی او وېې ویل: " باید د دلکشا د دروازې له لارې د کورنۍ غړي د ګلخانۍ ماڼۍ ته راوستل شي. عمر جان وایي چې نه غواړي له خپلې کورنۍ سره له کوره ووځي. که وکولای شی هغوی راولی، ښه به وي." له دغې خبرې سره یوځای د نوموړي خونې ته ننوتلو. د کابینې یو شمیر غړي هم هلته لیدل کیدل .

د ټلفون زنګ یو په بل پسې راته او هېڅ نه دریده. له هر لورې د تلفونونو زنګونه راتلل ، چا مالومات ورکول او چا مالومات غوښتل. په دغه شېبه کې د نامتو حضرت " شیرآغاجان" ټلفون راغی. هغه ویل : " ښاغلي ولسمشر ته ووایاست چې که کوم امر وي زه د مرستې لپاره چمتو یم." ځواب: " مننه! هرکله که اړتیا پیښ شوه ، تاسو ته وایو. " همدارنګه د ملي مصؤنیت د رئیس جنرال محمد اسماعیل ټلفون راغی. هغه ویل : " همدا اوس د دولت په پلـوي جیټ الوتکو په الوتـنې پیل وکړ. هیله لرم چې په څو شېبو کې دغې ماجراته پای ورکړل شي." کله چې دغه خبر مو واورید ، د الوتکو د درندو غړونو ازانګې له ورایه را خپرې شوې.

ساعت ته مې پام شو ، د ماسپښین دوې یا درې بجې وې. غوښتل مې دویم پوړ ته وخیږم ، د زینو په ورستۍ برخه کې له عمرداؤود سره مخامخ شوم. له روغبړ وروسته مې ورڅخه وپوښتل چې ولې ګلخانې ته نه راځی. هغه وویل : " زه په کور کې وم توپک را سره وو. که هر چا تیری کړی وای ، نو ډزې مې کولې." د ملي مصؤونیت د رئـیس له خبرڅخه مې خبر کړ او لږ شېبه مو سره خبرې وکړې. هغه وویل." کله چې دغه ستونزه له منځه ولاړه شي، په دولت کې له یوې پاک کارۍ وروسته باید هرڅه په کلکه او ځیر په پام کې ونیول شي ".

اوس هغه شېبه وه چې د کورنۍ ټول غړي ګلخانې ته راوړل شوي ول او د ولسمشر ددفتر ترشا په نورو دفترونو کې ځای پر ځای شوي ول. اروابشاد محمد نعیم ، د مالیې وزیر ، د کورنیو چارو وزیر او یو یا دوه تنه نور[چې د کابینې غړي نه ول] د ولسمشر په خونه کې له اروښاد سره یو ځای ول. سردار محمد داؤود د ټلفون له لارې د دفاع له وزارت سره اړیکه ونیوله خو اوضاع ډیره خړه پړه وه .

زه ، ودانۍ ته د ننوتلو د دالان په دروازه کې ولاړ او په سوچونو کې ډوب وم. د مالیې په وزیر مې سترګې واوښتلې چې یو کلاشنیکوف یې په لاس کې وو او له زینو راکښته کیده. موږ دواړه له هغه ځایه را ووتلو او د ګلخانې ترمخ په چمن کې ودریدلو. کلاشنیکوف ته مې په نغوتې وویل " په دې څه کوئ؟" هغه وویل:" وروره ! لږ لږه د ځان ساتنه خو وکړو ".

په دغه شېبه کې د ګارد یو افسر (عبدالحق علومي چې وروسته غټ پرچمی را وخوت) موږ ته رانیږدې شو او وېې ویل:" تر څو چې زموږ له ټټرونو او سینو څخه څوک نه وي تیر شوي ، هېڅوک نه شي کولای تاسو ته نیږدې شي ".

موږ دواړه بیا ودانۍ ته ننوتلو. هغه پورته په زینو وخوت او زه لاندې پاتې شوم. په دغه شېبه کې ومې لیدل چې مجید یاور (د بازمحمد خان زوی) په بیړه له زینو راکښته شو او له یوې نیمه ترلې کړکۍ څخه چې مخه یې د دلکشا د بڼ پر لور پرانیستل کیدله ، په کلاشنیکوف د جیټ الوتکو پر لور ډزې کوي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ور نیږدې شوم او ومې پوښتل :" څه خبره ده؟" مجیدپرته له دې چې ماته وګوري ، وویل:" هغوی زموږ پرضد عملیات کوي." د مجید دغې خبرې د ملي مصؤونیت د رئـیس پر ورکړل شوې خبر د نهیلۍ سرې اوبه وشیندلې. په همدغه شیبه کې ما له کړکۍ ولېدل چې د دلکشا د برج ساعت د الوتکې په توغندي ویشتل شوی وو .

خړمازیګر خپله لمن کرار کرار غوړوله او لمرپه لویدو وو. د توپکو یو یو ډز اوریدل کیده او د الوتکو د ویرونکې ګړزا ږغ له لیرې لیرې تر غوږو کېده. د ولسمشر د خونې ترڅنګ د کابینې غړې په یوې کوشنۍ خونې کې راټول شوي ول او د زبیښونکي چوپتیا په ناورین کې یې یو بل ته په پټه خوله کتل .

ولسمشر خونې ته را ننوت. موږ ټول له خپلو ځایونوڅخه د هغه د درنښت لپاره را پورته او په پښو ودریدلو. هغه په یوې آرام څوکۍ کې کښیناست. معنویات یې پیاوړي او ان څرګنده موسکا یې په څیره کې ځلیدله. ولسمشر سوکه سوکه خبرې پیل کړې او د خبرو په ترڅ کې یې ټوله پازوالي (مسؤولیت) په غاړه اخیستله او دداسې پیښې ګومان یې نه کاوه .

موږ ټول چوپه خوله پاتې وو. په پای کې ما وویل : " موږ ټول ستاسو همکاران یو. هغه څه چې ستاسو پازوالي ده زموږ هم ده." نور د چا غږ پورته نه شو. څو شېبې وروسته ، ولسمشر وویل : " د ګارد ځواک ډیر کوشنی دئ. ولیدل شي چې څه کیږي. " په همدغې شېبې کې د کوټې دروازه پرانیستل شوه او......

د هغه لیکوال نوم او د کتاب پیژندنه چې پربنسټ یې د " پسرلني سباوون د ګولیو باران" شپاړلسمه او اوولسمه برخه لیکل شوې ، په راتلونکو برخو کې وشي .

د ژباړونکي یادَونه: لیکوال درې ځایه د [ګله] وییکی یاد کړی دئ. د فارسي ژبې تر ټولو د ډاډ وړ قاموس [فرهنګ دهخدا] کې د ګله وییکی داسې مانا کړی دئ :

]گله . [گ َ ل َ / ل ِ / گ َل ْ ل َ / ل ِ] (اِ) گله و رمهٔ گوسفند و شتر و خر و گاو و آهو و امثال آن باشد. (برهان). گلهٔ اسپ و شتر و گاو و گوسفند ودر قوشخانهٔ پادشاهان هندوستان گله گلنگ و گله قرقره نیز گویند. (آنندراج): اعرم ؛ گلهٔ (بز. (منتهی الارب).جول ؛ گلهٔ شتران و شترمرغان و گوسپندان . جمه ؛ گلهٔ شتران . جلمد؛ گلهٔ بزرگ شتران . جزمه ؛ یک گله از شتر.جماله ؛ گلهٔ شتران نر. خرقه ؛ گلهٔ ملخ . خذروف ؛ گلهٔشتران . خطر؛ گلهٔ شتران . خیط؛ گلهٔ شترمرغ . خیطی ؛ گلهٔ شترمرغ . خنطوله ؛ گلهٔ گاو و شتر و ستور. دیکساء؛گله ای بزرگ از گوسپندان و چهارپایان . رأب ؛ گلهٔ هفتاد شتر. صِوار؛ گلهٔ ماده گاوان . صیار؛ گلهٔ گاوان . عَجاجَة؛ گلهٔ بزرگ از شتران . عانة؛ گلهٔ خرگور. علابط، عُلبط، عُلبطة؛... گلهٔ گوسفند از پنجاه تا هر قدر که باشد. مِنسِر یا مَنسِر؛ گلهٔ اسب از 30 تا 40 و یا از 40 تا 50 یا تا 60 یا از صد تا دو صد. ورد؛ گلهٔ مرغان . وَقِر؛ گلهٔ پانصد گوسپند. همهامه ؛ گلهٔبزرگ از شتران . هادیات ؛ گلهٔ گاوان دشتی و جز آن که پیش پیش روند. هور؛ گلهٔ گوسپندان بدان

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جهت که از کثرت بعض بر بعض می افتد. هند؛ گلهٔ صد شتر یا اندکی زائد از صد یا اندکی از آن یا دو صد. (منتهی الارب.(

ترکیب ها:

-گلهٔ آهو . گلهٔ اسب . گلهٔ خر. گلهٔ خروس . گلهٔ زنبور. گلهٔ شتر. گلهٔ شترمرغ . گلهٔ کبوتر. گلهٔ گاو. گلهٔ گوسفند. گلهٔ مرغان . گلهٔ ملخ :

نماند ایچ در دشت اسبان گله

بیاورد چوپان به میدان گله.

همدې ته وَرته مانا د فرهنگ عمید په قاموس کې شته :

[گله] [گَ لَ] رمه ، گروه ، دسته ، رمه ء گاو و گوسفند و سایر چهارپایان

زه د یوه ژباړونکي په توګه دا حق نه لرم چې د لیکوال یو لیکل شوی توری یا لیرې یا په بل ډول مانا کړم او د پښتو په څلور ټوکیز تشریحي قاموس او د پښتو ټولنې په دوه ټوکیز پښتو په پښتو قاموس کې [ګله] په رمې مانا شوی دئ.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووه لسمه برخه

"د ديارلس سوه او اووه پينځوسم کال د غوايي د مياشتې اوومه توره ورځ -۲ "

ولسمشر خونې ته را ننوت. مور ټول له خپلو ځايونوڅخه د هغه د درنښت لپاره را پورته او په پښو ودريدلو. هغه په يوې آرام څوکۍ کې کښيناست. معنويات يې پياوړي او ان څرگنده موسکا يې په څيره کې ځليدله. ولسمشر سوکه سوکه خبرې پيل کړې او د خبرو په ترڅ کې يې ټوله پازوالي (مسؤوليت) په غاړه اخيستله او دداسې پيښې گومان يې نه کاوه .

مونږ ټول چوپه خوله پاتې وو. په پای کې ما وويل : " مونږ ټول ستاسو همکاران يو. هغه څه چې ستاسو پازوالي ده زمونږ هم ده." نور د چا غږ پورته نه شو. څو شېبې وروسته ، ولسمشر وويل : " د گارد ځواک ډير کوشنی دئ. وليدل شي چې څه کيږي. " په همدغې شېبې کې د کوټې دروازه پرانيستل شوه او پيشخدمت پتـنوس په لاس چې ساندوويچ پکې ټول شوي ول خونې ته را ننوت. لومړی ولسمشر چې د ټولې ورځې په اوږدو کې يې څه ول خوړلي يو ساندوويچ واخيست او نورو هم په خوړلو پيل وکړ .

هوا تياره شوې وه. د ماشينگنو غږونه نه اوربدل کېدل. راډيو افغانستان په خپرونو پيل کړی وو. د محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر په نومونو دوه تنو افسرانو په دري او پښتو ژبو خبرتيا خپره کړه او په هغه کې يې د والاحضرت سردار محمد داؤود او د هغه د حکومت د پرځېدلو خبرې وکړې. د ماليې وزير په ملنډو وويل : " ته دغه وطنجار ته و گوره !" (د بي بي سي راډيو هم په افغانستان کې د کمونيستي کودتا خبر ورکړ او ويې ويل :" د ولسمشر برخليک لا تر اوسه څرگند نه دئ.")

ولسمشر د گلخانې د مانۍ په لانديني دالان کې ناست وو. ښاغلی محمد نعيم ، د کابينې غړي او د کورنۍ يو شمير غړي تر هغه را تاو ول. وحيد عبدالله ولسمشر ته ولاړوراندېزوکړ :" تاسو بايد کندهار ته ولاړشی" نومونړي ارواښاد د لارې په اوږدو کې د مهتاب قلعې ، مقر او کلات د ځواکونو يادَونه وکړه او ويې ويل: " دژوند تر وروستۍ شېبې به دغه ځای پرېـنـږدم" عمرداؤود غږ وکړ :" بابا! زه هم همداسې فکر کوم." وحيد عبدالله وويل: " د خدای په پار! د افغانستان برخلېک به څنگه شي؟ "

زه د ارواښاد نعيم تر څنگ ولاړ وم. هغه د خپل هميشني عادت له مخې چې د هغه يوه ځانگرتيا وه په نرمه ژبه وويل : نن موبايد د پيښې له هماغه لومړۍ شيبې څخه په دې اړه فکر کړی وای." وروسته ، پرته له دې چې د کندهار پر لور د تگ کومه پريکړه شوي وي ، صاحبجان ته لارښوونه وشوه چې د کندهار په لور د تگ لپاره دې يو موټر چمتو کړي. گومان کوم دغه لارښوونه وحيد عبدالله ورکړه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لږ شېبه وروسته صاحبجان راغی او خبر یې ورکړ چې موټر چمتو دئ. ددغه خبر په اوریدلو وحید عبدالله زینو ته نیږدې ولاړ او په لوړ غږ یې وویل :" راشئ!" د کورنۍ ټول غړي په ځغاستو ځغاستو له زینو راکښته شول. د ولسمشر ماندینه میرمن زینب داؤود چې تر ټولو مخکې ولاړه وه او کله چې کندهار ته د تګ په اړه خبره شوه ، ولسمشر ته یې وویل : " زه نه ځم. ته ولاړ شه چې مهمه ده." د میرمن زینب موخه دا وه چې د ولسمشر یوازې تګ به هغه ته آسانتیا رامنځته کړي. ددغو خبرو له څو ځلي تکراریدلو وروسته ، ارواښاد ولسمشر زړه نا زړه له خپله ځایه پاڅېد ؛ د بالاپوښ اغوستلو او خولۍ پرسرکولو په شېبه کې ډېرسترړی او لالهاند ښکاریده .

ولسمشر له دروازې ووت او د هغه ترشا ټول ولاړ کسان هم وخوځېدل. له دې چې موټر د دروازې څنګ ته ولاړ یو شمیر له دروازې ور سره ووتل او نور په دالان کې ودریدل. زه د هغو کسانو په ډله کې وم چې د ولسمشر ترڅنګ ول .

د موټر دروازه لا نه وه خلاصه شوې چې د ارګ (د ګلخانې ماڼۍ ته له مخامخ ودانۍ) د جومات له لوري د ونو له منځه لومړی د توپک یو ډز او له هغه وروسته بل ډز وشو او مردکي د ګلخانې د ماڼۍ په کاڼو ومښتـل. ما واوریدل چې ارواښاد داؤود خان وویل : " اولا!" او په بیړه د ارګ د ګلخانې د دروازې پر لور وخوځید. موږ هم ورپسې وخوځېدلو. د توپک پرله پسې ډزې خپرې شوې پاتې کسانو هم په تښتېدلو واښو وانړو په موږ پسې را وځغستل او د دالان ښي او کیڼ لوري ته یې د ځان د ساتنې او خوندیتوب لپاره ځای لټاوه .

د ماشینګنو ډزې له هرې خوا خپرې شوې او دالان ته د راننوتلو لاره ، زینې او د زینو دیوالونه تر ټینګ اور لاندې ونیول شوې. په همدغې شېبې کې د دالان ځراغ ټوټې ټوټې شو او ټوټې یې هرې خواته خپرې شوې. ساتونکې مې ولید چې پرځمکه پریوت ، ودانۍ تیاره شوه او سور قیامت بل شو. له هغه وروسته د ماشینګنو ډزې بندې شوې، کراري شوه ، د آرامۍ یوه لنډه شېبه را ورسیدله. ټولو د یوه تاندې سا کښلو لپاره داسې یوې شېبې ته اړتیا درلودله .

له کړکیو څخه د پیکه روښنایۍ تر رڼا لاندې د ټپي شویوکسانو په لټه کې شوم. نظام الدین غازي زما ترڅنګ ولاړ وو ، هرې خواته یې په تر هورو سترګو کتل او هڅه یې کوله چې ټپیانو ته مرسته ورسوي. له هغه مې وپوښتل : " ښاغلی ولسمشر څنګه دئ ، چیرې دئ ؟" هغه وویل :" شکر ښه دئ او په شاتینۍ کوټه کې دئ ".

په دې شېبه کې د میرمن زینب داؤود غږ مې واورید چې ویل یې : " راشی ، مرسته وکړئ!" نظام الدین غازي په بیړه له ځایه پورته شو او پیغله زرلښته داؤود یې چې په پښې ټپي شوې وه په غیږ کې ونیوله. د کورنیو چارو وزیر مې ولید چې خپله کوشنۍ ماشینګنه یې د خونې د بخارۍ له پاسه په کوپه (تاقچه) کې کښېښودله او له لاسه یې وینې بهېدلې .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول په لالهانده سرګردانۍ کې ډوب ول او زه نه پوهیدم چې څه وکړم ، د چا خبر واخلم ، چیرې ولاړ سم او له چا سره مرسته مرسته وکړم. زه نه پوهیدم چې څنګه او ولې نه یم ټپي شوی او روغ رمټ پاتې شوی یم. توره تیاره وه ، کله به ودریدلم او کله به کښیناستم ، ګرد چاپیره مې څه نه لیدل. نه پوهیدم چې څومره وخت همداسې تیر شو. د نهیلیو ځپو مې پرمخ منګولې لګولې او ګومان مې کاوه چې هرڅه له لاسه تللي دي .

په دغه شېبه کې زما سترګې په ارواښاد محمد نعیم ولګېدلې چې زما له مخه تیر شو او کړکۍ ته نیږدې په ډیرې خوارۍ او سختۍ پر څوکۍ کښیناست. په ډیرې کرارۍ د هغه څنګ ته ور نیږدې شوم او ومې پوښتل : " څه وکړو؟ آیا سپین بیرغونه پورته کړو؟" هغه په بشپړې نومیدۍ او ډیر ټیټ ټپي غږ وویل : " هر څه مو چې زړه غواړي ، ویې کړئ." څو شېبې وروسته پوه شوم چې هغه هم ټپی شوی وو .

د لالهاندو او ځیلو ګومانونو زبیښونکو منګولو زبیښلم. د ګارد بولندی صاحبجان مې چې لویه ورځ یې پوځي جامې په ځان کې وې ، په ملکي جامو کې ولاړ ولید. په بیړه د هغه څنګ ته ور نیږدې شوم او و مې پوښتل :" څه خبره ده؟" د هغه پرمخ چې ترخې موسکا په بیرحمۍ منګولې ښخې کړې وې وویل :" اوس چې د ګارد له منځه خیانت را پیل شوی دئ ، زما له لاسه هېڅ نه کیږي." (هغه چا چې ډزې کړې وې د عبدالمجید په نامه د ګارد یو تن افسر وو او په دې خبره زه د څرخي پله په زندان کې پوه شوم) صاحبجان وویل : " ما دغه خبره ښاغلي ولسمشر ته وړاندې کړه." صاحبجان هغې خونې ته د سرپه ښورولو پوه کړم چې ولسمشر هلته وو. له هغه وروسته یې ماته د خدای په امانۍ لاس راکړ او ولاړ .

صاحبجان یو ډیر ښه رښتونی او سپیڅلی سړی وو. هغه له خپل ځواک ، د ولسمشرۍ له ګارد ، سره یو ځای د سهار له لومړیو بیا د هاغې تورې شپې تر وروستیو شېبو پورې د هیواد او ولس د دښمنانو پر وړاندې په میړانۍ او سرښندنې مقاومت وکړ. صاحبجان یوه شوبله په خپل لاس په توغندیو له منځه وړې وه ؛ د عزیز په نامه د جنرال عارف خان وراره غوښتل په همدغې شوبلې د ارګ دروازه والوزوي. د ګارد دټپیانو شمیره هم لوړه وه .

کله چې د ګارد بولندوې د دالان له دروازې ووت ، زه پورته په زینو وختلم او غوښتل مې د ولسمشر د کار له دفتر څخه له خپلې کورنۍ سره اړیکه ونیسم چې د خپلو کوشنیانو خبر واخلم. د ښارې ټلفونونو ځالګۍ شنډه شوې وه. ما د ولسمشر د کار د دفتر ترشا د ټلفون یوه بله کوشنۍ ځالګۍ ځای پرځای کړې وه چې د ښارې ټلفونونو له ځالګۍ څخه یې جلا کار کاوه او ولسمشر کولای شوای له خپلو نیږدې همکارانو سره د دفتر او کور له لارې اړیکه ټینګه کړي. له دې کبله نومړې تلفوني ځالګۍ کار کاوه .

کله چې دفتر ته ننوتلم ، میرمن زهره نعیم راته وویل : " د ودانۍ تر شا یو ځای اور اخیستای دئ." د ولسمشر د دفتر ترشا کوټې ته ولاړم. له هغه ځایه مې ولیدل چې د ارګ د کالیو او جامو یو زیرمتون د وسلو د اور په درَب کې اور اخیستای وو او سوځېده. خپل کورته مې ټلفون وکړ. لس کلنې لور مې ټلفون پورته کړ. له هغې مې وپوښتل :"

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځنګه یاست" هغې ځواب راکړ:" ښه یو تر ده به بد نور څه حال وئ؟" په یاد مې نه راځي چې له چا سره مې نورې خبرې کړې وي .

له دفتره راووتلم او له زینو کښته شوم. په دالان کې ، د غونډو په خونه او د هغه ترځنګ خونې کې چې دروازې یې خلاصې وې ، څوک ولاړ او څوک ناست په سترګو کېدل. توره تیاره وه ، د چا مخ مې نه شوای لیدای. یوازې دومره پوه شوم چې ارواښاد محمد نعیم په خپل ځای کې ناست دئ. له ځان سره مې وویل: آیا ولسمشر وګورم؟ هغه به چیرته وي؟ که ورشم و نه ځوریږي؟ څه ورته ووایم؟

په همدغو سوچونو او اندیښنوکې ډوب د غونډو د خونې ترځنګ کوټې ته ننوتلم. د کړکۍ له لارې د راغځېدلې پیکه رڼا په روښنایيې کې مې کولای شوای مخونه و پیژنم. د کابینې څوتنه غړي هلته ناست ول .

څو شېبې ټول چوپه خوله ناست وو. وروسته د کانو او صنایعو له وزیر تواب آصفي سره له ودانۍ دباندې ووتلم. نه پوهیږم موږ پسې څو تنه نور را وخوځېدل. څو شېبې د ودانۍ ګردچاپیره وګرځېدلو. د شپې لس بجې وې. له ساتونکو پرته د هېڅ چا ځرک نه لګیده .

په یاد مې دي چې د تورې تیارې په چوپه چوپتیا کې سپوږمۍ ځلیدله ، نرمه هوا چلیدله او ګونګې مرګونې چوپیتا په هر چا خوله لګوله. احساس مې کاوه چې دغه چوپتیا د یوې سترې او بدمرغې پیښې زیږنده ده. نهیلۍ ټول چاپیریال په خپلو منګولو کې داسې په ټینګه زبیښه ته به وایې چې دغه شپه پای نه لري. چاپیریال د لالهاندو سرګردانیو او فکري تمرکز په نشتوالي کې ډوب وو. د همدغې تورې شپې په زړه کې څوک د ودانۍ په لاندینې پوړ، څوک په پورتني او څوک هم له ودانۍ د باندې ناست ، پروت او یا د ګام وهلو په حال کې وو او د راپیښېدونکې پیښې لپاره د ټولو سترګو لارې څارلې .

د سهار د روښنایيې ځرک راښکاره شو. د کلابندۍ کړۍ ماته شوې وه. کمونیستان ارګ ته دننه راننوتل ، په لومړي ګام کې یې د کابینې وزیران ونیول. د مالیې او کورنیو چارو وزیران چې وسله وال ول له ولسمشر سره پاتې شول. په همدې شېبه کې د ګلخانې او جومات ترمنځ سیمې کې پوځي قطعه را ورسیدله او په یوې قومانده د ښادۍ له ډزو وروسته ماڼۍ ته ننوتل.

څو شېبې وروسته ، د ویروونکو مرمیو ګړزهار کټ مټ لکه دا چې د څو کلاشنیکوفونو شاژورونو په یوه ځل تش شي واوریدل شول او بیا مرګوني چوپتیا چې د هیواد د بدمرغۍ پیلامه وه خپره شوه. افغانستان له هماغو شېبو وروسته تر نن پورې د خپل تأریخ په ناپایو تیارو ورځو کې ډوب دئ .

په دې توګه د هیواد د تأریخ پرتندې د پلرنې ټاټوبي د مینې په لاره کې ستره سرښندنه او قرباني د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوایي د مباشتې په اتمه [۱۹۷۸زکال ، د اپریل ۲۸] ولېکل شوه. دغه سرښندنه د افغانستان د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تأريخ دوه تنو سترو نومياليود خپلو گرانو کورنيو د غړيو په گډون د سر په وينو په لاس کې واخيستله. په دغې وينې بهونې کې د ارواښاد محمد داؤود په گډون د هغه د کورنۍ اتلس تنه غړي په شهادت ورسيدل. اروا دې ښاده او سپيڅلی جنت دې ورپه برخه وي !

په دغه اور کې سيد عبدالله هم وژل شوی وو. د کورنيو چارو وزير عبدالقدير چې د پرون شپې په اور کې ټپي شوی وو ، د روغتون څلورسوه بستريزه روغتون ته وليږل شو او هلته يې ځان حق ته وسپاره. عمر داؤود او خالد داؤود د پرون شپې په ډزو کې له ټپي کېدلو وروسته وژل شوي ول .

د لمر رڼا هر لور خپره وه خو ما گومان کاوه چې زما ټول چاپيريال په توره تياره کې ډوب او ژوند خپله مانا له لاسه ورکړې ده. ماته يې اوس پروا نه کوله چې څه به را پيښيږي .

د ارگ د ټلفون په مرکز کې موږ تر څارنې لاندې ونيول شوو او په چوپه خوله مو يو بل کتل. ټول په نوميده او دړې وړې توگه د ړندې ترهگرۍ په لوموکې زبيښل کېدلو. وخت په وژونکې سوکه توب تيريده .

د سرحداتو وزير عبدالقيوم مې و ليد چې د يوه سرتيري په بدرگه کوټې ته راوستل شو او ويې ويل چې د گارد له بولندوی صاحبجان سره په حرمسرای کې دننه وو. له هغه وروسته يو پنډ او غښتلی سړی خونې ته ننوت ، ټول يې له سترگو لاندې تير کړل او له کوټې ووت. لږ شېبه وروسته هماغه سړی (څو موده وروسته څرگنده شوه چې د نومړي سړي نوم اسدالله سروري وو او دی هماغه سړی وو چې د تره کي د ضبط احوالات د اداري مشر چې [د افغانستان د گټو د ساتلو اداره] نوميده و ټاکل شو او په زرگونو زرگونو بې گناه کسان يې د وژلو لومو ته وليږل) او يو بل افسر چې سرې سترگې يې گاټې وتلي وې ، کوټې ته راننوتل .

نومړی افسر چې په کلاشنيکوف يې برچه هم سپره وه د کوټې په يوه گوټ کې و دَريد ، کلاشنيکوف يې زموږ پر خوا را تاو کړ او ويې ويل :" لاسونه مو پورته کړئ!" افسر چې ډير توغمناک او قهرولي ښکاريده د کرهنې له وزير عزيزالله واصفي څخه و پوښتل :" باختري صاحب چې د هډې په فارم کې تاسو ته ميلمستيا (په هغه وخت کې چې واصفي د ننگرهار والي وو) درکړې وه ، ولې رانغلې ؟ واصفي وويل: " وروره ! د چا يې پرې څه؟ زړه مې ونه غوښتل ، وَرَنَغلم".

د همدغو خبرو په ترڅ کې اسدالله سروري زموږ د هريوه پلټنه پيل کړه. سروري ډاکټرعبدالمجيد خان ته وويل " د دربار وزير صاحب !" ما د سروري خبره ور سمه کړه او مې ويل : " ددولت وزير". سروري وويل :" پروا نه لري . له يو بل څخه کوم توپير نه لري". سروري ددې په ويلو غوښتل څرگنده کړي چې د جمهوريت او شاهي رژيمونه له يو بل څخه توپير نه لري. . تواب آصفي ته يې د " سردار صاحب" په ويلو ، وويل: " په ياد مو دي چې ستاسو د چورلکې پيلوټ وم؟ (ښايي کوم وخت يې آصفي د هيواد لويديځو سيمو ته بيولی وو). کله چې ما ته را نيږدې شو و يې ويل: " تاسو ولې داؤود خان ته ونه ويل چې تسليم شي؟ هغه به تل ويل چې ستاسو خبره مني " (د سروري دغه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبره زما غوږته آشنا ښکاره شوه. کله چې عبدالقيوم د کانو او صنايعو وزير وو ما ته يې ويلي ول چې [رهبر] ستاسو خبرې اَوري. د سترګو په رپ کې دا خبره مې پخه په زړه را پريوتله چې قيوم له دوی سره اړيکه درلودله. کله چې د څرخي پله په زندان کې بندي وم خبر شوم چې عبدالقيوم له خلقيانو او ښځې يې ميرمن معصومې وردک له نور محمد تره کي سره نيغې اړيکې درلودلې) .

چوپه خوله پاتې شوم او څه مې ونه ويل. عبدالله عمر زما ترڅنګ ولاړ وو ، سروري ورته نيږدې شو او د بنز موټر کيلي يې ورڅخه واخيستله او ويې ويل : " اوس زموږ وار دئ چې د موټرانو سواری وکړو". په همدې ترڅ کې مې وليدل چې د کورنۍ روغ او ټپي غړي د دروازې له مخې تيريږي او د محمد عمر نور مانديته ميرمن سلطانه نور د نورو ترمخ روانه ده. د نظام الدين کوشنيان زهرا او داؤود مې وليدل چې دواړه ټپيان شوي ول .

کله چې د ميرمن سلطانې نور سترګې په ما ولګيدلې ، و دريدله او د لاس په اشاره يې را ته وويل : " ټوله ګناه د دوی ده. هغوی چنواري کړئ!" د افغانستان د پخواني پاچا محمد ظاهرشاه خور او د وليعهد سردار احمد شاه خواښې ګومان کاوه چې زه د چنګاښ د شپږويشتمې [۱۹۷۳زکال د جولای ۱۷] د پاڅون د لاملينونو له ډلې څخه يم .

زموږ له پلټلو وروسته اسدالله سروري له خپلو ساتونکو سره له خونې ووت. موږ تر ډيرې مودې پورې سترګې په لار کښينول شوو. سروري بيا له دوه تنو ساتونکو سره بيرته راغی او د دروازې څنګ ته دوه تنو ناستو کسانو ته يې د لاس په نغوته وويل : " تاسو او تاسو" او دواړه يې له ځان سره بوتلل .

سروري د هرو لسو يا پينځلسو دقيقو په ترڅ کې راته او يو يا دوه تنه به يې له ځان سره بوتلل. زما او د ډاکټر عبدالرحيم نوين وار را ورسيد. موږ په موټر کې کښينول شولو او ددفاع وزارت ودانۍ ته يې بوتلو او نيغ په نيغه يې د ودانۍ ځمکلاندې برخې ته يوه ځای ته چې د دفتر په شان ښکاريده بوتلو. نور کسان هم هلته ول .

ماسپښين مهال چې وو سروري کوټې ته راغی او له ماسره يې خبرې پيل کړې. ما له سروري څخه و پوښتل : " د ولايتونو حالت څنګه دئ؟ " هغه وويل : " کابل مرکز دئ . مرکز چې تسليم وي ، په ولايتونو کې ستونزه نه وي." بيا مې له هغه وپوښتل :" شهيدان کله خاورو ته سپارل کيږي؟" هغه وويل : " لومړی داؤود خان او نعيم خان غيابي محاکمه کيږي." هغه نظام الدين غازي نه پيژانده. کله مې چې هغه ور وپيژانده ويې ويل : " حيف د هغه د ځوانی "!

سروري وويل : " نعيم خان زموږ يو تن ملګری ټپي کړی دئ." او زياته يې کړه : " د ګارد له بولندوی صاحبجان څخه مې وپوښتل چې ولې مو مقاومت وکړ؟ هغه وويل : خبر نه وم (په بله مانا چې) کمونيستان په پيښه کې ښکيل دي ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه په دېري توندي او جدي ژبې وویل: " که نن نه وای تسلیم شوئ ، په پام کې نیول شوې وه چې یو پینځه سوه کیلويي بمب پر ارگ را وغورځول شي. پوهیږئ چې پینځه سوه کیلويي بمب څه کوي؟ ارگ به یې له خاورو او دوړو سره په هوا کړئ وای ".

له هغې ورځې وروسته مو بیا سروري ونه لید. څو وخته وروسته له یوه تن سرتیري څخه چې د شهیدانو د ساتونکو له ډلې څخه وو خبر شوم چې د شهیدانو مړي یې د مرنجان په غونډۍ کې خاورو ته سپارلي دي. اروا دې ښاده وي .

د غوايي د اتمې د ماسپښین په یوه بجه [۱۹۸۷ د اپریل ۲۸] د ډوډۍ خوړلو لپاره یوې لویې خونې ته بوتلل شوو. په خونه کې ډېر لوړ پوړي چارواکي ، د پوځ او پولیس افسران لیدل کیدل. یوه په زړه پورې سړي چې زما پام یې ځانته را واړاوه جنرال محمد عظیم وو چې له تقاعد څخه له لاس په سرکېدلو وروسته د کندهار د قول اردو د بولندوی په توگه ټاکل شوی وو. (د غوايي له میاشتې څو مباشتې مخکې ما کندهار ته سفر کړی وو. د لښکرکوټ د ودانۍ د کتلو په ترڅ کې جنرال عظیم راته وویل :" زما سردې له [رهبره] ځار وي" او خپل لاس یې په ټینگه پر ټټر واهه خو اوس یې د کندهار د والي ایوب عزیز له ټینگار څخه په سترگو پټولو یوه بشپړه قول اردو د ولس او هېواد دښمنانو ته سپارلې وه.)

دورځې په اوږدو کې ابراهیم مجید سراج ، غوث الدین فایق چې په پکتیا کې ول ، وحید عبدالله چې تیره شپه له تیمورشاه آصفي او د باز محمد خان له زوی مجید یاور سره له ارگه وتلي ول هم زموږ په ډله کې را زیات شول. وحید عبدالله ماته وویل :" پرون شپه د فرید رشید کورته ولاړم او غوښتل مې پاکستان ته ولاړ شم خو راته ډیره خطرناکه وه ، ونه شوه ".

دا ورځ هم په همدې ډول تیره شوه. د ماښام ډوډۍ د دفاع د وزارت د ډوډۍ خوړلو په خونه کې جوړه شوې وه. په خونه نور کسان هم چې د غوايي په اتمې نیول شوي ول لیدل کیدل. له هغې ډلې څخه محمد رحیم د پخواني پاچا ناظم چې د خوب په بالاپوښ کې لیدل کیده ، زما پام یې ځانته را واړاوه. ولي جان یوسف هم د خوب په جامو کې لیدل کېده .

د بیدیدلو لپاره یوې لویې خونې ته بوتلل شوو. ټولو بندیانو ته پوځي کمپلې ورکړل شوې. ټول پر ځمکه پریوتل چې بیده شي. سباسهار بیا د ډوډۍ خونې ته د سبا ناري لپاره ولاړو. له سباناري وروسته بیرته ترځمکلاندې خونو ته راغلو. پریمینځل او تشناب ته تگ خورا زیات ستونزمن وو ځکه د دفاع د وزارت د ودانۍ د اوبو ټانکۍ د شوبلې د مرمۍ له امله چې د ودانۍ کینې خواته لگیدلې وه زیانمنه شوې وه. د تشنابونو د پاکۍ حالت ډېر بد وو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړۍ اونۍ په همدې ډول تیره شوه. د ورځې په اوږدو کې به تل خلقیان او پرچمیان زموږ خونې ته راتلل او کمونیستي ببولالې به یې ویلې. کله به چې د سباناري او د غرمې د ډوډۍ لپاره د ډوډۍ خونې ته تللو د ارگ خواته له پاسنیو کړکیو مو لیدل چې خلک ډله ډله ارگ ته ننوځي ځکه چې کمونیستانو د ارگ او دلکشا دروازې د خلکو پرمخ پرانیستلې وې .

د راډیو له لارې اوریدل کېدل چې د ارگ دننه خبریالان خلکوته وایي چې : " دا ظلم او خپل سرۍ مانۍ وه". هغوی د خلکو د تیرایستلو لپاره ځو داني ځنځیر او زولنې نندارې ته ایښودلې وې او زیاتول یې:" اوس دلته هېڅ بندي نشته" او ویل به یې:" تیره اونۍ په دغې مانۍ (دلکشا) کې د شپې بانډارونه او نڅاوې وې ".

دغو خبریالانو چې تر پرون پورې یې د جمهوریت لپاره خپل ستوني څیرل نن له هماغه ستوني د هیواد او ولس د دښمنانو لپاره چیغې وهې .

جمعه محمد محمدي چې د کابینې غړی وو ، په خپله ژبه یې په بدو او سپکو ویلو پیل وکړ.(هغه له خلقیانو سره اړیکه درلودله). جنرال شاهپور احمد زی چې د ولسمشر د ډیر ډاډ وړ سړی وو او د حربي پوهنتون د بولندوی په توگه ټاکل شوی وو پښې یې د کمونیستانو له برستنې را ووتلې. لنډه دا چې هر څه چې لیدل او اوریدل کېدل له ډیرې ژورې خواشینۍ سره په ککړتیا نغښتي ول .

د غوایي د مياشتې په شپاړلسمه د پیلنۍ "شنبې" په ورځ [۱۹۷۸زکال د مې ٦] ډاکټر عبدالمجید ، ابراهیم سراج او محمد خان جلالر له زندانه خلاص شول. ډاکټر عبدالمجید څو وخته وروسته بیا بندي شو او تر یوې مودې پورې له موږ سره په څرخي پله کې وو. د لوړو او مسلکي زده کړو وزیر صدیق محبې په دویمه یا دریمه ورځ له بنده خلاص او کور ته ولیږل شو .

د غوايي د مياشتې په نولسمه نیټه د منځنۍ "سه شنبې" په ورځ [۱۹۷۸ د مې ۹] د عسکري کلوپ آمر عبدالعلي چې نور محمد تره کي د کابل د امنیې د بولندوی په توگه ټاکلی وو زموږ کوټې ته راغی او له ځمکې او آسمانه یې په گز او پل او اوتو بوتو را پیل کړه او ویل یې چې ده ته دنده سپارل شوې وه چې ارگ ته د داؤود خان د نیولو لپاره ورشي ، خو په وروستنۍ شېبه کې تره کي د هغه د تگ مخه ونیوله او ویې ویل :" بل څوک اوستوم ، تاته به تاوان ورسیږي" هغه وویل :" نن د مازدیگر په څلورو بجو انقلابي شورا په صدارت کې غونډه لري او ستاسو د برخلیک په اړه پریکړه کیږي." (نوموړی په لوگر کې د مجاهدینو له پلوه ووژل شو)

د شپې نهه بجې شا او خوا کله چې د ماښام د ډوډۍ له خوړولو وروسته بیرته راستانه شوي وو د خونې دروازه خلاصه شوه او د ډاکټر محمد حسن شرق یو ملگری خلیل د مرکزي کميټې غړی او د مهتاب کلا د توپچي غـنـډ بولندوی را ښکاره شو. (د تاج بیگ د غونډۍ مانۍ د غوايي د مياشتې په اوومه [۱۹۷۸ د اپریل ۲۷] د توپچي ځواک تر اور لاندې راغلې وه). خلیل د عدلیې وزیر وفي الله سمیعي ته چې په کوټه کې گرځېده ، وویل : " ښاغلی وزیر!

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسو راځی او خپل بکس هم در سره واخلی." وحيد عبدالله وويل: " خليل جانه ، دا دئ د مخابراتو وزير هم دلته دئ" د هغه موخه دا وه چې که د خليل پام ماته نه وي شوی ، نو له ما سره دې روغبړ وکړي. وحيد عبدالله له خوشحالۍ خندل او گومان يې کاوه چې اوس ټول بنديان خلاصيږي .

د وفي الله سميعي له تللو لنډه موده تيره شوې وه چې خليل بيا دروازه خلاصه کړه او دا ځل يې وحيدعبدالله ته لاس و ښورواوه او ويې ويل:" ښاغلی مرستيال! تاسو راځی او خپل بکس هم در سره را واخلی." وحيد عبدالله په ډيره خوشحالۍ او خندا له ځايه پورته شو او له در وازې ووت. سبا ماښام د يوې راډيويي مرکې په ترڅ کې د نورمحمد تره کي له خولې مو واوريدل چې : " وحيد عبدالله په ارگ کې د مقاومت په لړ کې وژل شوی دئ ".

په دې توگه د بنديانو لومړی ډله و حيد عبدالله ، وفي الله سمعيي ، جنرال عبدالله روکی ، جنرال عبدالقدير خليق ، محمد رحيم او يو شمير نور د وژونو لومو ته وليږل شول .

محمد موسی شفيق ، د دفاع وزيرغلام حيدر رسولي ، ستر درستير جنرال عبدالعزيز ، د قوای کار بولندوی جنرال عبدالوهاب د کودتا په لومړی ورځ اعدام شوي ول. د ولسمشری د گارد بولندوی صاحبجان د غوايي د مياشتې په اتمه [۱۹۷۸ز کال د اپريل ۲۷] د ارگ د کلابندۍ له ماتيدلو وروسته اعدام شوی وو ".

اخځ :

)د "قــيام و جــمـهوريت بيسـت و شش سـرطان سـيزده پنجـاه و دو هــجــري شمـسـي" [۱۹۷۳ د جولای ۱۷] د کتاب له ۲۴ تر ۳۲ پاڼې پورې. ليکوال او ټولگه د : ديپلوم انجنير کريم عطايي ، دويم چاپ ، سـنت گلن، سـويتزرلند، 2004(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

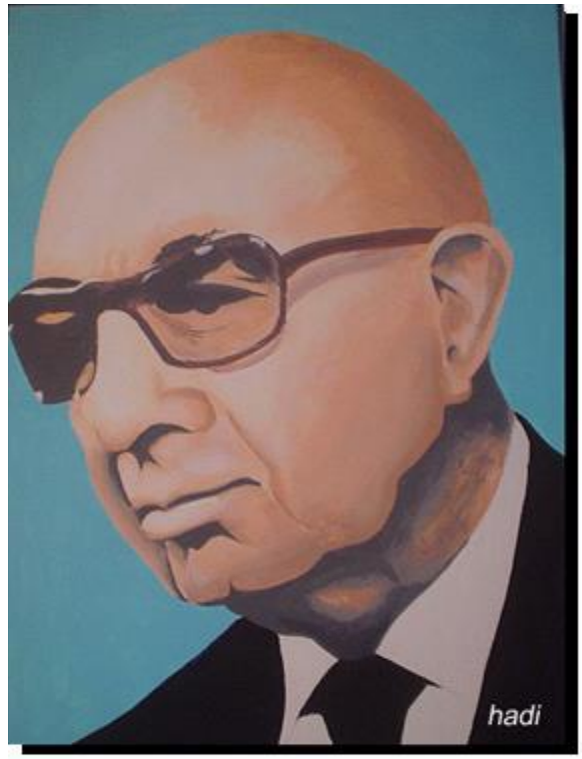

اتلسمه برخه

فضـل الـرحـمـن تاجـیار

"د خلقي او پرچمي باغیانو پر وړاندې د افغانستان د جمهوري ارګ دفاع" ، د محمد داؤود د جمهوري ارګ د اپراسیون د آمرفضل الرحمن تاجیار د خبرو سرلیک دئ. دغه د لومړي لاس یادښت لېک په کلیفورنیا کې د " مجاهد ولس" د خپرونې له بنسټ اېښودونکي او چلوونکي محمد حسن ولسمل سره د یوې مرکې په ترڅ کې په [؟] ګڼه /ورځ/ مپاشت/ ۱۹۹۴ز کال کې خپور شوی دئ .

موږ د ښاغلي تاجیار خبرې دلته د هغه له اجازې پرته لږ څه را لنډې کړې او غټ غټ ټکي مو ورڅخه اخیستي دي. ددغه یادښت بشپړه بڼه کولای شی www.dawatfreemedia.org :ولولـئ او موږ هم له همدغه ځایه په پورَونې را اخیستی دئ .

"د ارګ ساتنه"

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې د غوايي په اوومه [۱۹۷۸ز د اپریل ۲۷] د شوروي اتحاد په نيغ ملاتړ په افغانستان کې د غوايي کودتا کيدله زه جګتورن فضل الرحمن تاجيار د شهيد سردار محمد داؤود خان د جمهوري ګارد رئـيس ارکان او د اپراسيون آمر وم. پر ارګ د کمونيستو کودتاچيانو د برید له پیله ما په خپله د ارګ په وسله واله مدافعه او د مدافعې په سمبالولو کې برخه اخيستې او د جمهوري رياست د غمرلې پرځېدنې ترپای پورې ددغې ناورين ځپلې تأريخي پيښې شاهد وم .

د ګارد افسران : ضيا مجيد د جمهوري ګارد بولندوی ، جګتورن عبدالحق علومي د کشف آمر، جګړن سيد جان او تورن محمد عزيز حساس پیژندل شوي کمونيستان ول. يو شمير نور افسران چې يا د خلق او پرچم په چوپړ کې ول اويا يې له مخورو کسانو سره نيږدې پيژندګلوي درلودله، د ګارد د ساتونکو په ډله کې ول .

په خپله ولسمشر او د دفاع وزير د دغو کسانو موخو ته په پاملرنې يو څه مودې مخکې د ګارد په قطعه کې د هغوی پر شتون په شک کې لويدلي ول. له دې امله ضيا مجيد يې له ګارد څخه ليرې کړ او د هغه پر ځای يې صاحبجان چې له هېڅ اړخ سره يې تړاو نه درلود د ګارد مشرپه توګه و ټاکه .

د ګارد نوي بولندوی صاحبجان چې ظاهرأ غاړه ايښوونکی او پاژپيژانده �دنده پيژندونکی� ښکاريده د (خلق د ډلې له يو لوړپوړي غړي) شيرجان مزدور يار سره يې نيږدې اړيکې درلودلې. ښايي دغه به شخصي اړيکې وې. هرګوره ، د ولسمشرۍ له ماڼۍ څخه په نااغيزمن مقاومت کې ددغسې کسانو شتون بې اغيزې نه وو .

له دغې ډلې څخه يو شمير کسانو لکه عبدالحق علومي او سيد جان زما تر مخه دوه مخيزې ونډې لوبولې. يوه ورځ د ګارد بولندوی له ګارد څخه د عبدالحق علومي ، سيد جان او عزيز حساس د شړلو په اړه زما د ليد لورى غوښتنه وکړه. ما وويل : " دا په تاسو او د ښاغلي ولسمشر په پريکړې پورې اړه لري." وروسته څرګنده شوه چې ولسمشر د هغوی د بدلون پريکړه ځنډولې وه. پاتې دې نه وي چې د ګارد د افسرانو په منځ کې يو شمير ښې لاسي اوړپکي افسران هم ول .

د ديارلس سوه او اووه پينځوسم کال د غوايي د مياشتې د کودتا تر ورځې د جمهوري ګارد د قطعې په جوړښت کې دوه پلي کنډکونه ، د دافع هوا ژغورونکی د ماشينګنو ټولی او د مخابرې ټولی په لاندې ډول ول :

د سوق او اداري ډله : د قطعې بولندوی : جګړن صاحبجان /د قطعې د بولندوی مرستيال او د اوپراسيون آمر: جګتورن فضل الرحمن تاجيار/ د اوپراسيون مرستيالان : جګړن سيد جان ، تورن عزت الله ، تورن ظاهر او تورن حميدالله د سپورت آمر/ د کشف آمر: جګتورن عبدالحق علومي / د کشف مرستيال : ..../ د مخابرې آمر: جګتورن آقا محمد / د مخابرې ټولی : د ټولې بولندوی : تورن عبدالفتاح / د انضباط بلوک : د بلوک بولندوی: جګتورن فضل احمد/ د اور وژنې بلوک : د بلوک بولندوی: تورن خواجه عبدالمجيد/ داور وژنې د بلوک ضابط : بريدمن ببرک .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اکمال ډله: د لوژستیک آمر : جګړن عبدالغفور/ د تخنیک آمر: جګړن ذاکر/ د روغتیا آمر جګتورن ډاکټر لالا جان/ د پیژند مدیر: جګړن عبدالرحیم شادان / د موزیک ټولی : جګتورن عبدالسمیع ابوي/ د نقلیې ټولی: تورن عبدالحفیظ

لومړی پلی کنډک : د کنډک بولندوی : ډګرمن محمد سرور/ لومړی پلی ټولی: د ټولي بولندوی: تورن عزیزحساس / دویم پلی ټولی: د ټولی بولندوی: تورن غلام رباني/ دریم پلی ټولی: د ټولی بولندوی: تورن محمد اکبر/ د درندو ماشینګڼو بلوک: د بلوک بولندوی: تورن ضیأ الدین

دویم پلی کنډک : د کنډک بولندوی: جګړن محمد عزیز/ لومړی پلی ټولی: د ټولي بولندوی: تورن محمد صدیق / دویم پلی ټولی: د ټولي بولندوی: جګتورن محمد ظاهر/ دریم پلی ټولی: د ټولي بولندوی: جګتورن محمد نادر/ د درندو ماشینګڼو بلوک: د بلوک بولندوی زلمی

مرستندویه جزوتام: د دافع هوا ماشینګڼي : د ټولي بولندوی : جګتورن دایان / د افسرانو ، بریدګیو او د جمهوري ګارد د قطعې د سرتیرو ټوله شمیره: یو زرو او شپږ سوه تنه

د سترګو لیدلو پیښې

د غوایي د کودتا له پیښې څو ورځې مخکې میر اکبرخیبر د یو شمیر ناپیژندل شویو کسانو له پلوه وژل شوی وو. کمونیستانو د سمبال شویو لیکو په ترڅ کې چې شمیر یې زرګونو کسانو ته رسیده د جنازې لمانځنه تر سره کړه. دغه لیکې د " مړه دې وي پانګوالي" د شعار په ورکولو د امریکا د سفارت له مخې د جمهوري ارګ پرلور په خوځښت راغلې. کله چې د ارګ مخې ته را ورسیدلې، د جمهوري ارګ د اوپراسیون آمر سیدجان او د کشف آمر عبدالحق علومي دواړه له اجازې پرته د ګارد ختیځې دروازې ته ولاړل او د پیښې د لړۍ ننداره یې کوله. د ارګ له مخې ددغو لیکو تیریدنه حکومت ته د یوه څرګند ګواښ او اخطار په توګه وو .

د خیبر د مړي له ښخولو وروسته ، ما د ګارد له بولندوی صاحبجان سره نوموړی خبره یاده کړه. هغه د ترلاسه شویو راپورونوپر بنسټ وویل: " ددغو لیکو ګڼ شمیر کسان د چاردهي د ولسوال (د داؤود خان د ناظر د باز محمد خان د مشر زوی) جاسوسان او یو شمیر یې د کورنیو چارو د وزارت ، د دفاع د وزارت او ملي مصؤونیت مخبران ول. څارګرو څانګو ددغې ډلې ګڼ شمیر کسان د حکومت ور لیږل شوي کسان بلل او په دې توګه یې چارواکي غولول چې روان اکر وکر ته په کلکه او جدي توګه ونه ګوري .

د وزیرانو د غونډې د پریکړې پربنسټ د نورمحمد تره کي ، ببرک کارمل او دهغوی د ډلې ټپلې د نیولو د امر له ورکړې وروسته ، د ګارد بولندوی امر وکړ چې شپه په قطعه کې پاتې شم. د دفاع د وزیر ډګر جنرال غلام حیدر

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسولي د امر پر بنسټ د غوايي اوومه [۱۹۷۸ز د اپريل ۲۷] د تره کي او کارمل او د هغوی د پلويانو د نيولو په ښادۍ کې د خوشالۍ د ورځې په توګه اعلان شوې وه .

د هماغې ورځې د سهار د اتو بجو په شا او خوا کې مې د اور وژنې د موټرانو غږ واوريد. د پخوا په شان مې د کابل د ولايت د اور وژنې له نوکريوال څخه مالومات تر لاسه کړل. هغه وويل : " د بالا حصار په غـُنـډ کې اور رامنځته شوی دئ" . بولندوی صاحبجان ته مې ټيلفون وکړ، هغه په دفتر کې نه وو. څو شېبې وروسته هغه په خپله ټيلفون وکړ او ويې ويل: " د ريشخورو په اوومه فرقه کې د فرقې پربولندوی جنرال نظيم خان باندې بريد شوی خو نوموړی تښتيدلی دئ. د فرقې رئـيس ارکان ډګروال قاسم خان ټپي دئ او هغه يې روغتون ته ليږدولی دئ ".

په همدې ترڅ کې دګارد له منځه د ډز غږ واوريدل شو. وويل شول چې : د تورن عزيز حساس د ټولي يوه سرتيري په تير وتنې ډز کړی دئ " دغه په لوی لاس ډز ، ښايي په ارګ دننه کمونيستانو د قطعې د سربدالۍ او ويرولو لپاره کړی وي .

د نهو بجو په شا او خوا کې د داؤود خان مرستندوی " ياور" بريدمن مجيد (د بازمحمد خان زوی) د ګلخانې له مانۍ ټيلفون وکړ او ويې ويل: " د ملي دفاع وزير صاحب ټيلفون کړی وو او ويې ويل چې صاحبجان ته ووایاست چې له څرخي پله څخه درې ځنځيره شوبلې را خوځېدلې او د کابل د ښار پر لور را رواڼې دي." مجيد خان په پای کې وويل : " قوماندان صاحب مې ونه موند ، له دې امله دغه خبرتيا مې تاسو ته در ورسوله ".

د ګارد د بولندوی په لټه کې شوم چې د دفاع د وزير امر ورته ور ورسوم. د قطعې د پلټلو لپاره د اپراسيون له دفتره لاندې راغلم. کله چې د کانو او صنايعو وزارت ته مخامخ د ګارد دروازې ته ورسيدلم ، د ګارد بولندوی مې وليد .

د څرخي له پله څخه را خوځېدلې شوبلې د محمودخان له پله څخه په را تيريدا نيغ په نيغه د ارګ پر لور راتللې او په ډېره بيړه د دفاع د وزارت د ودانۍ مخ ته را نيږدې کېدلې. له دغو شوبلو څخه يوې يې د دفاع د وزارت پر ودانۍ ډز وکړ. شوبلې د ملي دفاع د وزارت له مخې په تيريدا د ګارد ختيځې دروازې او بيا د چنګاښ د شېرپويشتمې د څلور لارې پر خوا په خوځښت راغلې .

د قوای مرکز د څواک رئـيس ارکان تورن جنرال عبدالعلي ګارد ته ټلفون وکړ او ويې ويل : " دګارد د مرستې لپاره د بالاحصار له غـُنـډه مرسته در رسيږي." د ګارد بولندوی چې له ختيځې دروازې څخه يې پيښې په سترګو ليدلې د ملي دفاع د وزارت د استخبارتو رئـيس ته ټلفون وکړ او د دفاع د وزارت پر ودانۍ د شوبلو د اور په اړه يې ورڅخه د مالوماتو غوښتنه وکړه. نوموړي په ځواب کې وويل: " ما ګومان کړی وو چې شوبلې تاسو را بللې دي ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروسته څرګنده شوه چې دغه شوبلې په اسلم وطنجار پورې تړلې وې. ویل کیږي چې د دفاع د وزارت پر ودانۍ لومړی ډز په خپله وطنجار کړی وو. له هغه وروسته د محمود خان د پله له لورې درې ځنځیره شوبلې د ارګ مخې ته را ورسیدلې او بیا د پښتونستان واټ پر لور ولاړې .

د ګارد بولندوی ما ته امر وکړ چې شوبلې و دَرَوم. دا ځکه چې د شوبلو سرتیرو ته ویل شوي ول چې تاسو ته د کابل ښار په منځ کې د لاریون د مخنیوي لپاره دنده درکړل شوی او هغوی له کودتا څخه خبر نه ول. له دې امله شوبلې زما د لاس په ښورولو ودَریدلې او زما امر یې ومانه په دې مانا چې سرتیري له ټانکه دباندې را ووتل. هغوی مې د پلټلو لپاره ګارد ته دننه ولیږل خو د شوبلو چلوونکي چې بریدګي ول او له کودتا خبر ول له خپلو شوبلو سره و تښتیدل. هغوی د پلان د وزارت مخ ته مورچل و نیو او د شوبلې پرسر په ایښودل شوې ماشینګنې یې زما پر خوا ډزې پیل کړې.

زه یوازې وم، د بانک ودانۍ ته ننښتی یو زیارت وو او د زیارت ترمخ د ونو په منځ کې پټ شوم. د ماشینګنو د ډزو د اور په ترڅ کې زیارت ته ننوتم له هغه وروسته له دیواله پورته وختلم او ګارد ته ننوتم .

د ګارد بولندوی امر ورکړ چې د پلټلو یوه ډله دې وټاکل شي او له سرتیرو څخه دې پلټنې پیل شي. له دې چې د اضطرار حالت وو ما د سرتیرو د حبس امر ورکړ. د ګارد له بولندوی سره یو ځای د ختیځې دروازې پر لور ولاړم. د ارګ پر لورد چنګاښ د شپږویشمتې له څلورلارې څخه د محاربوي ماشینونو د راتګ غږ اوریدل کیده. وروسته څرګنده شوه چې نومړې محاربوي ماشینونه د څلورم زغره وال ځواک محاربوي ماشینونه دي .

دګارد بولندوی ماته امر راکړ چې نومړي محاربوي ماشینونه و دَرَوم. کله چې د ګارد د لومړي کنډک له بولندوی ډګرمن محمد سرور سره یوځای د محاربوي ماشینونو د لیکې پر لور و خوځیدم، و مې لیدل چې د محاربوي ماشین نښه ویشتونکی د وسلې میل زموږ پر لور را وڅرخاوه او موږ یې تر نښې لاندې و نیولو. ما او محمد سرورځای پر ځای پروت وکړ ، د محاربوي ماشین توغندی د بالاحصار پریوه زغره وال ګاډي چې د مرستې لپاره راغلی وو ومښت چې د ډګروال سردار غلام صدیق زوی د نظام قراول د بریدمن غلام عثمان تندی یې ټپي کړ .

د ګارد بولندوی پیښه په خپلو سترګو ولیدله او امر یې وکړ چې شوبلې تر اور لاندې ونیسم. د هغه د امر پر بنسټ " اور" مې پیل کړ. د جمهوري ګارد زړه ورو ، میړنیو او مسلمانو سر تیرو محاربوي ماشینونه تر اور لاندې ونیول او شوبلو اور واخیست. ددغو محاربوي ماشینونو په منځ کې د جنرال عارف وراره عمر هم وو. هغه له نورو لسو تنو سره د اور په منګولو کې وسوځېد. له هغه وروسته د محاربوي ماشینونو تر شا دَریدلو شوبلو د ګارد پر لور خوځښت پیل کړ .

ماجزو تامونو ته امر کړی وو چې تر بل امر پورې د ارګ پر لورهره راتلونکې شوبله یا بل ډول جنګي ګاډی دې دړې وړې کړي. په نومړو نښتوکې د ګارد قطعې د کودتاچیانو اته شوبلې د کانو او صنایعو د وزارت د ودانۍ تر مخ ،

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د" افغانستان بانک" د ودانۍ د گوټ تر څنگ زیارت " د ارگ ختیځې دروازې او د چنگاښ د شپړویشتمې په څلور لاره کې له منځه تللې وې. د نوموړوشوبلو دړې وړې ټوټې تر څو ورځو پورې هلته لیدل کېدلې .

د وطنجارد شوبلو کنډک د چنگاښ د شپړویشتمې له څلور لارې څخه بیرته د محمود خان د پله پر لور په شا شو. له پېښو وروسته راته څرگنده شوه چې هغوی د هوايي ځواک رئیس ارکان قادر ته خبر ورکړی وو چې د جمهوري گارد ځواکونو شوبلې له منځه وړې او موږ نه شو کولای مقاومت وکړو له دې امله په شا کېږو. خو قادر د هغوی د په شا کیدنې مخه و نیوله او ژمنه یې و سپارله چې ډېر ژر به الوتکې د هغوی مرستې ته ور ولیږل شي .

د کودتا د ورځ په پیل کې د هوايي او مدافعه هوايي لوی بولندوی ډگرجنرال موسی خان د هغه له یاور سره یوځای د هوايي ځواک د کمونیستانو له پلوه وژل شوي ول .

د دفاع د وزیر موټر چلوونکی د گارد ختیځې دروازې ته راغی او ماته یې وویل : " د ملي دفاع وزیر د خپلې تومانچې جاغور د نښې په توگه د گارد بولندوی ته را لیږلی او ویلي یې دي چې هېڅ اندیښنه مه کوئ ، ما د هوايي ځواکونو بولندوی ته امر کړئ دئ چې الوتکې را والوزي او پاتې شوبلې له منځه یو سي "!

شاژور مې را واخیست چې دغه اړینه نښه د گارد بولندوی ته ورسوم. د مازدیگر د څلورو بجو په شا او خوا کې د ولسمشر د کور له دایمي ساتندویه ټولي څخه یو سرتیری چې مشري یې تورن غلام رباني کوله راغی او د مرستې غوښتنه یې وکړه. له هغه مې وپوښتل : " ستاسو افسران چیرې دي؟" هغه وویل : " ټول تښتیدلي دي." د لومړي کنډک له لومړي ټولي څخه د تورن رباني پرځای بریدمن معاذالله مې د داؤود خان کورته ولیږه ، خو هغه هم و تښتیده. غلام رباني او د هغه افسران د گارد د بولندوی او د لسمشر د ډاډ وړ کسان ول خو له ځانه یې د ورسپارل شویو دندو په پرمخ بیولو کې یې جدیت نه څرگنداوه.(د کودتا په ورځ ، غلام رباني خپل ټولی په یوه لیکه په مورچل چې ځای پر ځای کړی وو. له همدې امله د کمونیستانو هوايي بمباریو د هغه د ټولي گڼ شمیر کسان ور وژلي ول)

وروسته له دې چې د دفاع د وزیر شاژور د نښې په توگه زما لاس ته راغی ، د الوتکو را رسیدلو ته سترگې په لار وم. ماسپیښن مهال د الوتکو د گړزهار غږونه مې تر غوږو شول. الوتکو د مرستې پر ځای د جمهوري گارد پر جزوتامونو ډزې او د بمونو وَرَول را پیل کړل. یوې الوتکې د دلکشا پر ماڼۍ ډزې وکړې. د گارد د دافع هوا بلوک چې دویم بریدمن شاه محمود یې بولندویي کوله د الوتکو پر لور ځوابیه ډزې پیل کړې. د ځوابیه ډزو له امله یوه الوتکه د ریشخورو په سیمه کې را وغورځېدله. پاتې الوتکو د گلخانې پر ماڼۍ بمونه را وغورځول .

چوپه چوپتیا هرې خوا ته خپره شوه. په مدافعه کې د گارد سرتیرو لوړه روحیه درلودله او راتلونکې بولنې ته سترگه په لاره ول. یو ځل بیا د گارد د بولندوی په لټه کې شوم. په دې شېبه کې هغه په خپله د گارد ختیځې دروازې ته ټلفون وکړ او ماته یې امر راکړ چې دهغه دفتر ته ورشم او ویې ویل: " ښاغلي ولسمشر امر کړئ دئ چې په هرډول چې کیږي باید د راډیو ودانۍ او ستیشن بیرته ونیسو. له دې امله تاسو (د هغه موخه زه : د اوپراسیون آمر وه) له

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرټولي څخه يو يو توغندی ويشتونکی ، چې ټول اته تنه کيږي له ځان سره واخلی او داسې په پټه ولاړ شي چې څوک در باندې پوه نه شي ".

د ګارد بولندوی پوهيده چې په هر ټولي کې يو يو تن توغندی ويشتونکی شته او د کسانو په ټاکنه او د راډيو ستيشن ته د هغوي پر ليږنه ګوندي افسران په آسانۍ خبريدل. په هغه شيبه کې چې نوموړي خپل امر ورکاوه ، د ګارد د مخابرې آمر جګتورن آقا محمد هم وو.(آقا محمد د صاحبجان له ډيرو نيږدې خپلوانو او د هغه د ډاډ وړ سړی وو او له يو بل سره يې کورنی تګ راتګ درلود)

د کابل راډيو ودانۍ (د اسلم وطنجار تر مشرۍ لاندې) د څلورم زغره وال ځواک کنډک نيولې وه. شيرجان مزدوريار هم هلته وو. هغه هم له صاحبجان سره کورنی تګ راتګ درلود .

د غوايي د اوومې له کودتا څو مپاشتې مخکې ، يوه ورځ د ګارد د بولندوی دفتر ته ولاړم. د بولندوی ياور راته وويل:" جګړن شيرجان مزدوريار د ګارد له بولندوی سره يو ځای ناست دئ، خو تاسو کولای شی ولاړ شی." دفترته ننوتلم. له سلام او روغبړ وروسته مزدريار راته وويل:" آمرصاحب! زه کله ناکله د شپې له پلوه د صاحبجان خان ليدلو ته راځم. ستاسو سرتيري له ما " د شپې نوم" غواړي او دننه راتللو ته اجازه نه راکوي. ما په ځواب کې وويل." ښاغليه ! تاسو په خپله يو د تجربې خاوند افسر ياست اوپه پوځي دود او قانون ښه پوهيږئ. دا به څنګه شوني وي چې څوک دې ارګ ته ننوځي او په دنده ولاړ کسان دې ورڅخه پوښتنه ونه کړي؟" مزدورياد وويل :" ټول خلک ما پيژني چې زه د صاحبجان ملګری يم." ما ځواب ورکړ : " پوهيږم چې تاسو د ښاغلي بولندوی ملګری او ټولګيوال ياست. که ښاغلی بولندوی يو رسمي امر ورکړي چې ستاسو مخه دې څوک ونه نيسي ، زه به هغه ټولو اړوندو جزوتامونو ته ووايم اوتاسو به له دغې ربړې څخه خلاص شی." ځرګنده ده چې د ګارد بولندوی هيڅکله داسې امر نه شو ورکولای.

د راډيو د ودانۍ د نيولو په اړه ما د ګارد بولندوی ته داسې وويل: " ښاغلی بولندوی! زه يو سرتيری يم. هرڅه چې تاسو امر وکړئ ، په سترګو! ترسره کوم يې. کله چې د راډيو د ودانۍ د نيولو لپاره ولاړ شم نو زما پرځای د ګارد د سوق او ادارې لپاره بل څوک وټاکـئ." هغه د څو شيبو لپاره په سوچونو کې ډوب شو او بيا يې وويل:" نه! تاسو مه ځـئ. تاسو د ګارد سوق او اداره په لاس کې واخلـئ. زه به په دې اړه لږ څه نور ژور سوچ وکړم ".

کله چې له دفتره دباندې راوتلم ، هغه غږ وکړ او ويې ويل:" عبدالحق علومي بندي کړئ. ټول فساد د هغه تر پښو لاندې دئ." (ځرګنده ده چې د اضطرار په هغسې شيبو کې د هغه بندي کول نا شوني ول)

په دغه شيبه کې هغه شوبلې چې نن سهار د ګارد د يوال تر مخ دَرَول شوي وې او سرتيري يې قطعې ته دننه د پلټنو لپاره ليږل شوي ول د شوبلو د هغو چلوونکو په مرسته چې له خپلو شوبلو سره تښتېدلي ول د پلان د وزارت له ودانۍ سره له جوخت ټکي څخه يې د ګارد پر لور په ډزو پيل وکړ .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګارد د مخابرې آمر آقا محمد د مخابرې له لومړي بریدمن سره د جمهوري ګارد مخابرې په شنډولو کې ، د بې سیم د بطریو په لیرې کولو ، نیغه او اغیزمنه ونډه درلودله. وروسته څرګند شوه چې هغوی دواړه د سرسپارلو خلقیانو له ډلې څخه ول .

زه بیا قطعې ته راغلم او لیدل مې چې اکر وکر لا کړکچین اود خونړیتوب پر خوا درومي. ما باید خپل سرتیري د لاس او ګریوان جګړې لپاره چمتو کړي وای. امر مې ورکړچې ټول سرتیري او افسران دې بمبونه په لاسونو کې واخلي. له هغې ډلې څخه جګتورن محمد نادر (د فقیر خوشدل زوی) ځای پر ځای زما امر پلی کړ ؛ هغه خپلې ټولې دندې په ډېرې رښتونلۍ ، ګروهنې او سپیڅلتیا تر سره کړې .

د جزوتامونو د (ځانګړي شوي) وسلتون وسلې خلاصې شوې وې او وسلتون باید بیرته د ډیپو له غـُنـډ څخه ډک شوای وای. خو د ګارد د وسله پالۍ آمر جګړن ذاکرد کار د نیمګړي کولو لپاره بې پروايي کوله او پلمې یې پلټلې ، هغه د غـُنـډ د ډیپو پرانیستل د ګارد د بولندوی په امر پورې تړلی ګاڼه. هغه نه غوښتل چې جزوتامونه ته وسله ورکړل شي. ما په خپله پازوالۍ یا مسؤولیت لیکلی امر ورکړ چې پرجزو تامونو دې د غـنډ له وسلتون څخه وسلې وویشل شي .

له هغه وروسته د ګارد له بولندوی څخه د نورو لارښوونو د اخیستلو لپاره د ګلخانې ماڼې ته ولاړم. و مې لیدل چې ښاغلی ولسمشرصاحب داؤود خان په خونه کې ګرځي . پوځي سلام مې وکړ. ویې ویل :" څوک یې؟ ځان را وپیژنه." ما خپل نوم ، پوځي رتبه او دنده په پوځي غږ ورته وویله. ولسمشر راڅخه وپوښتل: " د یوه سرتیري په توګه د وضعیت په اړه څه ګومان کوئ؟" د اکر وکر د انځور په راکښلو مې داسې ځواب ورکړ:

"ښاغلی ولسمشر صاحب! د زغره وال ځواک د قطعو اوجزوتامونو بریدونه د جمهوري ګارد د جزوتامونو له پلوه په شا تمبول شوي دي ؛ د ختیځې دروازې ، د دلکشا د ماڼۍ دروازې ، د کابل سینما او د چنګاښ د شپږویشتمې څلور لارې مخته ټولې یرغلګرې شوبلې دړې وړې شوي دي. موږ پر اکروکر بر لاسي یو. یوازې د پلان د وزارت د ودانۍ له څنګه د هغوی درې شوبلې یو یو ډز کوي. ښايي هغوی ډېره وسله او مردکي ونه لري او ژر به چوپ شي. خو نه شو کولای د هوايي ځواک د بریدونو مخه ونیسو ځکه د هوا ضد وسلې نه لرو. که د کابل د ګارنیزیون د لیواګانو له ډلې څخه یو څوک د راډیو د وانۍ نیولو ته وګومارل شي ، که لوی څښتن غوښتي وي نو بریا به زموږ په برخه شي ".

ښاغلي ولسمشر وویل: " زویه! اندیښنه مه کوئ. ما په کندهار کې عظیم جان ته امر کړئ دئ چې د مرستې لپاره را ودانګي." (د ولسمشر موخه ډګرجنرال عظیم خان د کندهار د قول اردو بولندوی وو. هغه باید الوتکو ته امر کړی وای چې د یرغلګرو شوبلو د ډړې وړې کولولپاره دې راشي. وروسته څرګنده شوه چې عظیم خان د خپل پرچمي یاور اکرم له پلوه تسلیمیدلو ته اړ شوی وو.)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو ځل بیا مې پوځي سلام ورکړ او د ګلخانې له مانۍ څخه را ووتلم. کابل راډیو د داؤود خان د وژل کیدلو او د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د بریا خبرتیاوې خپرولې. د حرمسرا له پاسه ناځاپه د الوتکو یو ډله تیره شوه. حرمسرا یې تر اور لاندې ونیوله. نه پوهیږم چې د ګارد بولندوی له کوم ځایه ټلفون وکړ او ویې ویل چې د حرمسرا د تشولو لپاره باید لاس په کار شو .

الوتکو د ګلخانې مانۍ تر اور لاندې نیولې وه. په دې شېبه کې د کنډک د بولندوی ډګرمن محمد سرور د ټپي کېدلو خبر راغی. د ګارد د بولندوی موټر مې په بیړه چمتو کړ او دنده مې وسپارله چې نوموړی دې د پوځ څلور سوه بستریز روغتون ته ورسوي. روغتون ته له لیږلو مخکې سرور خان د ژوند په وروستۍ شېبې کې راته وویل :" د خپل ځان احتیاط وکړه، دا کمونیستان ما او تا نه پرېږدي." او له خبرو پاتې شو. وروسته څرګنده شوه چې د لارې په اوږدو کې یې ځان حق ته سپارلی وو. هغه یو ډیر زړور ، میړنی او هیوادپال افسر وو. اروا دې ښاده وي!

له دې چې جزوتامونه په خپلو مورچلونو کې ول ، د قوای کار د ټولي په مرسته چې د ارګ د ودانیو د بیا رغاولو لپاره راغلی وو ، د ګارد یو یا دوه بلوکه مې په کار و ګومارل چې د قروانې او د سرتیرو د ډوډۍ خوړلو د لویو لوښو په کارَولو د حرمسرای اور مړ کړي او د هغه یو شمیر توکي مو دباندې را وایستل .

د حرمسرا له تشولو وروسته ، بیا مې د شپې تر نیمایيو پورې د ګارد بولندوی ونه لید. د نیمې شپې شا او خوا وه چې ما ته یې د ارګ په ختیځې دروازې کې زنګ وواهه او ویې ویل چې یوه لارۍ د ګلخانې مانۍ ته ور ولیږم څکه چې پام کې ده ښاغلی ولسمشر د ګلخانې له مانۍ څخه د باندې ووځي .

په همدغې شېبې کې د محمد داؤود له زامنو څخه یو تن غوښتل د مانۍ له دروازې څخه را ووځي خو کمونیستانو په ارګ کې دننه وویشت. د دوازې دوه تنه ساتونکي یې هم وویشتل .

څو موده وړاندې عزیز حساس چې وروسته د ببرک د ګارد د بولندوی په توګه وټاکل شو او د ډګر جنرالۍ رتبې ته رسول شوی وو راته داسې وویل: " کله چې د داؤود خان زوی عمرجان غوښتل د ګلخانې له مانۍ څخه دباندې را ووځي ، د اور وژنې د بلوک ضابط ، بریدمن ببرک عمرجان وواژه. د ګلخانې د مانۍ دوه تنه ساتونکي چې زما له ټولي (عزیزحساس) څخه ول ټپیان شول ".

بریدمن ببرک د جمهوریت له پرځېدنې وروسته د نورمحمد تره کي د یاور په توګه ټاکل شوی وو. نوموړی د تره کي د ډلې له خلقیانو څخه وو چې د امین او تره کي ترمنځ په شخړه او اخ و ډب کې د امین د پلویانو له پلوه و نیول شو او بیا یې وواژه .

ما د ۲۰۰۸ز کال د سپتامبر په مباشت کې د داؤود خان د جمهوري ګارد د پخوانیو افسرانو د ټولي له یوه تن بولندوی او له دوه تنو نورو څخه چې په نورو دفترونو کې یې کار کاوه د همدغې خبرې په اړه پوښتنې وکړې. هغوی وویل:

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

" د اور وژنې د بلوک بولندوى تورن عبدالمجيد يوه ټولي ته ولاړ او غوښتنه يې وکړه چې يو ډلگى سرتيري دي د هغه د مرستې لپاره په خدمتي ډول ورکړل شي. د نوموړي ټولي بولندوى يو ډلگى سرتيري تورن عبدالمجيد ور وليږل چې مشري دې هم په خپله وکړي .

کله چې د هوايي ځواک بمبارۍ پيليږي د ببرک په نامه د خواجه عبدالمجيد يو ضابط د شپې له توري تياري څخه په گټه اخيستنې په غلا د جومات څنگ ته نيږدې د بوټو په منځ کې ځان پټوي. نوموړی خدمتي ډلگي ته چې له يل ټولي څخه د مرساتې لپاره ور لگيږل شوی وو د " اور" امر ورکوي او د هغه له امله د لومړي کنډک بولندوی ډگرمن سرور تپې کيږي (د نوموړي ډلگي ، ډلگی مشرغلام رسول نوميده او د فراه له ولايت څخه وو. نوموړي د ټولي بولندوی ته ويلي ول : " پرون شپه وروسته له دې چې له خپل ډلگي سره د تورن عبدالمجيد تر مشرۍ لاندې ولاړم ، زه يې د گلخانې مانۍ ته بوتلم. توره تياره وه او ما ته يې د " اور" امر راکړ. ما هم امر پلی کړ او پوه نه شوم چې څوک وژل شوي او څوک ټپيان شوي دي ".

له پورتنيو خبرو داسې ښکاري چې د اور وژنې د بلوک بولندوی تورن عبدالمجيد او د هغه ضابط ببرک د داؤود خان د زوی عمراو ډگرمن سرور خان په شهادت او د گلخانې د مانۍ د دوه تنو ساتونکوپه ټپي کېدنه کې نيغ لاس درلود .

د ۲۰۰۸ز کال د سپتامبر په ۲۱ نېټه مې د گلخانې د مانۍ د ډزو په اړه د داؤود خان د جمهوري گارد د سپورت له پخواني آمر څخه پوښتنه وکړه. هغه وويل :" د اور وژنې د بلوک بولندوی تورن خواجه عبدالمجيد او ضابط يې ببرک چې د هغه سرې وو ، د گلخانې پر مانۍ ډزې کړې وې." د سپورت آمر دغه پيښه د خواجه عبدالمجيد له خولې راته داسې وويله: " خواجه ويل چې پر غلام سرور خان مې د شا له لوري داسې ډزې وکړې چې دوه قاته شو." (عبدالمجيد دا هم ويلي ول : " ډيره هڅه مې وکړه چې د اوپراسيون آمر [تاجيار] هم له منځه يوسم خو هغه هرې خواته په ځغاسته کې وو او پر يوه ځای نه دريده.)

کله چې زه [تاجيار] د سياسي بنديانو له عمومي بخښنې وروسته ...... د ببرک کارمل د رژيم په امر له بند څخه خلاص شوم د يوه خپلوان د مړي د ښخولو لپاره قول آبچکان ته تللی وم او هلته مې خواجه عبدالمجيد وليد. له سلام وروسته ، د جگړنې د رتبې مبارکي مې ورته وويله. تورن حميدالله چې په جمهوري گارد کې يې دنده درلودله هم راغلی وو. نوموړي د خبرو په ترڅ کې راته څرگنده کړه چې : " آمرصاحب! خواجه مجيد تاسو ته نوی ژوند در کړی دئ." و مې پوښتل :" څنگه؟" په ځواب کې يې وويل :" خواجه مجيد وايي چې د تشريفاتو د ټولي بولندوی عزيز حساس غوښتل تاسو د شا له لوري په ماشينگنه وولي او له منځه مو يوسي، خو مجيد د هغه مخه نيولې وه." ما مننه وکړه او ومې ويل:" البته زما اجل نه وو راغلی ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ۲۰۰۸ز کال د سپټامبر په مباشت کې مې دغه خبره له عزیز حساس څخه وپوښتله. هغه وویل: " اصله خبره خو دا ده چې خواجه مجید ستاسو د وژلو په لټه کې وو." دا چې څوک رښتیا وايي ، یوازې لوی څښتن پوهیږي. خو خواجه مجید چې یو غیرګوندي ، مرتجع او موقع پیژندونکی او ورځچاری (مرتجع) سړی وو یوازې یې د پیښو دروندوالي ته کتل چې پیښه د چا په ګټه پای ته رسیږي نو له هغه وروسته یې ځان په هماغې ډلې پورې نښلاوه. له بلې خوا له دې چې د خواجه مجید ضابط ببرک یو سرسپارلی خلقي وو د کودتا په شپه یې خواجه مجید ته ویلي ول چې له هغه سره دې هم اندی (همفکر) اوسي. له نوموړو شننو ، کره کتنو او شواهدو څخه په څرګنده بربنډیږي چې د سردار داؤود خان د زوی عمر جان او د لومړي کنډک د بولندوی سرورخان په شهادت ، د ګلخانې د ماڼۍ د دوه تنو ساتونکو په ټپي کیدلو او زما د له منځه وړلو په هڅه کې د خواجه مجید او ببرک نیغ په نیغه لاس لرل په زباد رسیږي.

له دغې پیښې وروسته د ګارډ قطعه د شپې تر نیمایيو پورې مرستې او لارښوونې ته سترګې په لار ناسته وه. د لوړو چار واکو له پلوه هېڅ ډول ګام اوچت نه شو. د شپې د یوې بجې شا او خوا [۱۹۷۸ز کال د اپریل ۲۸] وه چې د ګلخانې ماڼۍ ته د لارښوونې د اخیستلو لپاره ولاړم. د لارې په اوږدو کې عبدالحق علومي او سید جان هم له ما سره یو ځای شول. هغوی پر ما زور اچاوه او په ټینګار یې ویل : " د ګارد بولندوی ورک شوی دئ او د بولندې واک ستاسو (د اوپراسیون آمر) په لاس کې ده. باید یوه لاره و پلټې ، مانا دا چې قطعه ور تسلیم کړئ ".

د ګلخانې ماڼۍ ته ننوتلم ، د ګارد بولندوی نه ښکاریده. د جګتورن نادر په وینا هغه خپل ځان د کوټۍ د باغچې تر ځمکلاندې ځای کې پټ کړی وو. داؤود خان بیا هم د وضعیت مالومات وغوښتل. په ځواب کې مې وویل: " په وضعیت کې د پاملرنې وړ بدلون نه دئ راغلی او موږ ته مرسته هم نه ده را رسیدلې ".

په همدغه وخت کې سید جان او عبدالحق علومي داؤود خان ته په دوه مخې او منافقت داسې اوتې بَوتې وویشتلې : " موږ د ځان د وینې تر وروستي څاڅکي پورې له تاسو دفاع کوو." دغه هوډ او ژمنه درواغ ول. رښتیا دا وه چې دواړه یې پرچمیان ول او د داؤود خان له شهادته وروسته تر جنرالۍ او لوړو څوکیو ورسیدل .

داؤود خان ته د راپور له سپارلو وروسته له سیدجان او عبدالحق علومي سره یو ځای د ګلخانې له ماڼۍ را ووتلم. صاصبجان ټلفون وکړ او ویې ویل چې یو شمیر وسله د ګلخانې ماڼۍ ته ور ولیږم. د انضباط بلوک ته مې په بیړه امر وکړ. وسله و سپارل شوه. په ماڼۍ کې دننه د کورنیو چارو وزیر قدیرنورستاني ، د مالیې وزیر سید عبدالاالله ، د کانو او صنایعو وزیر تواب آصفي ، د عامې روغتیا وزیر عبدالله عمر، د کرهنې وزیر عزیزالله واصفي ، د بهرنیو چارو د وزارت مرستیال و حید عبدالله ، د عدلیې وزیر وفي الله سمیعي او د کابینې نور غړي ول .

د نیږدې سهار درې نیمې بجې وې. د پل خشتي له جوماته د آذان غږ راغی. د جګتورن نادرخان له لارې خبر شوم چې د ګارد بولندوی د ګلخانې ماڼۍ ته راغلی دئ. غوښتل مې د لارښوونو د اخیستلو لپاره هلته ورشم. ماڼۍ ته

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ننوتلم او داؤود خان مې ولید. د مالیې او کورنیو چارو وزیران دواړه راته نیږدې شول او مالومات یې وغوښتل. ما وویل :" وضعیت د پخوا په شان دئ." هغوی ، سید عبدالله او د کابینې نور غړي له داؤود خان سره په یوه خونه کې ول. داؤود خان را نیږدې شو او داسې یې را ته وویل:" زویه ! ځوان یې ، ولاړ سه ځان ور تسلیم کړه. ما خپله پریکړه کړې ده." صاحبجان هم راته وویل :" ښاغلي ولسمشر صاحب خپله پریکړه کړې ده. تاسو ولاړ سئ ، قطعه را ټوله کړئ او امر ورکړئ چې خپلې وسلې دې وسلتونونو ته وسپاري ".

د یوه مسلمان او افغان په توګه چې د ناموس ، اسلام د هیواد د ځمکنۍ بشپړتیا او د ملي نوامیسو د ساتلو لپاره مې په خدای او قران سوګند او لوړه کړې وه د داسې یوه امر منل او هغه ته غاړه ایښوونه را ته خورا ګرانه وه. صاحبجان د دویم ځل لپاره راته وویل :" دا د ښاغلي ولسمشر صاحب امر دئ. ولاړ سئ او امر پلی کړئ." ما په درنښت سلام وکړ او را ووتم .

د غوایي د مباشتې په اتمې [۱۹۷۸ز اپریل ۲۸] شا او خوا د سهار شپږ بجې وې چې د کابل په آسمان کې د کفر او کمونیزم د تیارې لمر په را ختلو شو او د ولسمشر او د ګارد د بولندوی د امر پر بنسټ مې د ګارد د قطعې ته د ټول سئ امر ورکړ. وروسته له دې چې د ګارد ټوله قطعه را ټوله شوه ، په داسې حال کې چې د هیواد مینه ، دین ، افغاني غیرت ، د افغانستان د مسلمانانو د ناموس او د هیوادپالنې احساس را ته اجازه نه راکوله او ستونې مې غم لړلي ناورین کښیکاږه ، د ولسمشر صاحب امر مې اعلان کړ. د ګارد د قطعې سرتیرو نه منله او نه یې غوښتل خپله وسله پر ځمکه کښیږدي .

پورته مې وویل چې د کودتا د پیل په شېبو کې له بالاحصار څخه یو مرستندوی ټولی راغلی وو او ما د نوموړي ټولي افسران او سرتیري بې وسلې کړي ول او د مخابرې په ټولې کې مې بندیان کړي ول ، له همدغه ټولي څخه د لعل محمد او تورن رسول په نومونو دوه تنو پرچمیانو د ګارد کنترول په لاس کې ونیو او موږ ته یې داسې امر وکړ:" لاسونه مو پر سرونو کښیږدئ او یو یو په یوه لیکه د ګارد له دروازې څخه ووځئ ".

کله چې د پښتونستان واټ ته را ورسیدلو، زه چې د کتار لومړی سړی وم (له خپل پخواني ټولګیوال) جګړن نورالله سره مخامخ شوم. هغه وویل : " اوس که زر مرمۍ دې په دا خېټه کې در تشې کړم ، بیا هم لږ ده. همدا ته وې چې " عمرجان" دې شهید کړ، او شوبلو ته دې اور واچاوه." په ځواب کې مې وویل : " هرڅه چې کوئ ویې وکړه. په جګړه کې حلوا نه ویشل کیږي." (نور الله خلقی وو ، وروسته د حربي پوهنتون مرستیال او د هوایي ځواکونو د بولندوی په توګه وټاکل شو. هغه د ..... کمونیستي رژیم له ړنګیدلو ورسته له افغانستانه و تښتید او اوس په ډنمارک کې د .... له پیسو په چړچو بوخت دئ.)

وروسته له دې چې افسران او سرتیري له ګارد څخه راووتل د پښتونستان واټ د تندوبي " فواره" ګرد چاپیره د " خیبر کافي" ته مخامخ د محلدینو او کمونیستانو .... تر څار لاندې ونیول شولو. له هغه ځایه یې د آریانا سینما ته

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوتلو. عزیزحساس ، عبدالحق علومي او نور پرچمیان په هماغه ورځ خوشې شول. د مازدیگر ځلور بجې وې د ملي بس په سرویسونو کې یې ځلورم زغره وال ځواک ته بوتلو .

درې ورځې وروسته زما سترګې په هاغه جیپ موټر را او وښتې چې صاحبجان په کې سپریده. اوس زما پخوانی ټولیګوال توفیق احمد عزیزي پکې سپریده. څرګنده شوه چې نوموړی د ګارد د بولندوی په توګه ټاکل شوی دئ. کله چې سترګې یې په ما ولګېدلې ویې ویل :" اې هیواد پلوریه! اې د امریکا سي آی اې! وه خائینه! ولې دې د جمهوري ګارد مخې ته شوبلو ته اور واچاوه؟ ولې دې زموږ کسان ووژل؟ " ناڅاپه یې په ما برید وکړ او کله څپېړه یې زما په مخ راکړه او امر یې وکړ چې په هېڅ ډول نه شم کولای نه کوټې دباندې ووځم او لس تنه ساتونکي یې زما د ساتلو لپاره و ټاکل .

د کمونیستي رژیم له منځته راتګ وروسته توفیق احمد عزیزي په ډیلي او مسکو کې د پوځي اتشې او د پوځ د مفتش په توګه و ګومارل شو او د ډګر جنرالۍ تر رتبې ورسید. کله چې په هند کې یې دنده تر سره کوله ، د پوهنتون زده کوونکو او خلکو پر سفارت برید وکړ او نوموړی یې په ترڅ ښه و ډَبَـاوه. نوموړی په ۱۹۸۹ز کال کې له یوګوسلاویا څخه امریکا ته ولاړ. (دوه مباشتې مخکې [اکتوبر ۲۰۰۸] د نبیل مسکینیار په ټلویزیون کې د ښاغلي حسن امیري په پروګرام کې یوې میرمن ټلفون وکړ او ویې ویل: " توفیق احمد عزیزي ، د ګارد پخوانی بولندوی ، صاحبجان یې د راډیو له ودانۍ بوت او په خپل لاس یې وواژه.")

څرنګه چې وویل شول ، ما د غوایي د مباشتې په اتمې نېټه [۲۸ اپریل ۱۹۷۸زکال] د نیږدې سهارپه درې نیمو بجو شهید سردار محمد داؤود خان د ګلخانې په ماڼۍ کې د ګام وهلو په حال کې لیدلی دئ. هغه ماته د مقاومت د دَرَولو امر راکړ او دغه امر یې د ګارد د بولندوی له خوا را ته دوه ځله تکرار شو چې هرو مرو دې پلی شي. ما نوموړی امر د سهار په شپږو بجو یعنې دوه نیم ساعته وروسته پلی کړ .

داسې انګیرل کیږي چې د مقاومت له پای ته رسیدلو او د ګارد له سیمې زموږ له وتلو وروسته د سهار له شپږو بجو وروسته [۲۸ اپریل ۱۹۸۷] په بالاحصار کې میشتې د ۴۴۴ کوماندو قطعې بریدمن امام الدین او یو شمیر وسله وال کسان کلاشنیکوفونه په لاس ماڼۍ ته ننوتلي او په ډیرې سپین سترګۍ یې داؤود خان او جمهوري رژیم لوړ پوړو چارواکو ته ویلي :" د ګوند د مرکزي کمیټې د امر پر بنسټ تاسو محکوم یاست او ځانونه تسلیم کړئ "!.

سردار داؤود د امام الدین او تش په نامه مرکزي کمیټې امر ته د غاړې په نه ایښودلو او نه پاملرنې په تومانچه ډز کوي او د امام الدین بدرګه کسان یو ځای په یوه وار پر سردار محمد داؤود او د کابینې پرنورو غړو ډزې کوي او د سردار محمد داؤود خان ، د هغه د ورور سردار محمد نعیم خان ، د کورنۍ او د کابینې د غړو په ګډون نهه دیرش تنه په ډیرې شډلتیا او وحشت په شهادت رسوي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نولسمه برخه

د فرهاد لبیب د خبرو د لړۍ دوام

د ۲۰۰۹ زکال د جنورۍ په څلورمه نیټه د " چند سطر شکسته در باره تجاوز روس در افغانستان" د کتاب لیکوال فرهاد لبیب ، چې د [هند په نوي ډیلي کې په ۱۹۸۱ زکال د لیتو د خپرندویې ټولنې له پلوه خپور شوی] ، د www.kabulpress.orgویب پاڼې ته یې د " عمق فاجعه" تر سر لیک لاندې یو یادښت لیک را لیږلی وو. د هماغې ورځې په سبا د نوموړي یادښت لیک پراخه بڼه د یوې ښکلې سریزې په ترڅ کې په څو نورو رسنیو کې خپور شو .

نوموړي په پیل کې په هر ځای کې د " و آن گلوله باران بامداد بهار/ د پسرلني سباوون دګولیو باران" د "لیکوال" له ونډې څخه پرته له دې چې د " صبورالله سیاه سنگ" نوم یاد کړي یادونه کړې او ګڼې په دغې لنډې څیړنې کې لیبب ته لیکوال له یوه " تایپ کوونکي" پرته بل ښه ځای نه دی موندلی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا دئ د فرهاد لبیب د خبرو لړۍ د هغه له اجازې پرته له شپږم پارګراف څخه وروسته را اخلو. لوستونکي کولای شي لومړی ټوله لیکنه دلته و لولي:

http://kabulpress.org/my/spip.php?article2799

www.farda.org/articles/08_updates/081200/article_f_labib.htm

"د ناتار ژور تـَـل "

سره له دې چې د افغانستان د لومړني ولسمشر ، د هغه د کورنۍ او یارانو د شهادت د پېښې په اړه پراخ لاسوندونه او مدارک په لاس کې شته او په داسې حال کې چې د ولسمشرپه وژنه او وژونکو ته د وژنې د شریک او لارښود په توګه لا تر اوسه د امام الدین پر اوږې او مټ د ولسمشر د ډزو د ټپونو نښې لیدل کیږي بیا هم د درو لسیزو په تیریدا د وژونکو پیژندنه نه ده شوې .

په همدې لړ کې ، امام الدین اوس د غوایي د کودتا خونړی جنایت "مشروع دفاع" (!) بولي. آیا په دغسې له ملنډو ډک اړ و دوړ کې کیدای شي د هغې ورځې راتګ ته سترګې په لاره کښینو چې زموږ د هیواد د خپلواکۍ د ګټلو د زرګونو زرګونو وژونکو په سرو وینو پـښې د نیاو یا محاکمې تر میز پورې را ورسول شي او د کړو وړو سزا یې په لاس کې ورکړل شي؟

د زرګونو زرګونو شهیدانو ژوند او شتمنې د " افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند" د غړو له پلوه دړې وړې او له خاورو سره یو شوه ؛ لړ تر لړه په دیارلس سوه او اته پینځوسم لمریزکال [۱۹۷۹ز] کې د غوایي د کودتا د رژیم له پلوه د دولس زرو شهیدانو نومونه په برالا او څرګند ډول د کورنیو چارو د وازت په دیوالونو ځړول شول دا ځکه چې نور د هغوی پاتې کسان او خپلوان د جلادو واکمنو د سر خوړۍ لامل ونه ګرځي. خو هغه څه چې د وخت تیریدا په زباد رسولي دا دي چې د کړو وړو سزا حق او تأریخ هم بیرحمه ،سخت زړی او سپیڅلی ورمندګر"قاضي" دئ .

اووه ویشت کاله مخکې [۱۹۸۲ز] کله چې ما د غوایي د کودتا په اړه خپل یادښتلیکونه لیکل د امام الدین د خبرو په تړاو زه دې پایلې ته رسیدلی وم چې نوموړی د دوه وو خبرو په اړه رښتیا نه وایي:

۱ (دا چې ویلي یې ول د یوه " څنګیز /جناحي اور" په تر سره کولو یې داؤود خان او ور سره کسان ووژل ، او

۲ (په دغو خونړیو عملیاتو کې د اصلي وژونکو د نومونو او پیژند نه بربنډول

ما د امام الدین د خبرو په اړه خپله جاج اخیستنه ولیکله او د هیواد یو شمیر تاریخپوهانو هغه په کلکه په پام کې و نیوله او په خپلو لیکنو کې یې ځای ورکړ. له دې چې له ډیرو کلونو وروسته پورتنۍ خبره یو ځل بیا د صبورالله سیاه سنګ له پلوه تر شننې او کره کتنې لاندې راغلی دا دئ زه هم د افغانستان د پخواني وسله ځواک د یوه غړي په توګه اړکیړم خپل دلایل را وړاندې کړم .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوازې امام الدين؟ که د منطق او ژور ځير له کړکۍ ورته وکتـل شي نو د دغسې عملياتو د پلي کولو لپاره ، په ځانګړې توګه د يوه هيواد د ولسمشر د نيولو يا وژلو لپاره عادي اوکار نا آزموېلي خلک نه ليږل کيږي. دا به لنډه پوهنه او ساده باده توب وي که ومنو چې د کودتا د مشرتابه ډله هرڅومره چې ناپوهه وي د داؤود خان د نيولو لپاره دې نا خبره او کارنا ازموېلي کسان د ولسمشرۍ ماڼۍ ته ولېږي. ځکه کودتاچيان ښه پوهېدل چې په حقيقت کې دغه ځانګړې او مهم عمليات د دوی برخليک جوړوي. په دې توګه هر پوه او عاقل انسان دې ومني چې د هغه وخت د ولسمشر د نيولو لپاره هرو مرو کارپوه ، د ډاډ وړ او د پوځي علمياتو له رمزونو او رازونو ښه خبر کسان ليږل شوي دي .

څو بنسټيزې پوښتنې: په دغسې يوه فوق العاده حساس او خونړي خوځښت کې ولې امام الدين يوازې وو؟ که دا و انګيرو چې له هغه سره بدرګه کسان يوازې د افغانستان د وسله وال ځواک څلور تنه افسران يا سرتيري ول نو څرګنده ده چې امام الدين په يوازې سر د ولسمشر وژونکی نه بلکه دوی ټول د ولسمشر وژونکي دي. په دې توګه پوښتنه دا ده چې د ولسمشر له شهادته وروسته ولې يوازې امام الدين لوړو پوړيو ته رسول کيږي او پاتې بدرګه کسان بې نومه او بې نښانه ورک پاتې کيږي؟ که له هغه سره بدرګه کسان د افغانستان د وسله وال ځواک غړي ول او په داسې يوې سرسپارنې يې د کودتا د رژيم لپاره سرښندنه کړې نو ولې دغو کسانو ته د امام الدين په شان رسمي دريځونه او امتيازات ونه کړل شول؟ که له هغه سره بدرګه کسان په رښتيا د افغانستان د وسله وال ځواک غړي ول ، آيا د دومره کلونو په اوږدو کې دوی نه شوای کولای لږ تر لږه د خپلو دوستانو او همليکو ملګرو په منځ کې کوشنۍ سر ټکونه او شکايت وکړي؟ ولې يوازې امام الدين ټپي او د همدغه داستان يوازينی " اتـل" وبلل شو؟

د [ښاغلي مير محمد صديق فرهنګ] د کتاب [افغانستان در پنج قرن اخير] په ٨٦٧ پاڼه کې ولسمشر ته د خبرو اترو لپاره د قادر او وطنجار د ليږلو په اړه داسې ليکل شوي دي : " دغه وړانديز د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند په مرکزي کميټې کې وړاندې شو" ؛ او له هغه وروسته د هماغه کتاب په ٦٨٦ پاڼه کې د قادر له خولې ويل کيږي : " زه او وطنجار د ماڼۍ پر لور و خوځېدلو . خو ملګرو زموږ مخه و نيوله او دوه تنو نورو ته دنده ورکړل شوه چې داؤود خان ته ورشي." ، اوس نورې اړينې پوښتنې را منځته کيږي :

دغه " ملګري" څوک ول چې د ګوند د مرکزي کميټې له صلاحيت ښه د هغوی صلاحيت لوړ وو؟ ولې قادر په رندۍ او چالاکۍ د دغو پټو او مرموزو " ملګرو" له مخ ښه ټيکری له ليري کوي چې ان د هغوی د يوې ايکۍ وړيا خبره د خلق د ډيموکراتيک ګوند د مشرتابه له حکم ښه لوړه ده ؟ ولې دغه پټ راز لا تر اوسه همداسې پټ ساتـل کيږي؟

ددغسې اړينو عملياتو لپاره د چمتووالي اړتيا: له نيکه مرغه چې په هم په هيواد کې دننه او په بهر کې ميشت د افغانستان د وسله وال ځواک ګڼ شمير غړي چې د غوايي د کودتا په شپو وروځو کې د افغانستان د ملي وسله وال

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواک غړي ول لا تر اوسه ژوندي دي. هغه کسان چې پوځي زده کړه لري په ځانګړې توګه د لوړو زده کړو خاوند افسران ښه پوهيږي چې د افغانستان د وسله وال ځواک غړي هېڅکله د همدغسې عملياتو (د ولسمشر پر ماڼۍ د بريد ، د هغه د وژنې يا نيولو) لپاره نه کومه ځانګړې روزنه ليدلې او نه د وسله وال ځواک په ښوونيزو او روزنيزو بنسټونو کې د دغسې عملياتو روزنه تر سره شوې ده. مانا دا چې په يو چا يا څو کسانو په مخامخ ډول په يوه ځلور د يوالي چاپيريال کې د بريښنا په تونداوالی برید تر سره کول ....

خو له دې سره سره په روښانه ډول وينو چې په دغو عملياتو کې پينځه تنه د يَوُ لسو يا (اووه لسو) سرپه لاس کې اخيستي کسانو پر وړاندې په يوې کوشنۍ سرپوښلې ځلور ديوالۍ کې درېږي ؛ په انګړ کې دننه کوربانه د يرغلګر په پرتله له خپل چاپيريال سره ښه بلد او آشنا دي خو پرته له دې چې د يرغلګرو له ډلې څخه يو تن ووژل شي ، هغوی ټول د همدغې پينځه کسيزې ډلې له پلوه له پښو غورځول کيږي او يوازې د امام الدين په نامه د کومانو د قطعې افسر لږ ټپي کيږي او بس .

د عملياتو وَرته والی : هغه عمليات چې د ديارلس سوه او اووه پينځوسم کال د غوايي د مياشتې د اتمې په سهار [۱۹۷۸ز د اپريل ۲۸] د ولسمشرۍ په ماڼۍ کې پلي کيږي او په پای کې ولسمشر او د هغه د کورنۍ ګڼ شمير غړي شهيدان کيږي (دا چې د ارګ په مدافعه کې څومره ساتونکي په هاغه ورځ وژل شوي ، څرګند نه دي) ، د افغانستان په تأريخ کې د دغو ډول عملياتو د پلي کولو بڼه او څرنګوالی ساری نه لري ، په ځانګړې توګه د ښځمنو او ماشومانو پرمخ د اور د خولې پرانيستل چې ټول يې د ولسمشر له استوګنځي څخه د باندې ول. يوازينۍ منطقي انګيرنه دا ده چې د افغانستان د وسله وال ځواک په جامو کې د دغه له شرمه ډکې کړنې او جنايت په تر سره کولو کې د روسي کوماندو لاسونه ښکيل و بولو .

بايد ورغبرګه کړم چې دغه عمليات له څو اړخونو له هغو عملياتو سره وَرته والی لري چې د ديارلس سوه اته پينځوسم کال د مرغومي په شپږمه نېټه [۱۹۷۹ ز د دسامبر ۲۷] د تاج بيګ په غونډۍ کې د حفيظ الله امين او هغه ته د نيږدو کسانو پر وړاندې تر سره شول .

ولې امام الدين په عملياتو کې د خپلو ښکېلو بدرګه کسانو د نومونو له بربنډولو څخه اوړه سپکوي؟ د غوايي له کودتا يوه اونۍ وروسته امام الدين نوموړې پيښه په دغو ټکيو ما [فرهاد لبيب] ته وويله : " کله چې ما ته د داؤود خان د نيولو امر راکړ شو هيچ چا زړه نه کاوه چې له ما سره ارګ ته دننه ولاړ شي. ما يو چلوونکی پيژانده ، له هغه او نورو ځلورو تنو سره يوځای چې ما نه پيژاندل په زغره وال ګاډې کې ارګ ته دننه ولاړو ".

له دې به تير شو چې نن امام الدين له خپلو ټولو خبرو ټپ منکره دئ او زياتوي چې د خپلو بدرګه کسانو نومونه نه پيژني! خو د پاملرنې وړ ټکی دا دي چې : د فتح محمد په نامه يو تن ښه په ياد لري چې هغه يې روغتون ور ساوه. ان د هغو کسانو خبرې او نومونه لا تر اوسه په ياد لري چې هغوی يې د راډيو افغانستان په ودانۍ کې ليدلي ول او

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه هم په داسې يوه مرګوني ټپي حالت کې "چې له لاسه يې وينې څڅېدلې" ، خو د " غوايي د نه په شا کېدونکي" انقلاب د توپکوالو نومونه چې له هغه سره يوځای په دغوعملياتو کې بدرګه شول په ياد نه لري!

د هغې پيـښې د ګوليو د باران په وَريا کې امام الدين چې په خپله وينا يې هډوکی يې " شپاړلس ټوټې" شوی وو او د " شوک" او وينې څڅېدنې له امله هره شيبه بې هوښه کېده د ولسمشرۍ په ماڼۍ کې د ميشتو کسانو نومونه ، روغتون د تللو لاره ، د راډيو افغانستان ودانۍ او نور ټول په ياد لري خو يوازې د " څلورو تنو" برخليک جوړوونکو کسانو نومونه چې له ده سره بدرګه ول په ياد نه لري!

هيښنده خو دا ده چې امام الدين د " مرګ او ژوند" د پولې په هاغسې يوې حساسې شيبې کې کولای شي د راډيو افغانستان په ودانۍ کې د برياليو عملياتو راپور " په ډير ځير او ټکی په ټکی" د کودتا د مشرتابه ډلې ته وړاندې کړي .

منځپوښتونکي ټکی دا دئ چې که امام الدين پر ارګ د عملياتو د پلي کولو امر د شهنواز تني له لارې د کودتا له مشرتابه څخه ترلاسه کړی وو نو ولې يې د پوځي سلسله مراتب په پام کې نيولو نومړی "راپور" يې شهنواز تني ته چې په هماغه سيمه کې حاضر وو ور نه کړ او د هغه پرځای په ټپي ځان د پوځي سلسله مراتبو په نه پام کې نيولو نيغ په نيغه ځان د راډيو په ودانۍ کې ديره د کودتا د مشرتابه ډلې ته رسوي ؟

پايله : له دغو پوښتنو ، شننو او کره کتنو څخه زما ټوله جاج اخيستـنه او انګيرنه دا ده چې د ولسمشر محمد داؤود اصلي وژونکي نه د افغانستان د وسله وال ځواک غړي او نه هم د پوځ د ښوونيزو او روزنيزو بنسټونو غړي دي بلکه نومړي " څلور تنه" د پخواني شوروي د (کي جي بي) د ملکي او د (جي آريو) د پوځي څارګرو څانګو تکړه او ښه روزل شوي غړي ول چې د يوه سنجول شوي پلان له مخې له امام الدين سره يو ځای شوي او د عملياتو له تر سره کولو وروسته بيرته خپلو پـټـنځايونو ته تللي دي.

په پخې انګيرنې ويلای شو چې په دغو عملياتو کې امام الدين د روسي کماندويانو د لارښوونې او ژباړې دندې په غاړه درلودله او بس. دلته که د شهيد محمد داؤود خان د ژوند وروستۍ خبرې په پام کې ونيسو چې : " زه روسانو او کمونيستانو ته نه تسليميږم" نو موږ به تر ډيرې کچې ددغو پټو رازونو تـَل ته لاره ومومو .

هر ګوره ، د پورتنيو يادَونو له سپړنې او شننې څخه زما موخه دا نه ده چې له يو شمير خرګندو او ځانګړو کسانو سره دښمنۍ ته مـټـې را بډ وهم او نه هم د هيواد د تأريخي حقايقو د تحريف هيله لرم. زما هيله دا ده چې حق دې خپل رښتونی او ټاکلی ځای ومومي او زموږ راتلونکي زوزاتونه د ناپوهۍ او بې لارۍ د ژورو کړليچونو په لوخړو کې بند پاتې نه شي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غوايي کودتا ، د افغانستان د لومړني ولسمشر او په پټو سترګو د هغه د کورنۍ وژنه ، او هم د کودتا له پايلو څخه رامنځته شوې ورانۍ يوه ساده پيښه نه وه چې پر هغې دې سترګې پټې شي ، بلکه ددغې پيښې پايلې له موږ غواړي چې هر اړخيزه ، ژوره ، محتاطه او عادلانه څېړنه تر سره کړو. بشپړ ډاډ لرم چې زموږ د هيواد په ناتار او ناورين ځپلی چاپيريال کې به که نن وي يا سبا د عدالت د رامنځته کيدلو او د عادلانه لټون او غوښتون لپاره لاره پرانيستل شي".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شلمه برخه

عـبدالـرحـیم شـــادان

د ۲۰۰۷ ز کال د نوامبر د مباشتې په یولسمه نېټه یو چا چې نه غواړي نوم یې دلته واخیستل شي وویل: "د دیارلس سوه او اوه پینځوسم کال د غوایي د مباشتې په اوومه او اتمه نېټه عبدالرحیم شادان د محمد داؤود د ولسمشرۍ په ماڼۍ ارګ کې وو. غوره ګڼم چې د نومورړي یادښتـلېکونه هم دلته راوړل شي ".

له عبدالرحیم شادان څخه مننه چې پرته له زیادښت او کمښته دغه درې یادښتلیکونه یې را واستول:

"د عبدالحمید مبارز د خبرو پر وړاندې " لیک"/ د یوه بې ځایه تور غندنه/ ۱۹۹۹زکال د جنوري پینځلسمه" ، " (یوه لیکوال ته) لیک/۲۰۰۱ زکال د جولای ۲۷" او " (هماغه لیکوال ته) دویم لیک/ ۲۰۰۱ز کال د نوامبر ۱۲ "

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

که څه هم د دویم لیک ډیرې برخې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژل کیدلو له څرنګوالي سره نیغ تړاو نه لري ، ښايي د لیک یو شمیرروښانوونکې برخې د ځینو لوستونکو لپاره په زړه پورې وي .

"د یوه بې ځایه تور غندنه "

تأریخ باید له توکمیزو ، ژبنیزو ، سیمه ییزو ، سیاسي او ګروهنیزو تـنګ الواکیو "تعصب" پرته د واقعیتونو پربنسټ ولیکل شي نه د کوڅې او بازار د ګنګوسو او ډنډورو پر بنسټ .

ما په وروستیو وختونو کې [د ۱۹۹۸ز کال په دسامبرکې] د عبدالحمید مبارز کتاب " تحلیل واقعات سیاسي افغانستان" ولوست. په خواشینۍ چې په کتاب کې دننه په ډیرو برخو کې له خیټې راوتلو کیسو ، ذهنیګریو، خیالي انځورګریو، سپکو بازاري روایتونو، درغلیو او تور لګونو سره مخامخ کیږو .

د دغه کتاب په تومنه کې له ډیرتضاد او اړوپیچ " تناقض" سره مخامخ کیږو چې ښاغلي لیکوال د ځان د غټاوي لپاره راوړي دي. ددغه کتاب شننه به شنونکو او کره کتونکو ته پریږدم ، دلته غواړم د یوه بې ځایه تور په اړه خبرې وکړم چې پر ما[عبدالرحیم شادان] لګول شوی دئ:

ښاغلی مبارز د خپل کتاب په ۳۷۶ پاڼه کې د دیارلس سوه اووه پینځوسم کال د غوايي د مړاشتې د اوومې د ماښام په اړه د خپلو کیسو جوړولو په لړ کې وايي چې :

"د غوايي د اوومې ورځې په ماښام د [ګارد بولندوی] صاحبجان سردار محمد داؤود خان ته وړاندیز کوي چې دی به د ارګ سویلي لارچې (کرکۍ) بلل کیدله پرانیزي او یو ولایت ته دې ولاړ شي. محمد داؤود چې خپله او د محمد نعیم کورنۍ یې په ارګ کې راټوله کړې وه ، دغه وړاندیز مني او کله چې غواړي په موټر کې سپور شي له یوه ګوټ څخه ډزې کیږي او دا ډزې له ارګ څخه دننه دي. وروسته څرګنده شوه چې دغه سبوتاژ د شادان له پلوه (چې وروسته پرچمی جنرال شو) تر سره شوی وو، ځکه د ګارد په لوړ پوړو افسرانو کې نوموړی یوازینی ژوندی افسر دئ چې نورو پاتې افسرانو په سرښندنې ځانونه له لاسه ورکړي ول ".

دغه کیسه د سړي په ذهن کې " په کورکې ناست له ټول بغداده خبر ړانده " کیسه را ژوندۍ کوي. عبدالحمید مبارز په ډیرې سپین سترګۍ درواغ وايي ځکه:

۱ (موږ په کلکه له ارګ څخه ساتنه کوله. په هماغو لومړیو شېبو کې ، کله چې د زغره والې لیوا شوبلو د ددفاع د وزارت پر ودانۍ او د ارګ پر ختیځې دروازې برید وکړ ، په لومړي ګام کې د لومړی کنډک د بولندوی شهید ډګرمن په بولنې مو د زغره وال ځواک څلور محاربوي ماشینونه د ارګ دروازې ته مخامخ ، د کانو او صنایعو د وزارت ودانۍ ته مخامخ ، ختیځې دروازې ته مخامخ او د سلامخانې دروازې ته مخامخ په سپکو توغندیو ویجاړ

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړل. همدارنګه د ارګ د دفاع په لړ کې د زغره وال ځواک په لسګونو شوبلې له کاره و لویدلې او په نوموړو شوبلو کې ځلور شپیته تنه مو ژوندي یرغمل و نیول او په ارګ کې مو بندیان کړل .

۲ (هر پوه سړی کولای شي و انګیري چې د ګارد ټول وسله وال ځواک له ارګ ، له ولسمشر او د هغه له کورنۍ څخه ساتنه کوي او له ارګه دباندې په لسګونو شوبلې او زغره وال ګاډي درېږي وړې کوي ؛ که په دغسې یوې شېبې کې په ارګ کې دننه یو یا څو تنه پر ولسمشر ډزې وکړي نو د ګارد ځواکونه به پر ډزې کوونکي داسې د ګولیو باران جوړ کړي چې د هغه یوه ټوټه به هم ونه موندل شي.

۳ (کتاب د لنډ پوهنې او له ساده او رڼو حقایقو څخه د بې خبرۍ پربنسټ لیکل شوی دئ. ټول پوهیږي چې د پوځي کودتا بولنه پرچمیانو نه وه ورکړې.(ښاغلي لیکوال مبارز ته ښایي چې په دې تړاو لږ پلټنه وکړي). له همدې امله په ګارد کې میشتو پرچمیانو ګومان کاوه چې ښایي یو شمیر اور پکودغې دروهې ته لمن وهلي وي نو ځکه یې په پریکنده ډول جګړه او له ارګ څخه یې ساتنه کوله .

۴ (زه عبدالرحیم شادان په هغه وخت کې د ولسمشرۍ د ګارد د پیژند د مدیریت آمر وم. محمد داؤود زه پیژندلم. عربي هیوادونو ، یوګوسلاویا ، هند ، پاکستان او ایران ته یې زه د خپلو سفرونو په ترڅ کې د خپل امنیت د سرګروپ په توګه ټاکلی وم. ماته زما وجدان اجازه نه را کوله چې ددغسې یوه ډاډ په بدل کې هاغسې یو ناځوانه کړو وړو ته لاس واچوم چې مبارز له خپلې ګیډې را ایستلي دي .

هغه څه چې ما په رڼو سترګو لیدلي دي لنډیز یې په لاندې ډول دئ:

د ګارد بولندوی ارواښاد صاحبجان د [۱۹۷۸ز کال د اپریل په ۲۸] د شپې د دوه وو بجو په شا او خوا کې امر وکړ یوه لارۍ چې ګرد چاپیره یې په سپکو توغندیو سمبال شوې وي چمتو شي. په لارۍ کې د یوه بنز موټړ لپاره ځای پرځای کول هم په پام کې و نیول شول ؛ د ارګ شمالي دروازه د دلکشا ماڼۍ او لومړۍ ماڼۍ ته لاره ورکوي چې له هغه ځایه د فرانسې سفارت ته د تللو خوندي لاره ځي ؛ که سردار محمد داؤود خان منلې وای نو کولای یې شوای چې له همدې لارې د فرانسې سفارت اویا هرې خواته چې زړه یې غوښتل ولاړ شي .

د ګارد بولندوی سردار محمد داؤود خان ته ورغی او د لارۍ له چمتووالي څخه یې ورته خبر ورکړ. ددغه خبر د ورکولو په ترڅ کې دغه کسان د ولسمشر مخ ته حاضر ول :

ډګرمن سیدجان د ګارد د اوپراسیون مرستیال (وروسته د افغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت د وسله والو ځواکونو په اعلی قوماندانۍ کې تورنجنرال) ، عبدالحق علومي د جمهوري ریاست د ګارد د کشف آمر (وروسته د تورنجنرال په رتبې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مرکزې کمیټې د عدل او دفاع د کمیټې مشر) او جګتورن آغا محمد

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سردار محمد داؤود د صاحبجان را پور واورید خو د هغه وړاندیز یې ونه مانه او په زغرده یې وویل:

"زه په ارگ کې پاتې کیږم "

مبارز وایي " د ارگ له یوه گوټ څخه ډزې کیږي ، او دغه ډزې له ارگ څخه دننه دي. وروسته ځرگنده شوه چې دغه سبوتاژ د شادان له ...." زه له مبارز څخه پوښتنه کوم چې " زه خو د توغندیو او مرمیو د سره اور په باران کې له هغو کسانو سره یو ځای چې نومونه مې پورته یاد کړل د ولسمشر تر مخ ولاړ وم ، ته د ارگ په کوم گوټ کې پټ شوی وې او د ارگ له کوم گوټ څخه تا لیدلي ، اوریدلي یا پوه شوی یې چې ډزې د چا دي؟"

درغلن لیکوال بیا لیکي چې : " د گارد له لوړپوړو افسرانو څخه یوازې شادان ژوندی وو او پاتې کسانو په سرښندنې ځانونه له لاس ورکړي ول ".

مبارز یا په لوی لاس درواغ وایي او یا یې یوازې د سپینې ناپوهۍ په ټال کی سپینې پانې تورې کړې دي ؛ ځکه د گارد د افسرانو له ډلې څخه ځوان بریدمن چوپان (د هماغې ورځې د شپږو بجو په شا او خوا کې) او ډگرمن محمد سرور په شهادت ورسیدل ، دیرش تنه سرتیري ټپیان شول او نور ټول ژوندي پاتې دي. له هغې ډلې څخه تورنجنرال عبدالحق علومي په ۱۹۹۳ کال کې په کابل کې شهید شو او تورن سید جان ژوندی دي .

نومړی لیکوال د هماغې شپې د پیښو په تړاو د سپړلو په دوام وایي :" ډگروال صاحبجان د غوایي د اتمې [۱۹۷۸ز د اپریل ۲۸] تر نیمې شپې پورې مقاومت ته دوام ورکوي چې وروسته د هوایي بمباریو په لړ کې په شهادت رسیږي "

بیا هم د مبارز بې خبري او د حقایقو تحریف! شهید صاحبجان په بمباریو کې و نه وژل شو، بلکه د ارگ له تسلیمۍ وروسته کود تاچیان نومړی یرغمل نیسي او بیا یې د راډیو افغانستان۵۲ شمیرې سټډیو ته بیایي. (د راډیو څو تنو کارکوونکو او ویاندانو کیسه وکړه چې د [۱۹۷۸ز د اپریل په ۲۸] نېټه یې د ورځې په لومړیو ساعاتو کې صاحبجان د راډیو په سټډیو کې لیدلی وو. البته ځرگنده ده چې کودتا چیانو له هغه وروسته نومړی په شهادت و رساوو)

د پیښې د لړۍ دوام په دې ډول دئ : د غوایي په اتمې [۱۹۷۸ز د اپریل په ۲۸] د سهار د څلورو بجو په شا او خواکې سردار محمد داؤود خان صاحبجان ، سید جان او عبدالحق علومي را وغښتل ؛ ارگ ته د نورو قطعاتو د مرستې د نه رسیدنې او د مقاومت د بې ځای والي په پام کې نیولو یې داسې لارښوونه ورکړه:

"نه غواړم ځوانان له منځه ولاړ سي. ددې لپاره چې د ډیروځوانانو د وژل کیدلو مخه نیول شوې وي ، گارد تسلیم کړئ. زه نه تسلیمیږم. ما د دفاع د وزارت ، صدارت او د ولسمشرۍ په پـ�ُستونو کې هیواد او ولس ته سپیڅلي خدمتونه کړي دئ. هېڅکله مې افغانستان او د افغانستان ولس ته خیانت نه دئ کړئ. که ما کومه پازوالي یا جرم درلود نو ما دې د افغانستان د ولس په نیاو کې محکمه کړي ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا وي د افغانستان د لومړني ولسمشر سردار محمد داؤود خبرې چې د ولسمشر د ګارد افسرانو ته يې وکړې. د همدغې لارښوونې پربنسټ د ارګ د ختيځې دروازې پرسر سپين بيرغ و ځړول شو او ګارد تسليم شو.

په څو ورستيو کلونو کې يوشمير افغان ليکوالانو يو شميررسالې ، يادښتليکونه ، د سترګو ليدلي حالونه او تأريخي کتابونه خپاره کړي دي چې د افغانستان د شلمې پيړې د دويمې نيمايي د تأريخي واقعيتونو په روښانونو کې خورا مرسته کوي. په دې ډله کې يو شمير " تش په نامه ليکوالانو" هم چې د تأريخ د ليکلو واک نه لري او ان د هغوی د ليکنې د ليکلاردود څرنګوالی ترپوښتنې لاندې دئ پانې تورې کړې دي او د پازوالی د پيټي له پورته کولو او د رښتيامونډنې له هڅو پرته يا غټ غټ درواغ وايي او يا تحريف شوي حقايق رامنځته کوي .

ددغو درغلنو له ډلې څخه يو يا دوه تنه چې د خلق او پرچم د واکمنی په کلونو کې يې " د غيرګوندي" ترنامه لاندې لوړ دولتي دريځونه درلودل نن ددغو تورونو او ليکنو له لارې پرته له دې چې د هغو کلنو په پيښبو کې يې "ګډون کړی وی" غواړي تا او ما ته ووايي چې " خپلواک ، اتـل او مجاهد" وو.دغسې کسان هغو چوغکو ته پاتې کيږي چې ککره تر وزرونو لاندې ننباسي او د تيارو په ټال کې په سوچوهلو زانګي او څوک نه ويني. له همدغې ډلې څخه يو يې عبدالحميد مبارز دئ .

د " تحليل واقعات سياسي افغانستان" د کتاب په څلورم پوښ کې د هغه ليکل شوی ژوند ليک څرګندوي چې نوموړي د خپل ژوندانه لوړ اداري دريځونه د خپلو لوڅو پوڅو او هلو ځلو له لارې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګونداو د پخواني شوروي اتحاد د سلاکارانود ډاډ له ترلاسه کولو وروسته د پرچميانو په وخت کې د " ښوونې او روزنې د وزارت د مرستيال" پر څوکی کښينول شوی وو.

په دغسې رسمي دريځ کې د يوه سړي د ټاکلو واک يوازې د سياسي بيرو يا د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د لوړ مقام په لاس کې وو. هيڅ يوه سړی نه شي کولای ومني چې يو " ګوندي ضد" (په کتاب کې د مبارز بله څيره!) دې په ناڅاپه او د ګوند د ډاډ له تر لاسه کولو وروسته پر دغسې يوه اداري دريځ ټکوهل شي .

مبارز په ناورهنه توګه غواړي د لوستونکي په سترګو کې خاورې و شيندي. هغه د خپلو دندو د سپړنې په لړ کې وايي : " په ۱۹۸۰ز کال کې د سواد د زدکړې مرستيال او له هغه وروسته فرانسې ته کډوال شو" ، خو نه غواړي ووايي چې تر څو کلونو پورې په نوموړي اداري کې دريځ پاتې شو. تر هغې شيبې پورې چې ډاډه وو چې شوروي ځواکونه په افغانستان کې پاتې کيږي ، کلونه کلونه د " وزير د مرستيال" په توګه پاتې شوی وو ، خو کله چې ورته څرګنده شوه چې شوروي ځواکونه له افغانستانه وځي ، نود تيښتې او کډوال کيدلو په لټه کې کيږي او له خلقيانو او پرچميانو سره د مخالفت د ډغرو وهلو لپاره ملاتړې!

د هيواد د سياسي او پوځي حقايقو تل ته رسيدل ، پر هغو پوهيدل او له هغوڅخه کره کتنه کول ژورې څيړنې ، پلټنې ، شپه او ورځ خولې تويولو او بشپړ ناپييلتوب ته اړتيا لري. نه ليکل ډيرښه دي تر درواغ ويلو او تور تړلو. يو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بل پسې کتاب خپرول ، درواغ ، تور تړل او د ولس سترګو ته افسانې د حقیقت په توګه څرګندول ستره ګناه ده او عبدالحمید مبارز پر دغه بې لارې شوې له ګړنګونو ډک کږلیچ ، یوازینې یا لومړنی تللی سړی نه دئ .

پیړۍ پیړۍ مخکې مولانا جلاالدین بلخي له دغسې قلم په لاس لیکوالانو څخه داسې سر تـکَـونه کړې ده:

"چـون قـلم در دسـت غـداری بود/ لاجـرم مـنصـور بر داری بود."� جـرمـنی، 15 جـنـوری 1999

لومړنی لیک

ګرانه دوسته......،

د سلام له ډالۍ کولو وروسته هیله من یم چې له خپلې کورنۍ سره روغ او رمې اوسی. ستاسو د دیارلس سوه اتیایم لمریزکال د غوایي د میاشتې د لسمې [۲۰۰۱ز د اپریل د ۳۰] نېټې لیک مې تر لاسه کړ. دا دئ ستاسو پوښتنو ته په لاندې ډول ځواب وایم :

۱ (له دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریز [۱۹۷۸ز] کال مخکې ، ما د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د پرچم له ډلې سره اړیکه درلودله ، لامل یې دا وو چې د ولسمشرۍ د ارګ یو شمیر افسرانو د پرچم له ډلې سره اړیکه درلودله او ما د دندو د تر سره کولو په ترڅ کې له هغوی سره نیږدې اړیکې درلودلې .

د غوایي له کودتا وروسته د دواړو خلق او پرچم د ډلو له پلوه د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند غړیتوب ته وبلل شوم. ماته د خلق یا پرچم په ډله کې ښکیلوالي ارزښت نه درلود ځکه د دیارلس سوه شپږپینځوسم لمریز کال د چنګاښ د دولسمې [۱۹۷۷ز د جولای ۳] نېټې له کنفرانس وروسته ګوند د یوه یوموټې د [ا. خ.ډ.ګ] په نامه یادیده. له دې امله پرکال دیارلس سوه او اووه پینځوسم [۱۹۷۸ز] د ګارد په لومړني سازمان کې د ازمایښتي غړي او پرکال دیارلس سوه اته پینځوسم [۱۹۷۹ز] د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند په اصلي غړیتوب ومنل شوم .

۲ (د غوایي له کودتا مخکې د جمهوري په اردو کې د دواړو خواوو افسران ول. ولسشر ، ارواښاد صاحبجان او په څه ناڅه ډول د دفاع د وزارت مشرتابه د پرچم د ډلې کدرونه پیژندل.د ګارد د کشف آمر عبدالحق علومي د خلق دډلې افسران اوما (عبدالرحیم شادان) چې په هغه وخت کې د ګارد د پیژند مدیر وم پرچمي افسران پیژندل .

۳ (له دیارلس سوه څلور پینځوسم [۱۹۷۴ز] وروسته د ولسمشرۍ او د دفاع د وزارت د مشرتابه د لومړنی څپې ټکان د پرچم د ډلې پرافسرانو ورغلې. په لومړي پړاو کې د ولسمشرۍ د ګارد بولندوی ښاغلی ضیا مجید په هند کې د پوځي اتشې په توګه وټاکل شو .

په دیارلس سوه او پینځه پینځوسم او دیارلس سوه شپږ پینځوسم [۱۹۷٦ او ۱۹۷۷] کې ، د پرچم د ډلې اتلس تنه افسران چې ګڼ شمیر یې د ګوند نامتو کدرونه ول او د خلق د ډلې لس تنه افسران له ګارد څخه د (دفاع د وزارت)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مرکز او يا د ولايتونو قطعاتو ته تبديل شول. البته ، له دې سره سره د دواړو ډلو افسران د غوايي د کودتا تر شپو ورځو پورې د ولسمشرۍ د ګارد په جزوتامونو کې جذب او ځای پرځای شوي ول .

۴ (دغوايي له کودتا وروسته د (پرچم) د ډلې له دوه ويشت تنو څخه چې ګڼ شمير يې د ګوند کدرونه ول په لوړو ګوندي او دولتي مقامونو وګومارل شول چې د يوشمير نامتو کسانو نومونه يې په لاندې ډول دي :

-ښاغلی ضيا مجيد د ولسمشرۍ د ګارد بولندوی/ په هند کې پوځي اتشه/ د ملي دفاع د وزارت د نړيوالو اړيکو مدير

-ارواښاد ډګرمن ګل آقا خان د ولسمشرۍ د ګارد د اوپراسيون آمر/ د غوايي له کودتا وروسته تر بريد جنرالۍ ورسيد/ د هرات د اوومې فرقې بولندوی، د ملي دفاع د وزارت د سياسي چارو رئـيس او د افغانستان د خلکو د ډيموکراتيکې جمهورۍ د انقلابي لوړې شورى مرستيال

-ډګرمن سيد جان د ګارد د اوپراسيون د آمريت مرستيال/ د غوايي له کودتا وروسته

د تورنجنرالۍ تر رتبې ورسيد/ د افغانستان د خلکو د ډيموکراتيک جمهوريت د وسله وال ځواک د سرقوماندانۍ د پوځ د څانګې پازوال

-ارواښاد عبدالحق علومي د ولسمشرۍ د ماڼۍ د کشف آمر/ د غوايي له کودتا وروسته د تورنجنرالۍ تر رتبې ورسيد/ په کندهار کې د دولتي امنيت (خاد) رئـيس ، د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د مرکزي کميټې د عدل او دفاع مشر

-محمد عزيزحساس د ولسمشرۍ د ګارد د تشريفاتو د ټولي بولندوی/ د غوايي له کودتا وروسته د تورنجنرالۍ تر رتبې ورسيد/ د ولسمشرۍ د ګارد بولندوی ، د حربي پوهنتون د قوماندانۍ مرستيال ، د دولتي امنيت (خاد) د لسمې اداري رئـيس

-جګتورن سيد حسن رشاد د ګارد د دويم کنډک بولندوی/ د غوايي له کودتا وروسته د تورنجنرالۍ تر رتبې ورسيد/ د ستردرستيز د امنيت آمر

-ډګرمن محمد نادر خان وردک د ولسمشرۍ د ګارد د تشريفاتو د کنډک بولندوی

-جګړن دستګيرخان د ولسمشرۍ د مخابرې د آمريت مرستيال

-يو شمير ټيټ پوړي افسران اوبريدګي چې د غوايي له کودتا وروسته يې په سرښندنې ارزښتناکې دندې تر سره کړې د مډالونو او دولتي نښانونو په ورکړې و ستايل شول

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلق د ډلې د غړو شمیر لس تنه وو. هغوی هم د غوايي له کودتا وروسته د خلق په ګارد او د وسله وال ځواک په قطعاتو کې په سرښندنې ستړې دندې ترسره کړې

۵ (د غوايي د مباشتې په اوومه د پنځنۍ په ورځ [۱۹۷۸ز د اپریل ۲۷] د دفاع د وزارت په لاربښوونې د مرکز او ولایتونو په ټولو قطعاتو او ګارنیزیونونو کې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مشرتابه د نیول کیدلو او زندان ته د هغوی د لیږدلو په خوشحالۍ د ښادي لمانځنې په لاره اچول شوي وې. د ګارد د جزوتامونو په ګډون ټول قطعات د سهار له نهو بجو وروسته د ښادۍ د لمانځنې په خوښيو بوخت ول. د ورځې د یولسو بجو په شااو خوا کې د دفاع وزارت ټولو قطعاتو په ځانګړې توګه د ولسمشرۍ ګارد ته دنده ورکړه چې د ولسمشرۍ له ماڼۍ څخه دفاع وکړي. څکه د پینځلسم او څلورم زغره وال ځواک شوبلې او محاربوي ماشینونه له خپل وضع الجیشي حالته دباندې را وتلې او د ښار پر لور په خوځېدو وې .

ارواښاد صاحبجان د دفاع د وزارت د لارښوونې له ترلاسه کولو وروسته د اضطرار حالت اعلان او امر يې ورکړ چې د ولسمشرۍ د ګارد ټول جزوتامونه دې له ارګ ، جمهوري ریاست او ګارد څخه په ساتنه کې چمتو شي .

د ګارد جزوتامونو ، له خپل پرسونل او په خپل جوړښت کې له ټاکلې وسلې سره چې لا مخکې په لومړۍ درجه احضاراتو کې راغلي ول په ډير لنډ وخت کې (درې نیمې دقیقې) د ټول سـئ په ډګر کې راټول او له هغه ځایه يې خپلو دفاعي مورچلونو ته مخه کړه. هغوی له مورچل نیولو وروسته دفاع را پیل کړه .

په پیل کې [د ګارد � ژ] ټولو خلقي او پرچمي افسران له سمبالو وسله والو جزوتامونو سره ټاکلې سیمې او مورچلونه (چې مخکې يې په څو څو ځله د لومړي درجه احضاراتو په ترڅ کې د مورچلونو د نیولو تمرین کړی وو) و نیولې او له ارګ ، ګارد او جمهوري ریاست څخه په دفاع کې ښکېل شول .

په هماغو لومړيو شیبو کې چې د پینځلسم زغره وال ځواک ۷۱۵ شمیرې شوبلې د دفاع د وزارت پروداڼۍ او د ارګ پرختیځې دروازې ډزې وکړې ؛ د ولسمشرۍ د ګارد د لومړي کنډک بولندوی ارواښاد محمد سرور خان (د ګارد د ختیځ اړخ د دفاع او ساتنې پازوال) خپلو ترلاس لاندې سرتیرو او جزوتامونو ته داسې امر ورکړ: " د پینځلسم او څلورم زغره وال ځواک شوبلې او محاربوي ماشینونه چې ګارد ، ارګ ، جمهوري ریاست اویا د ملي دفاع وزارت ته نیږدې کیږي او ډزې وکړي د سترګو په رپ کې د توغندیو تر اور لاندې ونیسئ او درې ورې يې کړئ ".

د جزوتامونو بولندویانو او پرسونل (سرتیرو) په بیړه پر شوبلو او محاربوي ماشینونو په سپکو توغندیو هغه شوبلې چې د دفاع د وزارت پر وداڼۍ او د ارګ پرختیځې دروازې يې ډزې کړې وې له کاره و غورځولې. هغوی د ګارد د قراول مخته ، د ختیځې دروازې مخته او د سلامخانې دروازې مخته (د څلورم زغره وال ځواک او د شهید عمر قطعه) راغلي محاربوي ماشینونه او په هغو کې ناست پرسونل درې ورې کړل او وسوځېدل .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غوايي د اوومې د پيښنو په لړ کې شهيد ډګرمن محمد سرورخان او يو شمير په وسلو سمبال افسران د ګارد او ارګ مخته پرسړک ننوتل او د برغلګروشوبلو ٦۴ تنه پرسونل چې د ګارد دپرله پسې توغنديو او نورو وسلو دډزو له امله له خوځښته پاتې شوي ول او يا د ارګ اوګارد پر لور د خوځښت زړه يې نه درلود پلي او ټول يې بندي او تر جدي څار لاندې يې ونيول. نيول شوي کسان د هماغې ورځې د سهار ترشپږو بجو پورې تر هغو ښېبو چې ګارد تسليميده ، هماغلته ول .

٦ (له دې چې د پوځي کودتا لارښوونه او امر د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د پرچم د ډلې له پلوه نه ورکړل شوې ، د پرچم د ډلې افسران د ماښام تر اوو بجو پورې د اړيکې د نشتوالي له امله د پيښې له لامل څخه خبر نه ول ،ځکه چې د ګارد او جمهوري رياست د ټلفوني اړيکو ټولې اړيکې پريک شوي وې. هغوی د مخابرې د آمريت مرستيال دستګيرخان ته دنده ورکړه چې له ګارد څخه دباندې ووځي او د بشپړو مالوماتو له تر لاسه کولو وروسته دې بيرته ارګ ته راشي .

د ستګيرخان د هر ډول ګواښ په منلو د ارګ تر ديوال لاندې ويالې له لارې له ارګه دباندې ووت. نوموړی د مالوماتو له تر لاسه کولو وروسته د ماښام په اوو بجو بيرته راغی او د پرچم د ډلې افسرانو ته يې خبر ورکړ چې کودتا د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د خلق ډلې پيل کړې ده .

له هغه وروسته د پرچم د ډلې افسرانو د ګوند د پوځي څانګې د ملاتړ پياوړتيا ته ملا وتړله. همدارنګه د جزوتامونو بولندويانو چې ګڼ شميرې د ګوند د دواړو ډلو غړي ول له دفاع څخه لاس پر سر شول او د ګوند په ګټه يې هڅې پيل کړې .

۷ (اروابناد صاحبجان د ګارد د بولندې (د قوماندې په قرارګاه) په ځای کې وو او کله نا کله به د ګلخانې ماڼۍ ته د ولسمشر د ليدلو لپاره په تګ راتګ کې وو. د کنډکونو ، ټوليو او بلوکونو بولندويانو له خپلو مورچلونو څخه دفاع کوله .

د ماښام له شپږو بجو وروسته د جمهوري رياست په هوايي چاپيريال کې د هوايي ځواک الوتکې راښکاره شوې او جزو تامونه په ځانګړې توګه د دلکشا د ساعت برج ته څيرمه د دافع هوا) سـتريلا 2 (Mټولی او د ارګ د سويلي ديوال اړخونه يې تر اور لاندې ونيول. د) دافع هوا د سـتريلا 2 (Mد ټولي بولندوي بريدمن چوپان د الوتکو د ماشينګڼو د ډزو له امله شهيد شو.

د ماښام له اوو بجو وروسته بم غورځوونکو الوتکو د ګارد ټولې سيمې ، ارګ او د دلکشا پر بڼ د بمبونو وَريا پيل کړه. د هغې په پای کې په ارګ کې دننه يو شمير زيرمتونونو اور واخيست او د اور په لمبو کې ايرې شول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پینځلسم زغره وال ځواک شوبلو د آریانا له څلور لاندې ، پښتونستان واټ او د کابل هوټل له شا او خوا د ګارد او ارګ پر ودانیو پرله پسې ډزې کولې. د همدغو ډزو له امله د ګارد دروغتون د ودانۍ یوه څنډه " د افغانستان بانګ" ونړیدله .

د ماښام له اتو بجو وروسته د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د خلق ډلې په دې نامه چې یرغلګر ځواکونه د دلکشا بڼ ته ننوتلي او غواړي له هغې لارې ګارد او ارګ ته ننوځي د ګارد د لومړي کنډک سرغندویه او هڅاند بولندوی یوه ګوټ ته بیایي او هلته یې په شهادت رسوي (نوموړي له خپلو جزوتانونو سره یوځای د ارګ له ختیځ اړخ ، ګارد او جمهوري ریاست څخه په سرښندنې اوسرسپارلې توګه دفاع کوله)

د شپې له لسو بجو وروسته د ګوند د لارښوونې پر بنسټ اغیزمن تبلیغات ترلاس لاندې ونیول شول: " که جمهوري ګارد تسلیم نه شي ، لارښوونه شوې چې پرګارد او جمهوري ریاست دې ۵۰۰ کیلویي بمونه و ورَول شي ترڅو ټول له خاورو سره یو شي ".

د غوایي په اتمې نیټې د سهار په څلورو بجو [۱۹۷۸ د اپریل په ۲۸] سردار محمد داؤود ، د ګارد بولندوی صاحبجان، د ګارد د اوپراسیون مرستیال سیدجان او د ګارد د کشف آمر عبدالحق علومي را غواړي او ارګ ته د نورو ځواکونو له پلوه د مرستې د نه رسیدلو او د مقاومت د بې ځای والي په پام کې نیولو داسې وویل:

"نه غواړم ځوانان له منځه ولاړ سي. د دې لپاره چې د ډیروځوانانو د وژل کیدلو مخه نیول شوي وي ، ګارد تسلیم کړئ. زه نه تسلیمیږم. ما د دفاع د وزارت ، صدارت او د ولسمشرۍ په پـ�ٌستونو کې هیواد او ولس ته سپیڅلي خدمتونه کړي دئ. هیڅکله مې افغانستان او د افغانستان ولس ته خیانت نه دئ کړئ. که ما کومه پازوالي یا جرم درلود نو ما دې د افغانستان د ولس په نیاو کې محکمه کړي ".

د ولسمشر له لارښوونې او د ګارد د بولندوی د امر پربنسټ د سهار له څلورو بجو وروسته د ارګ د ساعت د برج (ختیځې دروازې) پرسر سپین بیرغ لوړ او د تسلیمیدلو تابیا تر لاس لاندې ونیول شوه.

۸ (ماسردار محمد داؤود څو څو ځله د ګلخانې په ماڼۍ کې ، او کله چې هغه د ودانولو له پروژو څخه لیدنه کوله او هم عربي هیوادونو ، یوګوسلاویا ، سویس ، ترکیې او هند ته د سفر پر مهال لیدلی دئ. چال چلند یې له سپیڅلې دوستۍ ډک وو او سړي ته یې زړورتیا وربخښله .

په هغه شیبه کې چې صاحبجان ولسمشر ته د ګلخانې ماڼې ته مخامخ لارۍ برابره چې کړه چې که وغواړي د فرانسې سفارت (یا بل لوري) ته ولاړ شي د محمد داؤود روحیه ډیره لوړه وه. (هغه ونه منله چې له ارګ څخه ووځي). خو د هغه د هملارو ملګرو په ځانګړې توګه د کابینې د غړو روحیه چې په هماغه ورځ د وزیرانو په غونډه کې یې ګډون کړی وو ، ډیره الوتې او ضعیفه وه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره له دې چې ما له کابل څخه خپل يادښت ليکونه نه دي راوړي که تاسو د ارګ ، ګارد او جمهوري رياست په اړوند نورې پوښتنې هم ولرئ مالومات به درکړم. والسلام. عبدالرحيم شادان ، جرمني ، د ديارلس سوه او اتيايم کال د چنګاښ شپږمه [۲۰۰۱ز کال د جون ۲۷]

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دويم ليک

ښاغلی..... ،

د سلام او درناوي له وړاندې کولو وروسته هيله من يم چې له خپلې کورنۍ او خپلوانو سره روغ او رمې اوسئ. ستاسو د ديارلس سوه او اتيايم کال د لړم د مياشتې د ديارلسمې [۲۰۰۱ د اکتوبر د ۲۹] نېټې ليک را ورسيد. دا دئ هغه ټکي چې زما په ياد دي سپړنه يې په لاندې ډول تاسو ته وړاندې کوم :

۱ (د ولسمشر سردار محمد داؤود او د جمهوري ګارد د بولندوی د لارښوونې پربنسټ د افغانستان د پخواني پاچا محمد ظاهر شاه د حسابي او عايداتي شتمنيو د پلټلو لپاره يو څېړونکی پلاوی په لاندی ډول جوړ او وګومارل شو :

ښاغلی محمود لطيف د محمد ظاهر شاه شخصي مرستيال چې په هاغه وخت کې يې د لنډ مهال لپاره د جمهوري رياست اداري چارې پرمخ بيولې : د پلاوي مشر/ عبدالرحيم شادان د جمهوري ګارد د پيژند مدير : د پلاوی مرستيال او غړی/ ښاغلی آقا محمد د ګارد د مخابرې آمر: د پلاوي غړی/ ښاغلی ....(نوم يې زما په ياد نه دئ) د لوژستيک محاسب : د پلاوي غړی

پلاوي دنده درلودله چې د قلم مخصوص او شتمنيو (کاريز مير او دره آجر) حسابي چارې له نيږدې و پلټې ، کنترول يې کړي او ويې څيړي .

۲ (د پخواني پاچا د کورنۍ غړو د چنګاښ له کودتا مخکې [۱۹۷۳ د جولای ۱۷] په ډېر پرتم اودرناوي بهر ته سفرونه کول. له لوړ پوړو مامورينو او د هوايي ډګر د امينت له آمر پرتهVIP خونې يا د الوتکې څنګ ته چا نه شوای کوای هغوی ته ور نيږدې شي. له کودتا وروسته کله چې د پاچا ميرمنې او د کورنۍ نورو غړو غوښتل روم ته سفر وکړي ، د هغوی توکي او بکسونه د يوه ټيټ پوړي افسر له پلوه ضبط شول .

د هغه وخت د کورنيو چار د وزارت د ژاندارم او پوليسو د لوی بولندوی د لارښوونې پربنسټ د محمد ظاهرشاه د کورنۍ نقدي او جنسي توکي چې په يوه اوسپنيز صندوق کې ځای پرځای شوي ول د کابل د هوايي ډګر د امنيه قوماندانۍ د چارواکو له پلوه ونيول شول .

دغه بکس د جمهوري رياست د لارښووني پربنسټ له هوايي ډګر څخه " دافغانستان بانک" ته وليږل شو چې هلته ساتل کيده. نوموړي توکي د ښاغلي محمود لطيف ، عبدالرحيم شادان ، ارواښاد صاحبجان ، ښاغلي محمد موسی عظيمي له پلوه چې په هاغه وخت کې "د افغانستان بانک" مرستيال وو لاسليک ، مهر او په نښه شو .

۳ (د پلټنو د لاسوند په څلورمې مادې کې راغلي : " څرمن لاسي نصواري بکس چې په تَـل کې يې سره زر او جواهر دي په سرتړلي توګه له پوښ سره يوځای د يوولسو کيلوګرامو په وزن د مخکيني پلاوي له پلوه وزن ، په نښه او لاسليک شو ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴ (کله چې پلاوي بکس خلاص کړ ومې ليدل چې په بکس کې دننه يو شمير سره زر لکه په غميو پسولل شوي د غاړې د سرو زرو ګرانبيه هارونه ، ګوتې او واليګان د بکس په کښتنۍ برخه کې ځای پرځای شوي ول .

د څرمن بکس په تـَل کې يو شمير ډالر (چې شميره يې زما له ياده وتلې) هم چې د سرو زرو ترځنګ په پاکټونو کې اينبودل شوي ول د کابل په هوايي ډګر کې د شاهي کورنۍ له لاسه واخيستل شول .

۵ (د غه توکي او اسعار له يوه کال او څو مياشتو وروسته د نوموړېکورنۍ د غړو د نومونو له څرګنديدلو او د پلاوي له نښو او لاسليک وروسته د هريوه په نامه او پتې په بيلا بيلو پاکټونو کې د(شاهي کورنۍ د استازي) محمد علي سليمان له لارې چې په هغه وخت کې يې د بهرنيو چارو د وزارت د تشريفاتو په رياست کې دنده تر سره کوله روم ته وليږل شول. (د اسعارو شميره د هريوه په نامه : له ۵۰۰ او ٦۰۰ ډالرو تر ۸۲۰ او ۱۱۰۰ ډالرو پورې او تر ټولو غټه شميره يې ۱۸۰۰ ډالره وه (

٦ (د جمهوريت په لومړيو او دويمو کلونو کې [۱۹۷۳ او ۱۹۷۴] په صندوق کې دننه د سرو زرو په څرمن بکس کې له ځای پرځای شويو اسعارو پرته ، محمد ظاهر او کورنۍ ته يې نورې پيسې ونه ليږل شوې. د جمهوريت د دريم کال په پای او د څلورم کال په پيل [۱۹۷۵ او ۱۹۷٦] کې د محمدظاهر د اقتصادي ستونزو په پام کې نيولو د هغه د شتمنۍ او بانکي ونډې له ګټې څخه په مېاشت کې دوه زره ډالر د شاهي کورنۍ د لګښت لپاره ليږل کېدل. همدا رنګه په ديارلس سوه او پينځه پينځوسم کال کې [۱۹۷٦ز] کې د پاچا د بانکي ونډې بيه د يوه چک له لارې هغه ته وليږل شوه .

۷ (د هغه ترڅنګ د پاچا د کار په دفتر کې يو ټوک په لاس ليکل شوی کتاب ، لرغونې خطي نسخې او ارزښتناک کتابونه د محمد ظاهر په کتابتون کې ول. دغه ټول د اطلاعاتو او فرهنګ د وزارت، ملي آرشيف ، د دفتر د رياست او د جمهوري رياست او ګارد د يوه بشپړ او سمبال شوي پلاوي له لارې ملي آرشيف ته وليږل شول .

۸ (ددې پوښتنې په ځواب کې چې آيا د غوايي د مياشتې [۲۷ اپريل ۱۹۷۸ز] کودتا ناکامه يا شنډه کيدای شوای ،بايد وويل شي :

سره له دې چې د جمهوري ګارد سرتيرو او بولندويانو د غوايي د مياشتې د اتمې [۲۸ آپريل ۱۹۷۸] د سهار تر څلورو بجو پورې په ټينګه او سرښندنې له ګارد ، جمهوري رياست او خپلو مورچلونو څخه دفاع وکړه له دې چې په ګارد کې دننه د ګوند ډېرغړي ول له دې امله د وسله ځواک پروړاندې مقاومت بې ځايه او د کودتا شنډول نا شونې ول .

په حقيقت کې د همدغې خبرې په پوهيدا سردار محمد داؤود لارښوونه وکړه چې :" ګارد تسليم کړئ تر څو ځوانان ونه وژل شي "...

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وروستیو کلونو کې که د افغانستان په کورنیو چارو کې د سترو هیوادونو لکه امریکا او چین او د عربي هیوادونو، ایران او پاکستان لاسوهنې نه وې شوای او د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند کورنۍ گوندېیمارۍ او شخړې هوارې شوې وای ، د افغانستان وسله وال ځواک دومره پیاوړی شوی وو چې په ۱۹۹۲ زکال کې یې دولت پرته له کوشني مقاومته نه تسلیماوه ".

ستاسو د بریا په هېله. والسلام. عبدالرحیم شادن ، جرمني ، د دیارلس سوه او اتیایم لمریز کال د لړم یوویشتمه نېټه [۱۲ نوامبر ۲۰۰۱ زکال]

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوويشتمه برخه

د " مرجان" د پردې ترشا نقشه جوړوونکی

د ديارلس سوه او اووه پينځسوم لمريز کال د غوايي د اوومې له کودتا مخکې هم د محمد داؤود خان د وژلو نقشې کښل شوې وې. د دغې نقشې په خاورو کې د چا د لاس نښې په سترګو کيږي؟ دغې پوښتنې ته د سم يا لږ تر لږه رښتيا ته د نيږدې ځواب موندلو لپاره بايد د څو سمو او ناسمو ګزارشونو له کړليچونو څخه واوړو.

۱ (مرجان او توره په شاتګپالنه يا ارتجاع

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښايي باور کول پرې ګران وي ، خو د میرمحمد صدیق فرهنګ د " افغانستان در پنج قرن اخیر" کتاب په ۸۴۱ پاڼه کې [لومړی چاپ ، د عرفان ، تهران/ایران له خپرونو ، د غوايي میاشت ، دیارلس سوه او څلور اویایم لمریز کال � ۱۹۹۵ ز کال ، اپریل] د علي احمد خرم د وژل کیدا په اړه لاندنی پاراګراف په سترګو کیږي :

"[پرکال ؟] د نوامبر په مېاشت کې د پلان وزیر علي احمد خرم چې له یوه جاپاني پلاوي سره د خپل کار په دفتر کې په خبرو اترو بوخت وو د پولیسو د ساتونکو د افسر د سترګو تر ښار لاندې د یوه سړي په لاس چې په وچ زور د هغه دفتر ته ننوتلی وو را و ایستل شو او د سړک پرغاړه د تومانچې په مرمۍ ووژل شو. وژونکې چې د پلان له وزیر څخه غوښتل نوموړی دې تر هیواد مشر [محمد داؤود] پورې ورسوي ، د سړک د غاړې په ګڼه ګوڼه کې ورک شو. خو وروسته د مرجان په نامه یو سړی د بګرامیو پرسړک له یوه ښکاري توپک سره و نیول شو او د نیاوتون د حکم پربنسټ د وژونکې په توګه تورن و بلل شو. کمونیستانو پر هغه د اخواني تور ولګاوه خو د هغه وخت د عدلیې وزیر نوموړی پرچمی و باله. له دې چې خلکو پر حکومت ویسا او ډاډیینه نه درلودله نو د هېڅ لوري پر خبرو یې باور ونه کړ. څرګنده نه ده چې هیواد مشر له رښتینو خبرو تر کومې کچې خبروو خو خاورو ته د علي احمد خرم د مړي د سپارلو پر وخت د هغه وژونکی یې د توري ارتجاع له چوپړیانو څخه و ګاڼه." بس .

۲ (مرجان چپی وو کې ښي اړخی؟

"د پلان وزیرعلي احمد خرم ووژل شو : پلټنو څرګنده کړه چې وژونکی [مرجان] په چپیانو پورې تړلی وو خو له ورایه له اخوانیانو سره یو ځای شوی وو. هیواد مشر [محمد داؤود] د مړي د ښخولو پر مهال ګواښ وکړ او ویې ویل : دولت به هېڅکله او هېڅ ځوک که چپي وي که ښي اړخی پرینږدي چې د افغانستان له برخلیک سره لوبې وکړي. خاورو ته د علي احمد خرم د مړي د سپارلو پرمهال د شوروي سفیر هم راغلی وو. (د " قیام جمهوریت بیست و شش سرطان سیزده پنجاه و دو هجري شمسي" [۱۹۷۳زکال د جولای ۱۷] د کتاب ۱۹ پاڼه ، لیکوال او ټولګر : دیپلوم انجنیر کریم عطایي ، دویم چاپ ، سنټ ګلن ، سویتزرلند ، ۲۰۰۴ز کال)

۳ (مرجان ، ګلبدین حکمتیار او جیمي کارټر

"د دیارلس سوه شپږ پینځوسم لمریز کال د لړم د مېاشتې په څلوریشتمه نېټه [۱۹۷۷ز کال د نوامبر ۱٦] په رڼا ورځ د پلان د وزیر علي احمد خرم وژنه یوه بوږنوونکې پیښه وه. د مرجان په نامه د لغمان د ولایت استوګن یو ښوونکی چې کمونیستي لید لوری یې له ورایه څرګند وو د وزارت په ودانۍ کې د پلان له وزیر څخه د لیدنې کتنې غوښتنه وکړه. دغه غوښتنه په ډیر ټینګار او له ګواښونو ډکه وه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وزیر له جاپاني پلاني پلاوي سره خپله غونډوه وځنډوله او مرجان سره د لیدنې په موخه د غونډې له خونې راووت. د مرجان له ګواښه ډکه غوښتنه پر همدغه ځای پای ته ونه رسیدله. مرجان له خرم څخه وغوښتل چې هغه دې هیواد مشر داؤود ته و رسوي. خرم چې د ګواښ او ویرې په منګولو کې راښکیل شوی وو د مرجان غوښتنه و منله او له هغه سره د ارګ پرلور وخوځید .

د [دواړو ترمنځ] د پوښتنو او ځوابونو لړۍ اوږده شوه.د وزیر مرستیې ته کوم مأمور یا څارندوی را ونه دانګل. وزیر مخته او ترشا یې مرجان د وزارت له ودانۍ د ارګ پر لور په خوځېدا شول. علي احمد خرم د وزارت د ودانۍ مخته د مرجان د تومانچې د ډز له امله پر ځمکه را پریوت. وزیر ته د مرستیې په رسولو کې ډیر ځنډ شوی وو. نوموړی په روغتون کې مړ شو .

مرجان و تښتید او په شاه شهید مېنه کې په خپل کور کې پټ شو. له پلټـنیزو هڅو او مقاومت پرته نوموړي له خپلې تومانچې سره ځان پولیسو ته وسپاره. نوموړي داؤود ته څرګنده کړه چې وزیر د وزارت په ودانۍ کې خوندي نه دئ .

خاورو ته د خرم د جنازې د سپارلو په وخت کې د ملګرو او عربي هیوادونو د سفیرانو تر څنګ د شوروي سفیر میخائـیلوویچ پوازنوف هم راغلی وو. داؤود له ویرغاړۍ او نومیدۍ ډکه وینا واوروله. هغه چې نه شوای کولای خپل احساسات په خپل واک کې وساتي له دواړو د امریکا له متحده ایالاتو او شوري اتحاد څخه سر ټـکـَونه وکړه او زیاته یې کړه چې د شوروي په مرستو کې هم شخصي ګټې نغښتې دي. (د داؤود خان دغه وینا په رسنیو کې خپره نه شوه. د اطلاعاتو او کلتور وزیر عبدالرحیم نوین په بیړه د راډیو ودانۍ ته راغی او وینا یې له منځه یووړه.)

د پیښې د پلټنې لړۍ پیل شوه. د پیښې په تړاو ډیرې ریښې او څانګې و څغلیدلې او بېځایه و پړسول شوه. یو شمیر مأمورین په پلټـنو کې وګومارل شول. مأمورینو ته د شپې تنخوا وټاکل شوه او د کورنیو چارو د وزارت ترځمکلاندې ودانې د پلټنو لپاره په پام کې و نیول شوه .

د نوي اساسي قانون پربنسټ د پلټنې واک څارنوالۍ ته ورکړ شوی وو خو څارندویانو و کولای شول د " مرستندویانو" تر نامه لاندې د پلټنې لړۍ ته لاره ومومي او په پای کې د پلټنې د پرمختګ لړۍ په خپله ولکه کې ونیسي. د پلټنې په ډله کې یوشمیر پېژندل شوي او ښکاره څارندویانو لکه باقي ، نبي ، اتمر، همکار ، قطره ، خیر محمد او نورو پرچمیانو برخه درلودله او څارنوالانو ته څرمه یا فرعي ونډه ورکړل شوه. (د څارنوالو پر تندیو لا له پخوا د اخوانیت ټاپې لګول شوې وې ، ځکه چې د هغو په منځ کې یو شمیر د شرعیاتو له پوهنځي څخه راوتلي کسان هم ول.)

له هغه وروسته چې مرجان خپله خوله په څرګندونو او منلو پرانیستله او د علي احمد خرم وژنه او خپله اړیکه یې له اخوانیانو سره په تړاو ومنله نو د څارنوالانو ویره او وحشت لا زیات شو. له دې امله هغوی د څارندویانو برلاسۍ ته غاړه کښېښودله .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عدليې وزير وفي الله سميعي او د هغه مرستيال عبدالهادي هدايت کمزوی دريځ درلود ځکه، د هغوی پر نومونو د اسلامي غورځنګ د غړو او د " اخوانيانو" تور لګول شوی وو. له دې چې د عدليې وزير د چنګاښ په کودتا کې ونډه نه درلوده نو دې امله د دويمې کچې وزيرانو په کتار کې شميرل کيده. نور څوک هم نه ول چې داؤود د پيښو له لړۍ او جرړوڅخه خبر کړي .

مرجان نه ووهل شو او نه وځپل شو او په خپله خوښه او زړه يې خوله په خبرو پرانيستله. وژونکی يوازې يو سړی وو او د پلټنې د ډلې غړي ډير ول. د پوښتنو او ځوابونو لړۍ تر يوې مودې دوام وکړ. دوسيه بشپړه شوه او په پای کې په راډيو کې يې خبر ورکړل شو .

په دغه پيښه کې د امريکا متحده ايالات او د هغه هيواد ولسمشر نيغ په نيغه، ګلبدين حکمتيار او په ولسي جرګه کې د شينوارو استازی محمد اعظم شينواری د لاس لرلو په تور پړ وبلل شول .

وژونکي داسې ومنله : " ګلاب الدين حکمتيار د جيمي کارتر په لارښوونه د شينوارو له استازي محمد اعظم سره په ګډه د مير علي احمد خرم د وژنې نقشه جوړه کړه. ددغې نقشې په پلي کولو کې ما [مرجان] ته حکمتيار لارښوونه را کړه او ما د کارتر نقشه پلې کړه ".

)له دغې پيښې مخکې د جبل السراج د سمنټو د شرکت مشر، مهندس شيرآقا چې د محمد داؤود د ملي کلوپ د دور د ملګرو له ډلې څخه شميرل کيده په خپل کورکې پرته له دې چې د کور شيانو ته يې لاس ور وړل شي ، ووژل شو. داسې انګيرل کيږي چې دغه وژنه کوم پاخه او تکړه جنايتکار په پخسناکۍ (غصه) او سړې سينې تر سره کړې وي (

محمد داؤود د پلټنې د ډلې جاج او په دوسيه کې وړاندې شوي لاسوندونه و منل. دوسيه په عادي توګه نياوتون ته وليږل شوه. هغوی ونه شوای کولای چې خپلې خپرې کارتر ، حکمتيار او د شينوارو استازي ته و غځوي ، په پای کې يوازې د مرجان په زنداني کولو بسنه وشوه .

سره له دې چې مرجان کولای شوای و تښتي خو سرښندنه يې ومنله. خو که مرجان تښتيدلای وای چا کولای شوای د جيمي کارتر او ګلبدين حکمتيار پښه په دغه پيښه کې ښکيل و ګڼي؟

په همدغه وخت کې د شينوارو استازی محمد اعظم شينواری د محمد افضل خان شينواري زوی د ديورند له کرښې هاخه غاړه واووښت او وتښتيد. نوموړي د شينوارو په سيمه کې ژوند کاوه او په جهاد کې يې هم برخه واخيستله. سره له دې چې د نور محمد تره کي او حفيظ الله امين د رژيم پروخت د هغه د کورنۍ ښځمنې او کوشنيان د څرخي پله زندان ته لويدلي ول ، پرکال ديارلس سوه او اووه شپيتم [۱۹۸۸] د ډاکټرنجيب په بلنه کابل ته راغی او د ننګرهار د والي په توګه وټاکل شو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)ډاکټر حقشناس د خپلو نورو ليکنو په شان پرته له دې چې لاسوند وړاندې کړي د " دسايس و جنايت روس در افغانستان" د کتاب په ۴۷۴ پاڼه کې له عبدالسميع ژوند څخه نوم اخلي او هغه د مرجان د پيښې د نياوتون (محکمې) د مشر په توګه يادوي. ښايي د هغه موخه د عدليې د وزارت د پلټنو رئـيس سميع الدين ژوند وي ، ځکه د عبدالسميع ژوند په نامه نه کوم څارنوال وو او نه کوم ورمنډګر 'قاضي ("

د غوايي له اوومې [۱۹۷۸ز کال د اپريل ۲۷] وروسته مرجان له چا سره ونه ليدل. ويل کيږي چې ښايي مرجان روسيې ته ليږل شوی وي. (سره له دې چې مرجان د خلق د ډلې غړيتوب درلود خو بياهم د نورالاميني او اميني په رژيمونو کې په زندان کې پاتې شو او آزاد نه شو.خلقيانو ادعا کوله چې نوموړي له ګوندي لارښوونو څخه سرغړونه کړې ده. دا خبره ددې لامل شوه چې مرجان ليونی شي. د ببرک د رژيم پرمهال هم مرجان د څو مودې لپاره په زندان کې پاتې شو. هغه پرکال ديارلس سوه دري شپيتم [۱۹۸۴] تر درمنلې لاندې ونيول شو او پرکال ديارلس سوه او څلورشپيتم [۱۹۸۵] له بند څخه خلاص شو.د هغه مړی څه موده وروسته د کابل د [سړک ؟] ترغاړې وموندل شو، داسې ښکاري چې نوموړی د زيات الکهولي څښاک له امله چې [پلاستيکي شراب] بلل کيدل مړ شوی وي. [د [داؤود خان د کې جي بي په لوموکې/داؤود خان در چنګال کي جي بي] د کتاب له ۱۳۳ تر ۱۳٦ پاڼو پورې او هم ۲۹۸ پاڼه، د الف هارون ليکنه ، ژباړه ، سَمَونه اوپادَونه د حامد، د ميوند د خپرندويې ټولنې خپرونه ، پيښاور/پاکستان، دسامبر ۱۹۹۷] .

۴ (مرجان او ډاکټر حليم تنوير

د مرجان په اړه د پورتـنيو مالوماتو ۹۹په سلو کې برعکس د " تاريخ و روزنامـه نګاری افغـانســتان" [د ډاکټرحليم تنويرليکنه ، د صبور د اسلامي مرکز چاپ /پيښاور/پاکستان، جنوري ۲۰۰۰] د کتاب په ۲۱٦ او ۲۱۷پاڼو کې پرته له دې چې د " داؤود خان د کې جي بي په لومو کې / داؤود خان در چنګال کي جي بي " له کتاب او يا د ليکوال او ژباړونکي (الف هارون او حامد) څخه په کوم ګوټ کې ياونه شوي وي ، مالومات ورکړل شوي دي .

دا دئ هماغه سل په سلو کې مالومات چې له هماغه ځايه څخه اخيستل شوي دي :

"د شاهدانو له ډلې څخه يو تن ليکي : " کله چې د ديارلس سوه اووه پينځوسم لمريزکال د مرغومي په مياشت کې [دسامبر ۱۹۷۸] د څرخي پله په زندان کې بندي شوم معلم مرجان مې په دويم بلاک کې وليد. لاس او پښې غورځول او خوځښت يې غير نورماله او يو شيبه يې هم د يوه روغ رمټ انسان په څير خبرې نه کولې. مرجان د د يارلس سوه اته پينځوسم لمريزکال د مرغومي په پينځلسمه نېټه [۱۹۷۹ز د جنوري پينځمه] د عمومي بخښنې په ترڅ کې له زندانه خوشې شو ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډاکټر تنویر د "تاریخ و روزنامه نگاری افغـانسـتان" کتاب په هماغه ۲۱۷ پاڼه کې زیاتوي : " رښتیا خبره دا ده چې کمونیستانو مرجان د نوم په بدلون روسیې ته بیولی ، د هغه ماغزه یې ورګډ وډ کړل او د رښتیا د بربنډیدلو د مخنیوی لپاره یې مرجان په یوه لیوني بدل کړ او بیا یې کابل ته را ولیږه چې د هماغې دروهې د رښتونې ختې او تومنې په اړه څه ونه شي ویلای .

څو ترخې پوښتنې : د ډاکټر حلیم تنویر په وینا د مرجان د لاس او پښو غورځول او خوځښت چې غیر نورمال " ول ، نو ولې په بند کې له دوه کاله او څو میاشتو وروسته د هیواد له کرښو دباندې د یوې پیاوړې دستګاه له پلوه دې په " عقـلي ګډوډې" ککړ شي او له هغه وروسته دې ورځخه یو" لیونی" جوړ شي؟ ولې کمونیستانو مرجان روسیې ته بیوه او هلته یې په یوه " لیوني بدلاوه ؟ " آیا کمونیستانو نشوای کولای مرجان ته د څرخي پله په زندان کې یو ساده امپول ورکړي چې خوله یې د تل لپاره ور وتړي او یا یې په یوه لیوني بدل کړي؟ دغه ماجرا یې ولې د " مرجان" د ښایسته نوم له بدلولو څخه را پیل کړه؟ ولې مرجان یې له روسیې څخه بیرته کابل ته راولیږه؟ او همدغو ته ورته څو نورې پوښتنې چې د [ځکه] ځواب نه لري.....

کاشکې ډاکټر تنویر د خپلو خبرو په پیل کې د " رښتیا خبرې ..." ضریب نه وای راوستای او دا یې نه وای هیره کړې چې : داسې یوې دستګاه ته چې د خپلو او پردیو مشرانو وژنه د ودکا د شرابو څښلو په څیر ساده وي ، نو د مرجان په څیر د یوه سرې وژونکي له غاړې ځړول چې پرته له وهلو او ټکـولو یې ویلي ول " ما علي احمد خرم وژلی دئ " ښایي د یوې غوماشې له وژلو هم ساده وي .

که د ډاکټر حلیم تنویر د لیکنې هماغه پارګراف د مشرانو له دغې خبرې سره سمون خوړلای چې " حقیقت یا له ماشوم یا له لیوني وپوښتی" نو دا به ومنو چې ښایي روسیې د مرجان په لیوني کولو او په لوی لاس کابل ته د هغه په بیرته رالیږلو غوښتل د پلازمینې تلوسناک استوګن د " دروهې یا دسیسې په رښتنو" جرړو پوه کړي !

۵ (مرجان او حفیظ الله امین

"د [افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند] د خلق د څانګې د ډیرو پټو پوځي سازمانونو پازوالي حفیظ الله امین او ډاکټر شاه ولي ، او د پرچم د څانګې د پټو سازمانونو پازوالي نور احمد نور او عبدالوکیل په غاړه درلودله. دغه داوړه سازمونونه د دوه اړخیزه ارګانیک ډاډ د نشتوالي له امله له یو بل سره ټینګ نه ول اوبدل شوي .

د همدغه یو ګوني ګوند د مشرتابه په ټولو پوړیو کې د خلق او پرچم د څانګو فرکسیونونو په برابره توګه ونډه اخیستې وه. د ا.د. خ.ډ.ګ نا اټکل کیدونکي یووالي ، د " ملي غورځنګ" ګوندي مشر سردار محمد داؤود ، واکمنې اشرافي کړی ، بیلابیل ښي لاسي سازمانونه او هم د سیمې په شاتګپالې ټولنې له هر وخت پخوا بوخ، غچ اخیستونکي ، پرغزناک ، ترهوري او په ژوره توګه هیښ پیښ کړل. خو د انترناسیونالیستي یو موټې وروری او د ا.د. خ.ډ.ګ کې دننه د سیاسي او سازماني یو موټیوالي له پېڅې د " ملي غورځنګ" د ګوند د مشرانو له لیونتوبه د ډکو دروهو جرړې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په دغه سازمان کې د نړیوال ښکېلاک د پټو او ښرګندو ایجنټانو هڅې په خپل وخت بربنډې او د اصولي نرمښت او نوښت په رڼاکې شنډې او له خاورو سره یو شوې .

د ګونډي یو والي د لړۍ غوړیدا او پرمختـلنه ، د مخ په ودې روڼ اندې ټولنیزې مبارزې چټکتیا ، د ا.د. خ.ډ.ګ د ژوندانه او جګړيزې ووړتیا غښتلي کیدل ، د هیواد انقلابي مبارزینو ته دا پیاوړتیا ور په برخه کړه چې د واکمن ملي غورځنګ د امر او نهی او د سردار محمد داؤود د ځانغښوتونکي بنسټپالنې او د دولت د نورو لوړ پوړو استازو پر وړاندې د پینځه کلنې ترهګرې پالیسۍ له تراخه زغم وروسته لانجمنه او ډیموکراته جګړه راپیل او د ۱۹۷٦زکال د مې د مباشتې په لومړۍ د نړۍ د کارګرانو د یوموټیوالي د ښادۍ د لمانځنې په ورځ یې د لومړي ځل لپاره په واټونو کې د لاریونونو د سبمالولو له لارې د رژیم د چوپې خولې د دروهې کړۍ ورماته کړه. خو د د ا.د. خ.ډ.ګ د سیاسي بیرو له دغې زړَورې او په وخت برابرې پریکړې څخه د هغه مهال پولیس لا مخکې خبر شوي ول ؛ او دغه خبره د غوایي له پاڅون وروسته را بربنډه شوه .

د سردار محمد داؤود د واکمنۍ په وروستي کال کې د سیاسي بیرو د غونډو لړۍ د نورمحمد تره کي د کور د کین اړخ په ګاونډېتوب کې د خپل سري رژیم د پولیسو له پلوه ثبتیدلې او د " ملي غورځنګ" د مشر منګولو ته ور رسیدلې. هر ګوره ، دولت د ګوند له دغې پریکړې څخه په خبریدلو د ا.د. خ.ډ.ګ د مشرتابه پرډلې یې د خپل برید لړۍ ته چټکتیا ورکړه. مخکې له دې چې سردار داؤود د ا.د. خ.ډ.ګ پرمشرتابه برید وکړي ایران او عربستان ته یې سفر وکړ او د روحانیت غدکه (چپن) یې پرځان کړه او د بې ځایو پلمو او بېخوندو تلوسو په لټه کې شو .

د سردار محمد داؤود په شان حفیظ الله امین او ببرک کارمل هم هر یوه په بیلابیلو کچو د ګوند د دواړو څانګو د یو والي په تړاو ویرې او اندیښنې درلودلې. هغوی د دوه اړخیزو ختاوتنو اوبدګومانیو له امله دې ته غاړه کښینښودله چې د ګوند پوځي سازمانونو له یوبل سره یوځای او و اوبدل شي ، ځکه هغوی ویل چې افسران نه شي کولای پریو بل ډاډ وکړي.

دا چې آیا امین له سردار محمد داؤود سره تړاو او اړیکه درلودله یا نه ، په دې اړه د ډاډ وړ لاسوندونه نشته. خو حفیظ الله امین د سردار داؤود د دولت د بیروکراتیکې واکمنۍ پرمهال په آزاده توګه او د مبارزې د اصولو په نه پام کې نیولو، د پوځي سازمانونو او افسرانو چارې په ډاډه زړه پرته له کومې ستونزې پرمخ بیولې. له بلهِ اړخه د سیاسي بیرو کار پوهه غړي به تـل او په پرله پسې ډول د سردار داؤود د کورنیو چارو د وزیر قدیر نورستاني د څارګرو ځالګیو تر سیوري لاندې څارل کیدل .

د کودتا د رژیم د ملي مصوؤنیت د سازمان دوسیې ددغه انکار نه منونکي حقیقت پرستـنې ولاړې وې چې سردار داؤود د ا.د. خ.ډ.ګ د پوځي سازمانونو او افسرانو له کړو وړو څخه په بشپړ ډول خبر وو. هغه د " خلق" د ډلې افسران پیژندل او ددغو افسرانو د هر یوه د نامه ترڅنګ یې (۷) نښه په سره رنګ کاږلې وه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیاسي بیرو د غړو د دوسیو په پرتله د حفیظ الله امین دوسیه پریړه وه. د ګوند د مشرتابه او د پوځي سازمان (د سردار محمد داؤود د ملي مصؤونیت لاسوندونه) ما په خپله د غوایي د پاځون [۱۹۷۸ز کال د اپریل ۲۷] د لومړۍ اونۍ په پای کې د یوه پلاوي په مشرۍ و پلټلې .

کله چې له واکمنو کړیو سره د حفیظ الله امین د ترېنت په اړه له نور محمد تره کي څخه پوښتنه کیدله هغه به په موسکۍ خوله ، نغوتو ، لغازو او غیر جدي توګه داسې ویل: هماغسې چې مور د کارګري پاړکې د دوران جوړونکې ایډیالوژۍ د خپراوي لپاره د " پیام وجدان" له خپرونې څخه ګټه اخلو ، پرته له دې چې د واکمنو کړیو اندیښنې را وپارول شي زموږ ګوند ته هم ښایي چې د پوځ په کرښو کې د پیژندل شویو کسانو له لارې د اصوالي نوښت او نرمښت په اډانه کې د مخکښو زیارګالو ایډیالوژي دود او ترویج کړي او د ګوند سیاسي او ټولنیز بنسټ پیاوړی کړي .

که دغه ګومانونه او ذهني ترښتونه یوې خواته کښیږدو ، په دې شک نشته چې حفیظ الله امین یو انارشېست ، پیښه پاروونکې ، وېلاړ وال (اراده ګرا) ، ځانخوښی ، بیرحمه ، د سرې سینې خاوند، پریکند، څوکۍ پال، لوړتیاپال، تیزهوښه ، هڅاند، زړور او د لوړهوډ لرونکی او د ریاضي ښه ښوونکې وو. هماغسې چې بارق شفیعي یې ستایي ، حفیظ الله امین لیواله وو چې د ګوند د مشرتابه په کړۍ کې " یوازینی بې سیاله" مشر و اوسي. د غوایي له پاڅونه مخکې او له هغه وروسته د هغه په کړو وړو کې پیاوړې ځانـتـنـی ، هرڅه پر خپله ستنه راتاوول (ځان چورلېځ) ، او د واکمنۍ خونړي تمرکز ته د ځرګندو لوڅو پوڅو او هلو ځلو هڅې لیدل کیدلې.

حفیظ الله امین د بهرنیو چارو د وزارت په تالار کې د " دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریزکال د پاڅون" د لومړۍ کلیزې د لمانځنې په ماښامنۍ میلمستیا کې په براالا او ځرګند ډول ویل چې هغه به په افغاني ټولنه کې د ستالین ونډه و لوبوي. د امین د سیاسي ژوند ستره نیمګړتیا او د هغه د ماتې لامل دا وو چې نوموړي د ګوندي او دولتي اصولو اوتګلارو په پرتله شخصي اړیکو ته ډیر لومړیتوب ورکاوه. همدارنګه هغه ګوندي اودولتي کړنلارو او سازماني موازینو ته پاملرنه نه کوله .

باید یوه شو چې طاهربدخشي ، کریم زرغون ، امان الله استوار، ظاهر افق او ابراهیم سامل ټول خلقي کادرونه ول چې د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوایي د مباشتې د اوومې [۲۷ د اپریل ، ۱۹۷۸ز کال] له پاڅون څخه مخکې له امین سره په ګوند کې دننه د شخړو له کبله په یوه بڼه نه په بله بڼه دې اته اړ شول چې له ګوند څخه لاس واخلي. له ډاکټر زرغون پرته ، نورو په بیلا بیلو ډولونو او تکتیکونو په نورو سازمانونو کې په جلا جلا نومونو خپلې مبارزې ته دوام ورکړ .

د حفیظ امین د خپلسرو پارَونو له ډلې څخه یوه یې د دیارلس سوه او شپږ پینځوسم لمریز کال د لړم په پینځه ویشتمه [د نوامبر١٦ ، کال ۱۹۷۷ز] نېټه د سردار داؤود د حکومت د پلان د وزیر علي احمد خرم د ترور نقشه وه.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کندز په ولایت کې د ګوند د کنترول د کمیسیون پلټنو څرګنده کړه چې دغه نقشه د حفیظ الله امین له پلوه جوړه شوې وه .

زه په هغه وخت کې د ګوندي کنترول د کمیسیون مشر وم. د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مرکزي کمیټې د سیاسي بیرو د فوق العاده پلاوي په جوړښت کې ، د ګوندي کنترول د کمیسیون غړي سلیمان لایق، د کندز د ولایت د ورهنګرو پازوال نظام الدین تهذیب او د کمیسیون نورو غړو ګډون درلود.

پلټنو څلور ورځې دوام وکړ. د پلاوي پوښتنو ته د نظام الدین تهذیب په کور کې د ګوند له سلو تنو څخه زیاتو کادرونو ځوابونه وویل. د څېړنو له پایلو څخه را څرګنده شوه چې حفیظ الله امین د خپلې دروهې د پلي کولو لپاره د ګوند له غړو او ان د ګوند له کادرونو څخه ګټه اخیستې وه او هغوی یې کارَولي ول .

له دغو پارَوونکو کړو وړو څخه د امین موخه دا وه : د مرجان د ګواښنو په ویره کې دې علي احمد خرم ارګ ته ننوځي او ترهګر مرجان دې تر سردار محمد داؤود پورې بوزي. له هغه وروسته دې د سردار داؤود پرضد ترهګره کړنه ترسره او سردار داؤود دې ووژني. بیا دې پوځ په تیارسي ودرَول شي. په دې توګه به حفیظ الله امین د وسله وال ځواک د پاڅون له لارې په آسانۍ سیاسي واکمني په خپلو منګولو کې راخپله او هم به د وسله وال ځواک د پاڅون په لړ کې خپل سیاسي سیالان او مخالفین درې وړې او وځپي. (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند پر مشرتابه د داؤود تر برید پورې د ګوند د کنترول دوسیه ، د دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریزکال د غوایي د مپاشتې تر پینځمې [۱۹۷۸ز، د اپریل ۲۵] نېټې پورې د سلیمان لایق په کور کې خوندي وه. خو د سلیمان لایق د شفاهي ګزارش پربنسټ دغه لاسوندونه د سردار محمد داؤود له برید سره سم له منځه ولاړل.)

د سیاسي دفتر د لېږل شوي پلاوي جاج اخیستنې او لید لوري د غوایي د پاڅون په پیښو کې په زباد ورسیدلې؛ ځکه د افغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت د جوړیدلو په سبا ورځ د امین لومړنی ګام د خرم د ترور د زندانیانو را بلل ول او له هغو څخه د شینواري په نامه د یوه سړي آزادَول او پنځول ول چې نوي جوړ شوي دولت خپلې لومړنۍ مادي مرستې له شینواري څخه را پیل کړې. د نوموړو بندیانو له ډلې څخه یوازې وژونکی مرجان له زندانه خوشې نه شو .

کله چې د ا.د. خ.ډ.ګ، د ګوند د څار یا کنترول د کمیسیون له لارې د حفیظ الله امین دغه پارَوونکې دروهه را بربنډه کړه نو په بیړه یې له مرکزي کمیټې څخه د حفیظ امین د ایستلو او په لومړي سر کې د ګوند د پوځي څانګې د پټو سازماني چارو له پازوالۍ څخه د هغه د شړلو سکالو را پورته کړه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیاسي دفتر په یوه غونډه کې د پټ سازمان له پازوالۍ او له مرکزي کمیټې څخه د حفیظ الله امین د شړلو د مصوبې طرح کریم میثاق ولیکله. خو نور محمد تره کی او ببرک کارمل د مصوبې د لیږد او منلو مخه ونیوله .

تره کي د امین د شړلو خبره ځکه وځنډوله چې لومړی دې د یوې میاشتې په اوږدو کې د وسله وال ځواک لوړپوړي افسران او د پوځي ځانګي مخکښ کسان د امین د اغیزو له کوډو څخه را وایستل شي .

د تره کي دغه دریځ په هېڅ ډول د سیاسي بیرو ډ ډیرو غړو لپاره د بسنې او منلو وړ نه وو. د دغه دریځ د پخې ختې او تومنې لامل لا تر اوسه څرګند نه دئ او پرهغه قضاوت کول هم ګران ښکاري." (ظهور و زوال حزب ډیموکراتیک خلق افغانستان" ، د اکاډیمسین دستګیر پنجشیري لیکنه ، له ۵۲ تر ۵۶ پاڼو پورې ، پیښاور / پاکستان ، ۱۹۹۹ زکال ، جنوري)

د همدغو خبرو پر سر د ۲۰۰۸ز کال د اګست پر شپاړلسمې نېټې د لاندنیو پوښتنو او ځوابونو لړۍ ورزیاته شوه :

سیاه سنګ: مرجان د پوهې او زده کړې له اړخه څه ډول سړی وو؟

پنجشیری: مرجان لوړې زده کړې وې، په عالي دارالمعلمین کې یې لوستنې کړې وې او ساینس یې درس ورکاوه .

سیاه سنګ: ستاسو د څار یا د کنترول کمیسیون د مرجان د کارنامې د پلټلو لپاره چې تاسو یې مشري کوله او سلیمان لایق ، قدوس غوربندی او نظام الدین تهذیب یې غړي ول ولې کندز یې غوره کړ؟

پنجشیری: مرجان د کندز د ولایت د علي آباد په ولسوالۍ کې په یوه ښوونځي کې ښوونکی وو. هماغلته ډیري خلک د نوموړي له سیاسي کړو وړو څخه خبر ول.

سیاه سنګ: ستاسو په وینا د څارکمیسیون د خپلې څلور ورځنۍ پلټنې په ترځ کې له سلو څخه پورته ګوندي کادرونو سره خبرې اترې کړې چې مرجان د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند غړی وو او د محمد داؤود د وژلو فرمان یې له حفیظ الله څخه تر لاسه کړی وو. د دغه پټ راز له رابربنډیدلو وروسته ستاسو په ګوند کې کورنۍ غبرګون او د ګوند ټولیز دریځ په څه ډول وو؟

پنجشیری: د څار د کمیسیون د کار د پایلو له هر اړخیزو څېړنو وروسته په لومړي سر کې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند له مرکزي کمیټې څخه د حفیظ الله امین د شړلو او له پټ پوځي سازمان څخه د هغه د پازوالۍ د بیرته اخیستلو سکالو تر خبرو اترو لاندې ونیول شوه. د هغه په څنګ کې د ګوند مشرتابه لارښوونه وکړه چې ژر تر ژره دې یوه خبرتیا خپره او په هغې کې دې ټینګار وشي چې مرجان اخوانی دئ او د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند غړی نه دئ.

سیاه سنګ: آیا د مرجان په تړاو نوموړې خبرتیا خپره شوه؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنجشیری: هو. موږ هغه خبرتیا په پراخه کچه خپره کړه .

محمد اقبال وزیری: بله نقشه

د ۲۰۰۸ زکال د جولای د مباشتې په دیارلسمه نېټه کاندید اکاډیمیسین محمد اعظم سیستاني د " پسرلني سباوون د گولیو باران" ته لاندینی یادښت لیک را ولیږه :

"د نور محمد تره کي په حکومت کې د دفاع د وزارت د سیاسي چارو پخوانی رئیس محمد اقبال وزیری چې اوس په هالند کې کډوال دئ په خپل کتاب کې " د ثور پاڅون ، د کي جي بي دسیسې او د شوروي یرغل" [د دانش د خپرندویه ټولنې خپرونه ، پیښاور، ۲۰۰۷] تردغه سرلیک لاندې " د شوروي اتحاد له خوا د محمد داؤود پرضد د کودتا تجویز" داسې لیکلي دي :

۱ (۷۲ پاڼه - [دغه پاڼه سیستاني صاحب له پښتو ، دري ته ژباړلې وه[

"د داؤود خان د جمهوري ریاست ارگ ته ، خلقیانو له دوه وو لاره څخه ځانته لاره پرانیستلې وه : یو شمیر ننگرهاریو ملگرو د داؤود خان د ناظر بازمحمد د زوي نیک محمد له لارې او بلې ډلې د گارد له بولندوی صاحبجان سره د پیژندنې او ملگرتوب له لارې (د یادونې وړ ده چې د لومړۍ ډلې مخ د غوایي له کودتا څخه مخکې لوڅ شو او له گارد څخه په شړوني ، د وسله وال ځواک نورو لیواگانو ته ولیږل شول.)

د خلقیانو له پلوه د مخابرې افسر آقا محمد د گارد بولندوی گومارل شوی وو، سره له دې چې د گوند د مشرتابه له پلوه د گارد ملگرو ته لارښوونه نه وه ورکړل شوې خو آقا محمد تر سهاره د محمد داؤود تر څار او سترگو لاندې د مخابراتو دنده پر مخ بیوله او خپله دنده یې په ډیرې پوهې او ورهنې د خلقیانو په گټه تر سره کړه ، ان داؤود خان د کار تر پایه پرهغه بدگومانه نه شو .

په هغو شېبو کې چې داؤود خان یا د هغه نورو ملگرو آقا محمد ته لارښوونه کوله چې پلاني بولندوی یا پلانۍ قطعې ته دغه پیغام مخابره کړه نو اقا محمد به د مخابره کولو په وخت کې په ډیرې چالاکۍ او ټگمارۍ د مخابرې ځانگړې تنۍ دومره کښیکاږله چې غږ به رشکین (مغشوش) کیده او بل لوري به نشوای کولای د داؤود خان غږ په روښانه او څرگند ډول واوري. په پای کې بل لوري نه شوای کولای قومانده ترلاسه کړي .

د ماخستن د لمانځه مهال وو چې د داؤود خان ملگرو پریکړه وکړه چې له ارگ څخه ووځي. له دغه پټ راز څخه محمد آقا خبر شو او خپلو خلقي ملگرو ته یې ورساوه. په پای کې د داؤود خان زوی شهید شو او نور کسان د گلخانې ماڼۍ ته و تښتیدل. په دې توگه د تیښتې پلان ناکامه شو ".

۲ (۵۱ پاڼه - [دغه پاڼه سیستاني صاحب له پښتو ، دري ته ژباړلې وه[

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ديارلس سوه دريځلويښتم کال [۱۹٦۴] د اساسي قانون پربنسټ د نبستأ ډیموکراتیکو لاسته راوړنو ټغر محمد داؤود ور ټول کړ او يوازخيز يو ګوندي سياسي جوړښت يې رامنځته کړ. محمد داؤود چې ددولت په چارو کې پر يو شمير ناوړو کسانو ډېره لګولې وه د يوه ګرګر (مستبد) واکمن په انځور کې يو ځل بيا را وځليد. محمد داؤود له خپل ځنګ څخه د پخواني پاچا يو شمير پلويان و شړل او روڼ اندي يې پرځان را ټول کړل. ان محمد نعيم خان [د محمد داؤود ورور] له دغې پو پنا کوونکې تګلارې څخه دومره زړه تورن وو چې د [محمد داؤود] له زوی عمر داؤود سره يوځای د هغه د وژلو په لټه کې شو .

دغې موخې ته د رسيدلو لپاره محمد نعيم خان ، عمرداؤود ته دنده سپاري چې په دې تړاو دې له پاچاګل وفادار سره خبرې وکړي. داؤود خان کلونه مخکې پاچاګل وفادارله پکتيا څخه کابل ته راغوښتی وو او په حربي ښوونځي کې يې زده کړې کولې. پاچاګل وفادار د آدينې (جمعې) او پيلنۍ (شنبې) په ورځو د هيواد مشر په کور کې وو او د دغې کورنۍ د غړي په توګه روزل شوی وو. داؤود خان پر پاچاګل وفادار بشپړ ډاډ درلود .

عمر داؤود ، پاچا ګل خپل کور ته رابولي او له نوموړي سره د همدغې خبرې په ګډولو هغه ته وايي چې اکا يې [محمد نعيم] هم غواړي په دې تړاو ور سره خبرې وکړي. بله ورځ نعيم خان او پاچا ګل له يو بل سره ګوري. پاچاګل د محمد نعيم د وړانديز په ځواب کې وايي : " که داؤود خان د يوه لوړ غره پر سر بيده وي او زما په لاس کې ګل وي ، زه به ګل هغه ته نيږدې ور نه وړم چې د ګل بوی يې له خوبه را ويښ نه کړي. تاسو خود هغه د وژلو په اړه له ما سره خبرې کوئ." دغه خبرې ماته پاچاګل په فرانکفورټ [جرمني / کال؟] کې ويلي دي " .

ښاغلی اعظم سيستاني په پای کې زياتوي : " ما نوموړي خبره له داکټر اکرم عثمان سره ياده کړه. هغه وويل : عمرجان زما ټولګيوال وو او ترهغه ځايه چې زما په ياد راځي دومره پوهيږم چې عمرجان د چرګ د وژلو زړه نه درلود، څه دا چې يو سړی ووژني او په تيره بيا د خپل پلار وژني ته دې زړه ښه کاندي. عمر ډير بې تمې سړی وو او هڅه يې کوله چې ځان له سياسته ليرې وساتي. خپل پلار ته يې ډيرژوردرناوی درلود. د هغه ترځنګ سردار نعيم خان خپل ورور داؤود خان ته د زړه له کومې درناوی درلود او اړيکی يې لکه د پلار او زوی اړيکې وې. له دې امله کولای شم ووايم چې د ليکوال دغه ادعا بې ځتې او تومنې ده او جرړې نه لري".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوويشتمه برخه

بیا هـم مـرجـان...

د"Conflict in Afghanistan: A Historical Encyclopedia" ، کـتاب په ۱۴۹پاڼه کې چې د Frank Clements لیکنه ده د "خـرم، عـلـی احـمــد له 1931 تر 1977" سرلیک لاندی داسې راغلي دي:

"علي احمد خرم په [کابل/افغانستان کې] خپل کار د پلان په وزارت کې له ۱۹۵٦زکال څخه را وروسته پیل کړ. نوموړی په ۱۹۵۷ز کال کې د کابل پوهنتون د اقتصاد له پوهنځي او په ۱۹٦۸ د [امریکا په پنسلوانیا کې] د پیتـزبور له پوهنتون څخه فارغ او تر ۱۹٦۸ز کال پورې د امریکا په متحده ایالاتو کې د نورو زده کړو لپاره پاتې شوی دی. خرم په ۱۹۵۸ ز کال کې د پلان په وزارت کې د پلان جوړولو او د پلانونود همغږۍ د څانګې مشر وو او تر ۱۹۷۱ ز کال پورې د پلان جوړولو او سوداګرۍ د څانګې د مشر په توګه پاتې شو. له ۱۹۷۱ تر ۱۹۷۷ز کال پورې یې د پلان د وزیر په توګه کار کاوه .

د علي احمد خرم د وزارت په دور کې محمد داؤود پریکړه کړې وه چې د هیواد له اوړو څخه د شوروي د مالي مرستو د پیتې دروندوالی راټیټ او د پرمختګ په چارو کې د مالي مرستو لپاره ایران او عربي دولتونو ته مخ واړوي .

له همدې امله علي احمد خرم ته ویل شوي ول چې تر لاس لاندې او په پام کې نیول شوي پروژې دې ژر تر ژره پای ته ورسوي او د شوروي د نورو مرستو له منلو څخه دې ډډه وکړي .

خرم د ۱۹۷۷ز کال د نوامبر په شپاړلسمه نېټه د محمد مرجان په پلوه ووژل شو. مرجان ویل چې دغه وژنه یې د " اسلامي انقلاب" په نامه تر سره کړې ده ، د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د " خلق" له ډلې سره د هغه تړاو نورې پوښتنې را پورته کړې وې. نوموړی په ابدي حبس محکوم او وروسته د عمومي بخښنې په لړ کې له زندانه خلاص شو ".

(References: Louise Dupree & Albert Linette, eds 1974

Afghanistan in the 1970s, New York: Praeger), ABC CLIO, 2003

"مرجان د کې جي بي مری "

ما د دیارلس سوه او یو اویایم کال د وری د مباشتې په دیارلسمه [۱۹۹۲ داپریل ۲٦] د " افغان ، ملي یو والي" د خپرونې په دریمه ګڼه کې د " هاشم میوند وال په وژنه کې پر محمد داؤود د بې بنسټه تورونود لګولو" تر سرلیک لاندې یوه لیکنه خپره کړه او ټینګار مې کړی وو چې د علي احمد خرم ، میراکبر خیبر ، سردار محمد داؤود او د هغه د کورنۍ او زموږ د نورو زرګونو هیوادوالو د وژنې پریکړه د کې جي بي ځارګرې اداري کړې وه." (غوث الدین

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

فائـق د " رازې که نميخواستم افشأ گردد" د کتاب ۱۰۸ پاڼه ، پيښاور/پاکستان د افغاني مطبوعاتو مرکز، ۲۰۰۱زکال ، مارچ)

"زه اخواني نه يم"

د مرجان په لاس د علي احمد خرم د وژنې په اړه د " چند سطر شکسته در باره تجاوز روس در افغانستان" (نوی ډيلی/ هند ، د ليتو د خپروندېې ټولنې خپرونه) په کتاب کې په ۱۹۸۱زکال کې په ډير لنډيز راغلې او همدغه ليکنه په ۱۹۹۵ زکال کې د " پګاه" د مياشتنۍ خپرونې په پينځمه ګڼه کې په کاناډا کې د دويم ځل لپاره خپره داسې شوې ده :

د ديارلس سوه او اوه پينځوسم [۱۹۷۸ز] کال په وروستيو شپو ورځو کې د هوايي ځواک له يو شمير افسرانو سره يو ځای و نيول شوم چې د څرخي د پله د زندان دويم بلاک ته و سپارل شوو. د وخت په تيريدلو د زندان له چاپيريال سره اشنا کيدلو ؛ وا مې وريدل چې مرجان هم د بلاک د همدغه دالان په خونو کې بندي دی. د علي احمد خرم د وژنې خبر او د هغه د وژونکي اعترافات مې د رسنيو له لارې اوريدلي ول او د مرجان ليدنه راته په زړه پورې وه.

له يوې مودې وروسته مې مرجان وليد او غوښتل مې له نيږدې ورسره وګورم. مرجان /..../ لوړه ډنګره ونه او له هډوکو ډک وچ مخ يې درلود. د تفريح په ترڅ کې د بلاک په انګړ کې درېده ، خپله غاړه به يې لږ کږه نيوله او تر ډير وخت پورې به يې سترګې لمر ته نيولې. مرجان ډيرې لږ خبرې کولې او د بې سر او پايو خبرو لور او ګودر يې مالوم نه وو او خبرې يې بې انډوله وې .

يوه ورځ مې له مرجان څخه د پلان د وزير د وژنې په اړه پوښتنه وکړه. هغه ځواب راکړ :" هر هغه څه چې تاسو د راډيو له لارې اوريدلي او په ورځپاڼو کې مو لوستلي ، له اخواني توب او له ګلبدين حکمتيار سره زما له نيغو اړيکو پرته ، نورې ټولې خبرې سمې وې"!

موږ په لومړيو کې انګيرل چې ګنې مرجان د [افغانستان د خلق] ډيموکراتيک ګوند او واکمن حکومت له ويرې درواغ وايي خو د وخت تيريدلو او د خلقي حکومت د پرله پسې وژنو لړۍ چې موخه يې د اخوانيانو ، مساواتيانو او په روس پورې د نه تړل شويو چپيانو وژنه وه بل ډول انځور رامنځته کړ ، له ټولو د پام وړ خواشينوونکې خبره د دويم بلاک په انګړ کې د ديارلس سوه اته پنځوسم لمريزکال د غبرګولي د مياشتې په اتمه او يولسمه نېټه [۱۹۷۹ز کال د مې ۲۹ او د جون لومړۍ] د داؤود د واکمنۍ د دور د بنديانو ډله ييزه وژنه وه (په وژل شويو کسانو کې داسې بنديان هم ول چې د خپل بند قانوني موده يې تيره کړې وه لکه ښاغلی فصيح د باميانو د ولايت د يکاولنګ له ولسوالۍ څخه)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددغو ټولو پیښو په لړ کې چې زموږ ترمخ تیریدلې د مرجان د خطرناکې دوسیې په پام کې نیولو سره د هغه ژوندي پاتې کیدل موږ ټول په شک کې و غورځولو او یوه شوو چې ترکاسې لاندې بله نیم کاسه هم شته .

د څرخي پله په زندان کې د مرجان د دوسیې مستنطین او د دهمزنګ د محبس مدیر غني عمرزی صافي هم له موږ سره د زندان په حجره کې بندیان ول. مرجان چې هر وخت نوموړي کسان لیدل نو د خپل د لاس د ګوتو په کړولو به یې ویل : " هغوی زما د لاس ګوتې را ماتې کړې دي " .

یوه ورځ مې له غني څخه د مرجان د " اخوانیتوب یا نه اخوانیتوب" په اړه وپوښتل. هغه ماته ځواب را نه کړ. هر ګوره ، زموږ شک هغه مهال په یقین واوښت چې مرجان د دیارلس سوه اته پینځوسم لمریز کال د مرغومي د مباشتې د شپاړلسمې [۱۹۸۰ز کال د جنوري شپږمه] نیټې له عمومي بخښنې یوه اونۍ مخکې له یو شمیر نورو بندي پرچمیانو سره یو ځای له بنده آزاد شو)"دو تصحیح و یک تبصره، فــرهـاد لبیب، ګڼه 91، د مـارچ لومړۍ 2009، www.kabulnath.de)

"مرجان نه خلقي وو ، نه پرچمي "

د ۲۰۰۹ زکال د فبرورۍ په شپاړلسمه نېټه جنرال خوشحال پیروز صافي په ورین تندي ومنله چې د مرجان د ژوندانه او د هغه د کارنامو په اړه یو شمیر پوښتنو ته ځواب را کړي .

سـیاه سنګ: ویل کیږي چې تاسو مرجان له ډیر نیږدې پیژانده؟

جنرال پیروز: له مرجان څخه زما پیژنده زما د دندې په تړاو وه. کله چې نوموړی د علي احمد خرم د وژنې په تور و نیول شو زه د کورنیو چارو د وزارت د منتظره قطعې د کشف آمر وم. د هغه له نیول کیدلو وروسته مې پینځلس شپې په یوې خونې کې ورسره تیرې کړې. د یوه ساتونکي په توګه ما د مرجان د ځاني امن او خوندي ساتلو دنده درلودله .

سـیاه سنګ: هغه څه ډول سړی وو؟

جنرال پیروز: که ستاسو موخه د هغه د څیرې بیلګې وي ، مرجان تور بخونې لمرسوځولې رنګ درلود ، لوړه ډنګره ونه ، غټې سترګې او ډکې وروځې یې درلودلې ، له رواني اړخه لږ نا آرامه او عصبي وو. د پلار نوم یې غلام سخي وو. یو ورور یې ډاکټر افضل نومیده چې په روسیه کې یې زده کړې کړې وې او په سید نور محمد شاه مینه [کارته نو] کې یې ژوند کاوه. سره له دې چې مرجان د یوې بې وزلې کورنۍ له ټغر څخه سر راپورته کړې وو خو ښوونځي یې په لوړو نمرو او لوړې درجې پای ته رسولی وو. په تنکۍ ځوانۍ کې یې ګلان پلورل. د لید لوري له اړخه ویلای شم چې ښې زده کړې یې کړې وې ؛ هغه لوړې زده کړې یې ترسره کړې وې او په منځنۍ کچه یې هر اړخیزه مالومات

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم درلودل. مرجان د ننګرهار ولایت په شګه کې زیږېدلی وو او په ټبر زاخیل وو. مرجان درې ماندینې درلودلې، دوې ماندینې یې له شګې او یوه ماندینه یې له کندز څخه وه.

سیاه سنګ: له دغو دوه وو ګزارشونو څخه کوم یو یې رښتیا یا لږ تر لږه له رښتیا سره ډېره لګوي. ګزارشونه وايي چې : " مرجان د بګرامیو پر سړک له ښکاري توپک سره و نیول شو" او " مرجان د [پلان د وزیرعلي احمد خرم له وژنې وروسته] و تښتید او ځان یې په شاه شهید مینه کې خپل کورته ورساوه. نوموړی د تیښتې او مقاومت له هڅو پرته ځان له یوې تومانچې سره پولیسو ته سپاري ".

جنرال پیروز: د دیارلس سوه شپږ پینځوسم کال د لړم د مباشتې په څلورویشتمه نېټه د ځلنۍ " چهارشنبې" په ورځ [۱۹۷۷ د نوامبر ١٦] مرجان و کولای شول چې د علي احمد خرم له وژنې وروسته د پېښې له سیمې څخه وتښتي. وروسته څرګنده شوه چې په ټکسي کې سید نور محمد شاه مېنې ته د خپل ورور کورته تللی وو. له هغه وروسته مرجان له ډېرو ګړنګونو او کړلیچونو په تیریدا ځان د یک لنګه کوتل ته رسولی وو او له هغه ځایه یې غوښتل له بګرامیو څخه ولاړ شي او ځان د خلکو له سترګو په کوم ګوټ کې پټ کړي. د لارې په اوږدو کې د نساجي د رئیس موټر ناڅاپه د مرجان مخې ته ورځي. مرجان موټر دَرَوي او له زور زیاتي او ګواښونو څخه کار اخلي او غواړي چې ده ته هم په موټر کې ځای ورکړي. په دغې شېبې کې د مرجان هڅې بریالۍ نه وې ځکه په همدغه شېبه کې یو بل سړی تیریږي چې دوه سپیان له ځان سره لري او پیښه یې له ورایه څارله نوموړي سري لیدل چې یو ناپیژندل شوی سړی شکمنې لوځې پوځې او هلې ځلې کوي. هماغه سړی د مرجان پرځان خپل سپیان خوشې کوي. مرجان بله لار نه لري او بیرته سید نورمحمد شاه مېنې ته را ګرځي. په پای کې د هماغې ورځې د ماسپښین په څلورو بجو د سید نورمحمد شاه مېنې د ۲۴ سړک [کارته نو] د نانوایي په تم ځای کې د پولیسو ګوتو ته لویږي ، سره له دې چې په لاس کې یې توپک او تومانچه وه ، نیول کیږي .

سیاه سنګ: آیا خرم په هماغه تومانچې وژل شوی وو؟

جنرال پیروز: نه! د عدلي طب پلټنو او څیړنو څرګنده کړه چې د پلان د وزیر له مړي څخه د امریکایي Walther تومانچې ګولۍ موندل شوې وه. خو دا څرګنده نه شوه چې نوموړې والتر تومانچه په څه ډول ورکه شوه. آیا مرجان نوموړې تومانچه په کوم نا مالوم ځای کې لیرې غورځولې وه یا یې په پټه چاته ورکړې وه؟ زه نه پوهیږم. خو له وژونکي څخه یو ښکاري (چره یي) توپک او یوه اسپانوي "Llama" تومانچه لاس ته راغلې وه .

سیاه سنګ: آیا تاسو پوهیږئ چې د مرجان ګوتو ته نوموړی ښکاري توپک په څه ډول ورغلی وو؟

جنرال پیروز: د مرجان ورور ډاکټر افضل د پلټنې ډلې ته داسې وویل : د علي احمد خرم له وژل کیدلو دوې ورځې مخکې ما مرجان ته په کور کې ډېر نصیحت وکړ او ورته مې وویل چې تا زده کړې کړې دي او تا ته ښايي چې له ورانکارو او غیر قانوني کړو وړو څخه ځان لیرې وساتی خو مرجان د تل په شان له ما سره شخړه کوله او زما د خبرو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروا یې نه کوله. وروسته خبر شوم چې دغسې یو غټ جنایت یې تر سره کړی دی. مرجان د پېښې له سیمې څخه له تښتیدا وروسته ، زما د ماندینې په وینا زما کورته راغی او له هغې یې و غوښتل چې ښکاري توپک او تومانچه دې ورته په بیړه ورکړي. زما ماندینې مقاومت او مخالفت وکړ. خو مرجان په دې بریالی شو چې نوموړې وسله له اجازې پرته را پورته او له کوره ووځي .

سیاه سنګ: د مرجان تر ځادر لاندې د پټو نقشو او کسانو په اړه څه مالومات لرئ؟

جنرال پیروز : مرجان د خپلو شخصي او خصوصي کیسو ترخنګ چې هره شپه به یې ماته کولې د پلټنې د ډلې د پوښتنو او ځوابونو لړۍ به یې هم ټکی په ټکی را ته ویله. یوه شپه مرجان راته داسې وویل : " دوه کاله مخکې [۱۹۷۵] کله چې زه کندز ته د ساینس د ښوونکي په توګه ولاړم هلته په امام صاحب کې له ګلبدین حکمتیار سره آشنا شوم. هغه ماته وویل ' غریب سړی یې او روزګار دې هم سم نه دی.مګر زه در سره مرسته کولای سم چې ژوند دې ښه سي. ګلبدین زیاته کړه چې : ' له ما سره اړیکه ټینګه وساته. تا له ځان سره پاکستان ته بیایم او له یوې مودې وروسته بیرته هیواد ته را ستنیږو" لنډه دا چې له هغه سره پاکستان ته ولاړم او هلته مې د پوځي زده کړو یوه دوره تیره کړه. هیواد ته د ستنیدا په وخت کې ماته حکمتیار د شګې په سیمه کې وویل :" دلته د څو شپږو لپاره د یو چا لیدلو ته ورځو." له هغه وروسته زه یې یوه سړي ته ور وپیژندلم اوورته یې و ویل : " دا سړی زما نوی ملګری دی." نوموړي سړي له روغبړ او د هر لور او ګودر له خبرو وروسته یې یوه سړي ته چې بزګر ښکاریده ګوته ونیوله او ویې ویل : " ایا کولای شی د هغه سړي ژوند په یوه ډز واخلی؟ " هک پک پاتې شوم او ګلبدین ته مې وکتل. ګلبدین غلی او بې تفاوته ولاړ وو. پوه شوم چې اوضاع خرابه ده. ما هم له ناچارۍ پریکړه وکړه او ناپیژانده بزګر مې په یوه ډز مړ کړ. حکمتیار په ډیره سړه سینه ماته مخ را تاو کړ او په موسکا یې وویل : " آپرین ! ښه نښه ویشتلای شې. له هغه وروسته د کندز په لور و خوځېدلو ".

سیاه سنګ: مرجان د علي احمد خرم په اړه څه ویل؟

جنرال پیروز: زه به یې تاسو د مرجان له خولې ووایم." ماته یوه ورځ ګلبدین حکمتیار داسې دنده را وسپارله : کابل ته ولاړ شه او علي احمد خرم د کار له دفتره دباندې را وباسه. له هغه سره یو ځای د وزیرانو په موټر کې پورته شه او ورته ووایه چې تا ارګ ته داؤود ته بوځي. له دې چې د وزیرانو موټران د ارګ په دروازه کې نه پلټل کیږي د خرم په مرستې په ډیرې آسانۍ کولای شی د داؤود خان د کار دفتر ته ولاړ شی او هلته یې ځای په ځای ووژنی. ددغې پیښې په ترڅ کې به درې تنه نور ستا امنیت ونیسي ".

سیاه سنګ: ولې د نورو وزیرانو له ډلې څخه علي احمد خرم په نښه شوی وو؟

جنرال پیروز: د مرجان په وینا خبره په هیڅ ډول د پلان د وزیر پر سر نه وه. هر وزیر چې ګوتو ته ورغلی وو د هغه کار کیده د هغه موخه دا وه چې د وزیرانو په ځانګړي موټر کې ارګ ته دننه ولاړ شي او د سردار داؤود لیدلو ته

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسول شي. د مرجان موخه د ولسمشر وژل ول او له وزير سره يې سر او کار نه درلود. مرجان د خپلې نقشې د پلې کولو لپاره د پلان وزير څکه غوره کړ چې د نورو وزارتونو برخلاف د پلان د وزارت ودانۍ په ډېر ښه ځای کې د سړک په غاړه کې پرته وه ؛ او نومړې ودانۍ نه کومه څلور ديوالي او نه ساتونکي درلودل. په دې مانا چې په ډېرې آسانۍ يې کولای شول ځان خپلې ټاکلې موخې ورسوي .

سـياه سنګ: او د علي احمد خرم د وژل کيدلو څرنګوالی؟

جنرال پيروز: مرجان وويل : کله چې زما زړه مې ډاډه شو چې هغوی زما امنيت د افغان لوی پلورنځي [فروشګاه بزرګ افغان] ودانۍ ته نيږدې نيولی دی او د کومې خرابۍ په رامنځته کيدلو د امنيت نيوونکو ټکسي زما د ژغورنې لپاره را دانګلای شي نو د پلان د وزارت له دروازې نيغ په نيغه د وزير سکرتر ته ورغلم او هغه ته ومې ويل: د پلان ښاغلي وزير صاحب ته يو ډېر ضروري او مهم پيغام لرم. سکرتر وويل : وزير صاحب له يوه بهرني ميلمه سره د ليدلو په غونډه کې بوخت دی. سترګې په لار کښينـئ چې غونډه پای ته ورسيږي. ما وويل : نه ! نه شم کولای سترګې په لار پاتې شم. زه بايد همدا اوس هغه ووينم. سکرتر وويل : اجازه نشته. وزيرصاحب ته ستاسو تګ هېڅ امکان نه لري. هغه د جاپان له يوه سوداګريز پلاوي سره ډېره مهمه او ضروري غونډه لري. ما وويل : زما کار تر ټولو مهم او ضروري دی او پرته له دې چې د سکرتر ټينګار او مخنيوی په پام کې ونيسم د وزير خونې ته ننوتلم او هغه ته مې په بيړه وويل چې ما له ځان سره د داؤود خان د ليدلو لپاره ارګ ته دننه بوځې. مخکې له دې چې علي احمد خرم کوم غبرګون له ځانه څرګند کړي وړاندې ولاړم او د هغه د دفتر د ټيلفون مزی مې پريک کړ. وزير بله چاره نه درلودله او له ما سره يوځای له خونې را ووت او په لاره روان شوو. وزير موټر ته د پورته کيدلو په حال کې خنډونه رامنځته کول. له بلې خوا وخت مې له لاسه ورکاوه او له بل لوري خلک او څو تنه وسله والو کسانو مخته را دانګل. ما چې داسې وليدل نو ما هم وزير په ډزو وويشت او په ټکسي کې و تښتيدم .

سـياه سنګ: آيا دا رښتيا ده چې مرجان د پلټنو په لړ کې نه وهل شوي او نه ټکول شوی او هر څه يې په خپله خوښه وويل؟

جنرال پيروز: سل په سلو کې رښتيا ده. مرجان له وهلو ټکولو پرته هرڅه په خپله ومنل. دا هم بايد ور غبرګه کړم چې د مرجان له نيول کيدلو وروسته تر څو اونيو پورې په ولچک او زولنو کې ساتل کيده. چارواکي انديښمن ول چې مرجان ځان ونه وژني او يا کوم بل خطرناک کار ته لاس وانه چوي .

سـياه سنګ: آيا د ځان وژنې نښې نښانې په هغه کې ليدل کيدلې؟

جنرال پيروز: مرجان په څو څو ځله ماته ويلي ول چې : کاشکې يوه تيره اوسپنه ، ميخ ، چاکو يا تيغګی مې لاس ته راغلی وا ی چې ځان مې ددغه ژوند له شر څخه خلاص کړای وای .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه سنګ: ويل کېږي چې مرجان رواني ستونزې درلودلې ، آیا رښتیا ده؟

جنرال پیروز: په پخوانیو یې نه پوهېږم. خو دومره پوهېږم چې د چا خبره د مرجان " اعصاب لړ خراب" ول. ما د مرجان په ساتلو کې پینځلس شپې ورځې نوکریوالي وکړه ، بیا کورته ولاړم ، دوه ورځې ورسته بېرته راغلم په هکپکوالي مې ولیدل چې د مرجان رنګ تک ژیړ او مخ ، لاس او پښې یې شنې اوښتې وې او سر یې په یوه دستمال کې پیچلی وو. ما وپوښتل چې څه وربانديې شوي ول ما ته وویل شول : کله چې ته نه وی ، د کابل ولایت د قرار ګاه بولندوی هاشم (غویی هاشم / هاشم ګاو/دا د مرجان تکیه کلام وو چې هر چا ته به یې " غویی/ ګاو" ویل) د مرجان خونې ورغلی وو او له هغه یې یو شمیر پوښتنې وکړې. یا مرجان سم ځوابونه نه ول ورکړي یا یې داسې شیان ورته ویلي ول چې هغه یې ډیر سخت په قهر کړی وو. په پای کې نوموړي بولندوی مرجان ته د ناموس سپکې سپورې او ښکنځل وکړل ؛ د مرجان دوې ماندینې هم د کورنیو چارو وزارت ته راوړل شوې وې او هغوی ته یې په نغوتې سپکې خبرې کړې وې. مرجان د ښکنځولو په اوریدلو د خونې له ګوټ څخه کوشنی میز را پورته کړ او د بولندوی هاشم په ککره یې وواهه او هغه یې په ځمکه را څملاوه. په همدې ترڅ کې مرجان بولندی ته لاس واچاوه چې د هغه تومانچه را واخلي. وسله والو ساتونکو په بېړه را ودانګل او مرجان یې ټینګ ونیو چې تومانچه یې لاس ته ور نه شي. د وسله والو ساتونکو یو تن د تومانچې میل د مرجان په ککره دومره ټینګ وواهه چې د مرجان د ککرې پوټکي او هډوکي ژور ټپ واخیست. ددې لپاره د مرجان د ټپي کیدلو پازوالي بیرته د مرجان په غاړه ور و غورځوي هغوی وویل چې مرجان د بولندوی هاشم له وهلو ورسته د تشناب په لور منډه کړه او خپله ککره یې د لاس مینځلو د اوبو په نلکه ټپي کړه. هر ګوره همدو پیښو ته ورته او د مرجان نورو کارونو ته په کتنې کولای شو ووایو چې مرجان په نسبتاً ژورې عصبي ناروغۍ اخته شوی وو. د ساري په ډول ، مرجان به په نا څاپه سترګې لمر ته نیولې او تر شونډو لاندې به په بې مانا ډول غومبیده .

سیاه سنګ: د مرجان د سیاسي اړیکو په اړه څه مالومات لرئ؟

جنرال پیروز: مرجان د خپلو اعترافاتو او کیسو پربنسټ د ګلبدین حکمتیار د اسلامي ګوند غړی وو .

سیاه سنګ: آیا مرجان د افغانستان د خلق دیموکراتیک ګوند غړی نه وو؟

جنرال پیروز: دا چې وایي مرجان کیڼ اړخی وو او یا کیڼ اړخی لید لوری یې درلود له سره تر پایه غلطه ده. په هماغو لومړیو پینځلسو ورځو کې چې زه له مرجان سره وم ، هغه راته داسې وویل : نه پوهېږم زه لیونی شوی یم یا د پلټنې ډله لیونۍ ده. و مې پوښتل ، څنګه؟ مرجان وویل : نن یې ماته ویل چې که ته ومنـې چې د خلق د ډلې غړی یې ، موږ دې خوشې کوو!

سیاه سنګ: د پلټنې د ډلې نومونه مو په یاد دي؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنرال پیروز: صدیق واحـدي وردک ، مـیر گل ، له مرجان څخه پلټنې کولې او یو بل تن هم وو چې هر څه کوم نوم یې زما په یاد نه راځي.

سـیاه سنگ: الف هارون د " داؤود خان د کې جي بي په لومو کې" کتاب لیکلی ، نوموړی کتاب حامد ژباړلی او ځینې سَـمَونې یې هم پکې راوړي دي. په نوموړي کتاب کې د پلټنې د ډلې د غړو نومونه داسې یاد شوي دي : " باقي ، نبي ، اتمر ، همکار ، قطره ، خیر محمد او نور پرچمیان"...

جنرال پیروز: دا سمه ده چې نوموړي کسان ټول د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د پرچم د ډلې غړي ول. خو راځـئ لومړی په هماغه کال کې چې د مرجان د پلټنې خبره تر لاس لاندې وه د هغوی برخلیک ته پام وا چوو او بیا د خبرې له سموالي یا نه سموالي څخه جاج واخلو:

باقـي د کورنیو چارو د وزارت د پېژند مدیراو د کابل د قاضي له کلا [قلعه قاضي] څخه وو. نوموړي د کورنیو چارو له وزیر سره د ستونزې له امله لومړی د هلمند ولایت د امنیې د بولندوی په توگه ټاکل شوی وو او بیا کورناستی شو او رسمي دنده یې نه درلوده. د اتمر نوم غلام علي وو او د کورنیو چارو د وزارت د ځارگرې څانگې غړی وو. اتمر له کارپوهنیز اړخه نه شوای کولای د مرجان د پلټنې په پلاوی کې برخه واخلي. په همدې توگه نبي د ترافیکو د ریاست کار کوونکی وو، قطره د قوای کار بولندوی او خیر محمد د ښوونې او روزنې آمر وو. دغو کسانو له کومو سوریو او سرچینو کولای شواي د مرجان د پلټنې په لړۍ کې برخه واخلي؟

سـیاه سنگ: ستاسو له خبرو داسې ښکاري چې د مرجان لپاره د پردې ترشا نقشه جوړوونکی گلبدین حکمتیار وو ، نه حفیظ الله امین. آیا همدا پایلیزه جاج اخیستنه سمه ده؟

جنرال پیروز: حفیظ الله امین دومره ساده سړی نه وو چې د سردار محمد داؤود د له منځه وړلو لپاره داسې یوه ساده نقشه را و باسي او د وزیرانو په موټر کې د علي احمد خرم له لارې مرجان ارگ ته دننه ننه باسي او نقشه پلې کړي. البته ، همدغه حفیظ الله امین داسې کارونه تر سره کړي چې له هغو سره په پرتله د علي احمد خرم وژنه " هېڅ" بلل کیږي. خو کله چې رښتیا ویل کیږي باید یوازې او یوازې هماغه " حقیقت " دې پرته له زیادښت او کمښت او پرته له شخصي دریځ نیولو او غرضونو وویل شي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کيڼ لوری : مولا گل ، او ورسره ورور يې کابل ته نيږدې د خاورو د هغې کواړۍ پر سر توغ ږدي چې تر لاندې د افغانستان د لومړنی ولسمشر شهيد سردار محمد داؤود خان او د هغه د کورنۍ مړي پراته دي چې د ۱۹۷۸ز کال په کودتا کې د کمونيستو کودتاچيانو په لاس په ديرې بيرحمۍ ووژل شول د سردار محمد د ښخيدلو ځای تر ديرشو کالو پورې د پټ راز په توګه پاتې وو.

درويشتمه برخه/ وروستۍ برخه

شب رفت و حديث ما به پايان نرسيد

شب را چه گنه؟ قصه ما بود دراز

ژباړه :

شپه ولاړه زموږ خبرې لا پاتې دي تر اوسه

د شپې ګناه په څه ده ؟ کيسه زموږ اوږده وه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هماغسې چې پروسږ کال ویل شوي ول ، دغه لنډه څېرنه لا تر اوسه او هیڅکله به ونه شي کولای چې د (افغانستان د لومړني ولسمشر) محمد داؤود د سیاسي کارنامو پراخ اړخونه ، د هغه د ګناه یا د بې ګناهۍ سَموالی یا نه سَموالی را وسپړي.

د " پسرلني سباوون د ګولیو د باران" په پای کې ښایي یو شمیر لوستونکي و غواړي یو څه د " پایلیزې اخیستنې" په نامه ولولي. له دې چې زه د نورو کسانو د وېناوو د ټایپ کوونکي په توګه ځان د " پایلیزې جاج لیکنې" د لیکلو جوګه نه بولم هیله من یم هغه مشران او کارپوهان چې کارپوهنیزه دنده یې تاریخ لیکنه ده پرته له دې چې په زړونو کې یې د هغو له پایلو څخه کوشنۍ اندیښنه یا خرخښنه را و پاریږي ، دغه تشه ډکه کړي .

پورته لیکل شوي دي : درویشتمه برخه/ وروستۍ" ، دا ځکه چې د محمد داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژل کیدا په اړوند نوري نوې لیکنې لاس ته نه دي راغلي چې د " بینوا او کابل ناتهـ" په ښکلو ویبپاڼو کې کښیښودل شي. خو په یاد ولرئ چې د " پسرلني سباوون د ګولیو باران" څلورویشتمې او پینځویشتمې څنګیزې برخې یا ملپاڼې هم لري .

دوې راتلونکې برخې به چې په پراخو مالوتي څانګو پسولل شوي د هغو کسانو د نومونو له لښتـنـلیک سره به جوګه وي چې ددغې لیکنې له پیله تر نن پورې یې خپلې هڅې نه دي سپمولي ؛ نوموړې برخې د "فـــــردا " www.farda.orgاو www.Benawa.com ویبپاڼو ته ولیږل شي .

که د دوستانو ملاتړ، یاري ، زغم او د زړه له کومې تاوده پیامونه را سره نه وای نو د" پسرلني سباوون د ګولیو باران" به هم د پاڼو پر کرښو نه وای راغلای .

سـیاه ســنګ

د ۲۰۰۹ز کال د مارچ پینځلسمه

د دوه وو برخـلیکونو تر منځ کرښه

Carlotta Gallچې د افغانستان او پاکستان په تړاو ګزارشونه یې ډیري وختونه د New York Times په ورځپاڼه کې راغبرګیږي ، د الیانور ګال او سندیګال لور ده (ښایي د ډیرلږ شمیر کسانو لپاره د سـندی ګال نوم چې د افغانستان د جهاد د کلونو په اوږدو کې له نامتو څیرو او " د افغانستان لپاره د سندیګال د بلنې د ټولنې " بنسټ ایښودونکی وو ، نا آشنا وي.)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرمن ګال د ۲۰۰۹ زکال د جنوري په ۳۱ نېټه نیو یارک ټایمز ته یوه لیکنه ولیږله. د لیکنې سرلیک دا وو : " د هغه راز له مخې ښادر لیرې شو چې پر یوه پَیـر د پای ټکې ږدي". نوموړې لیکنه په لاندینۍ پته د ۲۰۰۹ز کال د فبرورۍ په لومړۍ نېټه خپره شوې ده .

www.nytimes.com/2009/02/01/world/asia/01afghan.html

کله چې د ۱۹۷۸ ز کال [د اپریل د ۲۹/۲۸] په مرګوني خونړۍ شپې ، د شپاړلسو مړیو د ښخولو فرمان ورسید ، د وسله وال ځواک یوه ځوان خو ویرجن افسر وغوښتل د دغه ځای جغرافیا په خپلو یادونو کې ژوندۍ وساتي. افسر، د خپلو همکارانو د خبرو اترو له منځه پوه شوی وو چې هغوی د افغانستان د لومړني ولسمشر " سردار محمد داؤود خان" او د هغه د کورنۍ مړي تر خاورو لاندې کړي دي. افسر ، د ښخولو له ځایه د سړک تر غاړې واټن په شمارلو ګامونو میچ کړ .

له هغه اله ګوله ځپلي دَور وروسته ، د کمونیستي کودتا په ترڅ د داؤود خان وژنې ، له ځان سره د دیرش کلن ناورین د جګړو لړۍ نغښتې درلودله. دغې خونړۍ جګړې چې د پای څرک یې لا تراوسه نه دی څرګند ، هره افغانه کورنۍ درېې وړې او تاواني کړه .

د پخواني وسله وال ځواک افسر پادشاه میر له دیرش کلنۍ جګړې وروسته د حامدکرزي د واکمنۍ تر رڼا لاندې له څه ناڅه آزادۍ او آرامۍ وروسته یو پټ راز را بربنډ کړ. اوسنۍ واکمني د شاهدانو په مرسته د دې جوګه شوه چې د لومړني ولسمشر او د هغه د کورنۍ د مړیو هډوکي بیا و مومي چې ډېر ژر خاورو ته له بیا خارو سپارلو وروسته به د هغوی د فاتحې لمانځنه ترلاس لاندې ونیول شي .

محمد داؤود د " افغانستان د جمهوریت" بنسټ ایښودونکی او د " مډرن" دولت د پرمختګ ځلانده څیره وه. هغه خپل د اکا زوی ، د افغانستان وروستنی پاچا محمد ظاهر، د دیارلس سوه او دوپینځوسم لمریز کال د چنګاښ د شپږویشتمې [۱۹۷۳ ، جولای ۱۷] په کودتا کې را وپرځاوه او پینځه کاله وروسته د هغه وژنې ، هیواد د وینو او ورانیو د زور تـل پر لور و خوځاوه .

د محمد داؤود درې ځلویښت کلن لمسی نادر نعیم وایي : " که له هر افغانه وپوښتـئ چې دغه ټوله [ورانې] له کومه ځایه راپیل شوه نو هغه به هرو مرو درته ووایي : د داؤود خان له وژل کیدا وروسته چې د دوه وو برخلیکونو ترمنځ یوه کرښه ده. د دیارلس سوه او اوه پینځوسم لمریزکال د غوایي اوومه [۱۹۷۸ز د اپریل ۲۷] د افغانستان د خپلواکۍ وروستۍ ورځ وه ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هغه شپه د ولسمشرۍ په ماڼۍ کې د محمد داؤود د کورنۍ اتلس تنه غړي او د ماڼۍ یو شمیر کارمندان او افسران ووژل شول او له ښاره دباندې د شپې د تیارې په تورتم کې تر خاورو لاندې شول. څوک نه پوهیدل چې چیرې .

د ژول شویو کسانو په ډله کې د ولسمشر د کورنۍ اتلس تنه غړي ، د ولسمشر ماندینه ، ورور ، درې لوڼې ، درې زامن ، زوم ، ننږور او څلور تنه لمسیان ول.

د هغه څه پر بنسټ چې نادر نعیم یې وایي د محمد داؤود د کورنۍ ټول غړي د دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریز کال د غوایي د مباشتې په اتمې [۱۹۷۸ز د اپریل ۲۸] نېټې د سهار د څلورو او پینځو بجو په شا او خوا کې د سرو ګولیو په باران کې ووژل شول. له یوې ورځنۍ خونړۍ جګړې وروسته ، د امام الدین په نامه یو افسر له یوې ډلې سره د ولسمشرۍ ماڼې ته ولاړ چې ولسمشر ونیسي. محمد داؤود د کودتاچیانو له ډلې سره تـلل ونه منل او د خپلې تومانچې اور یې د هغوی پرمخ پرانیست. د تومانچې د اور په ځواب کې یاغي توپکوال پر محمد داؤود او د هغه پر کورنۍ د ګولیو په باران کې را توی شول .

کمونیستانو د ولسمشر له وژلو وروسته د شلو مباشتو په اوږدو کې د وینو ویالې و بهولې او کار هغه ځای ته ورسید چې د دیارلس سوه او اته پینځوسم کال لمریز د مرغومي په میاشت کې [۱۹۷۹ز دسامبر] د " شوروي اتحاد" سره لښکر پرافغانستان یرغل وکړو او د لس کلن نیواک په اوږدو کې په زرګونو افغانانو ووژل شول او یا ترې تم شول.

ډیري بلهاریان " قربانیان" د وسله وال ځواک اډې ته نیږدې د څرخي پله د لمن د لمر خاته لورته په بې نښو ګورونو کې تر خاورو لاندې کیدل .

پروسږ کال ، د اوسنۍ واکمنۍ د پلټونکو یوې ډلې د دوه تنو شاهدانو په مرستې د نوموړي ځای پلټنې پیل کړې. له دغو دوه تنو شاهدانو څخه یو تن د نن ورځې کورناستی جنرال او د پرون ورځې د [څلورم زغره وال ځواک] د څارنې او ساتـنې/ حفظ و مراقبت] مدیر پادشاه میر وو. هغه ته امر شوی وو چې د [زیس] په موټر کې ټول راوړل شوي مړي په څرخي پله کې پوځي اډې ته نیږدې د شپې په تور تم کې تر خاورو لاندې کړي.(د پادشاه میر په وینا ، په نوموړي شپه کله چې مړي تر خاورو لاندې کیدل ، د کودتا له مشرانو څخه یو تن ډګرمن محمد اسلم وطنجار هم هلته وو)

پادشاه میر د یوې مرکې په ترڅ کې روښانه چې په څه ډول یې مړي له خپلو همکارانو سره د شوبلې په یوه کیندل شوي مورچل " موضع" کې واچَول. کله چې مړي په کیندل شوي ځای کې واچول شول ، پادشاه میر د مړیو د جسدونو په منځ کې پښې کښیښودلې چې له اسلامي دود سره سم د مړیو مخونه قبلې ته واړوي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوموړي زياته کړه : " ما ونه شو کولای مړي و پيژنم ، خو دومره پوهيدم چې د داؤود خان له کورنۍ څخه ول."
همدا شان پادشاه مير د يوه موټر چلوونکي خبرې په ياد راوړي. هغه ويلي ول : " ما کلونه کلونه د دغې کورنۍ چوپړ کې کړی دی ".

له هغه وروسته چې " د مړيو پر جسدونو د خاورو اچولو " امر وشو ، ښاغلي پادشاه مير لومړی د لوی موټر ترپال را واخيست او د مړيو پر مخ يې خپور کړ او بيا يې د قبر له څنډې د سړک تر غاړې پورې (۹۰) گامونه و شميرل تر څو د گور ځای ځايگی يې سم په ياد پاتې شي .

په دويمه شپه د پادشاه مير مرستيال ته فرمان ورکړ شو چې ديارلس نور تازه جسدونه په بل قبر کې هماغه شا او خوا ته تر خاورو لاندې کړي.

ښاغلی مير ډير ژر له کابله ووت او په غرونو کې د کمونيستي ضد مقاومت له پاڅون سره يو ځای شو ؛ څو کاله وروسته يې د محمد داؤود د کورنۍ د پاتې غړو يوه تن ته د مړيو د برخليک څرنگوالی څرگند کړ.

د هغو ورځو شپاړلس کلن بزگر، ملاگل يو بل شاهد دی. ملاګل د کودتا په لومړيو ورځو د هماغه داستان سرچينه د هغو سرتيرو له خولې چې دده پر ځمکه يې کيبردۍ وهلې وه ، ترلاسه کړې وه او خپلې مور ته يې ويلې وه.

درې مياشتې وروسته ، کله چې سرتيري ولاړل ، ملا گل د مور په غوښتنې د قبرونو تر شا او خوا ډبرې راټولې کړې او د " شهيد د توغ" په نامه يې يو ټوکر پر قبر په رَپا کړ.

دغه ماجرا د واکمن گوند د " تلاشي ډلې" ته بس وه چې لاس په کار شي. هغوی د ملا گل پر کور را توی شول. شپاړلس کلن ځوان غرونو ته و تښتيد او له مجاهدينو سره يو ځای شو ؛ د ملاګل له تيښتې وروسته ، کورنۍ يې پاکستان ته ولاړه .

ښاغلي گل هم دغه پټ راز ، له ځان سره ساتلی وو تر څو چې شپږ مياشتې مخکې [د ۲۰۰۸ز کال د جولای / اگست مياشت] د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د گور د موندلو د پلټونکي کميسيون کارمندان د (کابل) د خواجه غار کلي ته راغلل.

د محمد داؤود لمسی سردار محمود غازي د قبرونو د کيندنې پر مهال هم وو. نوموړي له ښاغلي پادشاه مير غوښتنه وکړه چې کابل ته راشي او مرستې ته ور ودانگي. جنرال له خپلې وروستۍ نښې سره را ورسيد.

ښاغلي غازي وويل : " مور ټول د غونډۍ پر سر ولاړ وو. جنرال پادشاه مير د ځمکې يوه گوټ ته گوته ونيوله او زياته يې کړه : " دلته ...!" دوې ورځې وروسته د کيندونکو ډلې هغوی وموندل ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عامې روغتيا د وزارت مرستيال او د کميسيون سمبالوونکي فيض الله کاکړ وويل : " د هډوکو بيا پيژندنې څو مياشتې و نيولې. د ديرش کالو په اوږدو کې د پرېړ او زاړه ترپال کرباس د مړيو مخونه رَژَولي ول او يوازې د ترپال اوسپنيزې کړۍ پاتې وې. د مړيو جامې له منځه تللي وې. د ولسمشر د خور ، عايشې ، پيژندنه د هغې د ځانګړو اورتوپيديکو بوټانو له مخې وشوه ، د ولسمشر د زوی عمرداؤود ، پيژندنه د اوږو د سر د دوه وو چټک تسمو د کړيو له مخې چې د خپل کمربند په دوه وو څنډو به يې ترلې ، وشوه".

په پای کې محمد داؤود هم د غاښونو د قالب او د قرآن مجيد د سرو زرو د يوه کوشني ټوک له مخې وپيژندل شو چې تل به يې د خپلې کرتۍ په استرکې دننه د ټېر پرسر ټومبه.

ډاکټر کاکړ د محمد داؤود د يوه تن د ياورانو ، جنرال انور شاه خان له خولې وويل : " د قرآن مجيد دغه ټوک د سعودي عربستان پاچا د افغانستان ولسمشر ته ور کړی وو".

د کميسيون کارمندانو د دربار له جامه مينځونکي غلام درويش سره چې د محمد داؤود جامې به يې مينځلې هم خبرې اترې وکړې. هغه وويل : " هو. ولسمشر تل قرآن مجيد د خپلې کرتۍ په جيب کې دننه ايښوده".

د ډاکټر کاکړ په وينا ، د هډوکو څېړنه څرګندوي چې پر ولسمشر د ګوليو باران شوی وو او زوی يې عمر په دوه وو ګوليو وژل شوی وو .

د محمد داؤود د خوښينې او د هغه د لور له خوا د لمسي د مړيو څرک چې د کودتا په ورځ ټپيان شوي ول او په روغتون کې يې سا ورکړې وه ، لا تراوسه نه دی لګيدلی. د دغې کورنۍ څو تنه پاتې غړي لومړی بنديان شول او بيا له هيواده د باندې ووتل. د هغوی يو شمير د ۲۰۰۱ ز کال په پای کې د طالبانو له پرځېدنې وروسته افغانستان ته راستانه شول .

د محمد داؤود د فاتحې لمانځنه به نه يوازې د افغانستان د تاريخ يوه خونړۍ څنډه په نښه کړي ، بلکه د هغه د کورنۍ پاتې غړو په ځانګړې توګه هغو کسانو ته چې ديرش کاله مخکې يې پرهرونه ليدلې ول ، رواني آرامي ور په برخه کړي.

د محمد داؤود لمسيانو ، ښاغلو غازي او نعيم وويل ، هغوی هيله من دي چې خاورو ته د مړيو دويم ځل سپارل د ملي پخلاينې د لړۍ درشل وګرځي او داسې يوه کميسيون ته لاره پرانيزي چې د تيرو ديرشو کالو د ورانيو حساب او کتاب چې د هر حکومت تر سيوري لاندې شوي وي ، را څرګند کړي .

ښاغلی غازي د محمد داؤود د زوم محمد نظام زوی دی. د غازي پلار په هغه وخت کې د بهرنيو چارو د وزارت کارمندوو چې د غازي له نيکه سره يوځای ووژل شو. غازي زياته کړه : مورې دلته د وينې په بدل کې د وينې د غچ ،

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يا د دښمنۍ په بدل کې د دښمنۍ لپاره نه يو راغلي. د رښتيا او رښتونولۍ له مخې بايد څادر ليرې شي او د افغانستان د ولس مخې ته دې کښيښودل شي ".

دغې کورنۍ ته د وژل شويو کسانو د هډوکو بيا موندنې د زړه تسل ورپه برخه کړی دی. ښاغلي غازي زياته کړه : " موږ مسلمانان يو. مړي بايد آرامځايونه او ژونديان بايد لمانځنځايونه ولري چې لمنځنې ترسره کړای شي. که دغه غوښتنې تر سره شي ، زموږ زړونه به خورا زيات تسل شي ".

مل کرښې

١ (له څېړنيز اړخه ، د نيويارک ټايمز په ګزارش کې يو شمير بيلګې سمې نه دي. د ساري په ډول لاندينۍ کرښې :

-محمد داؤود او کورنۍ يې د ديارلس سوه او اووه پنځوسم لمريز کال د غوايي د مياشتې په اومې نېټې [١٩٧٨ز د اپريل ٢٨] د سهار د شپږو او اوو بجو او په پياوړې انګيرنې د سهار د شپږ نيمو او اوو بجو ترمنځ ووژل شول ، نه د هغې ورځې د سهار د څلورو او پينځو بجو تر منځ.

-په ارګ کې دننه د وژل شويو افسرانو او کارمندانو شميره څرګنده نه ده ، خو دومره څرګنده ده چې د محمد داؤود له کورنۍ څخه يوازې عمر داؤود د نيمې شپې په تور تم کې او نور ټول د غوايي د اوومې له تور ماښام وروسته د ديارلس سوه او اووه پينځوسم لمريز کال د غوايي د مياشتې د اتمې [١٩٧٨ز کال د اپريل ٢٧ او ٢٨] نېټې د شنه سهار د ګوليو تر باران لاندې ونيول شول .

٢ (د دغه ګزارش په انځوريزه برخه کې مولا ګل او وروريې د هغو کواړيو خاورو پر څنډه ليدل کيږي چې تر لاندې يې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ مړي ايښودل شوي ول.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور وېشتمه برخه

مل کرښې

۱ (د ۲۰۰۹ز کال د مارچ د مېاشتې په ۳۰ نېټه چې ددغې لړۍ د لیکنې د پای مهالیز وخت وو ، د کاناډآ د مونتریال له ښاره د محمد آصف صافي په نامه یوه افغان دوست وویل چې تر راتلونکې مباشت پورې به د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژل کېدا د څرنګوالي په اړوند د " پسرلني سباوون د ګولېو د باران" د لړۍ لپاره نوي او تاند مالومات وړاندې کړي .

محمد آصف صافي د خبرو په لړ کې له " جګتورن نور احمد تره خیل" څخه یادونه وکړه او زیاتوي چې خلکو د کتہور په نامه پیژانده . محمد آصف صافي د تره خیل په اړه داسې وایي:

"کتہوري راته " د ۱۹۷۸ز کال د اله ګولې او نښتو خبرې کولې ؛ هغه د خبرو په ترڅ کې ما ته وویل : " زه هم د بولندوی شهنواز تـنـې په امر د ولسمشرۍ ماڼۍ ته تللی وم. وروسته له دې چې امام الدین ، سردار محمد داؤود ټپي کړ ما خپلو پینځلس تنو کوماندیانو ته د اور امر ورکړ. د هغه ټوله کورنۍ په ډزو کې له منځه ولاړه. کله چې ډاډه شوم چې نور هېڅ څوک ژوندي نه دي پاتې ، ولاړم او د داؤود خان سپینه تومانچه مې له ځان سره را واخیستله ".

د محمد آصف صافي په وینا وروسته له دې چې تره خیلی نوراحمد کتہور د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ په وژنې اعتراف وکړاحمد شاه مسعود د ۱۹۸۳ ز کال د نوامبر په مباشت کې په خپل امر په پیشغور " پنجشیر " کې له غاړې وځړاوه او او زیندۍ یې کړ.

د محمد آصف صافي او شهنواز تنې ترمنځ د ثبت شویو خبرو لیکنزه بڼه چې په هغې کې د جګتورن نور احمد تره خیلی د لیږلو او ارګ ته او د هغه د ونډې په اړه خبرې شوې دي زموږ پر دغو مل کرښو به یوه بله لړۍ ورزیاته کړي .

۲ (د انجنیر خلیل الله رؤوفي د لیکنې " افشای حقایق بیشتر ....." ځینې برخې : هېڅ شک نشته چې حفیظ الله امین او اسدالله سروري دواړه د KGB جاسوسان ول خو د داؤود خان د هاغه وخت د واکمنۍ په پړاو کې چې د چا په ګومان کې د کودتا د سمبالتیا او د رژیم د پرځېدا خبره لا نه ګرځېدله بیا هم داؤود خان په کلکې سرټمبه ګۍ او پریکنده ډول د هیواد د واکمنۍ واګې په یوازې او خپلواکه توګه په لاس کې درلودلې. هغه خپل هر مخالف په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وچ زور ټکاوه او هر شکمن سړی ان که د هغه د ډاډ وړ سړی به هم وو ، هغه به يې له سياسي او پوځي ډګر څخه لېرې کاوه .

د ببلګې په توګه په دغه وخت کې يې خپل ځوان کودتاچي ملګري لکه د مخابراتو وزيرعبدالحميد محتاط ، د سرحداتو وزير پاچا ګل وفادار ، د کورنيو چار وزير فيض محمد ، د هوايي او هوايي مدافعی رئـيس ارکان ډګروال اکبرمقصودي چې ددوی په مرستې يې واکمني تر لاسه کړې وه له ځانه ليرې ، پر هغوی په قهر شو او له دندې يې ګوښې کړل او يو شمير نور کسان يې تر څار لاندې و نيول .

کينې لاسي لارښود پرته له دې چې د خپل کاري شپول ترګرد چاپيره چاپيريال يوه پوهه او هوښياره ډله را ټوله کړي پر نورو ټولو کينې لاسو سياسي بهيرونو او ډلو يې د غندنې پريړه کرښه را وکاږله. د داؤود خان دغه سياست هغه مهال پلی کيږي چې له روسانو سره يې په بربنډه اړيکې پريک کړې وې او د هغوی تر ځمکې لاندې کورنۍ ځالګۍ د سر سپارلو کسانو له پلوه لکه د دفاع وزير حيدر رسولي ، د لوی درستيز عزيزخان چې خلکو د " تور عزيز / عزيز سياه " په نامه پيژانده ، او د د دفاع د وزارت د استخباراتو د رئـيس جان نثار خان تر کلک څار او نيونې لاندې راغې وې .

د روسانو له څارګرو ځالګيو سره د اسدالله سروري له اړيکو سره سره او پرته له دې چې نوموړي له روسانو څومره ژورې او څه ډول اړيکې درلودلې بيا هم د داؤودي ددغسې درانده سياست تر سيوري لاندې هغوی هيڅ کاره ول او د داؤود د قهار رژيم پر وړاندې يې دومره زړه او جرئـت نه درلود چې په براالا ډول سر راپورته کړي ځکه د KGB له مرستې سره سره په هغوی کې دومره زړه او جرئـت نه وو چې کوم ګواښ زيږوونکي چلند ته دې لاس واچوي.

که امين د خلق د ډلې په استازيتوب د پوځ په يوې کوښښ کړی کې د افسرانو د جلب او جذب دنده درلودله دا ددې مانا نه ښندي چې نوموړی دې په هيواد کې د يوه مطرح ځواک په توګه د ښاغلي لبيب په وينا د داؤود د لارې خنډ وګرځي او په دې دې برياليی شي چې د هغه مخه ور ډب کړي او نه سروري کومه پخه ونډه درلودلای شوای چې د يوه ورک نومي تورن په توګه يې په هوايي ځواک کې کار کاوه. خو د غوايي له کودتا وروسته دواړه د بې خرته واک او ځواک پر ګدۍ ځای پر ځای کيږي او دواړه د دوه سرو ښامارانو په جامه کې د ټولنې پر زړه ور ننوځي او په خپل هيواد کې د وژنې او د ستر خونړي ناتار په بنسټ ايښودونکو بدليږي.

د هغې تر څنګ داؤود خان د هيواد په ملکي او پوځي چارو کې د شوروي سلاکارانو د آزادې لاسوهنې د لړۍ لمن کرار کرار ور لنډه کړه او د هغوی پر ځای يې کورني سلاکاران ځای پر ځای کړل او هغوی يې اړ کړل چې په خپلو کار پوهنيزو برخو کې له ژمنې او هوډ وروسته خپله پازوالي په غاړه واخلي ، ددفاع وزرات ته امر شوی وو چې د وسله وال ځواک په ټولو څانګو کې دې د سلاکارانو د اړتيا څرنګوالی و څيړي او د هغوی شميره دې اړينې کچې ته را ټيټه کړي. د ببلګې په توګه د توغنديو په ليوا (ليواې راکټ) کې چې د وسله وال ځواک تر ټولو عصري ځواک

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمیرل کېده څوارلس سلاکاران ول چې په ځانګړو کارپوهنیزو برخو کې ښکیل ول ، خو له کورنیو انجنیرانو څخه د ژمنې له اخیستلو وروسته د نورمورو سلاکارانو شمیره دریو تنو ته راټیټه شوه او پاتې کسان بیرته خپل هیواد ته ستانه شول. دغسې چاپې د وسله وال ځواک په ټولو لیواګانو او کنډکونو کې ترلاس لاندې ونیول شول او پلې شول .

ښاغلی لبیب په خپل کتاب کې وایی چې د غوايي له کودتا مخکې د دفاع په وزارت کې په ځانګړې توګه د هوايي ځواکونو په اډانه کې د مهمو کادرونو مقرریدل او بدلیدل د روسانو له پلوه ترسره کېدل ، حال دا چې شوروي مستشاران نور هغه خپلسري واکمنان نه ول چې په هر کار کې دې په خلاص لاس ، لاسوهنه وکړي ، دا خو لا پرېږده چې روسان دې دومره واک ولري چې ډګروال قادر خان دې د هوايي ځواک د درستیزوال په توګه و ګوماري یا دې د بګرام له ګارنیزیون څخه رحیم نورستاني لیرې کړې ، دا دومره آسانه نه وه اوهغسې نه وه لکه څنګه چې ښاغلي لبیب یې وايي. په پوځي چارو کې یوازینی پریکړه کوونکی او واکمن سړی په خپله ولسمشر وو او د یوه قهاره پاچا په څیر به یې امرونه لیږل. خو د هغه تیروتنه په دې کې وه چې ددغسې برخه لیک جوړونکي سیاست په لاره کې یې د کرملین غبرګون په هېڅ شمیرلی وو .

د KGB د لاسپوڅو یوه بله روزل شوې مرۍ ډګروال قادر خان وو چې د غوايي د کودتا په بریالیتوب کې یې پریکنده ونډه درلوده. ښاغلي لبیب باور لري چې د وسله وال ځواک په داسې یوه مهم دریځ کې د هغه مقررېدل له کودتا څخه یوه میاشت مخکې د KGB د ځالګیو په منځګړیتوب ترسره شوي ول. خو تر هغه ځایه چې روښانه ده د هوايي ځواک د درستیزوال په توګه د قادر خان ګومارنه د غوايي له کودتا یوه مېاشت مخکې نه بلکه ډیره موده وړاندې د داؤود خان د ډیرو د ډاډ وړ او د کورنیو کړیو او ځالګیو له پلوه تر سره شوې وه .

د چنګاښ د کودتا د ګډونوال په توګه قادر خان د څو استوي کرکتر په لرلو دا وړتیا او ورهنه درلودله تر څو د داؤود خان ډاډ په هرې شونې بیې تر لاسه کړي چې د همدغې موخې د ترسره کېدا لپاره د دفاع د وزیر غلام حیدر رسولي د زوم او د آریانا د رئیس انجینیر نجیب الله له لارې یې و کولای شول د " ملي غورځنګ " د ګوند غړیتوب تر لاسه کړي. او په همدې ترڅ کې یې د هوايي ځواک په کړیو کې د " ملي غورځنګ " د ګوند د چارو سمبالتیا هم پر مخ بیوله .

قادرخان په چابکۍ او هوښیارۍ و کولای شول چې داؤود خان ته ځان له همدې لارې نیږدې کړي او د یوه افسر [ظاهرأ د یوه پالیال او سر سپارلي افسر په جامه کې] د داؤود خان ترمخ د پالیالۍ لوړه وکړي او د هوايي مدافعې د درستیزوال دریځ په خپلو منګولو کې راخپل کړي .

د داؤود خان په دولت کې نورستانیانو د پام وړ ځواک را خپل کړی وو او قادرخان د هغوی پر ضد د دفاع وزیر رسولي ته له اړو پیچه ډک " ضد ونقیض" راپورنه ور کول ، د هغه موخه داوه چې د بګرام د ګارنیزیون هڅاند او منضبط بولندوی ډګروال رحیم نورستاني له خپلې لارې د یوه خنډ په توګه لیرې کړي ؛ ځکه د هغه په شتون کې په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بګرام کې هېڅ پيلوټ نه شواى کولاى په خپل سر الوتنه وکړي. قادرخان په خپلې موخې کې بريالى کيږي. له کودتا څو مياشتې مخکې يې د داؤود خان په لاس رحيم خان له دندې ګوښه کړ او دغه دنده يې نرم چلند ډګروال غلام سخي ته ور کړه. دا هغه تير وتنه وه چې په حقيقت کې داؤود خان په خپل لاس د خپل مرګ حکم لاسليک کړ ځکه دا د بګرام او شينډنډ هوايي ځواکونه ول چې د يوه هيواد او دولت برخليک يې د خلق د ګوند د کودتا پر تندي و ليکه .

خپلې موخې ته د رسېدا په لاره کې قادر خان له ځانه پورته کسانو ته هېڅکله سر ټيټ نه کړ او تر لاس لاندې کسانو باندې يې هېڅ ډول خپلسري ونه سپموله. د کودتا د بريا په شنه سهار يې د هوايي او مدافعه هوايي ځواک بولندوى ډګر جنرال موسى خان چې د هيواد د وسله وال ځواک يو سپيڅلى او کارپوه افسر وو د هغه له يوه مرستيال تورنجنرال ستارخان سره يو ځاى د کار په دفتر کې په کلاشنيکوف ووژل . له هغه وروسته په بيړه د بګرام د هوايي ډګر پر خوا والوت ، هلته يې د ګارنيزيون بولندوى ډګروال سخي و نيو او بندي يې کړ ، د بولنې " قوماندې " د دريځ ولکه يې په خپل لاس کې واخيسته او خپل ژمن ملګري پيلوټان يې د کودتا لپاره چمتو کړل چې والوزي. يو ساعت وروسته يې د خواجه رواش د هوايي ډګر په اډه کې د بلې وژنې امر ورکړ. هغه خپل نيږدې او هم مسلکه ملګري لکه د څارګرې څانګې مدير ډګروال قاسم خان ، د ښوونې او روزنې آمر ډګروال عنايت ، د هوايي ځواک سر انجنير مرتضى قل د حرکاتو مدير ډګروال سلطان پيلوټ او يو شمير نور هيواد پال او په کار پوه افسران يې پرته له دليل او ګناه په خپل امر په ترلو لاسونو د هوايي ډګر پوليګونونو ته وليږل او تر خاورو لاندې يې کړل. ددغو تأريخي او ځلاندو غوره ماليو او چوپړونو له شامته نومورې د دفاع د وزير په توګه وټاکل شو او يو ځل بيا يې نوي رژيم ته د پاليالۍ لوړه وکړه. د غوايي د کودتا په همدغو شپو ورځو کې د هيواد په وسله والو ځواکونو کې نورستانيانو ډېر ځواک درلود او ددفاع وزير حيدر رسولي له هغوى سره د يو شمير سياسي ټکرونو له امله ښه چلند نه درلود .

د څلورم زغره وال ځواک بولندوى سرور نورستاني چې د داؤود د چنګاښ د کودتا يو په ځان غره افسروو ، دفاع وزير ته يې هېڅ پام نه درلود او نه يې هغه ته ارزښت ورکاوه ، له داؤود پرته يې په خپل سر بل سر نه پيژانده . د بګرام په ګارنيزيون کې ډګروال رحيم نورستانى ، د ګارنيزيون يو تر ټولو ځواکمن بولندوى وو. ډګروال دين محمد نورستاني د هوايي ځواک د بولندوي په توګه کار کاوه ، قدير نورستانى د کورنيو چار وزير وو ، دوى ټولو د داؤود خان د ولسمشرۍ د ځمکنيو او هوايي ځواکونو کليدي جرړې جوړولې .

داؤود له يوې خوا ددغو ستونزو په تړاو په انديښنه کې ډوب وو او له بله اړخه د څلورم زغره وال ځواک پرضد د حيدر رسولي پارووونکو راپورونو د داؤود شک لاپسې را وپاراوه ، داؤود له قدير نورستاني پرته ، نور ټول د ځواک او واک له لوړې څوکې راکښته کړل ،ان د سرور نورستاني د جنرالۍ رتبه يې منظور نه کړه. له همدې امله وو چې د څلورم زغره وال ځواک د بولندوى خوا له داؤود خانه شنه شوه او د خپلې مانديني د ناروغۍ په پلمه شوروي ته ولاړ .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داؤود خان د نورو کسانو په پرتله حیدر رسولي ته ډیر غوږ نیوه او پر هغه یې ډاډ کاوه ، د هغه خبره به یې منله ، د سرور نورستاني او د نورو پوځي کړکیچنو سکالو په اړوند یې د حیدر رسولي راپورنه حقیقت ته نیږدې بلل ، خو رښتیا دا ده چې دغه نورستاني کادرونه په ټولې سپیڅلتیا خپل مشر او لارښود داؤود خان ته خورا زیات پالیاله ول ، د هغوی شتون د داؤود د واکمنۍ ستنو ته ټینګښت ور بخښلی وو ، یو شمیر پوځي او سیاسي نانديرۍ د دولت په کورنیو او له دولته دباندې کړیو کې په کلکه د غوریدا په درشل کې وې او په دغسې یوه چاپیریال کې داؤود خان له خپل ناوړه او لټ دفاع وزیر سره یو ځای ددغو ناندریو خطرناکو پایلو ته پام نه کاوه او په پای کې هر څه په بل مخ واوښتل چې د جمهوري رژیم د هغه له لارښود سره ځای د پوپنا کېدنې په ډنډ کې ډوب شو /..../ .

د هغې تر څنګ د هیواد د پیاوړي او ځواکمن ولسمشر داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وینو بیه بې ارزښته او ټپټه وبلل شوه ، داؤود خان د یوه مؤمن او ګروهن افغان په توګه د افغانستان له پرمختګ او خپلواکۍ سره ډیره مینه درلودله او د هغه لپاره یې هلې ځلې کولې خو لږ تر لږه ان د هغه غوښتنې ته چا غوږ ونه ونیو ، د کودتا دوه تنه پاخه ګډونوال او سمبالوونکي قادر خان او اسلم وطنجار د هغه حضور ته ارګ ته ور نه غلل او د (امام الدین په وینا) یوازې د کوماندو د لومړي ټولي بولندوی شهنواز تني ته امر ورکړل شو چې د پوځي شورۍ پیغام داؤود خان ته ورسوي .

تورن شهنواز تنې چې د نامتو کېدا ازانګې یې وروسته یې خپرې شوې د دغسې یوې مهمې دندې د سرته رسولو پازوالي چې هیواد د بدلون په درشل کې وو د خپل ټولی بریدمن امام الدین ته سپاري ، دغه ځوان بریدمن له خپلو دریو تنو سرتیرو سره په ارګ ورننوځي او هغه داؤود خان ته چې خروښ او قهر یې د تور ایندوکش " هندوکش" له لوړ والي لا لوړ تللی وو وایي چې وسله دې پرځمکه واچوه او ځان تسلیم کړه .

دا هغه تأریخي سپکاوی وو چې د افغانستان ولسمشر سل ځله مرګ تر هغه غوره باله او په پای کې یې خپل ځان او خپله کورنۍ د نام و ننګ او پت قرباني و ګرځاوه .

د امام الدین په ځوابونو کې د دغې ویروونکې تأریخي پیښې انځور په دومره بې ارزښته لیرلید کې غبرګون موندلی چې ګنې کودتا ، کودتا وي او په هغې کې وچ او لانده یوځای سوځي ، د کودتا فرهنګ له رحم او روغې جوړې سره تل په ټکر کې وي او خپل مخالفین باید په هماغه شېبه کې دړې وړې کړي. له دې امله د هغه په انګیرنې ، د افغانستان د ولسمشر محمد داؤود له منځه وړل هم ددغه فورمولې له اډانې نه شي وتلای ".

ددغې لېکنې د بشپړ متن د لوستلو لپاره کولای شـئ و ګورئ:

www.farda.org/articles/08_updates/081100/article_kh_rauffi.htm

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ (انجنیر نجیب الله داوري د " فاکتهای غیرقابل انکار دست روسها در امر سقوط رژیم محمد داوود و پیروزی کودتای ثور" تر سر لیک لاندې د ۲۰۰۸ زکال د اگست د میاشتې د لیکنې په پای کې داسې لیکلي : (د لیکوال له اجازې پرته دغه برخه لږ را لنډه شوې ده (

د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند ان د مرکزي کمیټي او سیاسي بیرو د غړو په منځ کې داسې کسان هم ول چې د شوروي پالنې په پرتله ، ولسپال ول. له هغې ډلې څخه کولای شو د میرمحمد اکبر خیبر او خلیل زمر نومونه را واخلو. خلیل زمر د غوايي له کودتا څو میاشتې مخکې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند له مرکزي کمیټې سره پریکون وکړ او د داؤود خان له حکومت او دولت څخه یې خپل ملاتړ اعلان کړ. د غوايي له کودتا وروسته نوموړی د لسو کالو لپاره د همدغه جرم په کړس کې لس کاله د څرخي پله په زندان کې د محکمې له حکمه پرته تیر کړل.

خیبر ددې پلوی وو چې د پرچم ډله دې د ملي غورځنگ له گوند سره یو ځای شي تر څو له داؤود خان سره د بنسټیزو پروژو په سرته رسولو کې جوگه شي. خو د خیبر دغه لیر لید د مسکو له نړۍ واکۍ او هیلو سره سمون نه خوړ ، ځکه چې روسان په خپلو گټو پسې گرځېدل سره له دې چې د داؤود خان رغښتیزو پروژو له اقتصادي اړخونو په یوه بڼه له سوسیالیزم سره ډېره لګوله خو روسان هېڅکله د افغان ولس د سوکالۍ او د داؤود خان د ملي رغانیزو پروژو پروا نه کوله. په پای کې میر اکبر خیبر د سترگو په رپ کې د پرچم د ډلې له پوځي پازوالۍ څخه گوښه کړای شو او پر ځای یې نور احمد نور د پرچم د ډلې د پوځي څانگې پازوال و گومارل شو .

تر اوسه د خیبر د وژنې په اړوند بیلابیل لید لوري او انگیرنې وړاندې شوي دي او په دې وروستیو کې دا گنگوسې هم خپرې شوې چې گنې گلب الدین حمکتیار د خیبر وژنه د خپلو پلویانو له کارونو څخه گڼلې ده .

هغه څه چې څرگند دي دا دي چې د افغانستان په وسله وال ځواک کې له خلقي او پرچمي افسرانو پرته یو شمیرو نورو خپلواکو افسرانو د شوروي له GRU یا د (شوروي له پوځي ځارگرې اداري)Glavnoje Razvedyvatel'noje Upravlenije (GRU)سره نیغ په نیغه اړیکې درلودلې او هره شېبه تیارسۍ ول چې د شوروي د گټو پر بنسټ کار وکړي . په دې کې شک نشته چې د پرچم د پوځي څانگي د پازوال په توگه د خیبر اوGRU تر منځ اړیکې له یوې خوا او د GRU او حفیظ الله امین ترمنځ په اړیکو کې له بل خوا چې په وسله وال ځواک کې د خلق د ډلې پازوال وو ، یو شمیر رمزونه او رازونه پټ ول. ښایي خیبر له GRU سره د ټولو اړیکو لرونکو افسرانو لیست درلود او د ټولو پرچمي او یو شمیر خلقي افسرانو په نومونو پوهیده چې د اور د بولنې واک یې په لاس کې درلود.

هر گوره ، مسکو پریکنده پریکړه کړې وه چې د داؤود خان واکمني را وپرځوي ، ان نور محمد تره کي په خپلې یوې مرکې کې ویلي ول چې غوښتل یې انقلاب د هماغه کال د زمري [جولای/اگست] په میاشت کې پلی کړي تر څو د " زمري " د انقلاب په نامه و نومول شي!

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملي غورځنګ له ګوند سره د پرچم د ډلې د یو ځای کېدنې په تړاو د خیبر پریکړه او له داؤود خان څخه له ځونې ځار پرته د خیبر ملاتړ له یوې خوا او له بلې خوا د ډیارلس سوه او اوه پینځوسم کال د زمري په مېاشت [جولای/اګست ۱۹۷۸ز] کې د داؤود خان پروړاندې له کیدونې کودتاڅخه د خیبر خبرتیا ، شورویان په شک کې و غورځول او وېې انګیرل چې ښایي خیبر د هغو پرچمي او خلقي افسرانو نومونه به داؤود خان ته ورسوي چې د اور د ورکړې واک په لاس کې لري .

دلته ده چې د خیبر د ترور تابیا نیول کیږي. د ډیارلس سوه او اوه پینځوسم لمریز کال د وري د مېاشتې په اته ویشتمه د دوه نیۍ " دوشنبې " په ورځ [۱۹۷۸ز کال د اپریل ۱۷] د کابل په مکروریانو کې دولتي مطبعې ته نیږدې د یوه پوځي جیپ موټر له منځه په خیبر ډزې کیږي. په هماغو شیبو کې د شوروي د سفارت یو تن کاروکوونکي اوبلوف د سړک په هاغه بله غاړه کې لیدل کیږي .

دا چې د خیبر له وژل کېدا وروسته د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند په خپلې څوارلس کلنۍ واکمنۍ کې له خیبر څخه هېڅ یادونه ونه کړه ، ان پلیو په لاره تلونکو کسانو د هغه پر انځور ختې او لوخړې و مښلې او د هغه د قبر لوحه له ځایه بې ځایه کړه ، د هغه د قبر په بیا جوړونه کې د ګوندي ملګرو چوپیتا او بې پروایي ټول ددې مانا ښندي چې د خیبر د وژنې جرړې چیرې پرتې دي. څرګنده ده چې د خیبر په جنازه کې د غـَروو اوښکو تویول " د تمساح د اوښکو تویول " یوازې یوه درغلنه وه .

یو شمیر کسان وایي چې د کودتا د پلي کیدا د پلان تابیا حفیظ الله امین جوړه کړې وه چې د ډیارلس سوه اوه پینځوسم لمریز کال [٢٦ اپریل ۱۹۷۸ز] د غوایي د مېاشتې د شپږمې / اومې په باراني شپه یې د سید محمد ګلابزوی له لارې اړوندو افسرانو ته و رسوله ، ترڅو " سبا ته خپلو کنډکونو ته له رسیدا سره سم " دې کودتا پلې کړی ، ان تر دې کچې چې ګڼ شمیر پرچمي افسران په لومړیو کې له کودتا خبر نه ول او دننه په ارګ کې یې له داؤود خانه په سرښندنې دفاع کوله .

دغه خبره دومره ساده نه ده. د ډګروال عبدالقادر تر مشرۍ لاندې د انقلابي افسرانو سازمان هم د هیواد په پوځي قطعاتو کې یو شمیر لارښوونې لهGRU څخه تر لاسه کړې وې تر څو د محمد داؤود په پلوي هر ډول خوځښت شنډ کړي.

د غوایي په کودتا کې د روسانو د لاس لرلو فاکټونه کولای شو داسې را وشمیرو :

لومړی) په دې کې هېڅ شک نشته چې د GRU او حفیظ الله امین ترمنځ د کودتا د پلي کیدا په اړوند ژمنې او پټپټانی شتون درلود. دا چې حفیظ الله امین له کودتا وروسته په لوړ غږ ډیر غږومبیده څرګندوي چې د GRU پیاوړی لاس یې تر شا درلود .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هغه وخت کې د ګرځند ټیلفون ټکنالوژي په نړۍ کې د هر چا په لاس کې نه وه. د افغانستان په پلازمېنه او ولایتونو کې یوازې د ټلیفون ځو کلاسیک مزي ول او امین دا امکان په لاس کې نه درلود چې له ځو ځنډونو په تیریدا دې ځان سانترال ته ورسوي او له نوموړو ټلیفونونو څخه دې له خلقي افسرانو سره خبرې وکړي او د انقلاب د پیلیدا امر دې ورکړي. په هغو شیبو کې چې محمد داؤود د دولت او وسله وال ځواک ، واک په خپل لاس کې درلود امین او د هغه کسانو نه شوای کولای د وسله وال ځواک د مخابراتو له لارې خپلو ګوندي ملګرو ته د هیواد د ولایاتو په قطعاتو کې د وسله وال پاڅون خبر ورکړي. له بلې خوا خلقیانو دومره امکانات نه درلودل چې په ځو لنډېو ساعتونو کې دې ځانونه ولایتونو ته ورسوي او تر لاسه شوي امرونه دې خپلو اړوندو ملګرو ته ورسوي .

خو په دې کې شک نشته چې د افغانستان په بیلا بیلو قطعاتو کې له GRU سره په اړیکه کې افسرانو کوشني لاسي ټیلفونونه درلودل ، دغه ټکنالوژي یوازې شوروي او امریکا پوځیانو درلودله چې د هغې له لارې یې امرونه یې ترلاسه کول. ځکه د دیارلس سوه او اوه پینځوسم کال د غوایي په اوومې [۱۹۷۸ز د اپریل ۲۷] کله چې ددفاع د وزارت پر ودانې ماسپښین نیږدې د کودتا لومړی ډز کیږي د ننګرهار د یولسمې فرقې بولندوی جنرال محمد یونس ددفاع په وزارت کې وو ، نوموړی په چټکۍځان ننګرهار ته رسوي هلته په بیړه فرقه تیارسۍ کوي او زغره والو ، پلیو او د مخابرې قطعاتو ته د کابل پر لور د خوځېدا امر ورکوي.د قطعاتو چمتو کېدا یو یا دوه ساعته وخت نیو ، مخکې له دې چې قطعات د خوځښت لپاره چمتو شي له خپلو لوړ پوړو افسرانو سره یې غونډه ونیوله او غوښتل یې کابل ته د ورتګ او د کودتا د شنډولو د پلان په اړه خبرې وکړي .

په دغه شېبه کې د مخابرې یو تن افسر د غونډې خونې ته ور ننوځي او وایي چې له کابله یې یو محرم پیام تر لاسه کړی او غواړي هغه یوازې جنرال محمد یونس خان ته ووایي. جنرال یونس خان له نوموړي افسر څخه پوښتنه کوي : " څه خبره ده؟ " افسر وایي " راغلی پیام ډیر محرم دی او نه شم کولای هغه د ټولو تر مخ ووایم. که یو ځل کولای شۍ د باندې را ووځۍ ".

کله چې جنرال محمد یونس خان دباندې وځي ، نوموړی افسر خپله تومانچه را اخلي او جنرال یونس خان ځای پر ځای وژني. له دغې پېښې او مرموزې وژنې وروسته نور کسان دا جرئت نه مومي چې د جنرال یونس خان پلان پر مخ بوزي. په پای کې د غوایي د کودتا په شنډولو کې د ننګرهار د یولسمې فرقې تابیا شنډېږي .

همدې ته ورته په کندهار کې هم پیښېږي. د کندهار د قول اردو بولندوی جنرال محمد عظیم وزیري په کابل کې د کودتا د قطعاتو د درې ورې کولو په موخه د کندهار د قول اردو کنډکونه د قول اردو له فرقې دباندې را باسي او ټول د کابل � کندهار د لارې په اوږدو کې د دامان د ولسوالۍ د ودانۍ تر مخ د خوځښت په موخه درَوي. له هغه وروسته له خپلو افسرانو سره د پلان د جوړولو لپاره غونډه نیسي تر څو د لارې په اوږدو کې د نورو موټرانو تګ راتګ بند کړي او نیغ په نیغه ځانونه له سرخوړاوي پرته کابل ته ورسوي. هغوی د غزني ۱۴ فرقې ته خبر ورکړی وو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د لویې لارې په اوږدو کې دې د موټرو تګ راتګ بند کړي ، دوی په همدغو خبرو بوخت ول چې ناڅاپه د څو مترو له واټن څخه پر جنرال عظیم وزیري او د هغه پر ملګرو د ماشینګنې ډزې کیږي او ټول ځای پر ځای وژل کیږي .

دویم) د ایران پا چا مخکې له مخکې داؤود خان ته په افغانستان کې د شوروي د پلویانو له خوا د کودتا د ګواښ خبرداری ورکړی وو له همدې امله ول چې ایران ، د افغانستان د جمهوري ریاست په ارګ کې د ایران د شاهنشاهۍ د ګارد د قطعاتو ځای د پر ځای کیدلو او د افغانستان مهمو اور لرونکو قطعاتو ته ، د ایران د لوړ پوړو افسرانو د لیږد وړاندیز کړی وو. داؤود خان د ایران د پاچا وړاندیز ونه مانه او ویل کیږي چې یو وخت یې خپلو ملګرو ته ویلي ول چې غواړي شوروي پوځي سلاکاران هم خپلو هیوادونو ته ولیږي .

د غوایي د اوومې په ماسپښین نعیم خان د داؤود له مخالفت سره سره د فرانسې سفارت ته چې د ولسمشرۍ ماڼۍ ته څیرمه پروت وو ورغی او د هغه ځای له مخابرو څخه په ګټه اخیستنې یې د ایران له پاچا څخه د بیړنیو مرستو غوښتنه وکړه. د ایران پاچا له نعیم خان څخه بخښنه و غوښتله او ویلي ول چې اوس وار له واره تیر دی .

د مخابرې له دغې اړیکې سره سم د فرانسې پر سفارت کلک هوایي بریدونه تر سره کیږي. د نوي ښار (شهر نو) او وزیر اکبرخان اوسیدونکي ددغې پیښې شاهدان دي. که څه هم د سفارت پر ودانۍ بمب ونه مښت خو دا په خپله په زباد رسوي چې روسانو د پرمختللو وسایلو ټول اړخونه مخکې له مخکې په ډیر ځیر څارل .

دریم) د کودتاچیانو او د ولسمشرۍ د ارګ د ساتونکي ځواک تر منځ جګړه د شپې له تیارې سره سم شپبه په شپبه پیاوړکېدله او هغه مهال یې زور واخیست چې هوایي بریدونه پای ته ورسیدل. ان د شپې د لسو او یولسو بجو په شا او خوا کې د ارګ ځواکونه د ارګ له انګړه دباندې را ووتل او د راډیو افغانستان په لور یې کودتا چیان پسې واخیستل. دغه پرمختګ د کودتا پلویان سخت وویرول. هغوی د کودتا مشران د راډیو افغانستان له ودانۍ د باندې و ایستل او هغوی یې د کابل د هوایي ډګر د چنار سیمې ته و لېږدول. په همدغه شېبه کې نا څاپه د کابل د تشیال په زړه کې څو جنګي الوتکې را څرګندې شوې او د شپې په تیاره کې یې د ولسمشرۍ ارګ د بمبارد تر اور لاندې ونیو. د دغو بمباریو کلکوالي د داؤود خان د پلویو ځواکونو د ټاکنیستانو پر روحیې چې کودتاچیان یې پسې اخیستي ول نا وړه اغیزه وکړه او هغوی اړ شول چې بیرته په شا شي .

که دا په پام کې ونیسو چې د هوا له تیاره کیدلو وروسته او د بګرام په هوایي ډګر کې د وسایلو د نشتوالي له امله چې هېڅ الوتکې نه شوای کولای له بګرامه و الوزي ، او وروسته له دې چې دولتي ځواکونو و کولای شول کودتا چیان د راډیو افغانستان پر لور په شا کړي ، دغه الوتکې په ناڅاپه له کومه ځایه راغلی او څنګه د ارګ بمبارد یې له سره را پیل کړ؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب څرګند دی : په پیښه کې حاضر روسان پوه شول چې د کودتا د ملا ستن مخ په ماتیدو ده. هغوی د کودتا د ماتې د مخنیوی لپاره له مرستندویو الوتکو څخه مرسته و غوښتله چې له ترمز یا تاشکنده را والوزي او د جمهوري ریاست ارګ تر اور لاندې ونیسي .

څلورم) د محمد داؤود د دولت په پرځونه کې یو له اصلي مریو څخه ډګروال قادر د دیارلس سوه او دو پینځوسم لمریز کال د چنګاښ د شپږویشتمې [۱۹۷۳ د جولای ۱۷] له کودتا وروسته د هوایي او مدافعه هوایي ځواک د درستیزوال په توګه ټاکل کیږي. نوموړی د څو کالو لپاره د هوایي او مدافعه هوایي ځواک رئـیس ارکان په توګه کار کاوه او له هغه ځایه تبدیلیږي او د مسلخ د رئـیس په توګه په کار ګومارل کیږي. که څه هم د مسلخ ریاست له پوځي اړخه یو پسیف پوست وو خو هماغه امتیازات یې درلودل چې د اوریز ځواک لرونکي بل افسر درلودل .

ویل کیږي چې ډګروال قادر د غوایي له کودتا څو میاشتې مخکې د وخت دفاع وزیر غلام حیدر رسولي ته د سرو زَرو یوه غټه شمیره د بډې په توګه ورکړې وه او له هغه وروسته یو ځل بیا د هوایي او مدافعه هوایي ځواک د درستیزوال په توګه راستون شو .

که تر کاسې لاندې بله نیم کاسه نه وي ، نو ډګروال قادر څه اړتیا درلوده چې د سرو زرو یوه غټه شمیره د بډې په توګه ورکړې او د هوایي ځواک د درستیزوال په توګه دې بیرته راستون شي. ددې تر څنګ ، که GRU ډګروال قادر ته سره زر نه وای ورکړي هغه به دغه سره زر له کومه کړي وای ، هغه خو ځان د افغانستان د بې وزلو او ربړګالو پرګنو په ډله کې شمیره نو دغه پانګه یې له کوم ځایه تر لاسه کړې وه؟

په دې اړوند د متن د لوستلو لپاره دلته ولاړ سـئ :

www.goftaman.com/daten/fa/articles/part11/article1763.htm

۴ " (آیا شوروي د غوایي د اوومې د کودتا په تابیا او پلان جوړونې کې لاس درلود ؟ / آیا شـوروی در تهـیه و پلانګذاری کـودتای هفـت ثور دسـت داشـت ؟ " د ش. ن . حقشناس په څیر یو شمیر لیکوالان باور لري چې " روسي الوتکې له تاشکنده والوتلې او د شپې تر دریو بجو پورې یې د ولسمشرۍ ارګ په پرله پسې او کلک ډول د بمبارد تر اور لاندې ونیو ".

دغه ادعا چورلټ غلطه ده ، ځکه د محمد داؤود جمهوري ګارډ د شپې تر یوې بجې پورې له پښو و غورځېد او ددویم ځل بمبارد ته اړتیا نه لېدل کېدله. حقشناس په دې اړوند چې نوموړې الوتکې دې له تاشکنده الوتلې وې هېڅ ډول لاسوند نه وړاندې کوي ، هغه یوازې د انګیرنې پر اوږو سپور او په اورپکۍ او لنډ الواکې ژبه خبرې کوي .

فرهاد لبېب هغه افسر وو چې د خلقیانو د واکمنۍ پر مهال له کابله وتلی وو، نوموړی د میر محمد صدیق فرهنګ د کتاب (افغانستان در پنچ قرن اخیر) د دویم ټوک د ۸۱ پاڼې له مخې لیکي : " د کودتا امر په کابل کې د شوروي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سفارت کې جوړ او د سرور منګل په نامه د یوه افسر له پلوه حفیظ الله امین ته و لیږدول شو. حفیظ الله امین نوموړی فرمان لاس په لاس ګلابزوی ته ورکوي او ګلابزوی تر لاسه شوی پیغام اړوندو افسرانو ته رسوي ".

سرور منګل افسر نه وو ، هغه د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د پرچم د ډلې له ملکي کادرونو څخه وو او له حفیظ الله امین سره یې هېڅ تړاو او اړیکه نه درلودله. له بل لوري لبیب هېڅ داسې لاسوند نه وړاندې کوي چې د شوروي په سفارت کې دې د کودتا د دستور د ورکړې څرنګوالی په زباد ورسوي .

د " تجاوز" د کتاب لیکوالان په (پینځلسمه پاڼه) کې لیکي : " موږ په پای کې دې پایلې ته ورسیدو چې د [۱۹۷۸ز کال] د اپریل د ۲۷/۲۸ بدلون د شوروي دولت لپاره غیر منتظره وو او هغوی په دې اړوند هېڅ ډول پلان نه وو جوړ کړی. په کابل کې د شوروي سفیر پوزانوف وایي : " زه له کارمل ، تره کي او امین سره د غوایي له بدلون وروسته آشنا شوم" له انقلابه مخکې ، داؤود د افغانستان په وسله وال ځواک کې څه د باندې ۳۰۰ تنه روسي سلاکاران ګومارلي ول. ښایي د شوروي دولت همدغو سلاکارانو ته دنده سپارلي وي تر څو د رژیم پر وړاندې مبارزه وکړي .

په دې اړوند موږ له ل.ن. ګوریلو سره یوه مرکه لرو. د هغه په وینا ، د ګوند له غړو او افسرانو سره یې هېڅ ډول اړیکه نه درلودله او نه یې شوای کولای دغسې اړیکه ولري. برعکس ، له داؤود خان سره زموږ اړیکې ډېرې ښې وې. هغه به ویل : " ان که د روسي سلاکارانو د سر یو ویښته کم شي ، زه به مجرم له منځه یوسم." په ۱۹۷۲ زکال کې کله چې روسي سلاکاران افغانستان ته راغلل هغوی به له ساتونکي او وسلې پرته په ښار کې ګرځېدل او خلکو به ورسره په ورین تندي روغبړ کاوه. زموږ د سلاکار په وینا ، داؤود خان په روسي سلاکارانو او د هغوی په پوځي مرستو ډېره ډېره لګوله " .

سلیګ هریسن او ډیګو کورډویز دغې پوښتنې ته په ځواب کې چې آیا شورویانو په کودتا کې ونډه درلودله که نه ، آیا د کودتا پلان د هغوی له خوا جوړ شوی وو که نه ، د خپل کتاب " حقایق پشت پرده تهاجم شوروي به افغانستان " په ۴۷ ، ۵۲ او ۵۳ پاڼو کې داسې لېکلي دي : " د غوایي د کودتا د جزئـیاتو پلټنه څرګندوي چې د کودتا تابیا په خپل وروستني پړاو کې په خپله د افغانانو له پلوه و نیول شوه ، که د شوروي ځارګرې څانګې په دې اړوند مرستې ته را دانګلي وي ښایي د عملیاتو له پیل وروسته یې دا کار کړی وي. په دې مانا چې شورویان په یوه تر سره شوي عمل کې راګیر پاتې شول.

د شته لاسوندونو پربنسټ په ټولیز ډول داسې بریښي چې شوروي دې یوې ناڅاپي پېښې ته لنډ ګنډ ځواب ویلای وي. الکساندر موروزوف چې د KGB د مرستیال په توګه کار کاوه او د مأموریت پیر یې د غوایي له کودتا څو میاشتې مخکې پای ته رسیدلې وو وایي چې مسکو پوهیده چې کودتا د پیښېدلو په درشل کې ده او موږ ته د مسکو چارواکو په کلکه لارښوونه کې وه چې ځان ورڅخه لیرې و ساتو. خو KGB په دې نه وه بریالۍ شوې چې د کودتا څرنګوالی په ځیر ومومي. کله چې د شوروي د پوځي ځارګري یوه څري " جاسوس " د امین له پلان څخه خپل ځارګر

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سازمان ته خبر ورکړ هغه ويلي ول چې کودتا به د اپريل د مباشتې په ۲۵ شپه د شپې نهه يا لس بجې پيل شي .
KGBوروسته ومونده چې امين په خپل پيغام کې دا هم ور غبرگه کړې وه چې دغه خبره دې له روسانو څخه په کلکه پټه وساتل شي . آيا امين ويره درلوده چې موږ به پښه را وړاندې کړو؟ له دسيسه جوړونکو (کودتاچيانو) څخه يو تن چې د امين په پرتله د شوروي اتحاد دولت او د شوروي اتحاد کمونيست گوند ته ډير پاليالا وو ، موږ ته ددغه راز له مخې پوړنې ليږي کړ. کيداى شواى چې چا په دې تړاو داؤود ته خبر ورکړاى واى ، خو نه په کابل کې د شوروي په سفارت کې ، او نه په ماسکو کې داسې څوک ليدل کېدل چې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند ته دې خيانت وکړي .

موزوروف ماته وويل : له نيمې شپې لږ وروسته ورته د KGB د مرکزي دفتر او د بهرنيو چارو د وزارت پيغانونه را ورسيدل. په هغو کې موږ ته لارښوونه شوې وه چې د دغې ماجرا په پارونه کې د امين مخه ونيسو. په کودتا کې د شوروي ونډه ، لنډه گنډه او ناڅاپي وه او دغه خبره هغه مهال را څرگنده شوه چې د نوي رژيم له رامنځته کيدلو وروسته د رژيم د غړو په منځ کې د واکمنۍ پر سره شخړې او نانډرۍ را پيل شوې ".

له دې امله د غوايي د اوومې وسله وال پاڅون کولاى شو يو افغان پاڅون او کودتا و شميرو. د شوروي اتحاد د دفاع د وزارت ، د کورنيو چارو د وزارت ، دولتي امنيت او د بهرنيو چارو د وزارت له آرشيفونو څخه داسې لاسوندونه لا تر اوسه نه دي ترلاسه شوي او نه دي خپاره شوي چې د کودتا په هڅونه ، تابيا او پلان جوړونه کې دې د شورويانو لاس لرل په زباد ورسوي. له دې امله دغه پاڅون په خپله د افغانانو کار وو ، چې په غير منتظره او ډراماټيک ډول رامنځته شو ، په دغه پاڅون کې د وسله وال ځواک د افسرانو د ځوانۍ د ځوښ او خروښ ظريفو احساساتو پريکنده ونډه درلودله. دغه پاڅون يو ماجرا زيږوونکی پاڅون وو چې له اړينو پوځي سنجونو او د سياسي پايلو له ارزونې پرته د يوه خام پاڅون په توگه رامنځته شو. دغه پاڅون د داؤود د رژيم لوړ پوړ چارواکو د يوه کوشني بغاوت او شورش په توگه بللای وو. (ستر جنرال محمد نبي عظيمي : " اردو و سياست در سه دهه اخير در افغانستان " ۱۴۳ ، ۱۴۴ او ۱۴۵ پاڼې)

۵ (د عبدالصمد ازهر له ليکنې " حقيقت پوشيده مانده يک واقعيت " ځينې برخې : د ديارلس سوه دري څلويښتم لمريزکال د وږي د مباشتې په شپږويشتمه نېټه [۱۹۶۴ ، د سپتامبر ۱۷] د کابل په دارالامان کې د يوه پټ سازمان بنسټ کېښېښودل شو ، ددغه سازمان نوم " د وسله وال ځواک ډيموکراتيک انقلابي سازمان / سازمان دموکراتيک انقلابي اردو " (ساډا) وو چې د يوې پرمختگپالې ډلې له پلوه يې بنسټ کېښېښودل شو ، دغې ډلې ډيرې مودې را هيسې هڅه کوله چې د هيواد او ولس ربړو او کړېدنو ته د پاى او ژغورنې لاره ومومي. په کړى کې دغه کسان ول : له هوايي ځواک څخه يو افسر محمد عالم وصال ، د ځمکني ځواک دري تنه افسران : ذبيح الله زيارمل ، عبداللطيف انصاف او عزيزالرحمن ، د پوليسو دوه تنه افسران : مهرالحق قطره او عبدالصمد ازهر.د همدغې تأريخي غونډې په لړ کې موږ پر ټولنيزو موخو ، تشکيلاتي اصولو موافقه وکړه چې د ټولو په رايه عبدالصمد ازهر د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سازمان د رئـیس او ذبیح الله زیارمل د هغه د مرستیال په توګه و ټاکل شول او د لارښوونې له ګواښه ډکه دنده دوی ته و سپارل شوه .

له نوموړو کسانو څخه هېڅ یوه یې په شوروي اتحاد کې زده کړې نه وې کړې خو د GRU او KGB له اغیزو څخه خورا برخمن ول. عبداللطیف انصاف او عزیزالرحمن درې کاله وروسته کله چې له پوځي ډګره را ووتل او ملکي ژوند یې غوره کړ ، د نوموړي سازمان د اسرارو د ساتلو په هوډ یې ، له سازمان سره پریکون وکړ. محمد عالم وصال چې د هوایي او مدافعه هوایي ځواک په لیکو کې یې بې شمیره ارزښتمن کارونه تر سره کړي ول په خواشینۍ چې د دیارلس سوه او اوه پینځوسم لمریز کال [۱۹۷۸ز] د جګړنې په رتبې او مهرالحق قطره چې ټول ژوند د هیواد د سوکالۍ په لاره کې کړیدلی وو د زړه د ناروغۍ له امله د سمونوال په رتبې په دیارلس سوه او دوه اویایم لمریز [۱۹۹۳ز] کې له نړۍ سترګې پټې کړې. ډګروال عبدالقادر نه ددغه سازمان د مشرتابه او نه د هغه په کښتـنیو کړیو کې غړیتوب درلود او نه یې له هغه سره کومه اړیکه درلودله .

له یوې مودې وروسته د " ډیموکراټیک " کلمه ددغه سازمان له نامه څخه ځکه لیرې شوه چې سازمان یو پټ او پوځي سازمان وو او هم له نورو سازمانونو څخه د توپیره په موخه یوازې د " اردو د انقلابي سازمان " د نامه په غوره کېدا بسنه وشوه.

د دغه سازمان ټولیزې موخې د یوې خپلواکې ، پرمختللې ، بسیا ، ښیرازې ، ډیموکراټـیکې او د ټولنیز عدالت پر ستنې د ولاړې ټولنې د جوړولو په هیله په انقلابي تګلارو او افکارو د وسله وال ځواک د افسرانو د پوهاوي او سبمالتیا پر چورلیځ را څرخېدلې. له دې چې دغه سازمان یوه پټه کړۍ وه د سازمان په لیکو کې ښکیلو کسانو نه یو بل پیژندل او نه ټولنه د هغوی پر شتون او تګلارې خبره وه. هر ډول ځارګر شک کولای شوای زموږ د کړۍ د غړو ژوند واخلي او یا به کړۍ له بشپړې پو پنا کېدنې سره مخامخ کړي. د کړۍ غړو ته دا شونې وه چې د یوه تن پو پنا کېدنه ښایي د شخصي یا ټولیز ویاړ له تر لاسه کولو پرته په تأریخ او ټولنه کې پو پنا شي. هغوی نه شوای کولای په لاریونونو کې ګډون وکړي ، هغوی نه شوای کولای په ټاکنو یا رسنیو کې ګډون وکړي. له همدې امله ول چې زموږ نامتو شعار دا وو : " مخ پر وړاندې د پټې او اتلوالې مبارزې پر لورا! " دغه شعار ددغې کړۍ د هرغړي لپاره د انقلابي زیار یوه نښرغانده بیلګه وه .

د وسلوال ځواک انقلابي سازمان ، وروسته د افغانستان د خلق ډیموکراټیک ګوند د یوه څنګیز سازمان بڼه غوره کړه. له دې چې دغه سازمان په ډیرې جدي بڼې یوه پټه کړۍ وه ، له دې امله د ګوند له مشرتابه سره د کړۍ د غړو اړیکه نا معقوله او له ګواښه ډکه بریښېدله ، نو ځکه عبدالصمد ازهر چې د کړۍ مشر وو د پخوانیو پیژندنو او پیاوړو ډاډونو او مخورتوب له امله له ملګرو (ببرک کارمل او میر اکبر خیبر) سره اړیکه در لودله. په ا وروستیو کلونو کې کله چې د ملګري کارمل پازوالۍ او کارونه ډیر شول یوازې یې له هغه سره په مهمو غونډو کې ګډون

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاوه او په نورو چارو کې ملګري خیبر د ملګري کارمل او سازمان ترمنځ اړیکې سمبالولې. له نوموړو دوه وو تنو سره د ملګري خیبر اړیکې د سازمان د مشرتابه له پلوه تر سره کېدلې .

که د " افغانستان د کمونیستانو د مورچل / جبهه کمونیستهای افغانستان " په نامه کوم سازمان رامنځته شوی وي نو د هغه د بنسټ نېټه بیرته د ۱۹۶۴ز کال د سپتامبر مېاشتې ته نه ور ګرځي ښایي ددغه سازمان بنسټ څو کاله وروسته ایښودل شوی وي .

د داؤود خان د ۱۹۷۳ زکال په کودتا کې د ګډون په تړاو په ټینګار باید ووایم سره له دې چې یو کال مخکې د " وسله وال ځواک انقلابي سازمان " د کودتا لپاره د جلب او حذب او سمبالتیا له چارو خبرو وو او د سازمان ډیري غړي په کودتا کې د مرستې لپاره ور بلل شوي ول ، خو نه مو کودتا ته اوږه ورکړه او نه مو خپلو غړو ته اجازه ورکړه چې په هغې کې ګډون وکړي. د دوه وو لاملونو له امله :

لومړی) داؤود خان یو هیوادپال ، پرمختګ غوښتونکی او بدلون پاله واکمن وو. له دې امله نه باید د هغه دلارې خنډ ګرځېدلي وای او هغه ته مو باید لاره ورکړې وای .

دویم) ددې په منلو چې داؤود خان د سلطنتي کورنۍ یو غړی وو او د هغه ګټې د پاچاهۍ په ګټو کې نغښتې وې دې ته په کتلو دا پوښتنه رامنځته کېدله : آیا [س !!] له څارګرو وسایلو پرته کولای شوای د کودتا د سمبالتیا له چارو څخه خبر شي ؟ آیا کیدای شوای چې ددولت څارګرې څانګې � ریاست ضبط احوالات - د کورنیو چارو د وزارت څارګرې څانګې ، د دفاع د وزارت څاګرې څانګې ، د سردار ولي ځانګړې څارګرې برخې او دوی ورته له دغو کړو وړو څخه بې خبره وي؟ دغو انګیرنو ددغه یون او خوځښت د ټولېزو تګلارو پروړاندې شکونه او دوه زړي توبونه رامنځته کول .

کله چې ددغه سازمان غړو ته په کودتا کې د ګډون لپاره بلنه ورکول کېدله د داؤود هیوادپالنې ته په درنښت او د هغه له دغې کړنې سره په ټکر کې زموږ غړو په بیلابیلو پلمو ځانونه لیرې ساتل. یوازې د فیض محمد په نامه ددغه سازمان یو تن غړي د خپل ورځني انقلابي ملګري تر اغیزې لاندې له هغوی سره غاړه غړی شوی وو او په فعاله ډول یې ګډون کړی وو. له نوموړي څخه وروسته پوښتنې وشوې او حساب کتاب واخیستل شو ، هغه له منلو وروسته بخښنه وغوښتله .

د داؤود خان له کودتا وروسته ، ددغه سازمان غړو دنده درلودله چې له هغه سره همکاري وکړي. په کودتا کې ګڼ شمیر ګډونوالو افسرانو د خپل انقلابي خصلت له امله په لنډ مهال کې زموږ د سازمان کرښو ته لاره وموندله. ښایي همدغه دوه فکتورونه (له کودتا وروسته له داؤود خان سره همکاري او سازمان ته د کودتاچي افسرانو جلب او جذب) ددې لامل شوی وي چې ګڼې [س !!] په دې انګیرنه کې لویدلی وي چې موږ په کودتا کې فعاله ونډه درلودله ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددغې لېکنې د بشپړ متن د لوستلو لپاره کولای شـئ دغه پته وګورئ :

www.payamewatan.com/article-4/a.azhar051108.htm

()()

ريجـاينا (کانادا)

د اپريل دريمه 2009

د تلفــونونو شميرې: 1 (306) 5438950 و 1 (306) 5020882

نخښه: Siasang, 679 Rink Ave., Regina, SK., S4X2P3, CANADA

Главное Разведывательное Управление

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پینځه وېشتمه برخه

مل کربشې

٦ (د دیارلس سوه او اوه پینځوسم لمریز کال د غوايي د مباشتې په شپاړلسمه [۱۹۷۸ د مې ٦] نېټه د افغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت د انقلابي شورى په ناستځي کې د نور محمد تره کي د مطبوعاتي کنفرانس برخه. اخځ : " د افغانستان کلنۍ " ۴۴ گڼه ، پاڼې : ۷۳ � ۷۴

پوښتنه : کولای شئ ووایاست چې د جگړې په لړ کې څومره کسانو ته ځاني تاوان اوښتی دی ؟

ځواب : ما هېله در لودله چې يو څوک دې دغه پوښتنه را پورته کړي .

پوښتنه : او هم که ووایاست چې له انقلاب وروسته څو تنه نیول شوي او څو تنه پانسي شوي دي ؟

ځواب : زه باید په زغرده تاسو ته خبر درکړم چې موږ ته او ناتاگرو ته د اوښتي ځانی تاوان شمیره له ۷۲ او ۷۳ څخه پورته نه ده. زموږ پینځه تنه همکاران همدا اوس په روغتون کې تر درملنې لاندې دي او زه پرون ماښام د هغوی لیدنې ته ورغلی وم ، د دښمن او ناتارگرو د ځاني تاوان شمیره لږ وه. هغوی د ځان دفاع کوله او مو تیری کاوه. له داؤود خان ، د هغه له خپلوانو او د هغه له یو شمیرو وزیرانو پرته ، گومان نه کوم د هغوی د ځاني تاوان شمیره دومره لوړه وي. دا یو تش پروپاگند دي چې گڼې په زرهاوو تنه وژل شوي دي .

پوښتنه : آیا د داؤود ټوله کابینه وژل شویده ؟

ځواب : د هغوی یو شمیر ستي شول ځکه نه تسلیمېدل.

پوښتنه : د باختر د خبري آژانس استازی : په پخواني رژیم کې د خوراکي او د ورځني ژوند د نورو اړینو توکو بیه په بې ساري ډول لوړه تللې وه ، آیا انقلابي رژیم په دې اړه کوم وړاندیز په پام کې لري ؟

ځواب : تاسو کولای شئ د ښار په هټیو کې وگورئ ، له انقلابه مخکې د اوړو بیه ۸۳ افغانۍ وه ، اوس ٦٥ او ٦٠ ته را ټیټه شوې ده ، پرته له دې چې دولت د هټیو په بیو کې لاسوهنه وکړي ، هټیوالو په خپله ، بیې را ټیټې کړې دي. تاسو کولائ شئ له نیږدې یې وگورئ چې ولس نوي حکومت ته ښه راغلاست وایي ، دا ځکه چې موږ د لوړو پاړکو له اشرافي کورنیو څخه نه یو. موږ په هیواد کې له ښه نومیالیتوبه برخمن یو. زموږ همکاران او د مرکزي کمیټې ملگري د ولس په سترگو کې د یوې بیلگې په توگه ځای لري. تاسو زما کورته ولاړ شئ او له نیږدې یې وگورئ چې په څه ډول کور کې ژوند کوم. موږ ناوَړې او غیر قانوني گټې نه دي پورته کړې. موږ د ولس له منځه راپاڅېدلي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو. د بیلګې په ډول زه په داسې یوې کورنۍ کې زیږیدلی یم چې نیمه بزګره او نیمه شپـَنـَه کورنۍ وه. ولس باید خوښ اوسي ځکه اوس حکومت د هغو کسانو په لاس کې نه دی چې په لوړو پاړکو کې یې ژوند کاوه. موږ اوس د ولس په چوپړ کې یو ، موږ د ولس بچیان یو او هیڅکله به هغوی و نه زبیښو. موږ له زبیښناک ګرو څخه کرکه لرو .

پوښتنه : ښاغلی رئـیس ! اوس چیرې ژوند کوئ ، په خپل کور کې ؟

ځواب : موږ په هغه کور کې دیره یو چې یو وخت داؤود خان پکې ژوند کاوه. له دې چې دغه کور اوس د ولس په ولکه کې دی نو زه هم دلته د صدارت په ماڼۍ کې ژوند کوم. ماڼۍ به بیا د لوړو پاړکو اشرافیانو ته ور نه کړو .

پوښتنه : ښاغلی تره کي! له کودتا وروسته څو تنه ونیول شول او د ولسمشرۍ د ماڼۍ ګارډ ته څه ور پیښ شول ؟

ځواب : د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ګارد کارکوونکی شته خو د ګارد پوځي جوړښت رنګ شوي دي.

پوښتنه : له کودتا وروسته څو تنه نیول شوي دي؟

ځواب: د هغوی کره شمیره راته څرګنده نه ده ځکه تر اوسه یې د هغوی نوملیک راته نه دی راوړی. خو شمیره یې له ۲۰ � ۲۵ تنو پورته نه ده .

پوښتنه : څو تنه اعدام شول ؟

ځواب : ډیري پخواني وزیران خوشي شول ، جنرالانو ته مو وویل چې خپلو کورونو کې دې کښېني او کورناستي دې شي. زموږ پر وړاندې دې ناوړه ډنډورې نه خپروي او موږ به هم د هغوی په ژوند کې لاسوهنه ونه کړو .

پوښتنه : آیا وحید عبدالله ژوندی دی؟

ځواب : نه ، وحید عبدالله او هغه ته ورته ناتارګر له منځه ولاړل .

پوښتنه : آیا ولس به د ډیرو توکو د پیرودلو وړتیا ولري ، آیا هغه به پیاوړي شي ، آیا په پام کې لرئ چې باړه " مزد" به لوړه شي ؟

ځواب : د باړو لوړول د زیارګالو پرګنو د ژوندانه کچه نه شي لوړولای. موږ باید بیې را ټیټې کړو. خو تر اوسه مو پریکړه نه ده کړې. دا په راتلونکې پورې اړه لري. که موږ د باړو لوړاوی اړین وباله ، باړه به هم لوړه کړو .

پوښتنه :مخکې له دې چې دغه مرکه پای ته ورسیږي ، له دې چې موږ ستاسو په اړه لږ مالومات لرو زموږ دوه � درې شخصي پوښتنو ته ځواب راکړئ. څو کلن یاست ؟ خپلې زده کړې مو چیرې پای ته رسولې دي؟ تاسو ٦١ کلن یاست؟

ځواب : هو زه ٦١ کلن یم.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنه : زده کړې مو چیرې تر سره کړې دي ؟

ځواب : د ښوونځي دوه ټولګي مې په خپل پلرني کلي " مقر" کې تر سره کړل. په ځوانۍ کې د یوه شرکت عادي کارګر ووم. د دغه شرکت له پلوه د [هند] بمبـئـي ته د کاتب په توګه واستول شوم ، هلته د شپې له پلوه ښوونځي ته ولاړم او تر لسم ټولګي مې زده کړې وکړې او په ۱۹٦۳ زکال کې بیرته هیواد ته راستون شوم .

پوښتنه : د شرکت نوم څه وو؟

ځواب : د پښتون د میوې شرکت

۷ (د ټایپست یادښت : لیدل کیږي چې یو شمیر پوښتنو ته په بې پروایـیې ځوابونه ویل شوي دي. که د نورمحمد تره کي له ژبې څخه د شمیرو په ښوونه کې د هغه نه سپینوالی ، روڼوالی او له " سیاسي " چلوټو ډکه انځورګري یوې خواته کښیږدو ، یا په لوی لاس یا (په ناخبره توګه) د هغه څلور کاله ځوان ښودل ، ښایي د پوښتنې وړ وي. سره له دې چې د یوه سړي د ژوندانه په شپږمې لسیزې کې د څلورو کالو کښته ، پورته ښودل کومه ځانګړتیا نه لري خو تره کي د دغې مرکې په ترڅ کې ٦٥ کلن وو څکه نوموړی د ۱۹۱۳ زکال د جولای په یولسمه نېټه زیږیدلی وو .

۸ (د کودتا ځاني تاوانونه : رسمني رسنیو د کودتا ځاني تاوانونه د ۱۰۰ او ۱۵۰ تنو تر منځ ښودل. رښتیا دا ده چې د تاوانونو شمیره څو ځله زیاته وه ، په ځانګړې توګه د ولسمشرۍ د ماڼۍ په ګارډ کې په سلګونو تنه وژل شوي ول. د بګرام او خواجه رواش په هوایي ډګرونو کې د ځاني تاوانونوشمیره پریره او زیره وه. په بګرام کې خلک په لوی لاس وژل کیدل ، دغه وژنې پرته له دې چا جرم کړی وي ، یوازې د شخصي سیالیو او دښمنیو پر بنسټ کېدلې. په اوومې فرقې ، د قوای مرکز په قرارګاه ، د قوای مرکز په خپلواکو قطعاتو ، په دارالامان کې ډیري کسان د الوتکو په بمبارډ او د توپچي ځواک د اور له کبله له منځه ولاړل. په شیر پور کې د قوای مرکز د انظباطو په کنډک او یولسمې فرقې کې هم یو شمیر کسان ووژل شول. په ټولیز ډول له دواړو خواوو څخه د زرو او یو نیم زرو په شا او خوا کې انسانان ووژل شول. ګڼ شمیر ملکي وګړي ووژل شول او څه يې ټپیان شول. دولت ونه غوښتل په دې اړوند کره او رڼه شمیره څرګنده کړي. د نوي رژیم د رامنځته کېدا لپاره یو نیم زر تنو د کابل واټونه په سرو وینو رنګ کړل. دغه وینه بهونه ، د نورو او نورو وینو بهونو خونړۍ پیلامه وه. خبره دې ځای ته ورسیدله چې د دغه هیواد ځمکه ، آسمان او ټول چاپیریال په سره رنګ ، رنګ شول. " اردو وسیاست در سه دهه اخیر افغانستان / ستر جنرال محمد نبي عظیمي . پپ: ۱۴۲ � ۱۴۳ "

۹ " (د سردار داؤود خان د مړي له هډوکو سره لوبې " ، د رزاق مأمون لیکنه ، پنځنۍ ، د ۲۰۰۸ز کال د ډسامبر ۱۸ : " په دې وروستیو کې ګنګوسې خپرې شوې چې ګڼې ولسمشر کرزی په پام کې لري د سردار داؤود او میرمن زینب داؤود د مړیو هډونه کندهار ته له لیږدونې وروسته ، په کندهار کې خاوروته وسپاري. د ولسمشرۍ د ټاکنې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مهاليز واټن په را نيږدې کيدلو او په ټاکنو کې د راکړې ورکړې د تبې په توديدا او د ټاکنيزو ډنډورو د شور او ږوږ ننداره ته په کتنې دغه انګيرنې ورځ په ورځ مخ په توديدا دي چې ولسمشرکرزی د نخښې د منځ په ويشتلو غواړي د مچنغزي په يوه کاڼي دوه مرغۍ وولي ؛ دا د يوې واکمنۍ ډلې لپاره يوه طبيعي خبره ده. ډيره لږه شوني ښکاري چې دولت دې له دې لارې وکولای شي ځان د سياسي ډاډ او افلاس له تشيال څخه و ژغوري. له بله اړخه د ولس له سترګو په پټه ، د دغې هڅې پلي کيدا نه شي کولای د ويښ ولس ، ويښ ذهن ته بسياينه او ويسباينه ور په برخه کړي .

ولسمشر ولې د خپلې شپږ کلنې واکمنې په اوږدو کې د سردار داؤود او د هغه د کورنۍ د هډونو د موندلو په لټه کې نه شو چې نن يې ورته دومره اړينوالی موندلای دی؟ سره له دې چې دغې پوښتنې ته يو ډول انګيرونې ځواب شته او هغه دا چې تر مهاله چې دولت د نړيوالې ټولنې او د نورو بنسټونو لکه د بشري حقونو د ټولنو د پټو سترګو له ملاتړه برخمن وو ، په بله وينا تر هغه مهاله چې د دولت ډونګرۍ " کفګير" د ديګي تل نه وو ترنګـَولی داؤود خان ته اړتيا نه ليدل کېدله. د اوسنۍ واکمنۍ کړی په باور دغه پروژه په دې ارزي چې پلې شي. که هر څه وي ، د دغه ګام او چټول داسې يوه جوارګري ده چې پلي کوونکو ته هېڅ ډول تاوان نه رسوي ؛ په دې اړه بايد د ځيروالي په لرلو ډيره پاملرنه وکړو ځکه دغه ګام په افغانستان کې له سياست او د تاريخ له طبيعي يون سره په ټکر کې ده او د سردار داؤود کورنۍ ته ښايی چې د دغې چارې واکوالي او د واګو ټـيکه دې د داسې کسانو په لاس کې نه ورکوي چې له دغسې يوې شېبې څخه په ګټه اخيستنې د خپلو لنډ مهالو هيلو او ګټو د لاسته راوړلو د لوڅو پوڅو په لاره کې ناوړه ګټه اخلي .

د افغانستان د لومړني ولسمشر او د هغه د مانديني هډونه دې ولې په هرو مرو توګه په کندهار کې خاوروته و سپارل شي؟ حال دا چې د هيواد نور واکمن مشران لکه ابدالي تيمورشاه ، سردار محمد نادر، سردار عبدالرحمن خان په کابل کې خاوروته سپارل شوي دي او په پخوا کې هېڅ چا له دې پوښتنې سره ټکر نه دې کړی چې ولې د هيواد دغه سياسي مشران په کابل (د افغانستان په زړه او د تأريخي او فرهنګي ادلونونو بدلونونو د څرخني په منځټکی) کې خاورو ته سپارل شوي دي. کابل د خپل ټولنيز جوړښت ، فرهنګی ، ژب توکميز او د ملي ګټو د اوبدنګ له اړخه د يوه کوشني افغانستان بڼه لري او دا د ټولو افغانانو ګډ ښار دی. د دغو ټولنيزو توکم رنګو کرښو له کاږلو څخه موخه څه ده؟

سره له دې چې د سردار داؤود او د هغه د خپلوانو د هډونو د ليږد په اړه وروستنۍ پريکړه نه ده خپره شوې خو داسې انګيرل کيږي چې دغه ګام يوازې او په بشپړ ډول يو ګړی او د سياسي ګټه اخيستـنو ډېې له ځان سره نغښتې لري.د افغانستان په ولسي جرګه کې د ولس استازو ته ښايي چې مخکې له مخکې دې د دغه ګام د اوچتولو مخنيوي ته خپل غوږونه بوخ ونيسي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ولس استازي دي ، د توکمیزو ناندریو ټیکه والې ډلې ټپلې او یو ګړي کسان نه پریږدي چې د نن ورځې د سیاست د بازار په بیې دې د افغانستان د ملي ګټو او ولس ته د چوپړ پر لارې د تللو کسانو په نامه (چې ځانونه یې د ولس د ګټو په لاره کې ، نه د ډلو ټپلو او یو ګړو کسانولپاره ، له لاسه ورکړي دي) د خپلو شخصي او ټاکنیزو موخو لپاره لوبه وکړي .

سردار محمد داؤود خان هېڅکله داسې وصیت یا سپارښتنه له ځانه نه ده پرې ایښې چې کوم کسان دې د هغه د ښخیدلو د ځای په ټاکنه کې پریکړه وکړي. له شهید سردار داؤود څخه هېڅ ډول شاهد یا نغوته نه شته چې هغه دې په یوه ځانګړي ولایت پورې تړلی و شمیرل شي. د هغې تر څنګ د سردار داؤود خان د ابدي آرامځې د ټاکلو په اړه پریکړه د ارواښاد د کورنۍ د خوښې او د ولسي جرګې د سلا مشورو د چاپیریال کار دی .

کابل د افغانستان د پلازمېنې په توګه ، د سیاست او فرهنګ لرغونی منځټکي او له ملي تأریخي نوم څخه برخمن دی ؛ کابل په هر پـَیـر کې د وروی او د ورونـو توکمونو د تړښت او د ګډ سوله ییز ژوند د زانګو په بڼه خپل نوم او دریځ ساتلی دی " .

د نومړې لیکنې د بشپړې لوستنې لپاره لاندې پته و ګورئ :

www.kabulpress.org/my/spip.php?article2702

۱۰ (۲۰۰۹ زکال منځنې " سه شنبه " د مارچ اولسمه ، د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د شپاړلسو تنو د غړیو د مړیو هډونه د (کابل) د دارالامان په غونډۍ کې خاورو ته و سپارل شول.

په دې اړوند د نورو لیکنو د لوستلو لپاره لاندنۍ پتې وګورئ:

www.bbc.co.uk/pashto/news/story/2009/03/090318_daudkhan_ceremony.shtml

www.bbc.co.uk/persian/afghanistan/2009/03/090317_ram_daudkhan_funeral.shtml

۱۱ (مخکې له هغې چې د دیارلس سوه او پینځه پینځوسم د کب د مباشتې په پینځمې نېټې [۱۹۷٦ز کال د فبرورۍ د مباشتې ۲٦] د افغانستان د جمهوریت اساسي قانون توشیح شي محمد داؤود په دیارلس سوه او پینځه پینځوسم ل [۱۹۷٦ز] کال کې د ملي غورځنګ (ملي انقلاب) د ګوند بنسټ کښیښود. د دغه ګوند د بنسټ د تګلارې له لومړۍ مادې څخه داسې ښکاري چې د ملي غورځنګ د ګوند بنسټ د دیارلس سوه او دوپینځوسم ل[۱۹۷۳ ز] له کودتا مخکې اینښودل شوی وو. ویل شوي چې د دغې ادعا د زباد لپاره لاسوند نه شته .

د بشپړ متن د لوستلو لپاره لاندنۍ پته و ګورئ :

www.payam-aftab.com/category/print.php?nid=2831

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲ " (افغانستان در قرن بیستم / افغانستان په شلمه پیړۍ کې " لیکوال ډاکټر ظاهر طنین ، پپ : ۲۱۵ او ۲۱۶ : محمد داؤود چې په ښکاره ډول یې د خیبر له وژنې وروسته ټکان خوړلی وو ، د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د زور او پیاوړتیا د ښوونې ننداري سخت په خښم کړ. د ۱۹۷۸ز کال د اپریل د ۲۵ نېټې په ماښام را ډیو افغانستان د گوند د یو شمیر مشرانو لکه نور محمد تره کي او ببرک کارمل د نیولو خبر خپور کړ. په دې لړ کې د خلق د پوځي څانگې مشر حفیظ الله امین په لومړي سرکې په خپل کور کې تر څار لاندې ونیول شو. امین د ۱۹۷۸ز کال د اپریل د مپاشتې د ۲۵ نېټې له نیمايي شپې نیولې بیا د ۲٦ نېټې تر یولسو بجو پورې ډیر وخت په لاس کې درلود ترڅو د پوځي گام د اوچتولو تابیا ، نقشه او لارښوونه خپل زوی عبدالرحمن ته ورکړي ؛ عبدالرحمن نوموړې لارښونه سیدمحمد گلابزوی ته و رسوله ، گلابزوی د کودتا له اړوندو پازوالو افسرانو سره په اړیکه کې وو .

گلابزوی وایي : � د غوایي د مپاشتې شپږمه د څلنۍ � چهارشنبې � ورځ � ۱۹۷۸ر اپریل ۲٦� د سهار شپږ بجې وې چې د حفیظ الله امین زوی عبدالرحمن زما کور ته راغی او ویې ویل : " شیر آقا � خپل پلار ته یې شیر آقا ویل� کلا بند شوی او تره کي صاحب او نور مشران یې زندان ته اچولي دي. سید محمد ته وواېه چې " ملگرو ته وواېي چې سبا دې انقلاب پیل کړي" ما د وسله وال ځواک گوندي پازوالي په غاړه درلودله ، هماغه ول چې په وسله وال ځواک او ان په نورو قطعو کې چې ما یې پازوالي نه درلودله ولاړم او دغه لارښوونه مې د شپې تر یوې بجې پورې ټولو قطعاتو ته ورسوله ، هم د هوایي او مدافعه هوایي او هم د ځمکنیو ځواکونو قطعاتو ته ولاړم. ډیر باران وَریده. د گوند لارښوونه داسې وه چې : هرڅوک چې سبا خپلو قطعو ته ځي ، انقلاب دې را پیل کړي�.

۱۳ " (افغانستان در قرن بیستم / افغانستان په شلمه پیړۍ کې " لیکوال ډاکټر ظاهر طنین ، پپ : ۲۲۰ ، ۲۲۱ او ۲۲۲ :� پوځیانو کودتا د بریالیتوب تر بریده ورسوله. خو هغه کسان چې وروسته واکمنان شول چیرې ول ؟ د ۱۹۷۸ز کال د اپریل په ۲٦ نېټه چې د تره کي او کارمل له نیول کیدا یوه ورځ تیره شوې وه ، د افغانستان د خلق ډیموکراتیک د گوند د نورومشرانو او فعالینو واښې وانې چې ځانونه یې پټ کړي ول تښتېدلې وې. دغه ډله د کابل په نوي ښار کې راټوله شوې وه تر څو له رامنځته شوي نوي حالت سره د خپل چلند دریځ او څرنگوالی روښانه کړي .

عبدالکریم مېثاق هم په دغه ډله کې وو. هغه وایي : � د " کابل " په نوي ښار کې را ټول شوي وو. په دغه ډله کې زه ، سلیمان لایق ، بارق شفیعي ، قدوس غوربندی او نور احمد نور وو. موږ د حبیب الله کارگر په کور کې چې د گوند غړی او بکس جوړوونکی وو په هاغه وخت کې راغونډ شوي وو. سترگو مو لارې څارلې چې څه ډول مالومات تر لاسه کیږي. په پای کې مو پریکړه وکړه چې ي له گوند سره اړیکه و نیسو او د گوند له منځه کورني مالومات تر لاسه کړو. له گوند سره مو اړیکه ونیوله. سرور منگل او داؤود رزمیار مو وموندل. دوی موږ ته خبر راووړ چې څه تیریږي او په ښار کې دننه ترینگلی حالت روان دی. وضع کړکیچنه ده نیول او بندي کېدل پیل شوي دي ؛ موږ چې خپلو کورونو ته خپل کسان ولیږل ، ویل یې چې کورونه کلابند شوي دي. کورونه یې پلټلي ، کتابونه یې له ځان سره وړي ، لنډه دا چې د گوند دغړو د نیولو پلان شوی وو. په دې لړ کې موږ د ځان په اندیښنه کې شوو چې څه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړو؟دلته دوې خبرې رامنځته شوې. یو شمیرکسانو وویل چې ځانونه پولیس ته سپارو. خپلو کورونو ته ځو او ځرګنده ده چې هلته پولیسان دي او موږ نیسي. یو شمیر نورو وویل نه ، موږ دا کار نه کوو. په دې ډله کې ما او نور احمد نور وویل چې موږ ځانونه نه سپارو. ځکه چې خبره روښانه ده ، کله چې کورونو ته ولاړ شو ، ټول بندیان کیږو او ګوند پو پنا کیږي. بارق شفیعي ، سلیمان لایق او قدوس غوربندي وویل چې نه ، موږ ځو ، د هغوی د استدلال پر ځرخني دا مانا را تاویدله چې که هر څومره ځانونه پټ کړو دا له قانونه د سرغړاوي مانا ښندي خو که په پټه کې و نیول شو ، زموږ جرمي ډېده درندیږي/...../ .

په پای کې زه او نور د [کابل] په ششدرک کې د رزمیار کورته راغلو او له رزمیاره مو و پوښتل چې څه خبره ده او څوک بندیان شوي دي ؟ هغه وویل چې یوازې سلطانعلي کشتمند او نجیب الله نه دي بندیان شوي او په کوته سنګي [وروسته د میرویس میدان په نامه و نومول شو � ژ] کې د ګوند د یوه غړي په کور کې دي. موږ هغه ته وویل چې دواړه دې دلته راولي. هغوی یې راوستل او په دې سلا مو خبرې کولې چې څه وکړو. د همدغو سلا او خبرو په پای کې مو د ګوند دغړو په تړاو پریکړه وکړه : له دې چې مرکزي کمیټه نشته او ګوندي غونډه نه شي جوړیدلای � د ګوند هر غړی چې چیرې چې دی ، هڅه دې وکړي چې ځان پولیس ته ونه سپاري. دا د غوایي اوومه نیټه وه ، نا څاپه مو د یوې چاودنې د درَز غږ تر غوږو شو. موږ رزمیار ته وویل ورځه وروره وګوره چې د باندې څه خبره ده. هغه ولاړ ، څو شیبې وروسته راغی او ویې ویل : والله د دفاع د وزارت د ودانۍ تر مخ یوې شوبلې د دفاع د وزارت پر ودانې اور وکړ. موږ په دې خبرو اترو کې وو چې چا به دا کار کړی وي ، خبرې مو کولې چې د بل درَز غږ پورته شو. بیا مو د شوبلو د راتګ غږونه تر غوږو شول. شوبلې د ځرخي پله له خوا د ښار پر لور راخوځېدلې وې. رزمیار ته مو وویل چې دباندې ولاړ شي او نور خبرونه دې راوړي. هغه دباندې ولاړ ، بیرته راغی او ویې ویل چې له ځرخي پله څخه د ښار پر لور شوبلې را خوځېدلې دي او در راډیو پر لور ځي. رزمیار چې دا وویل ، ما وویل چې والله دا زموږ خپل ګوند دی. لنډه دا چې د ماښام اوه بجې شوې ، راډیو ته مو غوږ نیولی وو ، راډیو د ملي اتڼ نغمې خپرولې. له نغمې وروسته د حفیظ الله امین غږپورته شو او ویې ویل چې د سلطنتي کورنۍ ټغر ور ټول شو او واکمنۍ د انقلابي شورى لاس ته ورغلې ده او اوس به قادر او اسلم وطنجار خبرې وکړي ".

۱۴ " (له لیکوال څخه د څو پوښتنو / چند پرسش از نویسنده" د لیکنې یو شمیر برخې : لیکوال انجنیر شیر محمد ساپی / ۲۰۰۹ز کال د جنوری پینځلسمه : " د غوایي د اوومې [۱۹۷۸ ز کال د اپریل ۲۷] په ماښام د کابل د سیند تر غاړه د محمود خان د پله په سل متری کې له خپلو دوه وو تنو همليکو هم اندو ملګرو سره وم ، سترګو مو د اوضاع ځرنګوالی څاره. الوتکې د کابل د سیند له پاسه د ارګ له بمبارۍ وروسته تاویدلې. هیڅکله مو بمب غورځوونکې الوتکې چې ویروونکی غږ یې درلود تر دغې شیبې پورې له دو مره نیږدې نه وې لیدلې. د ماښام تر تیارې پورې د ارګ بمبارد روان وو او وروسته و درید چې بیا تکرار نه شو. پوځي افسرانو چې پوځي خولۍ یې پر سرونو درلودلې د الوتکو له ویرې د هټیو خوا ته تیښته کوله . له هوایي بریدونو وروسته ارګ او ګارد هماغسې د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کودتاچیانو په کلابندۍ کې پاتې شو ،تر دغه دمه پېنځمې ستنې نه شوای کولای په ارگ کې دننه مقاومت مات کړي .

د " خونړي ماښام " د اتو او نهو بجو تر منځ د کابل � جلال آباد پر سړک د شوبلو یو کتار د ختیځ له لورې راغی. موږ ځوانان د شوبلو له ویرې د سړک له څنډو و تښتېدلو، شوبلې د ارگ پر لور خوځېدلې وې .

د کابل راډیو د خپرونو له پای وروسته د شپې له پلوه پر ټول کابل یوې غملړلې بوږنوړې چوپتیا منگولې ښخې کړې. د شپې دولس بجې وې چې د زغره وال ځواک د یوې شوبلې اور د خونې کړکۍ و لړزولې. دغه ډز په خونه کې بیده کسان له خوبه را پاڅول. هرچا د کړکۍ د ماتیدونکوښیښو له ویرې څخه ځان گوښې کاوه .

د گارد د ډېرې وړې کولو او دارگ د نیولو په موخه د کودتاچیانو وروستنۍ برید د ماشینگڼو او د شوبلو د اور له درَزا سره جوخت تر څو ساعتو دوام وکړ او د زغروالو شوبلو د اور درَزهار تر سهاره اورېدل کېده. د دغو قهرجنو عملیاتو دروندوالي ادا هیلې را ژوندۍ کولې چې ښایي د ارگ ملاتړ ته مرستندویه ځواکونه را ورسیږي او له کودتاچیانو سره به ډغرې ووهي .

که د گارد دننه خیانت نه وای شواې ، څرگنده ده چې مقاومت به دوام کړای وای ، د ورځې د روښنایۍ راتگ د بمبارد پر اړتیا ټینگار کاوه. د کودتاچیانو د هرومرو برې شونیوالی له ورایه برېښېده. له دغو وروستنیو عملیاتو څخه سترگې پټول ددغه ناتار د ژور تـَل بله ډډه ننداري ته وړاندې کوي.

زه د ارگ د دوه کیلومترۍ په واټن کې د ششدرک په ختیځې خوا کې لا تراوسه د همغې مرگونې ویرې تر سیورې لاندې استوگنه لرم. د هماغه پـَیر ځوانان لا تر اوسه ژوندي دي او د دغو پېښو شاهدان دي ".

د دغې لیکنې د بشپړې لوستنې لپاره لاندنۍ پته و گورئ:

www.farda.org/articles/08_updates/090100/article_shir_mohammad_sapi.htm

۱۵ (له جنرال خطاب جانباز سره مرکه / ۲۰۰۹ زکال د فبرورۍ ۲۰ ، د ماښام ۷ اوه بجې :

سیاه سنگ : ښاغلی خطاب جانباز! په یوه راغلي لیک کې چې د ۲۰۰۹ ز کال د جنورۍ د شلمې نېټه یې پر تندي لیکل شوې ، داسې لیکل شوي : " په ۱۹۸۸ز کال کې ما د دفاع د وزارت د بهرنیو اړیکو له رئیس جنرال خطاب جنانباز سره د پخوانۍ پیژندنې پر بنسټ له مزارشریفه د کابل پر لور د ملگرو ملتونو په الوتکه کې یو گډ سفر درلود. هغه ماته د افغانستان د لومړنۍ ولسمشر د شهیدولو د څرنگوالی په اړوند داسې وویل ..." کیدای شي ستاسو له خولې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژل کېدا څرنگوالی ستاسو له خولې واورم؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنرال خطاب جـانباز: اجازه راکړئ یو ټکی روښانه کړم چې ما په ۱۹۸۸ز کال کې له مزار شریفه د کابل پر لور هېڅ ډول سفر نه دی کړی. کله چې سفر نه وي شوی ، پاتې خبرې ټولې خپله په خپله شنډېږي .

سـیاه سـنگ: آیا تاسو له ښاغلي MZM چې نوم او کورنۍ نوم يې "..... ....." دی، پېژندګلوي لري؟

جنرال جـانباز: زما د نویو او پخوانیو دوستانو په منځ کې په دغه نوم او کورني نامه څوک نه شته.

سـیاه سـنگ: د هغه له پېژندلو یا نه پېژندلو پرته ، آیا تاسو په یاد لرئ چې د دیارلس سوه او اوه پینځوسم لمریز کال د غوايي د مياشتې د اتمې نېټې [۱۹۷۸ ز د ا پریل ۲۸] په سهار د شپږو او اوو بجو په شا او خوا کې چیرې واست او څه مو کول؟

جنرال جـانباز: ډیر ښه مې په یاد دي. د ورځې په هغو شېبو کې زه له قادر � هماغه نامتوقادر� ، د څلورم زغره وال ځواک له افسر تورن امین او د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند له یو شمیر نورو غړو سره یو ځای د راډیو افغانستان د ودانۍ مخې ته وم .

سـیاه سـنگ: آیا ستاسو د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند غړی یاست؟

جنرال جـانباز: په ډیر وياړ ویلای شم چې زه نه خلقی یم او نه پرچمی ، خو د افغانستان دخلق ډیموکراتیک ګوند یو غړی وم او یم. که تأریخ بیرته همغو کلونو ته و ګرځي او د خپلي ځوانۍ ځوښ او شور بیرته تر لاسه کړم، بیا به هم په همغې پخوانۍ ګروهنې په همغې لارې ولاړ شم .

سـیاه سـنگ: مخکې له دې چې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژل کیدلو د ځرنګوالي سپړلو ته را و ګرځو ښه به دا وي چې د دیارلس سوه او اوه پینځوسم لمریز کال د غوايي د اومې پیښې په اړه موږته خپل لید لوری وواياست .

جنرال جـانباز: د غوایی د اوومې پیښه که کودتا وبولو ، پاڅون یا بل شی رښتیا دا ده چې " زموږ پرتمين انقلاب " له سترو ناورینونو ، بدترینه نا تار ځپنو او نه سکښنده کیدونکی " جبران نه منونکو " تیر وتنو سره ملګری وو. که يې کودتا و بولم یا انقلاب ، خو په دغه لړ کې (زما په اند د کلماتو یادَول دومره اړین نه دي) دومره سپیڅلي او بیګناه وګړي ووژل شول ، د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند شریفترینه بچیان له منځه ولاړل او دومره له شرمه ډک جنایات تر سره شول چې هېڅ با وجدانه انسان به له هغو او د هغو له عاملینو څخه سترګې پټې نه شي کړای .

سـیاه سـنگ: آیا دا رښتیا ده چې د ۱۹۷۸ زکال د اپریل په ۲۸ نېټه ببرک کارمل تا سو ته وویل : " له خپلو ټانکونو او زغره والو شوبلو سره د جمهوري رياست پر لور و درومـئ " .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنرال جـانباز: دغه ادعا له سره تر پایه سمه نه ده. په هاغه ورځ هر ډول پوځي او غیر پوځي بولنه " قومانده " او لارښوونه د حفیظ الله امین له خوا ورکول کېدله. ببرک کارمل په هغه برخه کې هېڅ ډول ونډه نه درلودله. دا چې ویل شوي ماته کارمل لارښوونه کوله زما ځواب منفي دی. ببرک کارمل د راډیو په ودانۍ کې دننه وو او زه دباندې وم. نه هغه ماته داسې لارښوونه کړې او نه مې له هغه څخه دغسې لارښوونه اوریدلې ده .

سـیاه سـنګ: آیا ستاسو له خولې دغه ویل شوي خبره سمه ده : " په ډېره بېړه لاندې راغلم ، د زغره وال ګاډي او د سرتیرو د غوره کولو سمبالتیا مې و نیوله چې ټول ټال لس دقیقې شوې. امام الدین ته سترګې په لار وم چې د راډیو ټلویزیون د وَ تـَـنـګ د دروازې له لارې په خپلې شوبلې کې را ووځي او راشي. له پینځو دقیقو وروسته راته وویل شول چې امام الدین ته په هماغو لومړیو شېبو کې دنده ورکړل شوې وه او خوځېدلی دی. هک پک پاتې شوم چې هغه څنګه په دومره بېړه ځان سمبال کړی او خوځېدلی دی. له دې امله زه هم د ولسمشر د استوګنځي پر لور و خوځېدلم. کله چې د استوګنځي انګړ ته ننوتم او له زغره وال ګاډي څخه نوی پلی شوم چې د ډزو غږونه مې تر غوږو شول ، پر له پسې ډزې وې. په همدغه شېبه کې مې امام الدین ولید چې له خپلو سرتیرو سره راووت او د خپل د یوه لاس مټ یې ټینګ نیولی وو ، ما ورباندې غږ وکړ : " څه دې وکړل؟ ولې ماته سترګې په لار پاتې نه شوې؟ " هغه راته وویل : " ما خپله راکړل شوې دنده تر سره کړه. اوس د ډېرو خبرو وخت نه لرم ، ټپي یم ".

جنرال جـانباز: ما په لومړي سر کې وویل چې د دغو خبرو یوه په سلو کې زما نه ده. زه د هوایي ځواک انجنیر او هوا پېژندونکی وم او هېڅکله مې له شوبلو او زغره والو سره سر او کار نه درلود. په ډاډ او زغرده ویلای شم او تکراروم چې د دغو خبرو یوه په سلو کې زما نه دي .

سـیاه سـنګ: په هاغه ورځ مو امام الدین چیرې ولید؟

جنرال جـانباز: ما نه یوازې په هاغه ورځ بلکه د کلونو په اوږدو کې امام الدین نه دی لیدلی. د هغه نوم مې د ګوندي غړو له خولې اوریدلای وو ، د هغه د ټپي کیدلو په اړه هم د دوستانو له لارې خبر شوم. هغه پیښه چې ده دې ګنې لاس کلک نیولی وو او له ما سره یې خبرې کړې وي ، رښتیا نه ده . تاسو کولای شـئ د خبرې رښتونواله په خپله له امام الدینه پوښتنه وکړئ. ما امام الدین له ټپي کېدا یو یا یو نیم کال وروسته ، ولید .

سـیاه سـنګ: تاسو د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ، ګوندي تګلارې او هېلو ته د یوه پالیاله غړي په توګه ، محمد داؤود ته له کومې سترګې ګورئ ؟

جنرال جـانباز: دا چې د سردار محمد داؤود شخصیت ته د یوه سپیڅلي ، پاک ، هیوادپال او وجدان لرونکي شخصیت په انځور کې کتل کیږي ، په دې هېڅ ډول څوني ځار او شک نه شته. د داؤود خان موأفقین او مخالفین په دې کې په یوه غږ دي. که څوک په خولې و نه شي ویلای خو په زړه کې هرو مرو دا مني چې داؤود خان یو ډېر زړور او توریالی انسان وو. هغه د زړه له کومې غوښتل افغانستان ته چوپړ وکړي. د خپلې کورنۍ یا د یحیی د لمسیو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او زوزات په منځ کې د داؤود په څير بل انسان نه ليدل کيږي. د يوې څرګندې سياسي څيرې په توګه د هغه په کار کې تير وتنې ، نيمګړتياوې ، ګرګري " استبداد" او ځنبم هم ليدل کيده .

ډاډ لرم چې تأريخ به د نورو سياسي شخصيتونو د سپړنې په څير له داؤود خان سره له ګرج ، کينې ،او رخې سخې پرته يو ناپيلي ، بې پَرې علمي او منطقي چلند وکړي. په دې مانا چې د هغه د چال چلند مثبت او منفي اړخونه ټول به په لاسونده ډول او د زباد او شواهدو پر بنسټ و څيړل شي. تأريخ د بوډۍ د ټال د خيالونو په زانګو او تشو تور وهنو نه ليکل کيږي ؛ که داسې وشي ، هغه تأريخ نه وي يوازې د زړه د غوټو د بړاس ايستل وي .

[][]

) شپږ وېشتمه برخه(

مل کرښې

١٦ (د ٢٠٠٩ز کال د اپريل د مېاشتې په شپاړلسمه نېټه د " پسرلني سباوون د ګوليو باران" د څيړنې پرله پسې برخو ته صالح محمد ابرار لاندنۍ کرښې را واستولې :

"جنرال امام الدين د افغانستان په وسلوال ځواک کې نامتو سړی دی. هغه ټيټه ونه لري ، هڅاند افسر دی ، امام الدين خلقی دی او د غوايي [١٩٧٨ اپريل] په کودتا کې يې ونډه درلوده .

[د افغانستان پخواني ولسمشر] ډاکټر نجيب الله ما ته وويل : د ١٩٧٨ز کال د پيښو په لړ کې وروسته له هغې چې د محمد داؤود د کار دفتر او استوګنځی او په کابل نور مهم ټکي و نيول شول [د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند] د مشرتابه او سياسي بيرو غړو د نورو سکالو تر څنګ د محمد داؤود د برخليک د څرنګوالي په اړه خبرې اترې کولې. هغوی پوهيدل ترڅو چې داؤود خان ژوندی وي ، دا ګوابښ او ويره شته چې د هغه ساتندويه او ملاتړ کوونکي ځواکونه به بيا په پښو ودريږي ، خو چا نه غوښتل چې د هغه د وژلو په اړه څه ووايي. خبرې اترې تر څو ساعتو و غځېدلې .

د غونډې د خونې دروازه ناڅاپه دروازه پرانيستل شوه. امام الدين وسله په لاس او په ټپي مټ وړاندې راغی او غوښتل يې څه ووايي. چا د هغه خبرو ته غوږ ونه نيو. د غونډې له منځه چا غږ پورته کړ او ورته ويې ويل : " ځو شېبې وروسته راشه! " خو امام الدين د باندې ونه ووت.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې د غونډې د برخوالو ترمنځ خبرې بیا تودې شوې ، امام الدین په یوه ډول ځان میز ته نیږدې کړ او ویې ویل : " ما هغه [داؤود] وواژه". امام الدین په خپلې دې خبرې غونډه په چوپتیا کې ډوبه کړه. د غونډې ګډونوالو ژوره سا و ایستله .

نه غواړم د امام الدین پر خبرو شننه وکړم او ټینګار وکړم چې د هغه خبرې تر کومې کچې رښتیا یا دروغ دي. پوښتنه دا ده چې آیا هغه په رښتیا ولسمشر وژلی وو؟ هغو کسانو چې [د هغې ورځې] پیښنه یې له نیږدې لیدلې او شاهدان دي داسې وایي : داؤود خان لومړنی ډز پر امام الدین وکړ او امام الدین په ځواب کې د داؤود خان پر لور د اور خوله پرانیستله." "افغانستان: زما وروستی جګـړه" د Makhmut Akhmetovich Gareev لیکنه : ژباړه : محمد طاهر کانړی/ جرمني ۲۰۰۱ پپ : ۳۷۷ او ۳۷۸ "

ډاکټر محمود احمدویچ ګارییف روسي تأریخپوه او د روسیې د پوځي پوهنو د اکاډیمۍ مشر دی. نوموړی د " پوځ تر ټولو پوه پوځي ستراتیژیست " بلل کیږي ، هغه له ۱۹۸۸ تر ۱۹۹۱ز کال پورې په افغانستان کې د ډاکټر نجیب الله سلاکار وو. جنرال ګارییف په ۱۹۲۳ زکال کې سترګې پر نړۍ و غړولې او ګڼ شمیر کتابونه یې پاړسي ، پښتو ، انګریزي او څو نورو ژبو ته ژباړل شوي دي .

۱۷ (انجنیر شیر احد ساپي د ۲۰۰۹ز کال د اپریل په اتلسمه نېټه د " عقاب آریانا/ د آریانا د ګوربت " د مجلې د چلوونکي محمد سرور رڼا لیکنه چې د (جرمني) په مونشن کې خپریږي د دغې لیکنې پرله پسې لړۍ ته را ولیږله. د رڼا لیکنه د " کـتاب ګـمشـده یا دزدیده شـده دکـتور عـبدالـرحـیم نوین؟/ د عبدالرحیم نوین کتاب ورک شوې یا غلا شوې؟ " تر سر لیک لاندې ده چې د ۲۰۰۹ز کال د اپریل په څلورمه نېټه خپره شوې ده. د دغو یادښتونو په یوه برخه کې داسې راغلي دي :

"د ډاکټر عبدالرحیم نوین د مړي د درنښت لپاره د جنازې په بدرګه کې د ګډون په موخه چې د ګلبدین حکمتیار په مرسته پاکستان ته لیږدول کیده د (جرمني) فرانکفورټ ته تللې وم. هلته مې د ډاکټر نوین زوی ته په ټینګار سلا ورکړه چې د خپل پلار " یادښتونو او د هغه د سترګو د لیدلي حال لیکنو" ته کلکه پاملرنه وکړي. هغه ژمنه وکړه چې نوموړی به ډېر ژر چاپ دغه یادښتونه خپاره کړي ، خو کله چې له پاکستانه بیرته را ستون شو ویې ویل : " زما د پلار کتاب ورک شوی دی "

د [پوهاند نوین � ژ] دغه " یادښتونه او د سترګو لیدلی حال " څه د باندې د درې سوو پاڼو پرمخ لیکل شوی وو. ما (رڼا) دغه لیکنې له سهاره تر ماښامه ، تر هغې شپې پورې چې ډاکټر نوین به بیرته کورته را ستنیده ، لوستلې./...../ یوه ورځ مې له خپل ګران ، درانده ، او منلي استاد ښاغلي سید قاسم رشتیا سره خبرې وکړې. هغه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وویل : " ډاکټر نوین خپل کتاب ماته هم رالیږلی وو. ښه لیکنه یې کړې ده. د هغه د سترګو لیدلی حال د پېښو له رښتونوالي او د پېښو د لړۍ له رښتونو اړخونو سره د ډاډ وړ دي ".

د نومړي کتاب څېنې برخې په لاندې ډول دي:

"په هغو شپېو کې چې د کمونیستانو د جیټ جنګي الوتکو غړزهار او د شوبلو د اورونو ګړزهار د کابل په تشیال په ځانګړې توګه د هغوی د پام وړ په سیمو کې ازانګې خپرولې موږ د لارښود [محمد داؤود] حضور او د هغه د ورور سردار محمد نعیم خان مخې ته ناست وو او د روانو پیښو په اړوند مو خبرې اترې کولې.

د کورنیو چارو وزیر قدیر ټینګار کاوه چې د کمونیستانو مشران دې د یوې دښتـنـۍ پانسۍ په ترڅ کې په بیړه پانسي شي ځکه چې د اړو دوړ کچه تر ګواښجنې کچې پورې لوړه شوې ده. که هغوی و ژغورل شي نو د نه منلو ناورینونه به رامنځته شي چې په هغه مهال کې به ژغورنه یې ناشوني وي .

اړواښاد سردار په ډېره ترخه ژبه وویل : " د دغسې یوې بیړنۍ او ناپاژوالې پریکړې په کولو به موږ نه یوازې د افغانستان د ولسونو او پرګنو په سترګو کې بلکه د ټولې نړۍ پروړاندې د جنایتکار په توګه و پیژندل شو، له بله اړخه به د څو تنو هیواد پلورو او پردیو ته د چوپړیانو له نومونو څخه سترې سیاسي څیرې جوړې شي".

د کورنیو چارو وزیر له خونې دباندې ووت. زه هم څو دقیقې وروسته د اړتیا له مخې له خونې د باندې ووتم. ګورم چې قدیر د دالان په یوه ګوټ کې له چا سره د ټیلفون له لارې خبرې کوي. د قدیر له لوړه غږه داسې بریښیدل چې ډېر په خښم دی. هغه ویل : " په دغو شپېو کې له سردار څخه د امر اخیستل ګران او ان ناشوني دي. زه د کورنیو چارو د وزیر په توګه امر کوم چې ټول پانسي کړي. تاسو کولاۍ شـۍ زما غږ د آمر په توګه ثبت کړۍ. له درتګ سره سم به هم په لیکلې توګه لاسوند دروسپارم. " له څو شپېو وروسته ، نه پوهیږم چې د ټیلفون له بل لوري څخه یې څه واوریدل خو په ډېر تراخه او لوړ غږ یې چیغه کړه : " زه امر کوم." او ټیلفون یې په ډېر خښم بیرته کښیښود. بیا یې وویل : " ټول هیواد پلوري ، جنایتکار او خاین شوي دي ".

قدیر ما ته و کتل او ویې ویل : " دوی په داسې شپېو کې د لارښود " رهبر" امر غواړي! د ولسمشر سترګې په هېله مندۍ د اوضاع ښه والي څاري ، هغه د دفاع د وزیر پر تشو خبرو ډاډ کوي چې مرستندویه ځواکونه به دده مرستې ته را ودانګي ، خو پام نه کوي چې د باندې څه روان دي ، څه پیښیږي او کوم لاسونه کار کوي".

ما [نوین] له قدیر سره ټوکې درلودلې ، هغه ته مې وویل ! وه د پلار مړي زوا! څوک وژنې! د لارښود ځواب به څه وایې ؟ " هغه له څنډه پرته راته ووایل : " زه هغه ټول جنایتکاران وژنم. غواړم هېواد او ولس له هغه ناورین څخه وژغورم چې را روان دی. سردار دې له هغه وروسته ما پانسي کړي " .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا مو له سردار نعیم سره د دغو بدمرغیو او د هغو د لاملونو په اړه خبرې کولې. هغه وویل : " زموږ د دوستانو او همکارانو د لاس په لستونو کې مارانو ځالګۍ جوړې کړې وې او د هغوی له ډاډ څخه یې ناوړه ګټه واخیستله. خو په دغو خبرو هغه مهال پوه شولو چې وار له واره تیر وو." په همدغه شېبه کې د کورنیو چارو وزیر په بیړه راغی او له سردار محمد نعیم خان څخه یې و پوښتل : " د فرانسې د سفیر د وړاندیز په اړه مو څه پریکړه کړې ده ؟ "

زه له خبرې خبر نه وم او هغوی ته مې هک پک کتل. وروسته پوه شوم چې که دوی د فرانسې سفارت ته پناه یوسي ، نو ټول به خوندي وي. سردار نعیم وویل : " ورور مې [محمد داؤود] دغه وړاندیز ونه مانه او ویې ویل چې د یوه سر تیري په توګه ماته شرم دی چې د مرګ له منګولو د ځان د ژغورلو لپاره په خپل کور کې یوه بهرني سفارت ته پناه یوسم. زه په زر هاوو ځله مرګ غوره بولم. خو دا یې ومنله د هغه د کورنۍ په ګډون دې نور ټول ولاړ شي . او لارښوونه یې وکړه چې ټول دې هلته ولاړ شي. د ولسمشر ماندینې هم سفارت ته د پناه غوښتل ونه منل او ویې ویل چې د خپل خاوند په ژوند او مرګ کې شریکه یم. په پای کې ټولو پریکړه وکړه چې په ارګ کې پاتې شي ".

د توپکو ، تومانچو ، شوبلو او د الوتکو د بمبارد ګړزهار ، د سوځېدلو کوکو او بغارو غړونه شېبه په شېبه زیاتیدل او اوریدل کیدل. سردار نعیم غوښتل هغې خونې ته ولاړ شي چې ټول پکې را ټول شوي ول. کله چې له ځایه پاڅید ، یوه مرمۍ یې پر لاس و موښتله. خپل لاس یې ټینګ ونیو او له خونې دباندې ووت .

زما په ګډون ، د مخابراتو وزیر یو شمیر نور وزیران او یوشمیر جنرالان د ودانۍ لاندنۍ یا کښتـَـنـۍ خونې ته ولاړو. موږ هڅه کوله چې ځانونه د نورو له سترګو او مرمیو څخه بچ کړو. مرګڅپاڼې چوپتیا هر چیرې داړې لګولې. یوازې د هغه چا د ګامونو غږ راته چې ورو ورو یې پورته کول ، هغه کسان چې له یو بل سره بونېدل د هغو غږ هم راته .وروسته پوه شوو چې هغوی د همدغې ناورین ځپلې چوپتیا په ترڅ کې غوښتل د مړیو جنازې د باندې وباسي .

پورته راغلم او د سردار نعیم ماندینه مې و لیدله. ما ګومان کاوه چې ټول ژوندي دي. چا وویل : " له دغې میرمنې او د هغې له لمسۍ پرته چې لاندنۍ خونې ته تللې وې ، نور ټول شهیدان شوي دي".

او موږ چې څرګند دښمنان وو ، له میرمن زهره نعیم سره یو ځای د څرخي پله زندان ته و سپارل شوو".

کمونیستانو غوښتل د ډاکټر نوین له خولې چې د وزیرانو د غونډې منشي هم وو ، د خلق او پرچم د مشرانو په اړه د سردار محمد داؤود خان وروستنۍ پریکړه واوري. د ښاغلي نوین په وینا ، په هاغه ورځ نوموړی د وزیرانو په غونډه کې نه وو ، خو کمونیستانو ګومان کاوه چې نوموړی غواړی خبره پټه کړي او حقیقت نه وایي نو ځکه یې تر کلک دباو او ټینګو وهلو ټکولو لاندې ونیو .

"په همغې شېبې کې چې د [افغانستان د ګټو د ساتونکې اداري] [اګسا] مشر اسدالله سروري زما د کیڼ لاس د پینځمې ګوتې نوک ایسته ، او ما سوګند خوړ چې په هاغه ورځ د وزیرانو په غونډه کې نه وم ، و مې لیدل چې یو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرتیری ناڅاپه په خوني را ننوت او د درنه مار " جلاد " سروري په غوږ کې یې څه وویل. هغوی له خونې دباندې ووتل. سروري له څلورو یا پینځو دقیقو وروسته بیرته راغی او ویې یول : " ته په دې اړه تر سبا پورې ژور سوچ وکړه. د حقیقت له ویلو وروسته له تاسره نور څه نه لرو، پر ته له هغې به ستا لاسونه او پښې نوکان و نه لري. " خو له هماغې ورځې وروسته په دې اړه د پلټنو لړی چورلټ و شلېدله ".

۱۸ " (حفیظ الله خالد : د لیکوال د سترګو لیدلی حال : ۲۰۰۸ز کال د اپریل ۲٦ : د مهتر لام بابا په ښار کې د اروابناد داؤود خان د وروستنې وینا یوه برخه چې د دیارلس سوه او شپږ پینځوسم لمریز کال د کب په مېاشتې کې [۱۹۷۸ز فبروري] یې کړې وه:

لغمان ته د داؤود خان له سفره درې ورځې مخکې د لغمان والي محمد حسن ګردیزي د مهترلام د جامع جومات ترڅنګ په یوې څلور څنډیزې ځمکې کې د یوې ودانۍ د جوړولو کار په بیړه پیل کړ او د کار د څارنې ټولې چارې یې په خپله غاړه واخیستلې .

پر نوموړې ځمکې د ودانولو پر چارو د والي ځانګړې پاملرنې د ښاریانو تلوسه را پارولې وه. معما هغه مهال حل شوه کله چې داؤود خان له لغمان څخه د لیدنې پر مهال ، خپله وروستۍ وینا واورَوله .

د هماغې ورځې پر سهار د داؤود خان د راتګ خبر په ټول ښار او ورڅیرمه سیمو کې خپور شو. خلک ټول په هغه ځای کې راټولیدل چې د سردار محمد داؤود د وینا لپاره ځانګړی شوی وو. ورهنګرو او هټیوالو هم خپلې هټۍ ګانې و تړلې او د لغمان له څلورو ګوټونو څخه مهترلام ته راغلل .

داسې ښکاریده چې د ولایت چارواکو او پازوالو د چارو د ښه سمبالښت لپاره اړین چمتووالی نه درلود او ناڅاپه ګیر شوي ول. دومره ډیر لودسپیکرونه نه ول چې خلک د داؤود خان غږ سم واوري ، له خلکو وغوښتل شول چې لږ نیږدې راشي او خبرې له نیږدې واوري. د دې خبرې په اوریدلو هر چا هڅه کوله چې ځان ستیژ ته نیږدې کړي. دې ته په پاملرنې چې ګډونوال د ښار ورهګر او د کلیوالي ژوند کلیوال ول ، هغوی په دغسې غونډو کې د ګډون د نظم او مقرراتو له دود سره آشنایي نه درلودله.

سره له دې چې د امنیتي چارو چارواکو د نظم لپاره هلې ځلې کولې خو بیا هم شور ماشور خپور وو او ویره وه چې داؤود خان به خپله وینا وا نه اورَوي .

لومړی محمد حسن خان مایکروفون را واخیست او ځان یې خلکو ته ور وپیژانده ، وروسته یې له ګډونوالو وغوښتل چې هر څوک دې په خپل ځای کې کرار کښیني. له څو دقیقو وروسته چوپه چوپتیا خپره شوه او داؤود خان خپله وینا پیل کړه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داؤود خان لغمان ته د سفر او د سیمې له وګړو سره د کتنې په اړه خپله خوښي څرګنده کړه او له هغو پرمختګونو څخه يې يادونه وکړه چې د جمهوريت د بنسټ ايښودلو په پينځو کلونو کې رامنځته شوي ول. داؤود خان د نوي جمهوريت پر وړاندې روانو مخالفتونو ته هم نغوته وکړه .

داؤود خان د وينا له اورولو وروسته د سراج د کلا (قلعه سراج) له بڼ او مهترلام څخه ليدنه وکړه او ماسپښين د ننګرهار د ولايت پر لور وخوځېد .

په سبا ورځ يې داؤود خان له خپلې مانيدنې سره په لنډ کروزر موټر کې چې ده په خپله چلاوه بيرته لغمان ته راغی ، د هغه پلار د مهترلام بابا د زيارت ترڅنګ ښخ دی ، د خپل پلار قبر ته ولاړ او له هغه وروسته يې د ولايت له نورو سيمو څخه ليدنه وکړه " .

د دغې ليکنې د بشپړې لوستنې لپاره لاندنۍ پته و ګورئ :

www.tolafghan.com/home/detail/9784

۱۹ (د ۲۰۰۵ ز کال د اپريل په ۲۴ او د ۲۰۰۶ ز کال د اپريل په ۲٦ نېټو باقي سمندر په رسنيو کې دوه يادښتونه خپاره کړل. سره له دې چې نوموړي د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژل کېدا د څرنګوالي سپړنه نه ده کړې ، خو د دغو وژنو شا ليد ته يو شمير نغوتې ور نيغې دي.

سمندر په خپلو يادښتونو کې له لاندنيو سرچينو څخه ګټه اخيستې : " از موج تا توفان / له څپې تر توپانه " د جمعه نوع پرور ليکنه ، " رازها افشا ميگردند " د ډاکټر شاه زمان وريځ ستانيزي ليکنه ، " سهل انګاري داؤود خان " ډاکټر شاه زمان وريځ ستانيزی ، " خاطرات يک افسر نظامي/ شبهای کابل " جنرال غني عمرزی، " نګاهی په تأريخ حزب ډيموکراتيک خلق افغانستان " عبدالقدوس غوربندی ، " سقوط افغانستان " عبدالصمد غوث ، ژباړه : پوهندوی محمد يونس طغيان ساکاپي او " افغانستان پس از بازګشت سپاهيان شوروي " ژباړه : عزيز آريانفر

د دواړو ليکنو لپاره چې ښايي يو ځل بيا کتنې ، سمونې او خښنم لړونې ته هم اړتيا ولري ، کولای شـئ لاندنۍ پتې و ګورئ :

www.goftaman.com/daten/fa/articles/part2/article284.htm

www.goftaman.com/daten/fa/articles/part1/article44.htm

۲۰ (يو شمير لوستونکي " د پسرلني سباوون د ګولېو د باران " له ليکـنـې سرټکونه کوي او ويلي يې دي چې په هر ځای کې مو " محمد داؤود " ليکلي او ښايي دا د افغانستان لومړني ولسمشر ته د سپکاوي يوه نښه وي. لوستونکي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايي چې اوس ان د هغه تراخه ژبي مخالفين هم په خپلو لېکنو کې هماغه منل شوي دوديز نومونه لکه سردار محمد داؤود ، شهيد سردار داوود يا لږ تر لږه داؤود خان ليکي.

بايد ور غبرگه کړم چې د افغانستان د لومړني ولسمشر نوم ، له هرډول مختاړي او وروستاړي پرته " محمد داؤود " دی. ټاپېست (سياه سنگ) په خپلو ليکنو او خبرو کې د " محمد داؤود " نوم په همدې ډول غوره بولي. خو د دغې پرله پسې لړۍ په هره برخه کې کله چې د نوروکسانو له ليکنو څخه اخځ اخيستل شوی هغه يې په ټول امانت په هماغې ليکل شوې بڼې ليکلی دی .

په قاموسونو کې ويل شوي چې د سردار نوميزه ترگړ " واژه " پـَهلوي ده چې بنسټ مشر ، د پوځ مشر ، يا د لښکر د يوې برخې يوځي مشر ته ويل کيږي. زه گومان نه کوم چې د يو شمير قاموسونو دغه ادعا سمه وي. ځکه ويل کيږي چې په پهلوي ليکنو کې د " سردار" نوم - مختاړي هېڅکله نه دی کارَول شوی .

البته دا هم روښانه نه ده چې " سردار " يو گړی نوميزه ترگړ دی يا د " سر + دار/ لرونکي " گډوله ده په بله وينا " سرلرونکی " لکه : زمنيدار، سرمايه دار

يو شمير تأريخي / فرهنگي لاسوندونه ښيي چې " سردار " ټولنيزه ريښه لري او د لارښود له مانا سره نيږدې والی لري او هم د دې مانا ښندي چې د دغه نوم لرونکی ، په يوه سمبال شوي لښکر يا ډله کې لوړ مخور توب ، دريځ او نوم لري .

دغه نوميزه ترگړ په هندي او مراټهي ژبو کې هم د پاړسي ژبې په څير کارَول کيږي چې تر ډيرې کچې پوځي رنگ لري. په دې توگه ، " سردار " کيدای شي له " سر لښکر" يا " سپهسالار" سره نيږدې تړاو ولري .

) په هندوستان کې د " سردار" کيدلو له ځانگړتيا وو څخه يوه بيلگه د " جاگير" د لرلو بېلگه وه. په بله وينا هر سردار " جا گير دار" هم دی. جاگير هغې ټوټې ځمکې ته ويل کيږي چې د يوه هيواد پاچا يا واکمن ، سردار ته ورکړې وي. د ځمکې دغه ټوټه کيدای شواى د سردار لپاره د گټو او پانگې سرچينه واى ، خو په دې توپير چې د هغه له مرگه وروسته د شخصي ځمکو په څير ځمکه د هغه پاتې وراثينو ته نه ورکول کيده ، داسې ځمکه بايد بيرته دولت ته ورکړل شوې واى(.

د ١٨٦٠ او ١٩٤٠ ز کلونو په منځ يا د اتياکالو په اوږدو کې بريتانيا د سرتيرو د راټولولو په موخه د اتراپرديش ، هيماچل پرديش ، هريانه او مهاراشترا پر سيکهـ ميشتو سيمو ډير زور او دباو راووړ ترڅو دغه سيمې تر خپلې ولکې لاندې راولي .

کله چې بريتانوي لښکر پر هند خپله بشپړه ولکه او سوبه خپره کړه د " سردار" نوميزه ترگړ د " س" له زَور څخه د " س " زير ته راټيټ شو. ښايي دغه بدلون د غرپيژندنې له امله وي ځکه د دغه نوم نيمايي د انگريزي د "سر =

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"Sirله نومتاړي سره چې د (ښاغلي) مانا ښندي نيږدې والی ولري او هم د "سر "Sir = نومتاړی د " مشر اشراف " له مانا سره نيږدې والی لري .

په پخوا وختونو کې يوازې د سيکهانو مشران او لويان او مخَوري کورنۍ " سردار" بلل کيدل. ورپسې د " جي " وروستاړی هم ور وتړل شو چې د ډير درنښت څرګندويه ده ، نن ټول سيکهـ نارينه " سردار جي " بلل کيږي. د وخت په تيريدلو دغه نوميزه ترګړ ، ګروهنيزې او ټولنـاوری کرښې ماتې کړې او نن سيکهانو ته د " سردار" پر ځای د ښاغلي يا د انګريزي Mister نومتاړي ورکړل شوی دی.

په پاکستان او د افغانستان � پاکستان په همکرښو سيمو کې د " سردار " نوميزه ترګړ ، د هغه د هندي لښکري ځلاندوالي برعکس ، د ژوندانه په ډيريو برخو کې غير پوځي ، توکميزه او ټبرنيزه کارَونه لري. په دغې جغرافيا کې سردار د " ستر ، لارښود ، مخکښ ، پياوړي ، اغيزمن او مخور" په ماناوو د پټهانانو (پښتنو) ، بلوڅانو ، سندهيانو او براهويانو توکميزو مشرانو ته ويل کيږي .

په افغانستان کې د ناڅرګندو لاملونو له امله بارکزيو او محمدزيو ته هم د " سردار" نومتاړی کارول کيږي. دغه هم په خپل وار د پوښتنې وړ ده چې د محمد داؤود ، محمد هاشم ، محمد نعيم او ..... نومونو د " سردار" مختاړي درلودل خو موږ ډير لږ اوريدلي چې چا دې سردار محمد ظاهر شاه ويلي وي.

د " سردار " نوميزه ګرتړ نوري بيلابيلي کارَوني هم لري ؛ د بېلګې په توګه په ايران کې د " سترتوب او لوړاوي " مانا ښندي خو په کردستان کې د " عادي" مانا ښندي. د کشمير سدهناتي وګړي د دارني /سدوزي احمدشاه " بابا رحمـة الله عليه � ژ" زوزات د " سردار په نامه يادوي او د هيماليا د غرونو په لمنو کې " سردار" هغو کسانو ته وايي چې په غرونو کې سيلانيانو ته لارښونه کوي. په يو شمير هيوادونو کې د بي بي فاطمې لمسيانو ته سيد او سردار وايي .

د لا زياتو مالوماتو لپاره لاندنۍ پته و ګورئ:

http://en.wikipedia.org/wiki/Sardar

۲۱ " (د [ديارلس سوه او دو پينځوسم لمريز کال د چنګاښ په شپږويشتمه (۱۹۷۳ ز د جولای ۱۷)] د سهار په اوو بجو د راډيو افغانستان د خبرونو لوی چلنوال له ما وغوښتل چې د قران کريم له تلاوته وروسته څه ډول خبرونه خپره کړم. ما ورته وويل چې : " د اختر او جشن د ښاديو د ورځو په خير د ملي اتڼ نغمې او د ښادۍ سندرې خپرې کړئ." راډيو خپرونې پيل کړې. ضيأ مجيد په بيړه زما څنګ ته راغی او ويې ويل : " د سټډيوګانو امن ونيسئ چې لارښود " رهبر " را روان دی او دلته را درومي." دا مې لومړي ځل وو چې د لارښود " رهبر" کلمه مې اوريدله ، دغه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه مې دومره په زړه ښه ونه لگېدله. دا ماته د یوه پور شوی بې ډیله نوم په توگه ښکارېده چې د دغه بوډا او سرخریلي سړي په نامه پسې چا تړلی وي. هرگوره ، هغه څه چې ضیأ وویل هماغسې مې وکړل .

شل باندې اووه بجې وې چې د پرون ورځې سردار او د نن ورځې لارښود " رهبر " چې په ځان کې یې پسرلنی خړ عسکري رنگه پتلون اوکمیس وو له حسن شرق ، ضیأ مجید ، حیدر رسولي او د کودتا له یو شمیر نورو مشرانو سره راډیو ته را ورسیدل ، هغه ته د راډیو په درشل کې زموږ پوځي قطعې سلام وړاندې کړ ، د سلام له منلو وروسته ستډیو ته ولاړ. د راډیو ویاند مهدي ظفر غوښتل ووایي چې دا دی اوس سردار محمد داؤود خپله وینا اَورَوي ، خو هغه وویل : " وروڼو! زما په گډون نور هیڅ چا ته د سردار نوم مه ورکوئ. په افغانستان کې د سرداری ټغر د تل لپاره ټول شوی دی." مهمدي ظفر له یوه لنډ انانوسه وروسته د خبرو د پیل لړۍ محمد داؤود ته و سپارله." (اردو وسیاست در سه دهه اخیر افغانستان) لیکنه ستر جنرال محمد نبي عظیمي پ : ۹۰ "

[][]

ریجـاینا (کانادا)

نزدهـم اپریل 2009

د ټیلفونونو شمیرې: 1 (306) 5438950 و 1 (306) 5020882

ډاگ نښه: Siasang, 679 Rink Ave., Regina, SK., S4X2P3, CANADA

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)اوه وېشتمه برخه(

منن لیک

که د يارانو پيرزوينې او همکارۍ راسره نه واى نو" د پسرلني سباوون د ګولېو د باران" څېړنيزه لېکنه به هم نه واى رامنځته شوې. په دې اړوند غواړم يو په يو له دغو کسانو څخه د زړه له کومې مننه وکړم :

۱ (هغو کسانو چې د دغې پرله پسې لړۍ د لا ښه والي والي لپاره د کار له هماغو لومړيو شېبو څخه د ارزښتمنو مالوماتو له لارې مرسته کړېده : نيلاب سلام ، ادريس زمـان ، فـريبا آتش ، شـکـرالله شـيون ، احـمـد پوپل ، عـبدالفـتاح غـفـوري ، عـبدالـرزاق غـفـوري ، مـحـمـد نبى عـظيمـي ، ډاکټر داؤود جـنبش ، عـبدالغـفـار فـراهـي او خـان آقـا سعـيد

۲ (د هغو کسانو نومونه چې له لېکنو يا خبرو څخه يې ګټندويه ګټه اخيستل شوې ده : : ډاکټر ظاهـر طـنين ، ډاکټر عـاصم اکـرم، جـنرال نذير کـبير سـراج، جـنرال مـحـمـد نبي عظيمـي، الف هـارون، حـامـد، ديپلوم انجـنير کـريم عطايي، جـنرال امـام الـدين، مـحـمـد آصف آهـنګ، ادريس زمـان، مـحـمـد صديق فرهـنګ ، اکادمـيسـين دسـتګـير پنجشـيرى، سـلـيمـان لايق، عـبدالغـفـار فـراهـي، خـان آقـا سعـيد ، فـرهـاد لبيب ، مـحـمـد اکـرام انديشـمـند ، سـلطـان علي کـشـتمـند ، باقـى سـمـندر، رزاق مـامـون ، شـير سـاپى ، عـبدالحق مجـددي ، ډاکټر فضل الله مجـددي ، ډاکټر حسـن شـرق ، عــزيز آريانفـر، سـمـن ، ډاکټر داؤود جـنبش ، مـحـمـد اقبال وزيرى ، اکادميســين مـحـمـداعظم سيسـتاني ، حفـيظ الله خـالـد ، عـبدالجـمـال باري ، جـنرال پادشاه مـير، حـمـيد مـهـمـند، مـحـمـد آصف صافـي ، طـارق بزګـر، ډاکټر عـبدالجـلـيل زلمـى ، غـلام رسـول باوري ، انجـنير نجـيب الله داوري ، ډاکټر حـلـيم تنوير، عزيزه رزبان ، مـلـيحه ناياب ، عـبدالجـبار ثابت ، فقـير مـحـمـد ودان ، جـنرال خـوشحـال پيروز صافـى ، جـنرال خطـاب جـانباز، جګـتورن فضل الـرحـمـان تاجـيار، عـبالصمـد ازهـر، جـنرال قـادر، غـوث الـدين فـايق ، عـبدالـرحـيم شـادان ، عـبالحـمـيد مبارز، صـالح مـحـمـد ابرار، Louise Dupree, Frank Clements, Albert Linette, Makhmut Akhmetovich Gareev, Carlotta Gall, and Lalit Kumar Jha

۳ (هغو دوستانو چې د انځورونو ، سي ډي ګانو ، د غږونو اود انځورونو د کسټونو ، mp3او د نورو ارزښتمنو يادګارونو د ليږنې له لارې زموږ کار ته يې ښايست وربخښلی دی : ادريس زمـان ، غـوث جـانباز، مـلـيحـه احـراري

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

، فریبا آتش ، نیلاب سلام ، عزیزه رزبان ، بتینا بیرشکي ، ژولیا میتینکووا ، ګورګي پتروویچ ایژوف ، شیر ساپي ، محمد حسن ولسمل، ذبیح الله امانیار او منیر کبیر

۴ (هغو ی چې په بل ډول د مرستې لاس را غځولی دی : رحمت آریا ، غوث جانباز ، ژولیا میتینکووا ، یحیا سعدزوي ، ولي باز، ډاکټرمحمد اکرم عثمان، حفیظ الله خالد ، کمال پرواک ، ډاکټر صادق فطرت ناشناس ، ډاکټر لطیف طبیبي ، ډاکټر حمید حامي ، زرین انځور، ډاکټر خوشحال روهی ، نجیب سلطاني ، وحید صمدزي ، ډاکټر شاه محمود چوپان ، کاوه شفق آهنګ ، داکټر محمد انور غریو، عارف ګذرګاه ، ډاکټر عبدالجلیل زلمي ، محمد آصف بره کي ، عبدالمجید راغستاني ، عبدالاحد سرتیپ ، قاضي سید موسی عثمان هستي ، محمد شاه فرهود ، قیس کبیر، زبیر وکیلي ، اسد نجفي ، احسان الله شګیوال ، کریم حقانیار ، طارق بزګر، احمد شاه عبادي ، بشیر مؤمن ، نصیر القاس ، ډ اکټر واسع خاکستر ، انجنیر اسماعیل ، محمد ظاهر ملک بابا ، حمید عمریار، سلطان رضوي ، عبدالله نورزاد ، عارف خزان او کبیر امیر

ځانګړې مننه

۵ (له ډیر منلي او ګران دوست " ع س" څخه ډیر منندوی یم چې د خپلو ارزښتمنو څرګندونو له لارې یې د دغې لړۍ په هره برخه کې ماته لارښوونه کړې او په پای کې یې غوښتي چې نوم یې په دغه لیکنه کې را نه شي .

٦ (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند له پخوانیو لوړ پوړو چارواکو او غړو څخه چې د دغې لړۍ په لا ښه والي کې د مرستې جوګه شوي مننه کوم ، هغوی غوښتي چې نومونه یې دلته یاد نه شي .

۷ " (د پسرلني سباوون د ګولیو باران " به هېڅکله د کابل ناتهـ او فردا له و ویبپاڼو دباندې نه وای وتلای که لاندنیو پوهانو ، څېړونکو او منلو کسانو په نورو ویبپاڼو ، وبلاګونو او چاپي رسنیو کې یادونه نه وای کړې ؛ د دوی څه دباندې اویا پیغامونه ول چې زموږ له انګیرنې دباندې یې د نړۍ په هرګوټ کې ازانګې خپرې کړې .

زبیده تیمور، فرشته حضرتي ، ګوربز خان عطا خیل ، طوطا خیل، مهدي نیک آئین ، درویش نیک اندیش ، درویش دریا دلي، نصیر مهرین ، محمد عمر راوي ، نصرالله زرداد ، بریالي شنوا ، حمید فرهاد ، احسان خوشدل ، فرهاد صحراګشت ، فردوس کاوه ، اوستا کابلی ، سلیمان راوش ، عظیم بابک ، اکه سخي ، خالق کاپیسایي ، اطرافي ، دشنه خراساني ، عمر سنایي ، ګل مکۍ ، متولي رحمکیان ، محب نعیمي ، ولي بګرامیان ، پروانه شاد مهر، صنوبر آریایي ، نعیم البرز، فرید آریانژاد ، فریدون زاده ، فرهاد توانا ، علی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

عباسي ، رامین راضي ، هوشنګ احمد ولي ، نسرین سمنګانی ، نسترن آستانه ، سه نقطه ، نورتن ، پویا ، رزمجو ، غزنوي ، نوري ، پري ، احمدي ، سروري ، رویا ، نادر ، وارسته ، پرستو ، مهبانو، زلفیه ، نذیر، هندیه ، خورشید ، بهاره ، خماري او څو تنه نور په پورنیو نومونو .

ناخوالي یا ناسیالي به وای که د دغې لړۍ په تړاو مو د ښکلو لیکنو له پورتنیو لیکوالانو څخه یادونه نه وای کړې .

۸ (مننه له : ایشور داس، عبدالفتاح غفوري، رحیم غفوري، عبیدالله حمیدي، محمد طارق بزرګر، علی امیني، سخیداد هاتف ، اقبال علیشاه دهقانپور، خالد هادي حیدري ، کامران میر هزار، مریم محبوب، زلمی باباکوهي، محمد رئوف مهدیزاده کابلي، او د جاودان، خاوران، شبکه اطلاع رسانی افغانستان، افغان جرمن، افغان_پرس، پندار، بېنوا، موج نو، سایه، هارمونی، نیزار، خمخانه د منلو وېبپاڼو له چلوونکو څخه او په هیواد کې دننه له رسنیو او رسنوالو څخه مننه چې و مې نه شوای کړای نومونه یې دلته راواخلم .

۹ (له ټولو لوستونکو څخه مننه چې د " پسرلني سباوون د ګولبو د باران " لیکنه یې په زغم او مېنه ولوستله .

په پای کې که هرچا د یوه ټکي په کچه دلته مرسته کړې وي ، بیا هم مننه ، که له هغو مننه ونکړو دا به ناسیالي وي .

()()

ریجاینا (کانادا)

۲۰۰۹ز کال د اپریل ۲۸

ژباړه : رحمت آریا

Download from: ketabton.com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library